

ಎಲಿಲಕಂಠೇಶ್ವರನಂ

බමමසඩ්ධානීපකරණං

—:0:—

(රත්මලාංඡන)

පරමබමමවෙහිසි පරිවෙණ මජ්ඣාචූළස්ස හදනන
සිද්ධිබඩ්ධ බමමානඤ්ඤානිධාන නාසන මහාපඨරවරස්සංවච
තසමි.

උපපධානාවජිස්ස සිලානඤ්ඤාපඨරස්සව

බමමනොවාසිති

“මොරටුවේ” දෙවානඤ්ඤානිධාන

“කෙසෙල්වත්තේ” සඤ්ඤාසෙනාසනිනා

වෙති විහි

සංසාරාධිපතිසඤ්ඤානිධානං

—

අමිබලමිභොඩ

පුරුණ සුභඥාලාබ්ධිපතිනා ආභිධමමික සාසනවංසාලකාර
කවිධජ චිත්තාචරිය

දෙවානඤ්ඤා මහා පඨර වරෙත

අවවාදරෙන පටිග්ගතිතං

—

අර්ණොලිප් අභයසුද්ධිනාම සොගනොහ

මහාබ්බුධි සන්නාලයෙ

මුද්දාපිතං.

—

බලමස්සධගණිපකරණං.

— ၁၃၁ —

“ဝත්တဇာန”

‘ပဝရမိဇ္ဈိမေသိယ ပဝရေဇာန ဝဇ္ဇန္တိ’ ဟံလ္လံ ဟုသုတ
မိဒိမ္မိသန္ဓေ ဂမမ္မာနာယုဒ္ဓါသိယ ဘာမန္တ မဏာပေဝဝရမ္မာပေဝ
ဘမ္မိ.

ဥပပဿနာသိဒ္ဓိမ္မာန္တ မိလ္လာနာယုဒ္ဓာပေဝ

ဂမ္မဇာနာသိဒ္ဓိ

“ဓမ္မာရသ္မိတီ” နေသိယာယုဒ္ဓာပေဝ

“မောဇာနာပေဝ” ဟံလ္လံ မဏာပေဝ

ပေဝိ ဝိဒိ

မ္မာမ္မာသိယမ္မာမ္မာသိယ.

မ္မာမ္မာသိယမ္မာမ္မာသိယ

ဗုဒ္ဓာနာ ဗုဒ္ဓာနာသိယမ္မာသိယ မ္မာမ္မာသိယ မ္မာမ္မာသိယ
မ္မာမ္မာသိယ မ္မာမ္မာသိယ

နေ သိ ဘ ယု ဒ္ဓာ ပေဝ မဏာ ပေဝ ဝေဝ

မ္မာမ္မာသိယ မ္မာမ္မာသိယ

“ဝဒ်ဇ္ဇာသိ” ဟံ. ဝိ. မ္မာသိယ မ္မာသိယ

နေသိယ

မ္မာသိယ မ္မာသိယ

မ္မာသိယ

සංකල්පනා.

ඉතො ලක්ඛාධික චතුර්‍යසේධයක්පානං මසුනෙ ධම්ම
 දීපච්ඡායා දීපච්ඡායා භගවතො පාදමුලෙ මුලපණ්ඩානසීප
 තෙනා පරිපාචික සමභිංස පාරමිධම්මොක්ඛාචෙන මහාකරුණා
 භගවතී වොදිතහදසෙන භගවතා සමඛගත සමෙධාසීපදෙන ර
 නනසරසතතාහබ්බනතතෙර , ධම්මනතාරාධම්මනතර සචිකන්තිවසෙ
 න මනසාවච්ඡාපිතොයං අභිධම්මො අභිවිජාර දෙසනානාම
 ගණකමරුක්ඛමුලෙ යමකපාටිභාරිගාවසානෙ තාට්ඨිංසභවතං
 පඤ්ඤාපණ්ඩුකමුලෙ සිලාසනෙ අංතිසිගෙනන පමුඛෙ නිසින්නං
 මාත්‍රදෙවපුත්තං කායසකඛිං කඤ්ඤා “කුසලාධම්මා”තෘතීතා මු
 භමාමරනිකරමසේඛි මධුමදමුදිතරනිකරකරවිකරාවභාරිතා අසී
 ඩ්‍යසමුපෙතමුභමය්‍යතෙරන දෙසිතොයං අභිධම්මො නාභිසමෙධප
 නාභිවිජාරදෙසනා නාම ශිමවතී වදන්වතො දිවාටිභාරා කතො
 තෙහන භගවතා සාරිපුත්තකෙරසංස නයද්‍යනවසෙන දෙසිතො
 යං අභිධම්මො අභිසමෙධපදෙසනා නාම සොපනායං අභිධම්මො
 පකරණ පරිවේශදවසෙන සන්තට්ඨො තෙසු ධම්මසංගනිනාම
 පකරණං කණ්ඩවසෙන විත්තවිභතති රූපවිභතතිකේඛපරාසී
 අප්පඛාරොති චතුර්ඛිධං තස්ස චාවනාමග්ගවසෙන පරිවේශන
 මපි විජාරියමානං අනන්තමපරිමානං භොගී පරමගමනිරාහිධි
 මම රතනා කරාව තරණජීකානං පරමොපකාරභූතං ධම්මස
 ඛිතිතිත්තයමාරුලාං තමදං ධම්මසංගනිනාම පකරණං පොරා
 ණලොකපමාදබ්බම සමභවකකරපදබ්බස්සන පාඨසොධන ව
 සෙන විසොධෙතෙනති අමොගි විහි සදෙසදෙසනතෙරසු ලිඛි
 තමුද්දිත කතිපයපොසකාති සමොලොකෙත්වා උග්ගහණධාරණා
 දිවසෙන පටිපජ්ජනනාමාධුනිකානමනුග්ගහාය මහතා පරිසං
 මෙතාභිසංඛිතං යදිහ අමුහාකමනාපාටහතාති ඛලිතසානාති
 සංවිජ්ජනති නෑතිපි පුතරභිසංඛිතරණසමීපභි පාකතිකාතිකාහාම
 අමුලන්ගොභි නිගමෙ පුරාණ සුහදදුරාමමජ්ජාවසනනතා සා
 සනවංසාලභිකාරකවිධර විතයාවරියාති ධම්මික දෙවානසුභිධාන
 නායකමහාචාරවරෙත සුභිපත්තාවලොකනෙන පටිග්ගහිත්ථ හා
 වොවාහි නිවෙදියතෙ.

M. Dewananda Thero
 K. Pannasena Thero.

පරමගුණිකිධම්ම රතනාකරවතරණසිකානං පරමොප
 කාරං ධම්මසංගීතිනිහ්නයමාරුළුතමිදං ධම්මසංගුණිකාම පකරණං
 පොරුණපකරණලොඛකපමාදාභිමසංභවකඛර පදබ්‍යාසජන පාඨ
 සොධනවසෙන විසොඛධනෙතාහි අමෙහි චීති සද්දසද්දසනතරෙසු
 ලිඛිතමුද්දිතකුතිපයපොඤ්ඤානි සමොලොකෙකොට්ඨාසගණධාරණ
 විනතනතිරුප්පාදිවසෙන පටිපජ්ජනනානමාඤ්ඤිකාන මනුශ්‍ය
 භාග මහතා පරිසුසමෙනාහිසංඛිතං.

අඵචමහාකමස්මිං කිචෙව ආගසමනා ආහිධාමික මෙධානඤ
 ඵෙරෙන සුදරෙනානුග්ගහිතභවොවාහිවමුසිතෙ.

M. Devananda

K. Pannasena.

බ මම ස සිග් එස්

හිතමා හා සහ ගතවන්නා අරභන්නා සමමා සමුද්ධිකයා.

[illegible]

හිඬාමා හිඬා.

හෙතුධර්ම, නිහෙතුධර්ම, සහෙතුකාධර්ම, අහෙතුකාධර්ම,
හෙතුසම්ප්පාදධර්ම, හෙතුච්ඡිද්ධර්ම, හෙතුවේදධර්ම,
සහෙතුකාව, සහෙතුකාවේදධර්ම, නිහෙතු, හෙතුවේදධර්ම,

හෙතුසම්ප්‍රසන්නාව-හෙතුසම්ප්‍රසන්නාවේවධම්මානාවහෙතු-නහෙතු
බොපනධිමමා සහෙතුකාපි අහෙතුකාපි-

හෙතුගොව්‍යකං.

සප්පට්ඨයාධම්මා අප්පට්ඨයාධම්මා-සංඛිතාධම්මා අසංඛිතා
ධම්මා-සනිදස්සනාධම්මා අනිදස්සනාධම්මා-සප්පට්ඨකාධම්මා අප්ප
ට්ඨකාධම්මා-රූපිනොධම්මා අරූපිනොධම්මා-ලොකීයාධම්මා ලොක
තාරාධම්මා-කුණාවිච්ඡේදස්සයාධම්මා කුණාවිනවිච්ඡේදස්සයාධම්මා

මුලගතරුකං.

ආසවාධම්මා නොආසවාධම්මා-සාසවාධම්මා අසාසවාධම්මා-ආසව
සම්ප්‍රසන්නාධම්මා අසවවිප්‍රසන්නාධම්මා-ආසවාචේවධම්මා සාස
වාච-සාසවාචේවධම්මා නොචආසවා-ආසවාචේවධම්මා ආසව
සම්ප්‍රසන්නාව, ආසවසම්ප්‍රසන්නාවේවධම්මා නොචආසවා-ආසව
විප්‍රසන්නාබොපනධම්මා සාසවාපි අනාසවාපි-

ආසවගොව්‍යකං.

සංකේදාජනාධම්මා නොසංකේදාජනාධම්මා-සංකේදාජනීයා
ධම්මාඅසංකේදාජනීයාධම්මා-සංකේදාජනසම්ප්‍රසන්නාධම්මාසංකේදා
ජන විප්‍රසන්නාධම්මා-සංකේදාජනාවේවධම්මා සංකේදාජනීයාව,
සංකේදාජනීයාවේවධම්මා නොචසංකේදාජන-සංකේදාජනාවේව
ධම්මා සංකේදාජනසම්ප්‍රසන්නාව,සංකේදාජනසම්ප්‍රසන්නාවේවධම්මා
නොචසංකේදාජන-සංකේදාජනවිප්‍රසන්නා බොපන ධම්මා
සංකේදාජනීයාපි, අසංකේදාජනීයාපි-

සංකේදාජනගොව්‍යකං.

ගන්තාධම්මා නොගන්තාධම්මා-ගන්තනීයාධම්මා අගන්තනීයාධම්මා-
ගන්තසම්ප්‍රසන්නාධම්මා ගන්තවිප්‍රසන්නාධම්මා-ගන්තාවේවධම්මා ගන්ත
නීයාව, ගන්තනීයාවේවධම්මා නොචගන්ත-ගන්තාවේවධම්මා ගන්ත
සම්ප්‍රසන්නාව, ගන්තසම්ප්‍රසන්නාවේවධම්මා නොචගන්ත-ගන්තවිප්‍ර
සන්නාබොපනධම්මා ගන්තනීයාපි, අගන්තනීයාපි-

ගන්තගොව්‍යකං.

මිසාධම්මා නොමිසාධම්මා-මිසනීයාධම්මා අනොමිසනීයාධම්මා-
මිසසම්ප්‍රසන්නාධම්මාමිසවිප්‍රසන්නාධම්මා මිසාවේවධම්මාමිසනීයාව,
මිසනීයාවේවධම්මා නොචමිසා-මිසාවේවධම්මා මිසසම්ප්‍රසන්නාව,
මිසසම්ප්‍රසන්නාවේවධම්මා නොචමිසා-මිසවිප්‍රසන්නාබොපනධම්මා
මිසනීයාපි, අනොමිසනීයාපි-

මිසගොව්‍යකං.

යොගාධම්මා නො යොගාධම්මා-යොගනීයාධම්මා අයොග
නීයාධම්මා-යොගසම්ප්‍රසන්නාධම්මා යොගවිප්‍රසන්නාධම්මා-යොගා
වේවධම්මා යොගනීයාව, යොගනීයාවේවධම්මා නොචයොග-

බව්වසබ්බාණී

සෞභාවිකවම මා සෞභාවිකව සිටින්නා වීම, සෞභාවිකව සිටින්නා වීම මා
 නොව සෞභාවික-සෞභාවිකව සිටින්නා වීම මා සෞභාවිකව, අසෞභාවිකව
 නිසාය—

සත්‍යානුමැතිය.

૧. ત્રિવરજનાદિવૃત્તો જ્યોત્સ્નિવરજનાદિવૃત્તો-ત્રિવરજનીસાદિવૃત્તો ધૃતિવર
 જનીસાદિવૃત્તો-ત્રિવરજસહસ્રલક્ષ્યજનાદિવૃત્તો ત્રિવરજવિષ્ણુલક્ષ્યજનાદિવૃત્તો-
 ત્રિવરજાષ્ટોદશિવૃત્તો ત્રિવરજનીસાધ, ત્રિવરજનીસાષ્ટોદશિવૃત્તો જ્યોત્સ્નિ
 વરજના-ત્રિવરજાષ્ટોદશિવૃત્તો ત્રિવરજસહસ્રલક્ષ્યજનાધ, ત્રિવરજસહસ્ર
 લક્ષ્યજનાષ્ટોદશિવૃત્તો, જ્યોત્સ્નિવરજના-ત્રિવરજવિષ્ણુલક્ષ્યજનાભોજના
 દિવૃત્તો ત્રિવરજનીસાધ, ધૃતિવરજનીસાધ-

නිවරණය කළේය.

පරමාසාධනම නොපරමාසාධනම-පරමද්ධිමය අපරමද්ධි
 මය, පරමාසංකල්පයුග්තාධනම පරමාසම්පූර්ණතාධනම-පරමාසා
 චෙට්ඨමය, පරමදාව, පරමදාචෙට්ඨමය, නොවපරමාසා-පරමාස
 විපූර්ණතාබෝජනධනම, පරමදායි, අපරමදායි—

පරමාසනයාච්ඡිකං.

සාරම්මන්තාධිමමා අනාරම්මන්තාධිමමා-චිත්තාධිමමා නොචිත්තා
ධිමමා-චේතසිකාධිමමා අචේතසිකාධිමමා-චිත්තසංපයුතාධිමමා
චිත්තවිපසයුතාධිමමා-චිත්තසංසදාධිමමා චිත්තවිසංසදාධිමමා-
චිත්තසම්මුදානාධිමමා නොචිත්තසම්මුදානාධිමමා-චිත්තසිංහලනො
ධිමමා-නොචිත්තසහලනොධිමමා- චිත්තානුප්පරිවත්තිනොධිමමා
නොචිත්තානුප්පරිවත්තිනොධිමමා-චිත්තසංසද්ධිසම්මුදානාධිමමා නො
චිත්තසංසද්ධිසම්මුදානාධිමමා- චිත්තසංසද්ධිසම්මුදානසහලනොධිමමා
නොචිත්තසංසද්ධිසම්මුදානසහලනොධිමමා- චිත්තසංසද්ධිසම්මුදානානු
ප්පරිවත්තිනොධිමමා නොචිත්තසංසද්ධිසම්මුදානානුප්පරිවත්තිනො
ධිමමා-අරුඤ්ඤාධිමමා බාහිරධිමමා-උපාද්ධිමමා නොඋපාද්
ධිමමා-උපාදිනනාධිමමා නොඋපාදිනනාධිමමා-

මහ පාලක ඳුකා:

[illegible]

උපාදානගොවිජ්ඣා,

කිලෙසාධමිමා නොකිලෙසාධමිමා-සංකිලෙසිකාධමිමා අසං
කිලෙසිකාධමිමා-සංකිලිදාධමිමා අසංකිලිදාධමිමා-කිලෙසසම්ප
සුභතාධමිමා කිලෙසපිපසුභතාධමිමා-කිලෙසාවේධධමිමා සංකි
ලෙසිකාව සංකිලෙසිකාවේධධමිමා නොවකිලෙසා-කිලෙසාවේධ
ධමිමා සංකිලිදාව සංකිලිදාවේධධමිමා නොවකිලෙසා-කිලෙසා
වේධධමිමා කිලෙසසම්පසුභතාව, කිලෙසසම්පසුභතාවේධ ධමිමා
නොවකිලෙසා-කිලෙසපිපසුභතාබොපතධමිමා සංකිලෙසිකාපි,
අසංකිලෙසිකාපි--

කිලෙසනොධිකං.

දස්සනෙනාපහාතබ්බාධමිමානදස්සනෙනාපහාතබ්බාධමිමා-භාව
නායපහාතබ්බාධමිමා නභාව නායපහාතබ්බාධමිමා-දස්සනෙනාපහා
තබ්බතෙනතුකාධමිමා නදස්සනෙනාපහාතබ්බතෙනතුකාධමිමා-භාව
නායපහාතබ්බතෙනතුකාධමිමා නභාවනායපහාතබ්බතෙනතුකාධමිමා-
සචිතක්කාධමිමා අචිතක්කාධමිමා-සචිචාරධමිමා අචිචාරධමිමා-සප්පි
තිකාධමිමාඅප්පිතිකාධමිමා-පිනිසගනතාධමිමානපිනිසගනතාධමිමා-
සුඛසගනතාධමිමා පසුඛසගනතාධමිමා-උපෙබ්බසගනතාධමිමා න
උපෙබ්බසගනතාධමිමා-කාමාවචරධමිමානකාමාවචරධමිමා-රූපාව
චරධමිමා නරූපාවචරධමිමා-අරූපාවචරධමිමා නඅරූපාවචර
ධමිමා-පරිසාපනනාධමිමා අපරිසාපනනාධමිමා-නිශ්ශාතිකාධමිමා
අනිශ්ශාතිකාධමිමා-නිශ්ශතාධමිමා අනිශ්ශතාධමිමා-සඋපානරධමිමා
අනුත්තරධමිමා-සරණාධමිමා අරණාධමිමා.

පිඨිදකං-අභිධම්මමාතිකා.

විජ්ජාභාගිනොධමිමා අවිජ්ජාභාගිනොධමිමා-විජ්ජපමාධමිමා
චජ්ජපම ධමිමා-බාලාධමිමා පණ්ඩිතාධමිමා-කණ්ණාධමිමා සුක්කා
ධමිමා-තපනිසාධමිමා අතපනිසාධමිමා-අභිවචනාධමිමා අභිවචන
පථාධමිමා-නිරුත්තරධමිමා නිරුත්තරපථාධමිමා-පඤ්ඤාත්තරධමිමා
පඤ්ඤාත්තරපථාධමිමා-නාමෙඤ්ඤාධමිමා-අවිජ්ජාව භවිතණ්ණාව-භවි
දිසිව භවිදිසිව-සස්සතදිසිව උපෙඤ්ඤාධමිමා-අනාමාදිසිව අනාන
මාදිසිව-සුඛනානානාදිසිව අපරනානානාදිසිව-අනිරිකඤ්ඤා අනොනන
පඤ්ඤා-නිරිව භවනපඤ්ඤා දෙවච්ඡෙසනාව පාපමිත්තනාව-සොච
චස්සනාව කල්යාණමිත්තනාව-අපනතිකුසලනාව අපනතිවිදාන
කුසලනාව-සමාපනතිකුසලනාව සමාපනතිවිදානකුසලනාව-ධාතු
කුසලනාව මහාසිකාරකුසලනාව-අයතනකුසලනාව පටිට්ඨ
සම්ප්පාදකුසලනාව-දානකුසලනාව අදානකුසලනාව-අර්ථපොච
චෙද්දෙව-බහුත්වසොරච්ඡෙද-සාබ්ලකඤ්ඤා පටිසංඝාතරච-ඉඤ්ඤා
සෙසුඅග්ගභවාරතාවභොජනෙඅග්ගභවකුසලනාව-ඉඤ්ඤාසෙසුඅග්ග
චාරතාවභොජනෙමහනකුසලනාව-මුසස්ථෙඤ්ඤා අසම්පජ්ඣකුසලනාව.

සතිවසමපඤ්ඤාදො-පටිසංඛාතබලඤ්ඤාවනාබලඤ්ඤා-සමථොච
 විපස්සනාව-සමථනිමිත්තඤ්ඤා පඤ්ඤානුනිමිත්තඤ්ඤා-පඤ්ඤාතොච
 අවිකේතපොච-සීලවිපතනිවදිසිවිපතනිව-සීලසමපදවදිසිපදපදව-
 සීලවිසුසිවදිසිවිසුසිව-දිසිවිසුසිවිබොපනයථාදිසිසුසිවධානං-සංචෙ
 ගොච සංචෙදීනියෙසුසාපොසුසංවිශ්චය්ච යොනිසො පධානං-
 අසංචානුගිතං ච කුසලෙසුධමෙමසු, අපපටිචානිතාවපධානසම්මං-
 විජජාව විමුක්තච-බයෙඤ්ඤාණං, අනුපපාදෙඤ්ඤාණනි-

ධම්මසංකල්ප කළානිකා නිසිතා

1. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයම් සමයෙ කාමාවචරං කුසලං
 චිත්තං උපපන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤ්ඤාණසමපදපත්තං
 රූපාරමණංවා සංඥාරමණංවා ගතාරමණංවා රසාරමණංවා
 ථොඨබ්බාරමණංවා ධම්මාරමණංවා යං යං වා උනාරභ්භ තයම්
 සමයෙ ඵසෙසා හොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා හොති චේතනා
 හොති විභතං හොති විතකේසා හොති විචාරෙ හොති පිනි හොති
 සුඛං හොති විතතයෙසකභගතා හොති සතින්ද්‍රියං හොති විරිසින්ද්‍රියං
 හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤාන්ද්‍රියං හොති
 චන්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජිවිතින්ද්‍රියං හොති සමමා
 දිසි හොති සමමාසංකප්පො හොති සමමාවායාමො හොති සමමාසති
 හොති සමමාසමාධි හොති සමාබලං හොති විරියබලං හොති සති
 බලං හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං හොති නිරිබලං හොති
 ඔත්තප්පබලං හොති අමිලාහො හොති අදෙසො හොති අමොහො
 හොති අනතිශ්ඤා හොති අව්‍යාපාදො හොති සම්මාදිසි හොති නිරි
 හොති ඔත්තප්පං හොති කායපස්සති හොති විභතපස්සති හොති
 කායලුහතා හොති විභතලුහතා හොති කායමුද්‍රතා හොති විභත
 මුද්‍රතා හොති කායකම්මඤ්ඤාතා හොති විභතකම්මඤ්ඤාතා හොති
 කායපාගුඤ්ඤාතා හොති විභතපාගුඤ්ඤාතා හොති කායඤ්ජකතා
 හොති විභතඤ්ජකතා හොති සති හොති සමපඤ්ඤා හොති
 සමථො හොති විපස්සනා හොති පඤ්ඤාතො හොති අවිකේතපො
 හොති යෙ වාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අති පටිච්චසමුප්ප
 නතා අරුපිණො ධම්මා ඉමෙ ධම්මාකුසලා.

2. කතමො තයම් සමයෙ ඵසෙසා හොති? යො තයම් සමයෙ
 ඵසෙසා පුස්සනා සමපුස්සනා සමපුස්සිතනතං අයං තයම් සමයෙ ඵසෙසා
 හොති කතමා තයම් සමයෙ ඉවදනා හොති? යං තයම් සමයෙ
 තජ්ජාමනොවිඤ්ඤාණධාතූ සමඵසස්ස චේතසිකංසාතං චේතුසිකං
 සුඛං චේතොසමඵසස්ස ආතං පුඛං වෙදසිතං චේතොසමඵසස්ස
 සාතාසුඛං වෙදනාඅයංතයම් සමයෙ වෙදනා හොති කතමා තයම්
 සමයෙ සංඤ්ඤා හොති? යා තයම් සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණ

බාහු සමථස්සත් සංඝස්ස සංඝජානනා සංඝජානනතං අයං තස්මිං සමයෙ සංඝස්ස හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙනනා හොති? යාතස්මිං සමයෙ තැප්පා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු සමථස්සත් වෙනනා-සංඝෙඤ්ඤානා වෙනසිතතං අයං තස්මිං සමයෙ වෙනනා හොති? කතමං තස්මිං සමයෙ විභතා හොති? යං තස්මිං සමයෙ විභතං මනෝමානසංචාදයං පණ්ඩරං මනෝමනායතනං මනිඤ්ඤයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛණ්ඩා තැප්පා මනෝවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ විභතං හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති? යො තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පොද්දප්පණා ව්‍යප්පනා වෙන සො අතිතිරුප්පනා සමමා සංකප්පො අයං තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරෙ හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරෙ විචාරෙ අනුචිචාරෙ උපචිචාරෙ විභතස්ස අනුසංකිතනා අනුපෙකිනණනා අයං තස්මිං සමයෙ විචාරෙ හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො විභති මිදග්ගං අතත මනනා විභතස්ස අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සත් සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමථස්සත් සාතං සුඛං වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

11 කතමා තස්මිං සමයෙ විභතස්සෙ' කභ්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විභතස්ස ධීති සණ්ඨිති අට්ඨිති අවිසාභාණෙ අවිකෙඛිපො අවිසාභට්ඨානසනා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි අයං තස්මිං සමයෙ විභතස්සෙ' කභ්ගතා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤායං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සංද්දනා මහප්පනා අනිප්පසාදෙ සධා සඤ්ඤායං සධාබලං ඉදං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤායං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරිසිඤ්ඤායං හොති? යො තස්මිං සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමෙහා නිකකමො පරයකමො උය්‍යමො වායා මො උය්‍යාමො උය්‍යාමොති පාමො ධීති අසිට්ඨපරකකමනා අනිකඛි තනජ්ඣනා අනිකඛිතනධරතා ධරසමපග්ගාහො විරියං විරියඤ්ඤායං විරියබලං සමමාපායාමො ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියඤ්ඤායං හොති.

14 කතමං තස්මිං සමයෙ සතිඤ්ඤායං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අප්පිලාපනතා අසමමුස්සනතා සති සතිඤ්ඤායං සතිබලං සමමාසති ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිඤ්ඤායං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති? යා තස්මිං සමයෙ විභතස්ස ධීති සණ්ඨිති අට්ඨිති අවිසාභාණෙ අවිකෙඛිපො අවිසාභට්ඨානසනා සමථො සමාධිඤ්ඤායං සමාධිබලං සමමාසමාධි ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති. 16 කතමං තස්මිං

අසමමුස්සනතා යනි සනිඤ්ඤා සනිබලං සමමාසනි අයං තසමිං සමයෙ සමමාසනි භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සමමාසමාධි භොති? යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිති අවභිති අවිසා හාරො අවිකෙබ්බො අවිසාහට මානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධි බලං සමමාසමාධි අයං ආයමිං සමයෙ සමමාසමාධි භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සමාබලං භොති? යා තසමිං සමයෙ සමා සද්දනනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදෙ සමා සනිඤ්ඤා සමාබලං ඉදං තසමිං සමයෙ සමාබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ විරියබලං භොති. යො තසමිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නිධානමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාමො උස්සාලුභිථාමො සීති අසිවිල පරකකමතා අනිකම්පනා අනිකම්පනාධුරතා ධුරසමපග්ගාමො විරියං විරියඤ්ඤා විරියබලං සමමාපායාමො ඉදං තසමිං සමයෙ විරියබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සනිබලං භොති? යා තසමිං සමයෙ සනි අනුස්සනි පටිස්සනි සනිසරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුස්සනතා සනි සනිඤ්ඤා සනිබලං සමමාසනි ඉදං තසමිං සමයෙ සනිබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සමාධි බලං භොති? යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සීති සණ්ඨිති අවභිති අවිසාහාරො අවිකෙබ්බො අවිසාහට මානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි ඉදං තසමිං සමයෙ සමාධිබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං භොති? යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො පටිචයො ධම්මවිචයො සලලකඤ්ඤා උප ලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පඤ්ඤාචො කොස්ථො නොපුඤ්ඤො චෙ භව්‍යා විනා උපපරිකා හරි චෙධි පරිණාසිකා විපස්සනා සමප ජ්ඤාදො පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤා තො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිභි ඉදං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ තීර්ණබලං භොති? යං තසමිං සමයෙ තීර්ණනි තීර්ණතබ්බො න තීර්ණනි පාපකානං අකු සලානං ධම්මානං සමාපත්තියා ඉදං තසමිං සමයෙ තීර්ණබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ ඔහනප්පබලං භොති? යං තසමිං සමයෙ ඔහනප්පනි ඔහනප්පනතබ්බො න ඔහනප්පනි පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා ඉදං තසමිං සමයෙ ඔහනප්පබලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අලොභො භොති? යො තසමිං සමයෙ අලො භො අලුභිතා අලුභිතතනං අසාරගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජි තතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමුලං අයං තසමිං සමයෙ අලොභො භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අදොසො භොති යො තසමිං සමයෙ අදොසො අදස්සනා අදස්සනතනං අවාපාදෙ අවා පඤ්ඤා අදොසො කුසලමුලං අයං තසමිං සමයෙ අදොසො භොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ අමොභො භොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විච්ඡයො පටිච්ඡයො ධම්මවිච්ඡයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පටිච්ඡපලකඤ්ඤා පඤ්ඤා විච්ඡයො කොසලො නොපුඤ්ඤා වෙභව්‍යා විනා උපපරිකඤ්ඤා හුරි මෙධා පරිනායිකාවිපස්සනා සමපඤ්ඤා පතොඤ්ඤා පඤ්ඤා ආඤ්ඤාදි ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤා රතනං අමොභො ධම්මවිච්ඡයො සමමාදිගි අමොභො කුසලමුලං අයං තස්මිං සමයෙ අමොභො භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා භොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අප්‍රේශ්‍යා අප්‍රේශ්‍යිනිතනං අසාරිකො අසාරජ්ජනං අසාරජ්ජනනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමුලං අයං තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා භොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ භොති? යො තස්මිං සමයෙ අද්‍යෙසො අද්‍යෙසනා අද්‍යෙසිනිතනං අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපඤ්ඤා අද්‍යෙසො කුසලමුලං අයං තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සමමාදිගි භොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විච්ඡයො පටිච්ඡයො ධම්මවිච්ඡයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පටිච්ඡපලකඤ්ඤා පඤ්ඤා විච්ඡයො කොසලො නොපුඤ්ඤා වෙභව්‍යා විනා උපපරිකඤ්ඤා හුරි මෙධා පරිනායිකාවිපස්සනා සමපඤ්ඤා පතොඤ්ඤා පඤ්ඤා ආඤ්ඤාදි ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤා රතනං අමොභො ධම්මවිච්ඡයො සමමාදිගි අයං තස්මිං සමයෙ සමමාදිගි භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ නිරි භොති? යං තස්මිං සමයෙ නිරියති නිරියිතබ්බෙන නිරියති පාපකානං අකුඤ්ඤානං ධම්මානං සමාපත්තියා අයං තස්මිං සමයෙ නිරි භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං භොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති ප්‍රාපකානං අකුඤ්ඤානං ධම්මානං සමාපත්තියා ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සති භොති? යා තස්මිං සමයෙ වේදනාකකඤ්ඤා සංකඤ්ඤාකකඤ්ඤා සංකිංඤ්ඤාකකඤ්ඤා පස්සති පටිපස්සති පස්සමනා පටිපස්සමනා පටිපස්සමනිතනං අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සති භොති.

41 කතමා තස්මිං සමයෙ විත්තපස්සති භොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකඤ්ඤා පස්සති පටිපස්සති පස්සමනා පටිපස්සමනා පටිපස්සමනිතනං අයං තස්මිං සමයෙ විත්තපස්සති භොති.

42 කතමා තස්මිං සමයෙ කායීලහුතා භොති? යා තස්මිං සමයෙ වේදනාකකඤ්ඤා සංකඤ්ඤාකකඤ්ඤා සංකිංඤ්ඤාකකඤ්ඤා ලහුතා ලහු පරිනාමනා අදකිනනා අවිඤ්ඤානා අයං තස්මිං සමයෙ කාය ලහුතා භොති.

13 කතමා තසමිං සමයෙ විතතලුතා හොති? යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං ලුතා ලුතපටිනාමනා අදංඛිනතා අවිඤ්ඤාණා අයං තසමිං සමයෙ විතතලුතා හොති.

14 කතමා තසමිං සමයෙ කායමුද්දතා හොති? යා තසමිං සමයෙ වේදනාකකිකියං සංඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං මුද්දතා මඤ්චනා අකකලිතා අකසීනතා අයං තසමිං සමයෙ කායමුද්දතා හොති.

15 කතමා තසමිං සමයෙ විතතමුද්දතා හොති? යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං මුද්දතා මඤ්චනා අකකලිතා අකසීනතා අයං තසමිං සමයෙ විතතමුද්දතා හොති.

16 කතමා තසමිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ වේදනාකකිකියං සංඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං කම්මඤ්ඤාතා කම්මඤ්ඤාතං කම්මඤ්ඤාතං භාවො අයං තසමිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤාතා හොති.

17 කතමා තසමිං සමයෙ විතතකම්මඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං කම්මඤ්ඤාතා කම්මඤ්ඤාතං කම්මඤ්ඤාතං භාවො අයං තසමිං සමයෙ විතතකම්මඤ්ඤාතා හොති.

18 කතමා තසමිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ වේදනාකකිකියං සංඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං පගුණතා පගුණතං පගුණතං භාවො අයං තසමිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤාතා හොති.

19 කතමා තසමිං සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං පගුණතා පගුණතං පගුණතං භාවො අයං තසමිං සමයෙ විතතපාගුඤ්ඤාතා හොති.

20 කතමා තසමිං සමයෙ කායුප්ප්ඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ වේදනාකකිකියං සංඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං උප්ප්ඤ්ඤාතා උප්ප්ඤ්ඤාතා අජ්ඣතා අවිඤ්ඤාතා අනුට්ඨතා අයං තසමිං සමයෙ කායුප්ප්ඤ්ඤාතා හොති.

21 කතමා තසමිං සමයෙ විතතුප්ප්ඤ්ඤාතා හොති? යා තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං උප්ප්ඤ්ඤාතා උප්ප්ඤ්ඤාතා අජ්ඣතා අවිඤ්ඤාතා අනුට්ඨතා අයං තසමිං සමයෙ විතතුප්ප්ඤ්ඤාතා හොති.

22 කතමා තසමිං සමයෙ සති හොති? යා තසමිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුස්සනතා සති සතිඤ්ඤාතා සතිඤ්ඤාතා අයං තසමිං සමයෙ සති හොති.

කතමං තසම් සමයෙ සමපජ්ඣන්තො හොති? යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතං කොසලං නොපුඤ්ඤං වෙභව්‍යාචින්නා උපපරිකකා භූරිමෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣන්තො පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍යං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපරෙජා තො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිග්ගි ඉදං තසම් සමයෙ සමපජ්ඣන්තො හොති.

කතමො තසම් සමයෙ සමපො හොති? යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාහාරෙ අවිකෙඛපො අවිසාහට මානසතා සමපො සමාධිත්‍යං සමාධිබලං සමමාසමාධි අයං තසම් සමයෙ සමපො හොති.

කතමා තසම් සමයෙ විපස්සනා හොති? යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සලලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතං කොසලං නොපුඤ්ඤං වෙභව්‍යාචින්නා උපපරිකකා භූරිමෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සමපජ්ඣන්තො පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍යං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපරෙජා තො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිග්ගි අයං තසම් සමයෙ විපස්සනා හොති.

කතමො තසම් සමයෙ පඤ්ඤා හොති? යො තසම් සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නිකකමො පරිකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලති ථාමො ඛිති අසිවිලපරිකකමො අනිකම්මනා ඡන්දනා අනිකම්මනා ධුරතා ධුරසමපඤ්ඤා විරියං විරිතිත්‍යං විරියබලං සමමාචාරාමො අයං තසම් සමයෙ පඤ්ඤා හොති.

කතමො තසම් සමයෙ අවිකෙඛපො හොති? යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාහාරෙ අවිකෙඛපො අවිසාහට මානසතා සමපො සමාධිත්‍යං සමාධිබලං සමමාසමාධි අයං තසම් සමයෙ අවිකෙඛපො හොති. යෙවා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමො ධම්මා කුසලා.

— පද්ධතාදිත්‍යං නිසිතං. —

සමමාසමාධිමා.

58 තසම් බොජන සමයෙ වත්තාරෙ බ්‍රහ්මාණී, වායතනානි
 ගොනනි, ඉවධානුයො ගොනනි, තයො ආතර ගොනනි, අභිඤ්ඤානි
 ගොනනි, පඤ්චබ්බිකං ක්‍රියානං ගොනි, පඤ්චබ්බිකො මග්ගො ගොනි,
 සත්තබ්බලානි ගොනනි, තයො හෙතු ගොනනි, එකො එසෙසො ගොනි,
 එකා වෙදනා ගොනි, එකා සංඝඤ්ඤාගොනි, එකා චෙතනා ගොනි,
 එකං විතතං ගොනි, එකො වෙදනාකඛකො ගොනි, එකො සංඝඤ්ඤා
 කඛකො ගොනි, එකො සංඛාරකඛකො ගොනි, එකො චිත්තඤ්ඤා
 ඤ්ඤාකඛකො ගොනි, එකං මනාසතතං ගොනි, එකං මනිඤ්ඤං
 ගොනි, එකො මනෝවිඤ්ඤාණධාතු ගොනි, එකං ධම්මායතනං
 ගොනි, එකා ධම්මධාතු ගොනි, යෙවා ජන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි
 අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

59 කතමෙ තසම් සමයෙ වත්තාරෙ බ්‍රහ්මා ගොනනි? වෙදනාකඛ
 කො සංඝඤ්ඤාකඛකො සංඛාරකඛකො විඤ්ඤාණකඛකො කතමො
 තසම් සමයෙ වෙදනාකඛකො ගොනි? යං තසම් සමයෙ චෙත
 සිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසමප්පසාදං සාතං සුඛං වෙද
 සිතං චෙතො සමප්පසාදං සාතං සුඛා වෙදනා අයං තසම් සමයෙ
 වෙදනාකඛකො ගොනි.

60 කතමො තසම් සමයෙ සංඝඤ්ඤාකඛකො ගොනි? යං තසම්
 සමයෙ සංඝඤ්ඤා සංඝජානනා සංඝජානිතත්තං අයං තසම් සමයෙ
 සංඝඤ්ඤාකඛකො ගොනි.

61 කතමො තසම් සමයෙ සංඛාරකඛකො ගොනි? එසෙසො චෙ
 තනා විතකෙකා විචාරෙ පිති විභවසෙසකග්ගතා සතිඤ්ඤං විරිඬි
 ඤ්ඤං සතිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං පඤ්ඤාඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං සමමාදිසි සමමා
 සංකප්පො සමමාචාරො සමමා සති සමමා සමාධි සමාබලා විරිය
 බලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං නිරිබලං මහත්ථබලං
 අලොභො අදෝසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමමාදිසි
 නිරි මහත්ථං කායපසංඝි විභවපසංඝි කායලහුත්තං විතලහුත්තං
 කායමුද්දනා විතමුද්දනා කායකමමඤ්ඤානා විතකමමඤ්ඤානා කාය
 පාඣුද්දනා විතපාඣුද්දනා කායඤ්ඤාකතා විතඤ්ඤාකතා සති
 සමප්පඤ්ඤං සමප්පා විපසංගා පඤ්ඤානො අවිකෙකිපො යෙවාපන
 තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා
 ථපෙත්වා වෙදනකඛකං ථපෙත්වා සංඝඤ්ඤාකඛකං ථපෙත්වා විඤ්ඤා
 ඤ්ඤාකඛකං අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකඛකො ගොනි.

කතමො තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකො හොති? යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඨයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තථ්ථා මනොවිඤ්ඤාණධාතු අයං තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකො හොති. ඉමෙ තසමිං සමයෙ චහතාරෙ බ්‍රහ්මා හොනති.

කතමානි තසමිං සමයෙ වායතනානි හොනති? මනායතනං බමමායතනං. කතමං තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති? යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඨයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තථ්ථා මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු ඉදං තසමිං සමයෙ මනායතනං හොති. කතමං තසමිං සමයෙ බමමායතනං හොති? වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො ඉදං තසමිං සමයෙ බමමායතනං හොති. ඉමානි තසමිං සමයෙ වායතනානි හොනති.

කතමා තසමිං සමයෙ වෙ ධාතුයො හොනති? මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු බමමධාතු, කතමා තසමිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති? යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඨයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තථ්ථා මනො විඤ්ඤාණධාතු අයං තසමිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති. කතමා තසමිං සමයෙ බමමධාතු හොති? වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො අයං තසමිං සමයෙ බමමධාතු හොති. ඉමා තසමිං සමයෙ වෙ ධාතුයො හොනති.

කතමෙ තසමිං සමයෙ තයො ආහාර හොනති? එස්සාහාරෙ මනොසංඝෙට්ඨතනාහාරෙ විඤ්ඤාණාහාරෙ. කතමො තසමිං සමයෙ එස්සාහාරෙ හොති? යො තසමිං සමයෙ එස්සො චුඤ්ඤාසනාසමච්ඡිතතනං අයං තසමිං සමයෙ එස්සාහාරෙ හොති. කතමො තසමිං සමයෙ මනො සංඝෙට්ඨතනා හාරෙ හොති? යං තසමිං සමයෙ වෙතනා සංඝෙට්ඨතනා වෙනසිතතනං අයං තසමිං සමයෙ මනොසංඝෙට්ඨතනා හාරෙ හොති. කතමො තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරෙ හොති? යං තසමිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනිඤ්ඨයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තථ්ථා මනො විඤ්ඤාණධාතු අයං තසමිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරෙ හොති. ඉමෙ තසමිං සමයෙ තයො ආහාර හොනති.

74 කතමානි තසමිං සමයෙ අභිඤ්ඤානි හොති? සභිඤ්ඤායං විරිසිඤ්ඤායං සභිඤ්ඤායං සමාධිඤ්ඤායං පඤ්ඤාඤ්ඤායං මනිඤ්ඤායං සොමනස්සිඤ්ඤායං ජ්ඣිතිඤ්ඤායං, කතමා තසමිං සමයෙ සභිඤ්ඤායං හොති? යා තසමිං සමයෙ සඛා සංඤ්ඤානා ඕනප්පභාගා අභිප්පභාගො, සඛා සභිඤ්ඤායං සමාබලං ඉදං තසමිං සමයෙ සභිඤ්ඤායං හොති.

75 කතමං තසමිං සමයෙ විරිසිඤ්ඤායං හොති? යො තසමිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරික්කමො උය්‍යාමො වායං මො උය්‍යාමො උය්‍යාමො උය්‍යාමො ධිති අසිච්චපරික්කමො අනික්කි තතඤ්ඤානා අනික්කිතා ධුරතා ධුර සමපග්ගාහො විරියං විරිසිඤ්ඤායං විරියබලං සමවායාමො ඉදං තසමිං සමයෙ විරිසිඤ්ඤායං හොති.

77 කතමං තසමිං සමයෙ සභිඤ්ඤායං හොති? යා තසමිං සමයෙ සභි අනුස්සති—පෙ—සමා සභි ඉදං තසමිං සමයෙ සභිඤ්ඤායං හොති. කතමං තසමිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති? යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස ධිති සන්ධිති අවසිති අවිසාහාරො අවිකෙඛපො—පෙ—සමාසමාධි ඉදං තසමිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤායං හොති. කතමං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤායං හොති? යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤානා විචයො පවිචයො බමමවිචයො සලකකිණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතං කොසලං නෙපුඤ්ඤං චෙතව්‍යාවිනා උප පරික්කා හුරිමෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජ්ඣං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤායං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසංඝං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤා රතනං අමොහො බමමවිචයො සමාදිසි ඉදං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤායං හොති.

78 කතමං තසමිං සමයෙ මනිඤ්ඤායං හොති? යං තසමිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩිරං මනොමනාසතනං මනිඤ්ඤායං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිණො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං තසමිං සමයෙ මනිඤ්ඤායං හොති.

81 කතමං තසමිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤායං හොති? යං තසමිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතො සමථස්සජං සාතං සුඛං චෙදසිතං චෙතො සමථස්සජං සාතං සුඛං චෙදනා ඉදං තසමිං සමයෙ සොමනස්සිඤ්ඤායං හොති.

82 කතමං තසමිං සමයෙ ජ්ඣිතිඤ්ඤායං හොති? යො තෙසං අරුපිනං බමමානං ආයු ධිති යපනා යාපනා ඉරියනා චතනනා පාලනා ජ්ඣිතං ජ්ඣිතිඤ්ඤායං ඉදං තසමිං සමයෙ ජ්ඣිතිඤ්ඤායං හොති. ඉමානි තසමිං සමයෙ අභිඤ්ඤානි හොති.

කිත්තම් නිසම්මිං සමයෙ පඤ්චබ්බිකං කුංචනං භොති? විතකෙකා විචාරෙ පිති සුඛං විතතස්සෙකග්ගතා, කතමො තස්මිං සමයෙ විතකෙකා භොති? යො තස්මිං සමයෙ තඤ්ඤාචිතකෙකා සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරූපනා සමමාසංකප්පො අයං තස්මිං සමයෙ විතකෙකා භොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරෙ භොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරෙ විචාරෙ අනුචිචාරෙ උපචිචාරෙ විතතස්ස අනුසංකිතතා අනුපෙක්ඛණීතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරෙ භොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ පිති භොති? යා තස්මිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං අමොදනා * පමොදනා භාසො පභාසො විතති මදග්ගං අභතමනතා විතතස්ස අයං තස්මිං සමයෙ පිති භොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං භොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙත සිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතො සප්ඨස්සජං සාතං සුඛං වෙද සිතං චෙතො සප්ඨස්සජු සාතා සුඛා වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං භොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා භොති? යා තස්මිං සමයෙ විතතස්සෙකිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසානාරෙ අවිකෙකපො අවිසාතව්‍යානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං සමමාසමාධි අයං තස්මිං සමයෙ විතතස්සෙකග්ගතා භොති ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්චබ්බිකං කුංචනං භොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ පඤ්චබ්බිකො මග්ගො භොති? සමමාදිසි සමමාසංකප්පො සමමාප්පිකාමො සමමාසති සමමාසමාධි, කතමා තස්මිං සමයෙ සමමාදිසි භොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤ පඤ්ඤානා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලලකඛණං උපලකඛණං පච්චුපලකඛණං පඤ්ඤිචං කොසලං නෙපුඤ්ඤං චෙතව්‍යාවිචිතා උපපරිකා හුරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපර්ඤ්ඤං පතො දෙ පඤ්ඤ පඤ්ඤඤිඤ්ඤං පඤ්ඤබලං පඤ්ඤසන්ධං පඤ්ඤපාසාදෙ පඤ්ඤාලොකො පඤ්ඤමහාසො පඤ්ඤපඤ්ඤාතො පඤ්ඤ රතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමමාදිසි, අයං තස්මිං සමයෙ සමමාදිසි භොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සමමාසංකප්පො භොති? යො තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරූපනා සමමාසංකප්පො අයං තස්මිං සමයෙ සමමාසංකප්පො භොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සමමාප්පිකාමො භොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාර්චෙතී නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වාග්‍යාමො උය්‍යාමො උය්‍යාලුති ථාමො ධිති අසිට්ඨපරකකමො

* අමොදනා-මරමම.

අනිකම්මත්ඤා අනිකම්මාධරතා ධර්මප්‍රකාශනා විරියං විරි සිඤ්ඤං විරියබලං සම්මාචාරාමෝ අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාචාරාමෝ භොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාසති භොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපණතා අපමුක්ඛස්සනතා සති සතිඤ්ඤං සතිබලං සම්මාසති අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති භොති. කතමෝ තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි භොති? යා තස්මිං සමයෙ විභ්‍රාසස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාසාදේ අවිකේඛපො අවිසානට්ඨානාසනා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සම්මාසමාධි අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි භොති. අයං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාසිතිකො මනො භොති.

කතමාති තස්මිං සමයෙ සත්තබලාති භොතාති? සධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං භිරිබලං ඔත්තප්පබලං කතමං තස්මිං සමයෙ සධාබලං භොති යා තස්මිං සමයෙ සධා සද්ධනා ඔත්තප්පනා අතිප්පසාදේ සධා සම්මුත්ථං සධාබලං ඉදං තස්මිං සමයෙ සධාබලං භොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං භොති? යො තස්මිං සමයෙ චේතසිකො විරියාරමො—පෙ—සම්මාචාරාමෝ ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං භොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං භොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපණතා අපමුක්ඛස්සනතා සති සතිඤ්ඤං සතිබලං සම්මාසති ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං භොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං භොති? යා තස්මිං සමයෙ විභ්‍රාසස්ස සිති—පෙ—සම්මාසමාධි ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං භොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං භොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාප්පනා—පෙ—අමොහො ධම්මචිතයො සම්මාදිසී, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං භොති. කතමං තස්මිං සමයෙ භිරිබලං භොති? යා තස්මිං සමයෙ භිරියති භිරිසිතබ්බත භිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා ඉදං තස්මිං සමයෙ භිරිබලං භොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං භොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පනබ්බත ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං භොති ඉමාති තස්මිං සමයෙ සත්තබලාති භොතාති.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ වයො භෙත්ථ භොතාති? අලොභො අද්‍රෝශො අමොහො, කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො භොති? යො තස්මිං සමයෙ

අලොභො අප්‍රඥානා අලබ්‍භිතතාං අසාරත්ථො අසාරජ්‍ජිතතාං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො භෝති.

කතමො තස්මිං සමයෙ අද්‍යෙසො භෝති? යො තස්මිං සමයෙ අද්‍යෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතාං අව්‍යාපාදො අප්‍යාපජ්ඣො අද්‍යෙසො කුසලමූලං අයං තස්මිං සමයෙ අද්‍යෙසො භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොභො භෝති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤ පඤ්ඤානාං—ප—අමොභො ධම්මවිචයො සම්මාදිසි අයං තස්මිං සමයෙ අමොභො භෝති. භූමෙ තස්මිං සමයෙ තයො හෙතුභොනත්.

කතමො තස්මිං සමයෙ එකො එස්සො භෝති? යො තස්මිං සමයෙ එස්සො පුසනා සමුපුසනා සමුපුසිතතාං අයං තස්මිං සමයෙ එකො එස්සො භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා භෝති? යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සරං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සරං සාතං සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා භෝති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ඤානාං සඤ්ඤානිතතාං අයං තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා භෝති.

කතමො තස්මිං සමයෙ එකා වෙතනා භෝති? යා තස්මිං සමයෙ වෙතනා සංවේනනා වෙතසිතතාං අයං තස්මිං සමයෙ එකා වෙතනා භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකං විතතං භෝති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ණිරං මනො මානසතතං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤණං විඤ්ඤණකකිකො තජ්ජා මනො විඤ්ඤණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං විතතං භෝති.

කතමො තස්මිං සමයෙ එකො වෙදනාකකිකො භෝති? යං තස්මිං සමයෙ වෙතසිකං සාතං වෙතසිකං සුඛං වෙතොසමථස්සරං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතොසමථස්සරං සාතං සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ එකො වෙදනාකකිකො භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාකකිකො භෝති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ඤානාං සඤ්ඤානිතතාං අයං තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාකකිකො භෝති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සංකාරකකිකො භෝති? එස්සො වෙතනා විතණ්ණො විචාරෙ පිති විතතස්සොභංගතො සතිජ්ඣයං විරිඨිජ්ඣයං සතිජ්ඣයං සමාධිජ්ඣයං පඤ්ඤාජ්ඣයං ජිව්හිජ්ඣයං සම්මාදිසි සමාසංකපප්පා සමාපායාමො සමාසති සමාසමාධි සමාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං නිරිබලං ඕතතප්පබලං අලොභො අද්‍යෙසො අමොභො අනභිජ්ඣා අව්‍යා

යන නං භොති ධම්මං භානී යෙවාපන නසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මො, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ තසමිං සමයෙ ධම්මා භොනති? වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො ඉමෙ තසමිං සමයෙ ධම්මා භොනති. කතමෙ තසමිං සමයෙ බ්‍යාභොනති? වෙදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙ තසමිං සමයෙ බ්‍යාභොනති.

කතමානි තසමිං සමයෙ ආයතනානි භොනති? මනායතනං ධම්මායතනං ඉමානි තසමිං සමයෙ ආයතනානි භොනති. කතමා තසමිං සමයෙ ධාතුසො භොනති? මනොවිඤ්ඤාණධාතු ධම්මධාතු ඉමා තසමිං සමයෙ ධාතුසො භොනති.

කතමෙ තසමිං සමයෙ ආභාරා භොනති? එස්සාභාරෙ මනො සංඤ්චනභාරෙ විඤ්ඤාණභාරෙ ඉමෙ තසමිං සමයෙ ආභාර භොනති. කතමානි තසමිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි භොනති? ස්විඤ්ඤං චිරිඤ්ඤං සතිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං පඤ්ඤාඤ්ඤං මනිඤ්ඤං සොම නසසිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං ඉමානි තසමිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි භොනති. කතමං තසමිං සමයෙ ක්‍යානං භොනති? විතකෙකා විචාරෙ පිති පුබං විතකෙසසකගතා ඉදං තසමිං සමයෙ ක්‍යානං භොනති. කතමො තසමිං සමයෙ මග්ගාභොනති? සමවාදිභි සමවාසංකප්පා සමවා වායාමො සමවාසනි සමමාසමාධි අයං තසමිං සමයෙ මග්ගාභොනති. කතමානි තසමිං සමයෙ බලානි භොනති? සධාබලං විරියබලං සති බලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං භිරිබලං ඔහනප්පබ්බලං ඉමානි තසමිං සමයෙ බලානි භොනති.

කතමෙ තසමිං සමයෙ හෙතුභොනති? අලොභො අද්‍යෙසො අමොහො ඉමෙ තසමිං සමයෙ හෙතුභොනති. කතමො තසමිං සමයෙ එස්සා භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ එස්සා භොති. කතමා තසමිං සමයෙ වෙදනා භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා භොති. කතමා තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤා භොති. කතමා තසමිං සමයෙ වෙතනා භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ වෙතනා භොති. කතමං තසමිං සමයෙ විතනං භොති—පෙ—ඉදං තසමිං සමයෙ විතනං භොති.

කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනාකකිකො භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ වෙදනාකකිකො භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකකිකො භොති—පෙ—අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකකිකො භොති. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො භොති? එස්සා වෙතනා—පෙ—පග්ගාභො අවිකෙකපො යෙවාපන නසමිං සමයෙ

අසෙසුපි අභි පටිච්ඡක්‍රප්පනනා අරුපිණො ධම්මා යපෙතො
වෙදනාකකකිං යපෙතො සසෙසුකකකිං යපෙතො විසෙසුකකකිං
අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකකතො හොති.

145 කතමො තසමිං සමයෙ විසෙසුකකතො හොති —පෙ—අයං
තසමිං සමයෙ විසෙසුකකතො හොති. කතමං තසමිං සමයෙ
මනාසතනං හොති —පෙ— ඉදං තසමිං සමයෙ මනාසතනං
හොති. කතමං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති —පෙ—ඉදං තසමිං
සමයෙ මනිජ්ඣයං හොති.

146 කතමො තසමිං සමයෙ මනොවිසෙසුකකතො හොති —පෙ—
අයං තසමිං සමයෙ මනොවිසෙසුකකතො හොති. කතමං තසමිං
සමයෙ ධම්මායතනං හොති? වෙදනාකකතො සසෙසුකකතො
සංඛාරකකතො, ඉදං තසමිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති. කතමො
තසමිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති? වෙදනාකකතො සසෙසුකකතො
සංඛාරකකතො අයං තසමිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති. යෙවාපන
තසමිං සමයෙ අසෙසුපි අභි පටිච්ඡක්‍රප්පනනා අරුපිණො ධම්මා
ඉපෙ ධම්මා ඤාසලා.

සුසෙසුතවාගේ=සංඛම්පිතං.

146 කතමෙ ධම්මා ඤාසලා? යසමිං සමයෙ කාමාවචරං ඤාසලං
විතනං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං සුඤ්ඤස්මප්පය්‍යතනං
සංඛාරෙන රූපාරමමණංවා —පෙ— ධම්මාරමමණංවා යංයංවා
පනාරභිත තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙට්ඨො
හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා ඤාසලා—පෙ—කතමෙ ධම්මා ඤාසලා?
යසමිං සමයෙ කාමාවචරං ඤාසලං විතනං උප්පන්නං හොති සොම
නස්ස සහගතං සුඤ්ඤස්මප්පය්‍යතනං රූපාරමමණංවා භූඤ්ජරමමණංවා
ගඤ්ජාරමමණංවා රසාරමමණංවා ඵෙඨාසාරමමණංවා ධම්මාරමම
ණංවා යංයංවාපනාරභිත තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති වෙදනා
හොති සසෙසුතොති වෙනනා හොති විතනං හොති විතකෙකා
හොති විවාගේ හොති සිති හොති සුඛං හොති විතතෙසසකගතා
හොති සතිජ්ඣයං හොති විරිසිජ්ඣයං හොති සතිජ්ඣයං හොති සමාධි
ජ්ඣයං හොති මනිජ්ඣයං හොති සොමනස්සසහගතං හොති ජිවිතිජ්ඣයං
හොති සමමාසංකප්පො හොති සමමාවායාමො හොති සමමාසනි
හොති සුමමාසමාධි හොති සංඛාරාදි හොති විරියබලං හොති සති
බලං හොති සමාධිබලං හොති නිරිබලං හොති ඔත්තප්පබලං හොති
අලොභො හොති අද්දෙසො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාරද
හොති නිරිතොති. විතතප්පං හොති කායපස්සධි හොති විතතපස්සධි
හොති කාය ලහුතා හොති විතත ලහුතා හොති කායඤ්ඤා හොති

විත්තමුද්‍රතා හොති කායකමඤ්ඤතා හොති විත්තකමමඤ්ඤතා
 හොති කාය පාගුඤ්ඤතා හොති විත්ත පාගුඤ්ඤතා හොති
 කායුප්ප්‍රකතා හොති විත්තාප්ප්‍රකතා හොති සති හොති සමප්පා
 හොති පග්ගාහො හොති අවිකේධපො හොති යෙවාපන නසමිං
 සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා, අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ
 ධම්මා කුසලා—පෙ—නසමිං බොපන සමයෙ වහනාගේ ඛකු
 හොනති වායනනාති හොනති වෙමානුයො හොනති නයො ආහාර
 හොනති සත්තින්ද්‍රියාති හොනති පඤ්චබ්බිකං කුතං හොති චතු
 රබ්බිකො මහො හොති ඡබ්බාති හොනති වෙහෙතු හොනති
 එකො එසො හොති—පෙ—එකංධම්මායතනං හොති එකා ධම්ම
 ධාතු හොති යෙවාපන නසමිං, සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච
 සමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—කතමො
 නයමිං සමයෙ සංඛාරකකුකුකු හොති එසො වෙනනා විතකෙකා
 විචාරෙ පිති විත්තකෙසකග්ගතා සතින්ද්‍රියං චිරිසින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං
 සමාධින්ද්‍රියං ජිවිතින්ද්‍රියං සමමාසංඛිකපෙපා සමමාචාරාමො සමමාසති
 සමමාසමාධි සමාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං
 ඕනනපබලං අලොහො අද්දෙසො අනතින්ධා අව්‍යාපාදො හිරි
 ඕනනපපං කායපසංඛි විත්තපසංඛි කායලත්තා විත්තලත්තා
 කායමුද්‍රතා විත්තමුද්‍රතා කායකමමඤ්ඤතා විත්තකමමඤ්ඤතා
 කායපාගුඤ්ඤතා විත්තපාගුඤ්ඤතා කායුප්ප්‍රකතා විත්තාප්ප්‍රකතා
 සති සමප්පා, පග්ගාහො අවිකේධපො යෙවාපන නසමිං සමයෙ
 අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා ඵපෙත්ථ,
 වෙදනාකකුකු ඵපෙත්ථ සඤ්ඤාකකුකු ඵපෙත්ථ, විඤ්ඤාණකකුකු
 අයං නසමිං සමයෙ සංඛාරකකුකුකු හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා.

කතමො ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ කාමාවචරං
 කුසලං විත්තං උපපන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤ්ඤාපිප්ප
 යුත්තං සංඛාරෙත රුපාරමමණංවා —පෙ— ධම්මාරමමණංවා
 යංයංවා පනාරභිත නයමිං සමයෙ එසො හොති —පෙ—අවිකේධ
 පො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං
 සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විත්තං උපපන්නං හොති උපෙකකා
 සහගතං ඤ්ඤාණසමපයුත්තං රුපාරමමණංවා සංඝාරමමණංවා ගකු
 රමමණංවා රසාරමමණංවා ඵොසිබ්බාරමමණංවා ධම්මාරමමණංවා
 යංයංවා පනාරභිත නයමිං සමයෙ එසො හොති වෙදනා හොති
 සඤ්ඤා හොති වෙනනා හොති විත්තං හොති විතකෙකා හොති
 විචාරෙහොති උපෙකකා හොති විත්තකෙසකග්ගතා හොති සතින්ද්‍රියං
 හොති චිරිසින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති
 පඤ්ඤාන්ද්‍රියං හොති මතින්ද්‍රියං හොති උපෙකකින්ද්‍රියං හොති ජිවිතින්ද්‍රියං.

හොති සම්මාදිඤ්ඤානි සම්මාසංඛ්‍යාපෙසා ඥානී සම්මාචාර්යාමො
 හොති සම්මාසති හොති සම්මාසමාධි හොති සමාබලං හොති විරිය
 බලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං හොති
 නිරිබලං හොති ඔක්කප්පබලං හොති අලොභො හොති අද්දෙසො
 හොති අමොහො හොති අනාඤ්ඤා හොති අව්‍යාපාදො හොති
 සම්මාදිඤ්ඤානි නිරි හොති ඔක්කප්පං හොති කායප්පස්සඤ්ඤානි
 විත්තප්පස්සඤ්ඤානි කායලක්ඛණා හොති විත්තලක්ඛණා හොති කාය
 මුද්දතා හොති විත්තමුද්දතා හොති කායඝාමමඤ්ඤානා හොති විත්ත
 කාමමඤ්ඤානා හොති කායපාගුඤ්ඤානා හොති විත්තපාගුඤ්ඤානා
 හොති කායඤ්ඤානා හොති විත්තඤ්ඤානා හොති සත්තොති සම්ම
 පඤ්ඤානා හොති සම්මො හොති විපස්සනා හොති පඤ්ඤානා හොති
 අවිකේධපො හොති යෙවාපන නයම් සම්මෙ අඤ්ඤාපි අනි
 පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

151 කතමො තස්මිං සම්මෙ ඵෙසො හොති? යො තස්මිං සම්මෙ
 ඵෙසො ඵුසනා සම්මුසනා සම්මුසිතනනං අයං තස්මිං සම්මෙ
 ඵෙසො හොති. කතමා තස්මිං සම්මෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං
 සම්මෙ තප්පා මනො විඤ්ඤානධාතු සම්මස්සප්. වෙනසිකං නෙව
 සානං නාසානං වෙනො සම්මස්සප්. අදුක්ඛමසුඛං වෙදගිතං
 වෙනොසම්මස්සප් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සම්මෙ වෙද
 නා හොති—පෙ—කතමා තස්මිං සම්මෙ උපෙකකා හොති? යං
 තස්මිං සම්මෙ වෙනසිකං නෙවසානං නාසානං වෙනො සම්මස්සප්.
 අදුක්ඛමසුඛං වෙදගිතං වෙනොසම්මස්සප් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා
 අයං තස්මිං සම්මෙ උපෙකකා හොති—පෙ—කතමං තස්මිං සම්මෙ
 උපෙකකිත්ථියං හොති? යං තස්මිං සම්මෙ වෙනසිකං නෙවසානං නා
 සානං වෙනොසම්මස්සප් අදුක්ඛමසුඛං වෙදගිතං වෙනොසම්මස්ස
 ප් අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා ඉදං තස්මිං සම්මෙ උපෙකකිත්ථියං හොති.
 —පෙ—යෙවාපන තස්මිං සම්මෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්ප
 න්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—තස්මිං මොපන
 සම්මෙ මහතාගෙ ඛණ්ඩානොති වායනානාති හොනාති වෙධාතු
 යො හොනාති තයො ආහාර හොනාති අසිත්ථියාති හොනාති චතු
 රභිනිකං ඝණං හොති පඤ්චභිනිකො මග්ගො හොති සත්තබලාති
 හොනාති තයොහෙතු හොනාති ඵෙසො ඵෙසො හොති—පෙ—ඵකං
 ධම්මායනනං හොති ඵකා ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තස්මිං
 සම්මෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ
 ධම්මා කුසලා—පෙ—කතමො තස්මිං සම්මෙ සංඛාරකිත්ථියො
 හොති ඵෙසො වෙනනා විතකෙකා විචාරෙ විත්තස්සෙකයනා
 සතිත්ථියං විරිතිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤාත්ථියං ජීවිතිත්ථියං

සමමාදිසි සමමාසසිද්ධිප්‍රාප්තියා සමමාචාර්යාමො සමමාසිති සමමාසමාධි
සමාධිමලං විරියමලං සතිමලං සමාධිමලං පඤ්ඤාමලං නිර්මලං ඕනන
පමලං අලොභො අද්‍යෙසො අමොහො අනතිජ්ඣා අව්‍යාජාද්‍ය
සමමාදිසි නිරි ඕනනපපං ක්‍රායපසංඝි විහතපසංඝි කායලභ්‍රතා
විහතලභ්‍රතා කායමුද්‍රතා විහතමුද්‍රතා කායකම්මඤ්ඤානා විහත
කම්මඤ්ඤානා කායපාගුඤ්ඤානා විහතපාගුඤ්ඤානා කායඤ්ඤානා
චිත්තඤ්ඤානා සති සම්පජ්ඣඤ්ඤානා සමපො පිපසානා පඤ්ඤානා
අවිනේශානා යෙවාපන නයමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ඡසමුප්ප
නනා අරුපිනොධමමා සිපෙත්වා වෙදනාකකකිං සිපෙත්වා සඤ්ඤා
කකකිං සිපෙත්වා විඤ්ඤාණකකකිං අසං නයමිං සමයෙ සංඝාරකක
කිං හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යමිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං
විහතං උප්පනනං හොති උපෙකකාසගතං ඤ්ඤාසම්පයුතං සසං
ඛාරෙන රූපාරම්මණංවා —පෙ— ධම්මාරම්මණංවා යංයංවාපනා
රභික නයමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිනේශානා හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—කතමෙ ධම්මා කුසලා? යමිං
සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විහතං උප්පනනං හොති උපෙකකාසග
තං ඤ්ඤාසම්පයුතං රූපාරම්මණංවා සංඝාරම්මණංවා ගඤ්ඤා
රම්මණංවා රසාරම්මණංවා පොඨිඤ්ඤාරම්මණංවා ධම්මාරම්මණංවා යංයං
වාපනාරභික නයමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා
හොති චෙතනා හොති විහතං හොති විනේශකා හොති විවාදෙ
හොති උපෙකකා හොති විහතසෙසකගතා හොති සතිඤ්ඤා
හොති විරියඤ්ඤා හොති සතිඤ්ඤා හොති සමාධිඤ්ඤා හොති මනි
ඤ්ඤා හොති උපෙකකිඤ්ඤා හොති ජිවිතිඤ්ඤා හොති සමමාසසිද්ධි
ප්‍රාප්තියා හොති සමමාචාර්යාමො හොති සමමාසති හොති සමමාසමාධි
හොති සමාධිමලං හොති විරියමලං හොති සතිමලං හොති සමාධි
මලං හොති නිර්මලං හොති ඕනනපමලං හොති අලොභො හොති
අද්‍යෙසො හොති අනතිජ්ඣා හොති අව්‍යාජාද්‍ය හොති නිරි හොති
ඕනනපපං හොති ක්‍රායපසංඝි හොති විහතපසංඝි හොති කාය
ලභ්‍රතා හොති විහතලභ්‍රතා හොති කායමුද්‍රතා හොති විහතමුද්‍රතා
හොති කායකම්මඤ්ඤානා හොති විහතකම්මඤ්ඤානා හොති ක්‍රාය
පාගුඤ්ඤානා හොති විහතපාගුඤ්ඤානා හොති කායඤ්ඤානා හොති
චිත්තඤ්ඤානා හොති සති සම්පජ්ඣඤ්ඤානා සමපො හොති පඤ්ඤානා
අවිනේශානා හොති යෙවාපන නයමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ඡසමුප්ප
නනා අරුපිනොධමමා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—නයමිං
බොසන සමයෙ චතනාරො බකිං හොති වායනනාති හොති
වේධානුයො හොති නයො ආහාර හොති සතතිඤ්ඤාති

හොනහි වතුරසිහිනං කුඩාං හොනි වතුරසිහිනං මහො හොනි ජබලානි ජබානහි වෙහෙතු හොනහි එකං එසො හොනි—පෙ— එකං බමමාසනනං හොනි එකාබමමාසන හොනි යෙවාපන නසමිං සමයෙ අදෙසෙපි අනි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා, ඉමෙ බමමා කුසලා—පෙ— කතමො නසමිං සමයෙ භුඛාරකකතො හොනි? එසො වෙනනා විතකෙනා විමාරෙ විහතසොකගතා සඬ්ඤ්ඤං විරසිඤ්ඤං සනිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං ජ්විතිඤ්ඤං සමමා සඬ්ඤ්ඤං සමමාධායාමො සමමාසනි සමමාසමාධි සමාධිලං විරස බලං සනිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔහනපබලං අමොහො අමො සො අනනිජ්ඣා අව්‍යාපාදො හිරි ඔහනපපං කායපසාඬි විහත පසාඬි කායලහුතා විහතලහුතා කායමුදුතා විහතමුදුතා කාය කමමසෙතා විහතකමමසෙතා කායපාගුසෙතා විහතපාගුසෙතා කායසුඤ්ඤානා විහතසුඤ්ඤානා සනි සමමො පහොහො අවිකෙධි පො යෙවාපන නසමිං සමයෙ අදෙසෙපි අනි පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනොබමමා ස්පෙඤ්ඤා වෙදනානඬකං ස්පෙඤ්ඤා සඤ්ඤානඬකං ස්පෙඤ්ඤා විඤ්ඤානඬකං අයං නසමිං සමයෙ භුඛාරකකතො හොනි—පෙ—ඉමෙ බමමා කුසලා, කතමෙ බමමා කුසලා? යසමිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතනං උප්පාදනං හොනි උපෙකකා සහගතං ඤ්ණවිප්පසුභතං සංඛාරෙත රුපාරමමණංවා—පෙ— බමමාරමමණංවා යංයංවාපනාරඬහ නසමිං සමයෙ එසො හොනි—පෙ— අවිකෙධිපො හොනි—පෙ— ඉමෙ බමමා කුසලා.

කාමාවචරඅසමහාවිතනානි.

දුතියභාණවාරං

කතමෙ බමමා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මහොහා වෙහි විච්චෙච්ච කාමෙහි විච්චෙ අකුසලෙහි බමෙමහි සවිතකකං සච්චාරං විචෙකපං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසමපඤ්ඤා විහරති පඨවිකසිනං නසමිං සමයෙ එසො හොනි—පෙ— අවිකෙධිපො හොනි—පෙ—ඉමෙ බමමා කුසලා—පෙ— කතමෙ බමමා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මහො හාවෙහි විතකකවිචාරානං චුපසමාඅජ්ඣානනං සමපසාදනං වෙනසො එකොද්ඨාවං අවිතකකං අවිචාරං සමාධිපං පිතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසමපඤ්ඤා විහරති පඨවිකසිනං නසමිං සමයෙ එසො හොනි වෙදනා හොනි සඤ්ඤා හොනි වෙනනා හොනි විහතං හොනි පිති හොනි සුඛං හොනි විහතසොකගතා හොනි සඬ්ඤ්ඤං හොනි විරසිඤ්ඤං හොනි සනි ඤ්ඤං හොනි සමාධිඤ්ඤං හොනි පඤ්ඤාඤ්ඤං හොනි මනිඤ්ඤං

හොති' සොමනස්සිද්ධියං හොති ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති සමමාදිසි
 හොති සමමාචාරාමො හොති —පෙ— පඤ්ඤා හොති අවිකේධ
 පො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ, අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්ච
 සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා, තස්මිං
 බොපන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, වායතන්ති හොන්ති
 වේධානුයො හොන්ති තයො ආහාර හොන්ති අසීන්ද්‍රියානි හොන්ති
 තිවඞ්ගිකං ඤානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්ත
 ඛලානි හොන්ති තයොග්ගො හොන්ති එකො ඵසෙසා හොති
 —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකාධම්මධාතු හොති යෙවා
 පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො
 ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛා
 රකකිකො හොති? ඵසෙසා වේතනා පිති විතතෙසසකග්ගතා සඞ්
 න්ද්‍රියං විරිදින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධීන්ද්‍රියං පඤ්ඤීන්ද්‍රියං ජීවිතීන්ද්‍රියං
 සමමාදිසි සමමාචාරාමො —පෙ— පඤ්ඤා අවිකේධපො යෙවා
 පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො
 ධම්මා ඵපෙත්වා වේදනාකකිකං ඵපෙත්වා සංඛාරකකිකං ඵපෙත්වා
 විඤ්ඤාණකකිකං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති —පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

16 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පත්තියා මග්ගො
 භාවෙති පිතියාම විරාගා උපෙක්ඛකොම විහරති සතොම සමප
 භුතො සුඛස්සව කායෙති පටිසංවේදෙති යනං අරියා ආවිකක්ඛන්ති
 උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරි'ති තතිශ්ඡකිකානං උපසම්පජ්ජ විහ
 රති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති' වේදනා හොති
 සංඛාරා හොති වේතනා හොති විතතං හොති සුඛං හොති විතත
 සෙසකග්ගතා හොති සඞ්නීන්ද්‍රියං හොති විරිදින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං,
 හොති සමාධීන්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤීන්ද්‍රියං හොති මනීන්ද්‍රියං හොති
 සොමනස්සිද්ධියං හොති ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති සමමාදිසි හොති සමමා
 චාරාමො හොති —පෙ— පඤ්ඤා හොති අවිකේධපො හොති
 යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපි
 නො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තස්මිං බොපන සමයෙ
 චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති වායතන්ති හොන්ති වේධානුයො
 හොන්ති තයොආහාර හොන්ති අසීන්ද්‍රියානි හොන්ති දුට්ඨිතිකං
 ඤානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තඛලානි හොන්ති
 තයොග්ගො හොන්ති එකො ඵසෙසා හොති —පෙ— එකං ධම්මා
 යතනං හොති එකාධම්මධාතු හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ
 අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා

කුසලා —පෙ—කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති? එසෙසා චේතනා විභතසෙසකග්ගතා සභිත්ථියං විරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමමාදිසි සමමාචාරාමො —පෙ—පග්ගාහො අවිකෙතිපො යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධම්මා ධම්මා වේදනාකකිකං ධම්මා සංඤ්ඤාකකිකං ධම්මා විඤ්ඤාණකකිකං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති —පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති සුඛස්සට්ඨිප්පානා දුක්ඛස්සට්ඨිප්පානා පුබ්බෙව සොමනස්ස දොමනස්සානං අත්ථමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා සති පාරිසුඛී චතුස්සංකානං උපසම්පජ්ජ විතරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති වේදනා හොති සංඤ්ඤා හොති චේතනා හොති විතතං හොති උපෙක්ඛා හොති විතතසෙසකග්ගතා හොති සභිත්ථියං හොති විරිසිත්ථියං හොති සතිත්ථියං හොති සමාධිත්ථියං හොති පඤ්ඤිත්ථියං හොති චිත්තිත්ථියං හොති උපෙක්ඛිත්ථියං හොති ජිවිතිත්ථියං හොති සමමාදිසි හොති සමමාචාරාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවිකෙති පො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—තස්මිං බොපන සමයෙ චතතායෙ ධම්මා භොතති මායතනාති භොතති වේධානුයො භොතති තයො ආහාර භොතති අධිත්ථියාති භොතති දුට්ඨිකං කානං හොති චතුර්ථිකො මග්ගො හොති සන්තතිලාති භොතති තයොගතතු භොතති එකො එසෙසා හොති —පෙ— එකං ධම්මා යතනං හොති එකං ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති? එසෙසා චේතනා විභතසෙසකග්ගතා සභිත්ථියං විරිසිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමමාදිසි සමමාචාරාමො —පෙ— පග්ගාහො අවිකෙතිපො යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධම්මා ධම්මා වේදනාකකිකං ධම්මා සංඤ්ඤාකකිකං ධම්මා විඤ්ඤාණකකිකං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුකකතයො.

16. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පත්තිං මග්ගං භාවෙති විච්චේව භාවෙති —පෙ— පඨවිකසිණං උපසම්පජ්ජ විතරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙති

පො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්. කතමෙ ධම්මා කුසල්? යස්මිං සමයෙ රුප්පජනනියා මග්ගොභාවෙනි අවිතකකං විචාරමනං සමාධිජං පිනිසුබං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති වෙදනා හොති සංකෘද්‍යා හොති චේතනා හොති විහ්‍යං හොති විමාණං හොති පිනි හොති සුඛං හොති විතතස්සෙකග්ගතා හොති සතිත්‍යයං හොති විරිසිත්‍යයං හොති සතිත්‍යයං හොති සමාධිත්‍යයං හොති පඤ්ඤිත්‍යයං හොති මනිත්‍යයං හොති සොමනස්සිත්‍යයං හොති ජිවිතිත්‍යයං හොති සම්මාදිසි හොති සම්මාචාරාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවි කෙකපො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසල් —පෙ— තස්මිං බොපන සමයෙ චන්තාරෙ බන්ධා හොති වායතනාති හොති චේධාතුයො හොති තයොආහාර හොති අසිත්‍යයාති හොති චතුරසිකං ක්කානං හොති චතුරසිකො මග්ගො හොති සත්තබ්බාති හොති තයොගෙනු හොති එකො එස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මාචාතු හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසල් —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංකාරකතො හොති? එස්සො චේතනා විමාණං පිනි විතතස්සෙකග්ගතා සතිත්‍යයං විරිසිත්‍යයං සතිත්‍යයං සමාධිත්‍යයං පඤ්ඤිත්‍යයං ජිවිතිත්‍යයං සම්මාදිසි සම්මාචාරාමො —පෙ— පග්ගාහො අවිකෙකපො යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙ තො වෙදනාකතං යපෙතො සංකෘද්‍යාකතං යපෙතො විඤ්ඤාණකතං අයං තස්මිං සමයෙ සංකාරකතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්.

17 කතමෙ ධම්මා කුසල්? යස්මිං සමයෙ රුප්පජනනියා මග්ගොභාවෙනි විතකක විචාරනං වූපසමා —පෙ— තනියජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති වෙදනා හොති සංකෘද්‍යා හොති චේතනා හොති විහ්‍යං හොති පිනි හොති සුඛං හොති විතතස්සෙකග්ගතා හොති සතිත්‍යයං හොති විරිසිත්‍යයං හොති සතිත්‍යයං හොති සමාධිත්‍යයං හොති පඤ්ඤිත්‍යයං හොති මනිත්‍යයං හොති සොමනස්සිත්‍යයං හොති ජිවිතිත්‍යයං හොති සම්මාදිසි හොති සම්මාචාරාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවි කෙකපො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසල් —පෙ— තස්මිං බොපන සමයෙ චන්තාරෙ බන්ධා හොති වායතනාති හොති

වේධානුයෝ හොනති තයෝ ආහාර හොනති අභිජ්ඣයානි හොනති තිවඛනිකා කුතං හොති චතුර්ඛනිකෝ මග්ගො හොති සත්තබ්බානි හොනති තයෝ හෙතු හොනති එකෝ එසෙසො හොති—පෙ—එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—කතමෝ තසම් සමයෙ සංඛාරකකතො හොති? එසෙසා වේතනා පිති විතතස්සෙකග්ගතා සභිත්ථියං විරිඨිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමාදිභි සමමාවායාමෝ—පෙ—පග්ගාහො අවිකෙකපො යෙවාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙ තා වෙදනාකකතං යපෙතා සඤ්ඤකකතං යපෙතා විඤ්ඤණකකතං අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකකතො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

17 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම් සමයෙ රුප්පපතතියා මග්ගං භාවෙති පිතියාව විරුගා—පෙ—චතුර්ඛනිකං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං තසම් සමයෙ එසෙසා හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති වේතනා හොති විතතං හොති සුඛං හොති විතත සෙසකග්ගතා හොති සභිත්ථියං හොති විරිඨිත්ථියං හොති සතිත්ථියං හොති සමාධිත්ථියං හොති පඤ්ඤිත්ථියං හොති මතිත්ථියං හොති සොමනසිත්ථියං හොති ජිවිතිත්ථියං හොති සමාදිභි හොති සමමා වායාමෝ හොති—පෙ—පග්ගාහො හොති අවිකෙකපො හොති යෙවාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරු පිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—තසම් බොපන සමයෙ චත්තාරෙ බතා හොනති වායතනානි හොනති වේධානුයෝ හොනති තයෝ ආහාර හොනති අභිජ්ඣයානි හොනති ද්වඛනිකං කුතං හොති චතුර්ඛනිකෝ මග්ගො හොති සත්තබ්බානි හොනති තයෝ හෙතු හොනති එකෝ එසෙසො හොති—පෙ—එකං ධම්මා යතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—කතමෝ තසම් සමයෙ සංඛාරකකතො හොති? එසෙසා වේතනා විතතසෙසකග්ගතා සභිත්ථියං විරිඨිත්ථියං සතිත්ථියං සමාධිත්ථියං පඤ්ඤිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං සමාදිභි සමමාවායාමෝ—පෙ—පග්ගාහො අවිකෙකපො යෙවාපන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙතා වෙදනාකකතං යපෙතා සඤ්ඤකකතං යපෙතා විඤ්ඤණකකතං අයං තසම් සමයෙ සංඛාරකකතො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කත

මෙ ධම්මා කුසලා? යයි මි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි සුඛස්සව පතානා දුක්ඛස්සව පතානා —පෙ— පඤ්චමඤ්ඤානං උප සම්පජ්ජා විහරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති වෙදනා හොති සංකල්පනා හොති චිත්තනා හොති විතර්කනා හොති උපෙක්ඛනා හොති විතර්කස්සකාශනා හොති ජග්ගිකියං හොති විරිදිකියං හොති සතිකියං හොති සමාධිකියං හොති පඤ්ඤාකියං හොති මනිකියං හොති උපෙක්ඛිකියං හොති ජීවිතිකියං හොති සම්මාදිඝි හොති සම්මාදායාමො ඡිහාති —පෙ— පඤ්ඤානො හොති අවිකේධො හොති යෙවංපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සම්මුත්තනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තස්මිං බොධන සමයෙ චතතාරො බ්‍රහ්මා හොති වායනානාති හොති වෙධානුයො හොති තයොආහාර හොති අභිකියාති හොති දුට්ඨිකං ක්කිනං හොති චතුර්ථිකො මග්ගො හොති සත්තකල්පාති හොති තයොගෙතු හොති එකොපස්සා හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකං ධම්මධාතු හොති යෙවංපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සම්මුත්තනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකතො හොති? එසෙසා වෙනනා විතර්කස්සකාශනා සතිකියං විරිදිකියං සතිකියං සමාධිකියං පඤ්ඤාකියං ජීවිතිකියං සම්මාදිඝි සම්මාදායාමො —පෙ— පඤ්ඤානො අවිකේධො යෙවංපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සම්මුත්තනා අරුපිනො ධම්මා යපෙති වෙදනාකතං යපෙති සංකල්පනාකතං යපෙති විකල්පනාකතං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකතො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා

පඤ්චකානසො.

චතුකක පඤ්චකානසො නිසිතං.

176 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයි මි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චව කාමෙති —පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛා භවිපදං දකුණිකඤ්ඤා පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— 177 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයි මි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චව කාමෙති —පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛා පටිපදං බ්‍රහ්මාකඤ්ඤා පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— 178 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයි මි. සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චව කාමෙති —පෙ— පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපටිපදං දකුණිකඤ්ඤා පඨවි

කුසිණ්ඩිකිසමිං ඉමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපොහොති
 —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා?
 යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව්ව කාමෙති
 —පෙ— පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං බ්ඨපා
 හිඤ්ඤං පඨවිකසිණං තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවි
 කෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ
 ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතකක
 විචාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියඥ්ඣානං —පෙ— තතියඥ්ඣානං
 —පෙ— චතුස්ඥ්ඣානං —පෙ— පඨමඥ්ඣානං —පෙ— පඤ්චම
 ඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දඤ්ඤං පඨවි
 කසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බ්ඨපාහිඤ්ඤං පඨවිකසිණං —පෙ—
 සුඛාපට්ඨදං දඤ්ඤං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බ්ඨපා
 හිඤ්ඤං පඨවිකසිණං තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවි
 කෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා

මනසොපට්ඨදං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං
 භාවෙති විවිදෙව්ව කාමෙති—පෙ— පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ
 රති පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං තසමිං සමයෙ
 එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්ප
 පත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමඥ්ඣානං
 උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං
 තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො හොති
 —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං
 සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ—
 පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං
 පඨවිකසිණං තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො
 හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා?
 යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව්ව කාමෙති
 —පෙ— පඨමඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණා
 රමමණං පඨවිකසිණං තසමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවි
 කෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ
 ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතකක
 විචාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියඥ්ඣානං —පෙ— තතියඥ්ඣානං
 —පෙ— චතුස්ඥ්ඣානං —පෙ— පඨමඥ්ඣානං —පෙ— පඤ්චම
 ඥ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසි
 ණං —පෙ— පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං —පෙ—

අප්‍රමාණං පරිත්‍යාග්‍රමණං පට්ඨිකසිණං --පෙ²-- අප්‍රමාණං
අප්‍රමාණාරමණං පට්ඨිකසිණං තදුම් සමයෙ ඵසෙයු තොති
--පෙ-- අවිකෙතිපො තොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කසලා

වනනායි, ආරම්භ නොවේ.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ රුප්ප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි චිච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛා ප්‍රතිපදං දකුණිකාදාං පරිත්තං පරිත්තා රමමණං පඨවිකසිණං තසම් සමයෙ ඵසොං හොති --පෙ-- අවිකෙතිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ රුප්ප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි චිච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛා ප්‍රතිපදං දකුණිකාදාං පරිත්තං අප්පමාණාරමමණං පඨවිකසිණං තසම් සමයෙ ඵසොං හොති --පෙ-- අවිකෙතිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ රුප්ප්පත්තියා මග්ගං භාවෙනි චිච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛා ප්‍රතිපදං දකුණිකාදාං අප්ප මාණං පරිත්තාරමමණං පඨවිකසිණං තසම් සමයෙ ඵසොං හොති --පෙ-- අවිකෙතිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ--

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්මි සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාතිකුසලං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවි කසිණං තසම්මි සමගෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්මි සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාතිකුසලං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං තසම්මි සමගෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙකපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්මි සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාතිකුසලං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවි කසිණං තසම්මි සමගෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්මි සමගෙ රුපුපපතනියා මග්ගං භාවෙනි විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛිප්පාතිකුසලං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං තසම්මි සමගෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්මි සමගෙ රුපුපපතනියා

[illegible]

පඨමඥානං උපසංඝරාජං විහරති සුඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති —පෙ— අවිකෙකපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විතකකු විමාර්ගනං චුපසමා —ඉප— දුතියඥානං —පෙ— තතියඥානං —පෙ— චතුත්තියඥානං —පෙ— පඨමඥානං —පෙ— පඤ්චමඥානං උපසංඝරාජං විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං පරිත්තං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —ඉප— දුක්ඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං පරිත්තං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං පරිත්තං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං පරිත්තං පරිත්තාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බ්‍රහ්මභික්ඛුදං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති —පෙ— අවිකෙකපො භොති —ඉප— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සොලසකඛ්‍යානං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති විච්චේව කාමෙති —පෙ— පඨමඥානං උපසංඝරාජං විහරති ආපොකසිණං —පෙ— තෙජෝකසිණං —පෙ— වායොකසිණං —පෙ— නිලකසිණං —පෙ— පිතකසිණං —පෙ— ලොහිතකසිණං —පෙ— ඔද්දතකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති —පෙ— අවිකෙකපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අභිකසිණං සොලසකඛ්‍යානං.

—පෙ— පඨමඥානං —පෙ— පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිකාසු —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පාතිකාසු —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුණිකාසු —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බිප්පාතිකාසු, තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉතෙ ධම්මා කුසලා.

මහිසො පට්ඨදං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤාතං අරුපසංඤ්ඤා ඛනිධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විච්චෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමමණං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉතෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤාතං අරුපසංඤ්ඤා ඛනිධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විච්චෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉතෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤාතං අරුපසංඤ්ඤා ඛනිධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විතකකවිවාරණං වූපසමා —පෙ— දුතියඥානං —පෙ— තතියඥානං —පෙ— චතුස්ඨඥානං —පෙ— පඨමඥානං —පෙ— පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරමමණං —පෙ— අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉතෙ ධම්මා කුසලා.

මෙආරම්මණාති.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤාතං අරුපසංඤ්ඤා ඛනිධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විච්චෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පට්ඨදං දකුණිකාසු පරිත්තං පරිත්තාරමමණං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉතෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපතනියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤා

පසුසාමි'නි විවිච්චව කාමෙහි —පෙ— පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං බිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං තසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤානං අරුපසංඤ්ඤා ඛේමිං රුපානි පසුසාමි පරිත්තානි තානි අභිනුය්‍ය ඡනාමි පසුසාමි'නි විතක්ක විචාරානං චුපසමා —පෙ— දුතියඥානං —පෙ— උපසම්පජ්ජ විහරති —පෙ— තතියඥානං —පෙ— චතුස්ථඥානං —පෙ— පඨමඥානං —පෙ— පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨ පදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨ පදං දකුණිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨ පදං බිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨ පදං බිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං —පෙ— සුඛාපට්ඨ පදං දකුණිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං —පෙ— සුඛාපට්ඨ පදං දකුණිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං —පෙ— සුඛාපට්ඨ පදං බිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරමමණං —පෙ— සුඛාපට්ඨ පදං බිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරමමණං තසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අට්ඨකඛගතුකා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤානං අරුපසංඤ්ඤා ඛේමිං රුපානි පසුසාමි පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි තානි අභිනුය්‍ය ඡනාමි පසුසාමි'නි විවිච්චව කාමෙහි —පෙ— පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති තසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤානං අරුපසංඤ්ඤා ඛේමිං රුපානි පසුසාමි පරිත්තානි සුචණ්ණ දුබ්බණ්ණානි තානි අභිනුය්‍ය ඡනාමි පසුසාමි'නි විතක්ක විචාරානං චුපසමා —පෙ— දුතියඥානං —පෙ— තතියඥානං —පෙ— චතුස්ථඥානං —පෙ— පඨමඥානං —පෙ— පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති තසමිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදමප් අට්ඨකඛගතුකා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසමිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති අඤ්ඤානං අරුපසංඤ්ඤා ඛේමිං රුපානි පසුසාමි අප්පමාණානි තානි අභිනුය්‍ය ඡනාමි පසුසාමි'නි විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—

පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති
 —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.
 කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති
 අජ්ඣතනං අරුපසංඤ්ඤා ඛේධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි
 අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විතකකවිචාරනං චූප්පමා —පෙ—
 දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුස්සජ්ඣානං
 —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ
 රති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති
 —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති
 අජ්ඣතනං අරුපසංඤ්ඤා ඛේධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි
 පස්සාමි'ති විච්චේව ඛාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසංඤ්ඤා
 තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.
 කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣතනං අරුපසංඤ්ඤා
 ඛේධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විච්චේව ඛාමෙති —පෙ—
 පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛේධාසංඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
 අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති
 අජ්ඣතනං අරුපසංඤ්ඤා ඛේධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති
 විච්චේව ඛාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසංඤ්ඤා තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—
 අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යස්මිං සමයෙ රුප්පපත්තියා මග්ගං භාවෙති
 අජ්ඣතනං අරුපසංඤ්ඤා ඛේධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡනාමි පස්සාමි'ති විතකක
 විචාරනං චූප්පමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුස්සජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ—
 පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පට්ඨපදං දකුණිකාසංඤ්ඤා —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨපදං ඛේධාසංඤ්ඤා —පෙ—
 සුඛාපට්ඨපදං දකුණිකාසංඤ්ඤා

—ඉප— සුඛාච්චිපදං බිජ්ජාහිඤ්ඤං තසමිං ජීවසෙ ඵසෙසා හොති
--ඉප— අච්ඡිකකිපො හොති --ඉප— ඉමෙ ධම්මා කසද්දා.

විනිශ්චයාපවිපද්‍ය

කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යයම්. සමයෙ රුපුප්පතනියා මගහං භාවෙනි අජ්ඣාතනං අරුපසක්කද්දි ඛෙතිධා රුපානි පසුනි අප්පමාණානි තානි අභිභුග්ග ඡන්දාමි පසුනාමි'ති විවිදෙව්ව කාමෙති --පෙ-- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණා රල්ලමාණං තයම්. සමයෙ ඵෙය්සා හොති --පෙ-- අවිකෙකපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යයම්. සමයෙ රුපුප්පතනියා මගහං භාවෙනි අජ්ඣාතනං අරුපසක්කද්දි ඛෙතිධා රුපානි පසුනි අප්පමාණානි තානි අභිභුග්ග ඡන්දාමි පසුනාමි'ති විවිදෙව්ව කාමෙති --පෙ-- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මමාණං තයම්. සමයෙ ඵෙය්සා හොති --පෙ-- අවිකෙකපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා. කතමෙ ධම්මා කුසල්ලා? යයම්. සමයෙ රුපුප්පතනියා මගහං භාවෙනි අජ්ඣාතනං අරුපසක්කද්දි ඛෙතිධා රුපානි පසුනි අප්පමාණානි තානි අභිභුග්ග ඡන්දාමි පසුනාමි'ති විවිදෙව්ව කාමෙති --පෙ-- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මමාණං තයම්. සමයෙ ඵෙය්සා හොති --පෙ-- අවිකෙකපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසල්ලා.

ଡେ ଫାବରିଆଲୋସାସି.

23 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයම් සමයෙ රුපුපපත්තියා මග්ගං භාවෙනි අරුපසංඤ්ඤි ඛේධා රූපානි පසානි අපපමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡිනාමි පසාමිති විවිදෙව කාමෙනි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤං පරිනතං අපපමාණාරම්මණං තයම් සමයෙ ඵෙසො හොති -පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයම් සමයෙ රුපුපපත්තියා මග්ගං භාවෙනි අරුපසංඤ්ඤි ඛේධා රූපානි පසානි අපපමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ඡිනාමි පසාමිති විවිදෙව කාමෙනි --පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤං අපපමාණං අපපමාණාරම්මණං තයම් තමයෙ ඵෙසො හොති -පෙ- අවිකේඛපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයම් සමයෙ රුපුපපත්තියා මග්ගං භාවෙනි අරුපසංඤ්ඤි

පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිකුද්දං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං දකුණිකුද්දං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්භං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිකුද්දං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං—පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිකුද්දං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්භං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුණිකුද්දං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දකුණිකුද්දං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්භං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිකුද්දං පරිත්තං අප්පමාණාරම්භං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිකුද්දං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්භං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අපරමපි අභිකම්මනතුකං.

244 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුපසංඤ්ඤි ඛිතිධා රූපාති පසංගි අප්පමාණාති සුවණ්ණං දුබ්බණ්ණාති තාති අභිතුය්‍ය ඡනාමි පසංගිති විවිච්චව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුපසංඤ්ඤි ඛිතිධා රූපාති පසංගි අප්පමාණාති සුවණ්ණං දුබ්බණ්ණාති තාති අභිතුය්‍ය ඡනාමි පසංගිති විතක්ක විචාරාණං චුපසමා —පෙ— දුතීයජ්ඣානං —පෙ— තති යජ්ඣානං —පෙ— චතුස්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදමපි අභිකම්මනතුකං.

245 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුපසංඤ්ඤි ඛිතිධා රූපාති පසංගි නිලාති නිලවණ්ණාති නිල නිදසංගාති නිලතිභාසාති තාති අභිතුය්‍ය ඡනාමි පසංගිති විවිච්චව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුපසංඤ්ඤි ඛිතිධා රූපාති පසංගි පිතාති පිතවණ්ණාති පිතනිදසංගාති පිතතිභාසාති —පෙ— ලොභිතකාති ලොභිතකවණ්ණාති

ලොහිතක නිදසුනානි ලොහිතකනිභාසානි —පෙ— මදනානි මදනවණ්ණානි මදන නිදසුනානි මදනනිභාසානි තානි අභිසුය්ස් ජනාමි පසුමිති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උප සමපජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා.

ඉමානිපි අභිභාසනානි සොලසකඛගතානි.

කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති රුපී රූපානි පසුමිති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස් මජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ— අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣන්තං අරුපසංඝද්ධි ඛනිධා රූපානි පසුමිති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති සුභනනි අධිමුඛොතා හොති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උප සමපජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා.

ඉමානිපි නිනිවිමොක්ඛානි සොලසකඛගතානි.

කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විතකක විමා රාතං චුප්පමා —පෙ— දුට්ඨිකානං උපසමපජ්ජ විහරති මෙත්තා සහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති පිනියාව විරාගා —පෙ— නතිස්සකා නං උපසමපජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති —පෙ— අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිදෙව් කාමෙහි —පෙ— පස්මජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකෙබ්පො හොති —පෙ— ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං

සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති අවිතක්කං විචාරමත්තං
 සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති මෙත්තාසහ
 ගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති
 --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ
 රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වුපසමා --පෙ--
 තානියඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ
 ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං
 භාවෙති පිතිසුඛං විරාගා --පෙ-- චතුස්සඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහ
 රති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවි
 කෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා
 කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විචිචෙච
 කාමෙහි --පෙ-- පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති කරුණාසහ
 ගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති
 --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ
 රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වුපසමා --පෙ--
 දුතියඤ්ඤානං --පෙ-- තානියඤ්ඤානං --පෙ-- පඨමඤ්ඤානං --පෙ-- චතු
 ස්සඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති කරුණාසහගතං තස්මිං සමයෙ
 ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං
 භාවෙති විචිචෙච කාමෙහි --පෙ-- පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි
 විහරති මුදිතා සහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවි
 කෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා
 කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක විචා
 රානං වුපසමා --පෙ-- දුතියඤ්ඤානං --පෙ-- තානියඤ්ඤානං --පෙ--
 පඨමඤ්ඤානං --පෙ-- චතුස්සඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති මුදිතා
 සහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති
 --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ
 රුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්සවප්පානා --පෙ-- චතුස්ස
 ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති උපෙක්ඛාසහගතං තස්මිං සමයෙ
 ඵසෙසා හොති --පෙ-- අවිකෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා
 කුසලා.

මත්තාදි බ්‍රහ්මවිහාරඤ්ඤානාහි සොලසක්කන්තානාහි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රුපුප්පත්තියා මග්ගං
 භාවෙති විචිචෙච කාමෙහි --පෙ-- පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහ
 රති උද්ධමානකසංඤ්ඤාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති

—පෙ— අවිනේශො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමිං සමයෙ රුප්පථතනියා මග්ගං භාවෙති චිත්තේව කාවේති—පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති විනිලක සංඝායකසංගතං —පෙ— විපුබ්බකසංඝායකසංගතං --පෙ-- විවුඤ්ඤානසංඝායකසංගතං --පෙ-- විකම්බිතකසංඝායකසංගතං --පෙ-- භතවිකම්බිතකසංඝායකසංගතං --පෙ-- ලොහිතකසංඝායකසංගතං --පෙ-- පුලවකසංඝායකසංගතං --පෙ-- අසිකසංඝායකසංගතං තයමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ-- අවිනේශො හොති—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අසුභජ්ඣානං භොලසක්ඛන්තූකං=රුපාවචර කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමිං සමයෙ අරුප්පථතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රුපසංඝායනං සමනිකාමො පටිසසංඝායනං අත්ථගමා නානත්තසංඝායනං අමනසිකාරු ආකාසානඤ්චායත්ත සංඝායකසංගතං සුබසංවප්පානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛා සංගතං තයමිං සමයෙ එසෙසා හොති --පෙ-- අවිනේශො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමිං සමයෙ අරුප්පථතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායත්තං සමනිකාමො විඤ්ඤාණඤ්චායත්ත සංඝායකසංගතං සුබසංවප්පානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛා සංගතං තයමිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ-- අවිනේශො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමිං සමයෙ අරුප්පථතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායත්තං සමනිකාමො ආකිඤ්චායත්ත සංඝායකසංගතං සුබසංවප්පානා --පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛා සංගතං තයමිං සමයෙ එසෙසා හොති --පෙ-- අවිනේශො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමිං සමයෙ අරුප්පථතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චායත්තං සමනිකාමො තෙවසංඝායනාසංඝායකසංගතං සුබසංවප්පානා --පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛා සංගතං තයමිං සමයෙ එසෙසා හොති --පෙ-- අවිනේශො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චන්තාමි අරුපජ්ඣානාති භොලසක්ඛන්තූකාති

අරුපාවචර කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමි. සමයෙ, කාමාවචරං කුසලං විතතං උපපන්නං භොති සොමනස්සසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විමං සාධිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විමං සාධිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං තයමි. සමයෙ එසෙසා භොති. --පෙ-- අවිකෙකිපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමි. සමයෙ කාමාවචරං කුසලං විතතං උපපන්නං භොති සොමනස්සසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං සසඬ්ඛාරෙන --පෙ-- සොමනස්සසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං --පෙ-- සොමනස්සසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං සසඬ්ඛාරෙන --පෙ-- උපෙකනාසහගතං සුඤ්ඤ ප්පයුතං --පෙ-- උපෙකනාසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං සසඬ්ඛාරෙන ඉ --පෙ-- උපෙකනාසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං --පෙ-- උපෙකනාසහගතං සුඤ්ඤප්පයුතං සසඬ්ඛාරෙන හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාදි පතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං තයමි. සමයෙ එසෙසා භොති --පෙ-- අවිකෙකිපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවචරකුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමි. සමයෙ රූපුපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විච්චෙව භාමෙති --පෙ-- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ඣ විහරති පඨවිකපිණං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදි පතෙය්‍යං --පෙ-- විමං සාධිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විමං සාධිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං තයමි. සමයෙ එසෙසා භොති --පෙ-- අවිකෙකිපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යයමි. සමයෙ රූපුපපත්තියා මග්ගං

භාවෙහි විතක්ක විමාරානං චුප්පමා --පෙ-- දුතියජ්ඣානං --පෙ--
තනියජ්ඣානං --පෙ-- චතුත්තරානං --පෙ-- පඨමජ්ඣානං --පෙ--
පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං හිනං
--පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ--
විරියාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විමංසාදි
පතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ--
පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ--
පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ--
පණීතං --පෙ-- විමංසාදිපතෙය්‍යං හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ--
පණීතං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති --පෙ-- අවිකෙතො හොති
--පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

රූපාවච්ඡ කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපුප්පත්තියා මග්ගං
භාවෙහි සබ්බසො රූපසංඝායානං සමභික්කමා පටිසංසංඝායානං
අත්ථගා නානාපතසංඝායානං අමනසිකාරු අකාසානඝායායතන
සංඝායා සහගතං සුඛස්ස ච පහානා --පෙ-- චතුත්තරානං උප
සම්පජ්ජ විහරති හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ--
ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදි
පතෙය්‍යං --පෙ-- විමංසාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විමංසාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං තස්මිං සමයෙ ඵසො
හොති --පෙ-- අවිකෙතො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙහි
සබ්බසො අකාසානඝායායතනං සමභික්කමා විසංඝායායතන
සංඝායා සහගතං සුඛස්ස ච පහානා --පෙ-- චතුත්තරානං
උපසම්පජ්ජ විහරති හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං
--පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- විතතාදි
පතෙය්‍යං --පෙ-- විමංසාදිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්ද්‍රාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විරියාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විතතාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං --පෙ-- විමංසාදිපතෙය්‍යං
හිනං --පෙ-- මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං තස්මිං සමයෙ ඵසො

හොති —පෙ— අවිකෙධපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං
 භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කමම ආකිඤ්ඤාඤ්ඤා
 යතන සඤ්ඤා සහගතං සුඛස්ස ව පභානා --පෙ— චතුස්සායානං
 උපසම්පජ්ජ විහරති හිතං --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ—
 ඡන්දධිපතෙය්‍යං --පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං --පෙ— විතතාධිපතෙ
 ය්‍යං --පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං --පෙ— ඡන්දධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විතතාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං නයම්. සමයෙ එස්සො හොති
 --පෙ— අවිකෙධපො හොති --පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ
 ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ අරුපුප්පත්තියා මග්ගං භාවෙති
 සබ්බසො ආකිඤ්ඤාඤ්ඤායතනං සමතික්කමම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා
 යතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ව පභානා --පෙ— චතුස්සායානං
 උපසම්පජ්ජ විහරති හිතං --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ—
 ඡන්දධිපතෙය්‍යං --පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං --පෙ— විතතාධිපතෙ
 ය්‍යං --පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං --පෙ— ඡන්දධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විතතාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං --පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං හිතං
 --පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ— පඤ්ඤානං නයම්. සමයෙ එස්සො හොති
 --පෙ— අවිකෙධපො හොති --පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අරුපාවමරකුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යසම්. සමයෙ ලොකුහතරං ක්කානං
 භාවෙති නිශ්ශාන්තිකං අපචයගාමිං දිසිගභානං පභානාය පඨමාය
 භූමියා පත්තියා විච්චෙව්ව කාමෙති --පෙ— පඨමජ්ඣානං උප
 සම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤා නයම්. සමයෙ එස්සො
 හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චේතනා හොති විතතං හොති
 විතකෙකා හොති විවාරෙ හොති පීතිහොති සුඛං හොති විතතස්ස
 කග්ගතා හොති සඤ්ඤායං හොති විරියායං හොති සුඛායං
 හොති සමාධිප්පයං හොති පඤ්ඤායං හොති මනිප්පයං හොති
 සොමනසප්පයං හොති ජීවිතිප්පයං හොති අනඤ්ඤානඤ්ඤායං මි
 නිප්පයං හොති සමමාදිසි හොති සමමාසංකප්පො හොති සමමාචාරා
 හොති සමමාකමමනෙතා හොති සමමාආජ්චො හොති සමමාචාරා
 මො හොති සමමාසනි හොති සමමාසමාධි හොති සමාධිලං හොති

විරියබලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං
 හොති තිරිබලං හොති ඔක්කප්පබලං හොති අලොභො හොති
 අද්දේසො හොති අමොහො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො
 හොති සමොදිසී හොති තිරි හොති ඔක්කප්පා හොති කාය
 පස්සඤ්ඤා හොති විතතපස්සඤ්ඤා හොති කායලග්ගතා හොති විතතලග්ගතා
 හොති කායමුද්දතා හොති විතතමුද්දතා හොති කායකමමඤ්ඤාතා
 හොති විතතකමමඤ්ඤාතා හොති කායපාගුඤ්ඤාතා හොති විතත
 පාගුඤ්ඤාතා හොති කායුප්පකතා හොති විතතූප්පකතා හොති සති
 හොති සමපජ්ඣානං හොති සමපො හොති විපස්සනා හොති
 පග්ගාහො හොති අවිනේධපො හොති ඥානං පන නසමිං සමයෙ
 අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පාදනා අරුපිනො බමමා ඉමෙ බමමා
 කුසලා, කතමො නසමිං සමයෙ ඵෙසො හොති? යො නසමිං සමයෙ
 ඵෙසො ඵුසනා සමප්පනා සමුප්පිතතා අයං නසමිං සමයෙ
 ඵෙසො හොති, කතමා නසමිං සමයෙ වෙදනා හොති, යං නසමිං
 සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සමප්පය්ජං වෙනසිකං සාතං
 වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමප්පය්ජං සාතං සුඛං වෙදයිතං වෙනො
 සමප්පය්ජං සාතං සුඛං වෙදනා අයං නසමිං සමයෙ වෙදනා හොති
 කතමා නසමිං සමයෙ සඤ්ඤාහොති? යා නසමිං සමයෙ තජ්ජා
 මනො විඤ්ඤාණධාතු සමප්පය්ජං සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජාති
 තතනං අයං නසමිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති, කතමා නසමිං සමයෙ
 වෙනනා හොති? යා නසමිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු
 සමප්පය්ජං වෙනනා සඤ්ඤාතනා වෙනසිතතනං අයං නසමිං සමයෙ
 වෙනනා හොති, කතමං නසමිං සමයෙ විතතං හොති? යං නසමිං
 සමයෙ විතතං මනොවානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායනනං
 මනිජ්ජයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණ
 ධාතු ඉදං නසමිං සමයෙ විතතං හොති, කතමො නසමිං සමයෙ
 විතතෙකා හොති? යො නසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා
 සංකප්පො අප්පනා ආප්පනා වෙනසො අභිනිරූපනා සමොසං
 කප්පො මග්ගඛං මග්ගපරියාපනනා අයං නසමිං සමයෙ විතකෙකා
 හොති, කතමො නසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති? යො නසමිං සමයෙ
 වාරෙ විවාරෙ අනුච්චාරෙ උපච්චාරෙ විතතස්ස අනුසකිතතා
 අනුපෙකිතතා අයං නසමිං සමයෙ විවාරෙ හොති, කතමා නසමිං
 සමයෙ පිති හොති? යා නසමිං සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා
 පමොදනා භාසො පභාසො විතති ඔදග්ගං අනතමනනා විතතස්ස
 පිති සමොප්පකිකො අයං නසමිං සමයෙ පිති හොති, කතමං
 නසමිං සමයෙ සුඛං හොති? යං නසමිං සමයෙ වෙනසිකං සාතං
 වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමප්පය්ජං සාතං සුඛං වෙදයිතං වෙනො

සමථස්සන් සාතා සුඛං වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විතතස්සකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විතතස්සා ධීති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාහාරො අවිනිකප්පො අවිසාහවමානස්සා සමථො සමාධි සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමා සමාධි සමාධිසංකොඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනනං අයං තස්මිං සමයෙ විතතස්සකග්ගතා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ සධා සද්දානා ඔක්කප්පනා අනිප්පසාදො සධා සඤ්ඤා සමාධිබලං ඉදං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරිදිඤ්ඤා හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උසායාමො උසායාලිඨාමො ධීති අසිට්ඨපරකකමො අනිකම්මතඡන්දො අනිකම්මතඤ්ඤා ධුරසම්පන්නා විරියං විරිදිඤ්ඤා විරියබලං සමමාචාරාමො විරියසංකොඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තස්මිං සමයෙ විරිදිඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සන් පටිස්සන් සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතිඤ්ඤා සතිබලං සමමාසති සතිසංකොඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විතතස්සා ධීති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාහාරො අවිනිකප්පො අවිසාහවමානස්සා සමථො සමාධිඤ්ඤා සමාධිබලං සමමාසමාධි සමාධිසංකොඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විච්ඡයා පච්චයො බ්‍රහ්මවිච්ඡයො සලලකඤ්ඤා උපලකඤ්ඤා පච්චුපලකඤ්ඤා පරික්ඛිට්‍තං කොසලං නෙප්පඤ්ඤා චෙතව්‍යාපිතතා උපපරික්ඛා භුරි මොධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමප්පඤ්ඤා පතො දො පඤ්ඤා පඤ්ඤාඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාභාලොකො පඤ්ඤාඛිතොසො පඤ්ඤාපඤ්ඤාතො පඤ්ඤා රතනං අමොහො බ්‍රහ්මවිච්ඡයො සමමාදිගි බ්‍රහ්මවිච්ඡයසංකොඤ්ඤා මග්ගඛනං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤා හොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායනනං මනිඤ්ඤා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකො නැප්පං මනො විඤ්ඤාණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිඤ්ඤා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සි ඤ්ඤා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතො සමථස්සන් සාතං සුඛං වෙදනං චෙතො සමථස්සන්

සාතා සුඛා වෙදනා ඉදං තසම් සමයෙ සංවනස්සිත්‍රියං හොති. කතමං තසම් සමයෙ ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආග්‍ර සිති යපනා යපනා ඉරියනා වනනනා පාලනා ජිව්තං ජීවිතීන්ද්‍රියං ඉදං තසම් සමයෙ ජීවිතීන්ද්‍රියං හොති. කතමං තසම් සමයෙ අභිසංඝාතසංඝාතසංඝාතමිතින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං ධම්මානං අනුසංඝාතනා අදිඤ්ඤානං අපඤ්ඤානං අභිඤ්ඤානං අසච්ඡික තානං සච්ඡිකිරියාය පඤ්ඤා පඤ්ඤානා විචයො පච්චයො ධම්ම විචයො සලකකණා උපලකකණා පච්චුපලකකණා පණ්ඩිතං කො සලං නෙපුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විනතා උපපරිකකා භූරි මෙධා පරිනා සිකා විපසකා සමපජ්ඣාදි පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍රියං පඤ්ඤා ඛලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදි පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඛිභා සො පඤ්ඤාපජ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමාදිසි ධම්මවිචය සමොදාසිකො මග්ගඛිතං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තසම් සමයෙ අනුසංඝාතසංඝාතමිතින්ද්‍රියං හොති. කතමා තසම් සමයෙ සමාදිසි හොති? යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤානා විචයො පච්චයො ධම්මවිචයො සලකකණා උපලකකණා පච්චුප ලකකණා පණ්ඩිතං කොසලං නෙපුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විනතා උප පරිකකා භූරි මෙධා පරිනාසිකා විපසකා සමපජ්ඣාදි පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍රියං පඤ්ඤා ඛලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදි පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඛිභා සො පඤ්ඤාපජ්ජාතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමාදිසි ධම්මවිචය සමොදාසිකො මග්ගඛිතං මග්ගපරියාපනනං අයං තසම් සමයෙ සමාදිසි හොති. කතමා තසම් සමයෙ සමාසංකප්පා හොති? යො තසම් සමයෙ තනෙකා විතනෙකා සංකප්පා අප්පනා ව්‍යප්පනා වෙනසො අනිනිරුප්පනා සමාසංකප්පා මග්ගඛිතං මග්ගපරියාපනනං අයං තසම් සමයෙ සමාසංකප්පා හොති. කතමා තසම් සමයෙ සමාචාරා හොති? යා තසම් සමයෙ චතුසි වට්ඨවට්ඨතෙති ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනුප්පාදනා වෙලා අනනිකකමො සෙත්තො සමාචාරා මග්ගඛිතං මග්ගපරියාපනනං අයං තසම් සමයෙ සමාචාරා හොති. කතමා තසම් සමයෙ සමාකම්මනො හොති? යා තසම් සමයෙ තිති කායදුට්ඨතෙති ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනුප්පාදනා වෙලා අනනිකකමො සෙත්තො සමා කම්මනො මග්ගඛිතං මග්ගපරියාපනනං අයං තසම් සමයෙ සමාකම්මනො හොති. කතමා තසම් සමයෙ සමාදායො හොති? යා තසම් සමයෙ මිච්ඡාදායො ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනුප්පාදනා වෙලා අනනිකකමො සෙත්තො සමාදායො

මග්ගඛානං. මග්ගපරියාපනනං අයං තසමිං සමයෙ සමමා ආර්ථො
 හොති. කතමො තසමිං සමයෙ සමමා වායාමො හොති? යො තසමිං
 සමයෙ චේතසිකො විරියාරමො නික්කමො පරක්කමො උත්තමො
 වායාමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො
 කම්මතථ ඤානං අනික්කම්මතථ ඤානං උත්තමො විරියං විරියං
 විරියං විරියං සමමා වායාමො විරියසමමා උත්තමො මග්ගඛානං මග්ග
 පරියාපනනං අයං තසමිං සමයෙ සමමා වායාමො හොති. කතමො
 තසමිං සමයෙ සමමා සති හොති? යා තසමිං සමයෙ සති අනුස්සති
 පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමුස්සනතා
 සති සතිස්සයං සතිබලං සමමා සති සතිසමමා උත්තමො මග්ගඛානං
 මග්ගපරියාපනනං අයං තසමිං සමයෙ සමමා සති හොති. කතමො
 තසමිං සමයෙ සමමා සමාධි හොති? යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස
 සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසංඝාතො අවිකෙට්ඨො අවිසංඝාතො
 සමමො සමාධිස්සයං සමාධිබලං සමමා සමාධි සමාධිසමමා උත්තමො
 මග්ගඛානං මග්ගපරියාපනනං අයං තසමිං සමයෙ සමමා සමාධි හොති.
 කතමො තසමිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තසමිං සමයෙ සමා
 සංඝාතො ඔක්කප්පනො අභිප්පසාදො සමා සතිස්සයං සමාධිබලං ඉදං
 තසමිං සමයෙ සමාධිබලං හොති. කතමො තසමිං සමයෙ විරියබලං
 හොති? යො තසමිං සමයෙ චේතසිකො විරියාරමො නික්කමො
 පරක්කමො උත්තමො වායාමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො උත්තමො
 අසිට්ඨපරක්කමො අනික්කම්මතථ ඤානං අනික්කම්මතථ ඤානං
 උත්තමො විරියං විරියං විරියං විරියං සමමා වායාමො විරියසමමො
 උත්තමො මග්ගඛානං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තසමිං සමයෙ විරිය
 බලං හොති. කතමො තසමිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තසමිං
 සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලා
 පනතා අසමුස්සනතා සති සතිස්සයං සතිබලං සමමා සති සති
 සමමා උත්තමො මග්ගඛානං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තසමිං සමයෙ
 සතිබලං හොති. කතමො තසමිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තසමිං
 සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසංඝාතො අවිකෙට්ඨො
 අවිසංඝාතො සමමො සමාධිස්සයං සමාධිබලං සමමා සමාධි
 සමාධිසමමා උත්තමො මග්ගඛානං මග්ගපරියාපනනං ඉදං තසමිං
 සමයෙ සමාධිබලං හොති. කතමො තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං
 හොති? යා තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාප්පනතා විචයො පටිචයො ධම්ම
 විචයො සලකකිණං උපලකකිණං පට්ඨපලකකිණං පඤ්ඤා ඉකං
 සලං නෙපුඤ්ඤං චේතව්‍යා විතතා උපපරික්ඛා හුරි මෙධා පරිතා
 සිකා විපස්සනා සමපරික්ඤා පඤ්ඤා පඤ්ඤා පඤ්ඤා පඤ්ඤා
 බලං පඤ්ඤාසංඝං පඤ්ඤාපාසංඝං පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමා

සො පඤ්ඤාපඤ්ඤානො පඤ්ඤාදරනාං අමොභො ධම්මවිචයො සමමාදිසි ධම්මවිචයසමෙධොජ්ඣාසෙහි මග්ගඛං මග්ගපරියාපනාං ඉදං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං භොති. කතමං තසමිං සමයෙ හිරි බලං භොති? යං තසමිං සමයෙ හිරියන්ති හිරියිතබ්බෙන හිරියන්ති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපන්නියා ඉදං තසමිං සමයෙ හිරිබලං භොති. කතමං තසමිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං භොති? යං තසමිං සමයෙ ඔත්තප්පි ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පි පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපන්නියා ඉදං තසමිං සමයෙ ඔත්තප්ප බලං භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අලොභො භොති? යො තසමිං සමයෙ අලොභො අප්‍රිතිතා අප්‍රිතිතිතතා අසාරගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජනතා අනතිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං අයං තසමිං සමයෙ අලොභො භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො භොති? යො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො අද්දසානා අද්දසි තතා අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජෙක්ඛා අද්දෙසො කුසලමූලං අයං තසමිං සමයෙ අද්දෙසො භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අමොනො භොති? යං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤානා විචයො පච්චිකා ධම්මවිචයො සලකකිණා උපප්පකිණා පච්චිප්පකිණා පඤ්ඤාධො කොසලං නෙප්පඤ්ඤං චෙහව්‍යා විනා උපපරිකම්භා හිරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සම්පජ්ඣාදං පනොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤානො පඤ්ඤාදරනාං අමොභො ධම්මවිචයො සමමාදිසි ධම්මවිචයසමෙධොජ්ඣාසෙහි මග්ගඛං මග්ගපරියාපනාං අයං තසමිං සමයෙ අමොභො භොති. කතමා තසමිං සමයෙ අනතිජ්ඣා භොති? යො තසමිං සමයෙ අලොභො අප්‍රිතිතා අප්‍රිතිතිතතා අසාරගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජනතා අනතිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං අයං තසමිං සමයෙ අනතිජ්ඣා භොති. කතමො තසමිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ භොති? යො තසමිං සමයෙ අද්දෙසො අද්දසානා අද්දසිතතා අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජෙක්ඛා අද්දෙසො කුසලමූලං අයං තසමිං සමයෙ අව්‍යාපාදෙ භොති. කතමා තසමිං සමයෙ සමමාදිසි භොති? යං තසමිං සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤානා විචයො පච්චිකා ධම්ම විචයො සලකකිණා උපප්පකිණා පච්චිප්පකිණා පඤ්ඤාධො කොසලං නෙප්පඤ්ඤං චෙහව්‍යා විනා උපපරිකම්භා හිරි මෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සම්පජ්ඣාදං පනොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපඤ්ඤානො පඤ්ඤාදරනාං අමොභො ධම්මවිචයො සමමාදිසි ධම්මවිචයසමෙධොජ්ඣාසෙහි මග්ගඛං මග්ගපරියාපනාං අයං තසමිං සමයෙ සමමාදිසි භොති. කතමා තසමිං සමයෙ හිරි

හොනි? යා නයමිං සමයෙ ගිරියති ගිරියනබ්බ න ගිරියති පාප
කානං අභ්‍යුපලානං බමමානං සමාපන්නියා අයං නයමිං සමයෙ ගිරි
හොනි. කතමං නයමිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොනි? යං නයමිං සමයෙ
ඔත්තප්පති ඔත්තප්පි නබ්බන ඔත්තප්පති පාපකානං අභ්‍යුපලානං
බමමානං සමාපන්නියා ඉදං නයමිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොනි.
කතමා නයමිං සමයෙ කායපස්සධි හොනි? යා නයමිං සමයෙ වෙද
නා කකිකියං සඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං පස්සධි පටිපස්සධි
පස්සමිහනා පටිපස්සමිහනා පටිපස්සමත්තතනං පස්සධිසම්මො
ඤ්ඤිතො අයං නයමිං සමයෙ කායපස්සධි හොනි. කතමා නයමිං
සමයෙ චිත්තපස්සධි හොනි? යා නයමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං
පස්සධි පටිපස්සධි පස්සමිහනා පටිපස්සමිහනා පටිපස්සමති
තතනං පස්සධිසම්මොඤ්ඤිතො අයං නයමිං සමයෙ චිත්තපස්සධි
හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ කායලත්තා හොනි? යා නයමිං
සමයෙ වෙදනා කකිකියං සඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං
ලත්තා ලත්තපරිනාමනා අදකිනනා අවිජ්ජනනා අයං නයමිං සමයෙ
කායලත්තා හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ චිත්තලත්තා හොනි?
යා නයමිං සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං ලත්තා ලත්තපරිනාමනා
අදකිනනා අවිජ්ජනනා අයං නයමිං සමයෙ චිත්තලත්තා
හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ කායමුද්‍රනා හොනි? යා නයමිං
සමයෙ වෙදනාකකිකියං සඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං මුද්‍රනා
මද්දවනා අකකකලනා අකකිනනා අයං නයමිං සමයෙ කායමුද්‍රනා
හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ චිත්තමුද්‍රනා හොනි? යා නයමිං
සමයෙ විඤ්ඤාණකකිකියං මුද්‍රනා මද්දවනා අකකකලනා අකකිනනා
අයං නයමිං සමයෙ චිත්තමුද්‍රනා හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ
කායකම්මඤ්ඤනා හොනි? යා නයමිං සමයෙ වෙදනාකකිකියං
සඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං කම්මඤ්ඤනා කම්මඤ්ඤතනං
කම්මඤ්ඤභාවො අයං නයමිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤනා හොනි.
කතමා නයමිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤනා හොනි? යා නයමිං සමයෙ
විඤ්ඤාණකකිකියං කම්මඤ්ඤනා කම්මඤ්ඤතනං කම්මඤ්ඤභාවො
අයං නයමිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤනා හොනි. කතමා නයමිං
සමයෙ කායපාගුඤ්ඤනා හොනි? යා නයමිං සමයෙ වෙදනාකකි
කියං සඤ්ඤාකකිකියං සංඛාරකකිකියං පගුණතා පගුණතනං
පගුණභාවො අයං නයමිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤනා හොනි. කතමා
නයමිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤනා හොනි? යා නයමිං සමයෙ විඤ්ඤා
ණකකිකියං පගුණතා පගුණතනං පගුණභාවො අයං නයමිං
සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤනා හොනි. කතමා නයමිං සමයෙ කායඤ්ජ
කතා හොනි? යා නයමිං සමයෙ වෙදනාකකිකියං සඤ්ඤාකකිකියං

සංඛාරකතකිසං උජ්ඣා උජ්ඣකතා අජ්ඣතා අවංකතා අකුට්ඨ
ලතා අයං තසම් සමයෙ කාසුජ්ඣකතා භොති. කතමා තසම්
සමයෙ විතතුජ්ඣකතා භොති? යා තසම් සමයෙ විඤ්ඤාණකත
කිසං උජ්ඣා උජ්ඣකතා අජ්ඣතා අවංකතා අකුට්ඨතා අයං
තසම් සමයෙ විතතුජ්ඣකතා භොති. කතමා තසම් සමයෙ සති
භොති? යා තසම් සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා
ධාරණතා අපිලාපනතා අසමුත්ථානතා සති සතිඤ්ඤා සතිබලං
සමමාසති සතිසමෝඤ්ඤාමොගො මග්ගඛං මග්ගපරියාපනනං අයං
තසම් සමයෙ සති භොති. කතමා තසම් සමයෙ සමපජ්ඣාදා
භොති? යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො පටිචයො ධම්ම
විචයො සලලකතණං උපලකතණං පච්චුපලකතණං පණ්ඩිතං කො
සලං නොපුඤ්ඤා වෙහව්‍යා වින්‍යා උපපරිකතා භුරිමෙධා පරිනා
සිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදා පතොදෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා ඤ්ඤා පඤ්ඤා
බලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝකො පඤ්ඤාමිහා
සො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොභො ධම්මවිචයො
සමමාදිසි ධම්මවිචයසමෝඤ්ඤාමොගො මග්ගඛං මග්ගපරියාපනනං
ඉදං තසම් සමයෙ සමපජ්ඣාදා භොති. කතමා තසම් සමයෙ
සමථො භොති? යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති
අවිසාහාරෙ අවිනිකප්පො අවිසාහරිතාසනා සමථො සමාධිඤ්ඤා
සමාධිබලං සමමාසමාධි සමාධිසමෝඤ්ඤාමොගො මග්ගඛං මග්ගපරියා
පනනං අයං තසම් සමයෙ සමථො භොති. කතමා තසම් සමයෙ
විපස්සනා භොති? යා තසම් සමයෙ පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො
පටිචයො ධම්මවිචයො සලලකතණං උපලකතණං පච්චුපලකතණං
පණ්ඩිතං කොසලං නොපුඤ්ඤා වෙහව්‍යා වින්‍යා උපපරිකතා
භුරිමෙධා පරිනාසිකා විපස්සනා සමපජ්ඣාදා පතොදෙ පඤ්ඤා
පඤ්ඤා ඤ්ඤා පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසන්ධං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤාආලෝ
කො පඤ්ඤාමිහාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අමොභො
ධම්මවිචයො සමමාදිසි ධම්මවිචයසමෝඤ්ඤාමොගො මග්ගඛං මග්ග
පරියාපනනං අයං තසම් සමයෙ විපස්සනා භොති. කතමා
තසම් සමයෙ පග්ගාභො භොති? යො තසම් සමයෙ වෙනසිකො
විරියාරමො නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සා
මො උස්සාලුති ථාමො සිති අසිට්ඨපරකකමො අනිකම්මන ඡන්ද
තා අනිකම්මන ධුරතා ධුරසමපග්ගාභො විරියං විරිසිඤ්ඤා විරිය
බලං සමමාදායාමො විරියසමෝඤ්ඤාමොගො මග්ගඛං මග්ගපරියා
පනනං අයං තසම් සමයෙ පග්ගාභො භොති. කතමා තසම්
සමයෙ අවිනිකප්පො භොති? යො තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති

සන්ධිති අවසිති. අවිසාභායෙ අවිකේධයො අවිසාභව්‍යානසනා
සමථො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං සමාසමාධි සමාධිසමෝඤ්ඤායො
මග්ගඛා මග්ගපරියාපනනං අයං තස්මිං සමයෙ අවිකේධයො
භොති යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා
අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්මිංබොපන සමයෙ
චතතායෙ ඛිංකා භොනති වායතනාති භොනති වෙධානුයො
භොනති තයොආභාර භොනති නවිත්‍රියාති භොනති පඤ්ඤාබිකං
කුංකං භොති අසිඛිතියො මග්ගො භොති සන්තබ්බාති භොනති
තයො හෙතු භොනති එකො එසෙසා භොති එකාවෙදනා භොති
එකා සංකෘතොති එකා වේතනා භොති එකං විතතං භොති
එකො වෙදනාකකිකො භොති එකො සංකෘතකකිකො භොති
එකො සංකිරකකිකො භොති එකො විකෘතකකිකො භොති
එකං මනායතනං භොති එකං මනිත්‍රියං භොති එකා මනො
විකෘතකකිකො භොති එකං ධම්මායතනං භොති එකා ධම්මානු
භොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අසොකපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා
අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං
සමයෙ සංකිරකකිකො භොති? එසෙසා වේතනාවිතකකො විවායෙ
පිති විතතසෙසකගතා සතිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං
පඤ්ඤිත්‍රියං ජිවිතිත්‍රියං අනුකෘතකකිකොතිත්‍රියං සමාදිසි
සමාසංකප්පො සමාචාරා සමාකම්මනො සමාආජිවො සමා
වායමො සමාසති සමාසමාධි සමාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධි
බලං පඤ්ඤබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමො
හො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සමාදිසි හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සති
විතතපස්සති කායලග්ගතා විතතලග්ගතා කායමුද්දතා විතතමුද්දතා කාය
කම්මකුසලා විතතකම්මකුසලා කායපාගුසුකා විතතපාගුසුකා
කායුප්පකතා විතතුප්පකතා සතිසම්පජ්ඣකා සමථො විපස්ස
නා පග්ගාහො අවිකේධයො යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අසොකපි
අනි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා ඵපෙච්චා වෙදනාකකිකං
ඵපෙච්චා සංකෘතකකිකං ඵපෙච්චා විකෘතකකිකං අයං තස්මිං
සමයෙ සංකිරකකිකො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා
කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං කුංකං භාවෙති
නියානිකං අපවයගාමිං දිශිගතානං පග්ගාය පඨමාය භූමියා
පතතියා විවිච්චෙව කාමෙති —පෙ— පඨමස්සානං උපසම්පජ්ජ
විහරති දුක්ඛාපටිපදං දකුං හිසුකං තස්මිං සමයෙ එසෙසා භොති
—පෙ— අවිකේධයො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ—

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං බිපජාතිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති —පෙ— අවිකේධපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං දුක්ඛාතිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති —පෙ— අවිකේධපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛා පට්ඨදං බිපජාතිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති —පෙ— අවිකේධපො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විතක්ක විචාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාතිඤ්ඤං —පෙ— දුක්ඛාපට්ඨදං බිපජාතිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං දුක්ඛාතිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපට්ඨදං බිපජාතිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති—පෙ— අවිකේධ පො භොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඛිකපට්ඨදං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිදෙව්ව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති —පෙ— අවිකේධපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විතක්ක විචාරානං චූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්ච මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා භොති —පෙ— අවිකේධපො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤානං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං දකුභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපට්ඨදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විතක්ක විචාරානං වුපසමා --පෙ-- දුතියඥානං --පෙ-- තතියඥානං --පෙ-- චතුස්ඥානං --පෙ-- පඨමඥානං --පෙ-- පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකුභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං --පෙ-- දුක්ඛාපට්ඨදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං --පෙ-- සුඛාපට්ඨදං දකුභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං --පෙ-- සුඛාපට්ඨදං බිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධ පො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤත මූලක පටිපදා.

351 කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විච්චෙව ඤාමෙති --පෙ-- පඨමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණ්ණිතිං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුහතරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විතක්ක විචාරානං වුපසමා --පෙ-- දුතියඥානං --පෙ-- තතියඥානං --පෙ-- චතුස්ඥානං --පෙ-- පඨමඥානං --පෙ-- පඤ්චමඥානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණ්ණිතිං තස්මිං සමයෙ ඵසොං භොති --පෙ-- අවිකේධපො භොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ලොකුනතරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං බොජ්ඣකිහං
 භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකු
 නතරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං බිමමං භාවෙති—පෙ—
 ලොකුනතරං බකිං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං ආයතනං
 භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං ධාතුං භාවෙති—පෙ—ලොකුනතරං
 ආභාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං එසසං භාවෙති —පෙ—
 ලොකුනතරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං සිඤ්ඤං
 භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං චේතනං භාවෙති —පෙ— ලොකු
 නතරං චිත්තං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභා
 නාය පඨමාය භූමියාපනනියා විච්චේව කාමෙති —පෙ— පඨ
 මජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකිං භිඤ්ඤං තස්මිං
 සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිනේධපො හොති —පෙ— ඉමෙ
 බිමමා කුසලා.

විසතිමහානසා.

කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුනතරං කිංතං
 භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පඨමාය
 භූමියා පනනියා විච්චේව කාමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප
 සමපජ්ජ විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දකිං භිඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යං —පෙ—
 විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං
 තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති—පෙ—අවිනේධපො හොති —පෙ—
 ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකු
 නතරං කිංතං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභා
 නාය පඨමාය භූමියා පනනියා විතකකච්චාරාණං වූපසමා —පෙ—
 දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං
 —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසමපජ්ජ විහ
 රති දුක්ඛාපට්ඨදං දකිං භිඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධි
 පතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං
 තස්මිං සමයෙ එසෙසා හොති —පෙ— අවිනේධපො හොති —පෙ—
 ඉමෙ බිමමා කුසලා. කතමෙ බිමමා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකු
 නතරං මග්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං සතිපඨානං භාවෙති
 —පෙ—ලොකුනතරං සමමප්පධානං භාවෙති—පෙ—ලොකුනතරං
 ඉතිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ—
 ලොකුනතරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං බොජ්ඣකිහං
 භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකු
 නතරං සමථං භාවෙති—පෙ— ලොකුනතරං බිමමං භාවෙති—පෙ—
 ලොකුනතරං බකිං භාවෙති —පෙ— ලොකුනතරං ආයතනං

භාවෙනි —පෙ— ලොකුනතරං ධාතුං භාවෙනි —පෙ— ලොකු
නතරං ආභාරං භාවෙනි —පෙ— ලොකුනතරං එසං භාවෙනි
—පෙ— ලොකුනතරං චේදනං භාවෙනි —පෙ— ලොකුනතරං
සංඤ්ඤං භාවෙනි —පෙ— ලොකුනතරං චේතනං භාවෙනි —පෙ—
ලොකුනතරං චිත්තං භාවෙනි නිශ්ශ්‍රීතං අපචයගාමිං දිසිගතානං
පභානාය පඨමාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙනි —පෙ—
පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං
ජ්ඣාපිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙ
ය්‍යං —පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො භොති
—පෙ— අවිකේධෙයො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අධිපති=පඨමා මගෙනා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුනතරං ඤානං
භාවෙනි නිශ්ශ්‍රීතං අපචයගාමිං කාමරූගව්‍යාපාදනං නනුභා
වාය දුතියාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙනි —පෙ— පඨ
මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං තස්මිං
සමයෙ ඵස්සො භොති —පෙ— අඤ්ඤාදිත්ථිං භොති —පෙ—
අවිකේධෙයො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

දුතියො මගෙනා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුනතරං ඤානං
භාවෙනි නිශ්ශ්‍රීතං අපචයගාමිං කාමරූගව්‍යාපාදනං අනවසේ
සප්පභානාය තතියාය භූමියා පතනියා විවිච්චව කාමෙනි —පෙ— පඨ
මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දකුණිකං තස්මිං
සමයෙ ඵස්සො භොති —පෙ— අඤ්ඤාදිත්ථිං භොති —පෙ—
අවිකේධෙයො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

තතියො මගෙනා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුනතරං ඤානං
භාවෙනි නිශ්ශ්‍රීතං අපචයගාමිං රූපරූග අරූපරූග මාන උච්චව
අවිජ්ජාය අනවසේසප්පභානාය චතුත්ථාය භූමියා පතනියා විවිච්චව
කාමෙනි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං
දකුණිකං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො භොති —පෙ— අඤ්ඤාදිත්ථිං
භොති —පෙ— අවිකේධෙයො භොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදිත්ථිං මහාති? යා තෙසං ධම්මානං
ඤ්ඤානං දිසානං පඤ්ඤානං විදිතානං සම්මතානං සම්මතීරියං

පඤ්ඤා පඤ්ඤා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සලලකඛණා උප
ලකඛණා පච්චුපලකඛණා පඤ්ඤා. කොසලං නෙත්තං
වේභව්‍යා විනතා උපපරිකඛා හරිමේධා පරිණාසිකා විපස්සනා
සමපජ්ඣා. පනොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිත්‍යං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤා
සන්ධං පඤ්ඤාපාතොදො පඤ්ඤාදොලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤා
පඤ්ඤානො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සමාදිසි ධම්ම
විචයසමෙබ්බාසිකා මහාසංගං මහාපරිසාරනං ඉදං තස්මිං
සමයෙ අඤ්ඤාදිත්‍යං හොති—පෙ— අවිකේධපො හොති—පෙ—
යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පනනා
අරුපිනො ධම්මා, ඉතෙ ධම්මා කුසලා.

මතුන් මගොලොකානන්දං විනං.

කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං විනං උප්ප
නනං හොති සොමනස්ස සහගතං දිසිගත සමපසුතනං රූපාරම
ණංවා සලුරමමණංවා ගකාරමමණංවා රසාරමමණංවා පොඨබ්බා
රමමණංවා ධම්මාරමමණංවා යංයංවා පනාරබ්බ තස්මිං සමයෙ
එස්සො හොති වේදනාහොති සඤ්ඤාහොති චේතනා හොති විනතං
හොති විතනෙකා හොති විචාරෙ හොති පීති හොති සුඛං හොති
විතනස්සකගතා හොති විරිසිත්‍යං හොති සමාධිත්‍යං හොති
මතිත්‍යං හොති සොමනස්සිත්‍යං හොති ජිවිතිත්‍යං හොති මිච්ඡා
දිසි හොති මිච්ඡාසංඛිකපේසා හොති මිච්ඡාචායාමො හොති මිච්ඡා
සමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අතිරිකබලං හොති
අනොත්තප්ප බලං හොති ලොභොහොති මොහො හොති අභිජ්ඣා
හොති මිච්ඡාදිසි හොති අතිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති
සමපො හොති පග්ගාහො හොති අවිකේධපො හොති යෙවා පන
තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා
ඉතෙ ධම්මා අකුසලා. කතමො තස්මිං සමයෙ එස්සො හොති? යො
තස්මිං සමයෙ එස්සො පුසනා සමපුසනා සමපුසිතතනං අයං තස්මිං
සමයෙ එස්සො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ වේදනා හොති?
යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජං චේත
සිකං සාතං චේතසිකං සුඛං චේතොසමථස්සජං සාතං සුඛං වේද
සිකං චේතො සමථස්සජං සාතං සුඛා වේදනා අයං තස්මිං සමයෙ
වේදනා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං
සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සමථස්සජං සඤ්ඤා සඤ්ඤානනා
සඤ්ඤානිතතනං අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති. කතමා තස්මිං
සමයෙ චේතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණ
ධාතු සමථස්සජං චේතනා සඤ්ඤානනා චේතසිතතනං අයං තස්මිං

සමයෙ වෙනතො හොති, කතමං තසම් සමයෙ විතතං හොති? යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ණරං මනෝ මනාසතනං මනිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකතො තැප්පා මනෝ විඤ්ඤාණධාතු ඉදං තසම් සමයෙ විතතං හොති, කතමො තසම් සමයෙ විතතො හොති? යො තසම් සමයෙ තතෙකො විතතො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරෝපනා මිච්ඡාසංකප්පො අයං තසම් සමයෙ විතතො හොති, කතමො තසම් සමයෙ විවාරෙ හොති? යො තසම් සමයෙ වාරෙ විවාරෙ අනු විවාරෙ උපවිවාරෙ විතතො අනුසංකතො අනුපෙක්ඛනො අයං තසම් සමයෙ විවාරෙ හොති, කතමො තසම් සමයෙ පිති හොති? යා තසම් සමයෙ පිති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො විතති මදග්ගං අතතමනො විතතො අයං තසම් සමයෙ පිති හොති, කතමං තසම් සමයෙ සුඛං හොති? යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සජ් සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමථස්සජ් සාතං සුඛං වෙදනා ඉදං තසම් සමයෙ සුඛං හොති, කතමො තසම් සමයෙ විතතස්සකායො හොති? යා තසම් සමයෙ විතතො සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාභාගෙ අවිකෙකපො අවිසාභව මානසො සමථො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිත්‍රියං හොති, කතමං තසම් සමයෙ විරිසිත්‍රියං හොති? යො තසම් සමයෙ වෙනසිකො විරියාරමො නික්ඛමො පරික්ඛමො උය්‍යමො වායමො උසොහො උසොසංඝිතො සිති අසිවිලපරික්ඛමො අනික්ඛතත ඡන්දො අනික්ඛතතධුරොධුරසමපග්ගො විරියං විරිසිත්‍රියං විරිසිබලං මිච්ඡාසමාධි ඉදං තසම් සමයෙ විරිසිත්‍රියං හොති, කතමං තසම් සමයෙ සමාධිත්‍රියං හොති? යා තසම් සමයෙ විතතො සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාභාගෙ අවිකෙකපො අවිසාභව මානසො සමථො සමාධිත්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි ඉදං තසම් සමයෙ සමාධිත්‍රියං හොති, කතමං තසම් සමයෙ මනිත්‍රියං හොති? යං තසම් සමයෙ විතතං මනෝ මානසං හදයං පණ්ණරං මනෝ මනාසතනං මනිත්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකතො තැප්පා මනෝ විඤ්ඤාණධාතු ඉදං තසම් සමයෙ මනිත්‍රියං හොති, කතමං තසම් සමයෙ සොමනසිත්‍රියං හොති? යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං වෙනො සමථස්සජ් සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙනො සමථස්සජ් සාතං සුඛං වෙදනා ඉදං තසම් සමයෙ සොමනසිත්‍රියං හොති, කතමං තසම් සමයෙ ජිවිතිත්‍රියං හොති? යො තෙසං අරුපිතං ධම්මානං ආයුසිති යප්පා යාපනා ඉරියනා වතනො පාලනා ජිවිතං ජිවිතිත්‍රියං ඉදං තසම් සමයෙ ජිවිතිත්‍රියං

හොනි. කතමා තසමි සමයෙ මිව්ජාදිසි හොනි? යා තසමි සමයෙ දිසි දිසිගතං දිසිගතනං දිසිකනනාථෙර දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිජ්ජාදිතං දිසිසංඝෙඤ්ජාජනං ගාමො පභිසාමො අභිනිවෙසො පරමාසො කුමමගො මිව්ජාපථො මිව්ජානං භික්ඛායනනං විපරිසෙසගාමො අයං තසමි සමයෙ මිව්ජාදිසි හොනි. කතමො තසමි සමයෙ මිව්ජා සංඝකප්පො හොනි? යො තසමි සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සංඝකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිවෙසනා මිව්ජාසංඝකප්පො අයං තසමි සමයෙ මිව්ජාසංඝකප්පො හොනි. කතමො තසමි සමයෙ මිව්ජාවායාමො හොනි? යො තසමි සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාමො උසොසංඝිථාමො ධිති අසිපිලපරකකමො අනිකම්මනාජනා අනිකම්මනාධුරතා ධුරසම්පග්ගාමො විරියං විරිඤ්ඤියං විරියබලං මිව්ජාවායාමො අයං තසමි සමයෙ මිව්ජාවායාමො හොනි. කතමො තසමි සමයෙ මිව්ජාසමාධි හොනි? යා තසමි සමයෙ විතතස්ස ධිති සංඝධිති අවිසිති අවිසාහරෙ අවිකෙකපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධිඤ්ජියං සමාධිබලං මිව්ජාසමාධි. අයං තසමි සමයෙ මිව්ජාසමාධි හොනි. කතමං තසමි සමයෙ විරියබලං හොනි? යො තසමි සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නිකකමො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාමො උසොසංඝිථාමො ධිති අසිපිලපරකකමො අනිකම්මනාජනා අනිකම්මනාධුරතා ධුරසම්පග්ගාමො විරියං විරිඤ්ඤියං විරියබලං මිව්ජාවායාමො ඉදං තසමි සමයෙ විරියබලං හොනි. කතමං තසමි සමයෙ සමාධිබලං හොනි? යා තසමි සමයෙ විතතස්ස ධිති සංඝධිති අවිසිති අවිසාහරෙ අවිකෙකපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධිඤ්ජියං සමාධිබලං මිව්ජාසමාධි. ඉදං තසමි සමයෙ සමාධිබලං හොනි. කතමං තසමි සමයෙ අභිරිකබලං හොනි? යං තසමි සමයෙ න භිරියති භිරිසිතබ්බෙන න භිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපනතියා. ඉදං තසමි සමයෙ අභිරිකබලං හොනි. කතමං තසමි සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොනි? යං තසමි සමයෙ න ඕත්තප්පති ඕත්තපිතබ්බෙන න ඕත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපනතියා. ඉදං තසමි සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොනි. කතමො තසමි සමයෙ ලොභො හොනි? යො තසමි සමයෙ ලොභො ලුඞ්භනා ලුඞ්භිතතනං සාරගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජනතනං අභිජ්ජා ලොභො අකුසලමූලං. අයං තසමි සමයෙ ලොභො හොනි. කතමො තසමි සමයෙ මොහො හොනි? යං තසමි සමයෙ අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසමොධො අප්පට්ඨො අසංගාහනා අපරිසොගාහනා අසමපෙක්ඛනා

අපච්චවෙකකතා අපච්චකකමම. දුමමෙඤ්ඤිං බාලං අසමප
 ජ්ඤාඤං මොහො පමොදො සමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො
 අවිජ්ජායොහො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිසුඛානං අවිජ්ජාලබ්භි
 මොහො අනුසලමුලං. අයං තස්මිං සමයෙ මොහො හොති. කතමා
 තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා භොති? යො තස්මිං සමයෙ ලොහො ලුඛා
 නා ලුඛිතිතතනං සාරභො සාරජ්ජනා සාරජ්ජනතනං අභිජ්ඣා
 ලොහො අනුසලමුලං. අයං තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා හොති. කතමා
 තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිසි හොති? යා තස්මිං සමයෙ දිසි දිසිගතං දිසි
 ගතං දිසිකන්‍යායො දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිපථඤ්ඤානං දිසිසංඤ්ඤා
 ජනං භාහො පතියාහො අභිනිවෙසො පරමාසො කුමමගො
 මිච්ඡාපථො මිච්ඡතනං නිජායතනං විපරිසෙසගාහො. අයං තස්මිං
 සමයෙ මිච්ඡාදිසි හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ අභිරිකං හොති?
 යං තස්මිං සමයෙ න භිරියති භිරිසිතබ්බෙන න භිරියති පාපකානං
 අනුසලානං ධම්මානං සමාපතියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අභිරිකං
 හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පං හොති? යං තස්මිං
 සමයෙ න ඔත්තප්පි ඔත්තපිතබ්බෙන න ඔත්තප්පි පාපකානං
 අනුසලානං ධම්මානං සමාපතියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අනොත්ත
 ප්පං හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං
 සමයෙ විත්තස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති අවිසාහායො අවිකෙකපො
 අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි.
 අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගා
 හො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරමො නිකක
 මො පරකකමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සාලුභිථාමො
 සිති අසිපිලපරකකමො අනිකම්හනඡ්ඤානා අනිකම්හනධුරතා
 ධුරසමපග්ගාහො විරියං විරිඤ්ඤියං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො. අයං
 තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අවිකෙක
 පො හොති? යා තස්මිං සමයෙ විත්තස්ස සිති සණ්ඨිති අවසිති
 අවිසාහායො අවිකෙකපො අවිසාහට්ඨානසතා සමථො සමාධිඤ්ඤං
 සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ අවිකෙකපො හොති.
 යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිට්ඨසමුප්පනා අරුපි
 නො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අනුසලා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තායො
 බන්ධා ඤානානි. වායනානි හොනති. වෙධාතුයො හොනති. තයො
 ආහාරා හොනති. පඤ්ඤානි භොනති. පඤ්ඤාබ්භිකං ඤානං හොනති.
 චතුර්ඛිතිකොට්ඨොනො නොති, චත්තාරි බලානි හොනති, වෙ හෙතුයො
 හොනති එකො එස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති
 එකං ධම්මධාතු හොති. යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා

පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා. ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—පෙ—
 කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති? එසෙසා වෙනතා
 විතතෙකා විවාගෙ පිති විතතෙසෙකග්ගතා විරිසිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා
 ජිවිතිඤ්ඤා මිච්ඡාදිඤ්ඤා මිච්ඡාසංඛාතො මිච්ඡාසංඛාති
 විරියබලං සමාධිබලං අනිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභා
 මොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිඤ්ඤා අනිරිකං අනොත්තප්පං සමප්පා පග්ගා
 හො අවිනෙකපො යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිච්ච
 සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධම්මා වෙදනාකකිකං ධම්මා
 සංඤ්ඤාකකිකං ධම්මා විඤ්ඤාකකිකං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛා
 රකකිකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමෙ
 ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං විහතං උප්පන්නං හොති
 සොමනස්සසගගතං දිසිගතස්මප්පය්ගතං සංඝස්ඛාරෙන රූපාරම්ම
 ණංවා —පෙ— ධම්මාරම්මණංවා යං යං වාපනාරග්ග තස්මිං සමයෙ
 එසෙසා හොති —පෙ— අවිනෙකපො හොති —පෙ— ඉමේ ධම්මා
 අකුසලා කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං විහතං
 උප්පන්නං හොති. සොමනස්සසගගතං දිසිගතස්මප්පය්ගතං රූපා
 රම්මණංවා සද්දාරම්මණංවා ගඤ්ඤාරම්මණංවා රසාරම්මණංවා ඵොස
 ඤ්ඤාරම්මණංවා ධම්මාරම්මණංවා යං යං වාපනාරග්ග තස්මිං සමයෙ
 එසෙසා හොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා හොති වෙනතා හොති විහතා
 හොති විතතෙකා හොති විවාගෙ හොති පිති හොති සුඛං හොති
 විතතෙසෙකග්ගතා හොති විරිසිඤ්ඤා හොති සමාධිඤ්ඤා හොති
 ජිවිතිඤ්ඤා හොති සොමනස්සිඤ්ඤා හොති ජිවිතිඤ්ඤා හොති මිච්ඡා
 සංඛාතො හොති මිච්ඡාසංඛාතො හොති මිච්ඡාසංඛාති හොති විරිය
 බලං හොති සමාධිබලං හොති අනිරිකබලං හොති අනොත්තප්ප
 බලං හොති ලොභා හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති අනි
 රිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමප්පා හොති පග්ගා හොති
 අවිනෙකපො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා
 පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා තස්මිං
 ඛො පන සමයෙ වග්ගාගෙ ඛණ්ඩා ගොනති වාග්ගානති ගොනති
 වෙධාතුයො ගොනති තයො ආගාර ගොනති පඤ්චඤ්ඤානි
 ගොනති පඤ්චඤ්ඤානි ක්කානං ගොති නිව්ඤ්ඤා මග්ගො ආගා
 වග්ගාරි බලානි ගොනති වෙගෙතු ගොනති එකො එසෙසා හොති
 —පෙ— එකං ධම්මායතනං ගෙණති එකං ධම්මායතනං ගොති යෙවා
 පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤා පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො
 ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛා
 රකකිකො හොති? එසෙසා වෙනතා විතතෙකා විවාගෙ පිති

විභවසංසකභගතා විරිදිත්‍යං සමාධිත්‍යං ජිවිතිත්‍යං මිච්ඡාසංඛක
 පෙපා මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අතිරික
 බලං අනොත්තරපථබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අතිරිකං
 අනොත්තරපථං සමප්පො පඤ්ඤාමො අවිනේශපො යෙවාපන තස්මිං
 සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි සම්චිච්ඡාසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්ම
 ක්වා වෙදනානබ්බං ධර්මකා සංඤ්ඤානබ්බං ධර්මකා විඤ්ඤානබ්බ
 න්බං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරානබ්බො හොති --පෙ-- ඉමෙ
 ධම්මා අකුසලා, කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං
 විභතං උප්පන්නං හොති සොමනස්ස සහගතං දිශිතතවිප්පය්‍යනං
 සංඛාරානබ්බ රූපාරම්මණංවා --පෙ-- ධම්මාරම්මණංවා යංයංවා
 පනාරබ්බ තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති --පෙ-- අවිනේශපො
 හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, කතමෙ ධම්මා අකුසලා?
 යස්මිං සමයෙ අකුසලං විභතං උප්පන්නං හොති උප්පෙකායසහගතං
 දිශිතතවිප්පය්‍යනං රූපාරම්මණංවා සංඤ්ඤාරම්මණංවා ගඤ්ඤාරම්මණ
 චා රසාරම්මණංවා ජොසිබ්බාරම්මණංවා ධම්මාරම්මණංවා යංයංවා
 පනාරබ්බ තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා
 හොති චෙතනා හොති විභතං හොති විතකෙකා හොති විචාරෙ
 හොති උපෙකකා හොති විභවසංසකභගතා හොති විරිදිත්‍යං
 හොති සමාධිත්‍යං හොති මනිත්‍යං හොති උපෙකනිත්‍යං හොති
 ජිවිතිත්‍යං හොති මිච්ඡාදිශි හොති මිච්ඡාසංඛකපෙපා හොති මිච්ඡා
 චායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං
 හොති අතිරිකබලං හොති අනොත්තරපථබලං හොති ලොභො
 හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති මිච්ඡාදිශි හොති අතිරිකං
 හොති අනොත්තරපථං හොති සමප්පො හොති පඤ්ඤාමො හොති
 අවිනේශපො හොති යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච
 සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, කතමො
 තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා පුස්සනා
 සංචුක්ඛනා සංචුක්ඛිතනා අයං තස්මිං සමයෙ ඵසෙස්සා හොති, කත
 මො තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තථ්‍යා මනො
 විඤ්ඤානබ්බාදු සම්ප්පාදං චෙතසිකං නෙවසානං නාසානං චෙතො
 සම්ප්පාදං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චෙතො සම්ප්පාදං අදුක්ඛම
 සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති, කතමා තස්මිං
 සමයෙ උපෙකකා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසානං
 නාසානං චෙතොසම්ප්පාදං අදුක්ඛමසුඛං වෙදසිතං චෙතො
 සම්ප්පාදං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ උපෙකකා
 හොති, කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙකනිත්‍යං හොති? යං තස්මිං
 සමයෙ චෙතසිකං නෙවසානං නාසානං චෙතොසම්ප්පාදං අදුක්ඛ
 මසුඛං වෙදසිතං චෙතොසම්ප්පාදං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා ඉදං

තසමිං සමයෙ උදෙසානිත්‍රියං. හොති —පෙ— යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. තසමිං බොපන සමයෙ වහනාගේ බඩ්ඩා හොනති. වායනනාති හොනති වෙධාතුයො හොනති තයො ආහාර හොනති පඤ්චක්‍රියාති හොනති චතුරඝ්ණිකං. ඤානං හොති චතුරඝ්ණිකාමයො හොති චහාරි බලාති හොනති වෙසනතු හොනති එකො එසො හොති එකා වෙදනා හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං. හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඤ්ඤා හොති? එසො වෙතනා විතඤ්ඤා විවාගේ විතතෙසසකගතා විරිසිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං ජිවිතිත්‍රියං මිච්ඡාදිසි මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡා වායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අතිරිකබලං අනො තනප්පබලං ලොහො භොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිසි අතිරිකං අනො තනප්පං සමෙපො පග්ගාහො අවිතෙකපො යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙතො වෙදනාකඤ්ඤා යපෙතො සංඤ්ඤාකඤ්ඤා යපෙතො විඤ්ඤාණකඤ්ඤා අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඤ්ඤා හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං විතනං උප්පන්නං හොති උපෙකඛාසගතං දිසිතං සමපසුතනං සංඛාරා රජන රූපාරමමණංවා —පෙ— ධම්මාරමමණංවා යංයංවා පනු රභා තසමිං සමයෙ එසො හොති —පෙ— අවිතෙකපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං විතනං උප්පන්නං හොති උපෙකඛා සගතං දිසිතං විපසුතනං රූපාරමමණංවා සංඤ්ඤාරමමණංවා ගතාරමමණංවා රසාරමමණංවා ඵොසබ්බාරමමණංවා ධම්මාරමමණංවා යංයංවා පනාරභා තසමිං සමයෙ එසො හොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා හොති වෙතනා හොති විතනං හොති විතතෙසසකගතා හොති විවාගේ හොති උපෙකඛා හොති විතතෙසසකගතා හොති විරිසිත්‍රියං හොති සමාධිත්‍රියං හොති මනිත්‍රියං හොති උපෙකඛිත්‍රියං හොති ජිවිතිත්‍රියං හොති මිච්ඡාසංකප්පො හොති මිච්ඡා වායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අතිරිකබලං හොති අනොතනප්පබලං හොති ලොහො හොති වොහො හොති අභිජ්ඣා හොති අතිරිකං හොති අනොතනප්පං හොති. සමෙපො හොති පග්ගාහො හොති අවිතෙකපො හොති යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාදි අත්ති පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. තසමිං බොපන සමයෙ වහනාගේ බඩ්ඩා හොනති

වාසනානි හොනති වෙධිංකුයො හොනති තුයො ආහාර හොනති පඤ්චිත්ථියානි හොනති චතුර්ඛිතිකං කෘතං හොති නිව්ඛිතිකො මහො හොති චන්දාරි බ්‍රාහ්මිණි හොනති වෙහෙතු යොනති එකො එසො හොති --පෙ-- එකං ධම්මාසනනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා --පෙ-- කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති? එසො වෙනනා විතකෙනා විචාරෙ විතතෙසසකග්ගතා විරිසිත්ථියං සමාධිත්ථියං ජිවිතිත්ථියං මිච්ඡාසංකප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අහිරිකං අනොත්තප්පං සමපො පග්ගාහො අවිනෙකිපො යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙතො වෙදනාකකිකං යපෙතො සංඤ්ඤාකකිකං යපෙතො විඤ්ඤාණකකිකං අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙකබ්‍යසගතං දිසිගතවිපසුත්තං සංඛාරෙත රූපාරම්මණංවා --පෙ-- ධම්මාරම්මණංවා යංයංවා පනාරභිත තසමිං සමයෙ එසො හොති --පෙ-- අවිනෙකිපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති දොවනසා සහගතං පටිසංචප්පත්තං රූපාරම්මණංවා සංඤ්ඤාරම්මණංවා ගතො රම්මණංවා රසාරම්මණංවා භොජනාරම්මණංවා ධම්මාරම්මණංවා යංයංවා පනාරභිත තසමිං සමයෙ එසො හොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා හොති වෙනනා හොති චිත්තං හොති විතකෙනා හොති විචාරො හොති දුක්ඛං හොති විතතෙසසකග්ගතා හොති විරිසිත්ථියං හොති සමාධිත්ථියං හොති මනිත්ථියං හොති දොවනසිත්ථියං හොති ජිවිතිත්ථියං හොති මිච්ඡාසංකප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරික බලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති දොසො හොති මොහො හොති ව්‍යාපාදො හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමපො හොති පග්ගාහො හොති අවිනෙකිපො හොති යෙවාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමො තසමිං සමයෙ එසො හොති? යො තසමිං සමයෙ එසො පුසනා සමපුසනා සමපුසිතතනං අයං තසමිං සමයෙ එසො හොති කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනා හොති? යො තසමිං සමයෙ තරුණ මනො විඤ්ඤාණධාතු සමප්පාදං වෙනසිකං අසාතං වෙනසිකං දුක්ඛං වෙනො සමප්පාදං අසාතං දුක්ඛං වෙද සිකං වෙනො සමප්පාදං අසාතං දුක්ඛං වෙදනා අයං තසමිං

සමයෙ වෙදනා හොඳි —පෙ— කතමං තසමිං සමයෙ දුකං හො
නි? යං තසමිං සමයෙ වෙනසිකං අසාතං වෙනසිකං දුකං වෙනො
සමථස්ස ජං අසාතං දුකං වෙදසිතං වෙනො සමථස්ස ජං අසාතා
දුකං වෙදනා ඉදං තසමිං සමයෙ දුකං හොති —පෙ— කතමං
තසමිං සමයෙ දෙවනස්ස ජිජ්ජිං හොති? යං තසමිං සමයෙ වෙන
සිකං අසාතං වෙනසිකං දුකං වෙනො සමථස්ස ජං අසාතං දුකං
වෙදසිතං වෙනො සමථස්ස ජං අසාතා දුකං වෙදනා ඉදං තසමිං
සමයෙ දෙවනස්ස ජිජ්ජිං හොති —පෙ— කතමො තසමිං සමයෙ
දෙසො හොති? යො තසමිං සමයෙ දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතනං
ව්‍යාපනති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතතනං විරොධො පටිවිරොධො
චණ්ඩිකකං අසුරෙපො අනාහතමනතා විතතස්ස අයං තසමිං
සමයෙ දෙසො හොති —පෙ— කතමො තසමිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ
හොති? යො තසමිං සමයෙ දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතනං ව්‍යාපනති
ව්‍යාපජ්ජනා විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩිකකං අසුරෙපො අන
තතමනතා විතතස්ස අයං තසමිං සමයෙ ව්‍යාපාදෙ හොති —පෙ—
සෙදාපන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පනතා අරු
පිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා තසමිං ඛොපන සමයෙ චතතා
රෙ බ්‍රහ්මා හොනති වායතනතාති හොනති වෙධාතු යො හොනති
තයො ආහාර හොනති පඤ්චිජ්ජියාති හොනති චතුරඛිකං කුසං
හොති ත්වඛිකිකො මහො හොති චතතාරිඛ්‍යාති හොනති වෙ
හෙතු හොනති එකො දිස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං
හොති එකං ධම්මායතනං හොති යෙවා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි
අභි පටිච්චසමුප්පනතා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා
—පෙ— කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකමනො හොති? එසෙසා
වෙනතා විතතෙකා විවාරෙ විතතෙසෙස කභ්‍යතා විරිජ්ජිං සමා
ධිජ්ජිං ජිවිතිජ්ජිං මිච්ඡාසංකපපො මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසමාධි
විරියබලං සමාධිබලං අතිරිකබලං අනොභතප්පබලං දෙසො වො
හො ව්‍යාපාදෙ අතිරිකං අනොභතප්පං සමපො පභ්‍යාහො අවි
කෙකපො යෙවා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්ප
නතා අරුපිනො ධම්මා යෙවා වෙදනාකකිකං යෙවා සංඤ්ඤා
කකිකං යෙවා විඤ්ඤාණකකිකං අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරක
මනො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමෙ ධම්මා අකු
සලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං උප්පනතං හොති දෙවනස්ස
සහග්ගං පටිසංසමුප්පනතා සංඛාරො රූපාරමණො —පෙ—
ධම්මාරමණො යං යං වා පනා රහිත තසමිං සමයෙ එසෙසා
හොති —පෙ— අවිකෙකො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා
කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යසමිං සමයෙ අකුසලං විතතං

උපපන්නං හොති උපෙක්ඛා සහගතං විචිකිච්ඡා සමප්පන්නං රූපා
 රමමණංවා සද්දරමමණංවා ගතඛාරමමණංවා රසාරමමණංවා ඵෙජාසි
 බ්බාරමමණංවා ධම්මාරමමණංවා යදං වාපනාරතන තයම් සමසෙ
 ඵසෙසා හොති වෙදනා හොති සංකප්පා හොති චේතනා හොති
 විතතං හොති විතතෙකා හොති විචාරණං හොති උපෙක්ඛා හොති
 විතතසෙසකාගතා හොති විරිසිඤ්ඤාං හොති මනිඤ්ඤාං හොති
 උපෙක්ඛිඤ්ඤාං හොති ජිවිතිඤ්ඤාං හොති මිච්ඡාසංඛිකපපා හොති
 මිච්ඡාචායාමො හොති විරියබලං හොති අභිරිකබලං හොති අනො
 භතපබලං හොති විචිකිච්ඡා හොති මොහො හොති අභිරිකං
 හොති අනොභතපං හොති පඤානො හොති අවිනිවර්තනං හො
 ති යෙවං පන තයම් සමසෙ අසෙසාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා
 අරූපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමො තයම් සමසෙ
 ඵසෙසා හොති? යො තයම් සමසෙ ඵසෙසා පුසනා සමපුසනා
 සල්ලපිතතනං අයං තයම් සමසෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— කතමා
 තයම් සමසෙ විතතසෙසකාගතා හොති? යා තයම් සමසෙ
 විතතසසාසිති —පෙ— අයං තයම් සමසෙ විතතසෙසකාගතා
 හොති —පෙ— කතමා තයම් සමසෙ විචිකිච්ඡා හොති? යා තයම්
 සමසෙ කඛ්ඛා කඛ්ඛායනා කඛ්ඛායිතතනං විමනි විචිකිච්ඡා වෙදන
 කං වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා පරිසප්ප
 නා අපරියොගාගතා ඵලිතිතතනං විතතසසා මනො විලෙඛො අයං
 තයම් සමසෙ විචිකිච්ඡා හොති —පෙ— ආයං පන තයම් සමසෙ
 අසෙසාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා
 අකුසලා තයම් බො පන සමසෙ චතතාරො බ්බා හොනති වාය
 තනාති හොනති වෙධානුසො හොනති තයො ආනාර හොනති
 චතතාර ඉඤ්ඤාති හොනති චතුරඛිතිකං ක්කානං හොති දුට්ඨිකො
 මහො හොති තිණි බලාති හොනති ඵකො හොති ඵකො ඵකො
 ඵකො හොති —පෙ— ඵකං ධම්මායතනං හොති ඵකං ධම්මධාතු
 හොති යෙවං පන තයම් සමසෙ අසෙසාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා
 අරූපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තයම්
 සමසෙ සංඛාරකඛිකො හොති ඵසෙසා චේතනා විතතෙකා
 විචාරණං විතතසෙසකාගතා විරිසිඤ්ඤාං ජිවිතිඤ්ඤාං මිච්ඡාසංඛිකපපා
 මිච්ඡාචායාමො විරියබලං අභිරිකබලං අනොභතපබලං ජිවි
 කිච්ඡා මොහො අභිරිකං අනොභතපං පඤානො යෙවං පන
 තයම් සමසෙ අසෙසාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා
 යෙවං වෙදනාකඛිකං යෙවං සංකප්පකඛිකං යෙවං විඤ්ඤා
 ඤකඛිකං අයං තයම් සමසෙ සංඛාරකඛිකො හොති —පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යයම් සමසෙ

අකුසලං විතතං උප්පන්නං තොති උපෙක්ඛා සහගතං උඛිඛිසත්ව
 සුභතං රූපාරමණංවා සංඥාරමණංවා ගඤ්ඤාරමණංවා රසාරම
 ණංවා ථේඨ්ඨාරමණංවා ධර්මාරමණංවා යං යං වා පනා රක්ඛ
 තස්මිං සමයෙ එසෙසා තොති චෙදනා තොති සංඤ්ඤා තොති චේත
 නා තොති විතතං තොති විතකෙකා තොති විචාරෙ තොති උපෙ
 ක්ඛා තොති විතතසෙසකභගතා තොති විරිඤ්ඤියං තොති සමා
 ධිඤ්ඤියං තොති මනිඤ්ඤියං තොති උපෙක්ඛිඤ්ඤියං තොති ජිවිතිඤ්ඤියං
 තොති මිච්ඡාසංකපපො තොති මිච්ඡාචායාමො තොති මිච්ඡාසමාධි
 තොති විරියබලං තොති සමාධිබලං තොති අභිරිකබලං තොති
 අනොත්තප්පබලං තොති උඛිඛිචං තොති මොහො තොති අභිරිකං
 තොති අනොත්තප්පං තොති සමථො තොති පනාතො තොති අවි
 කෙකපො තොති යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤි පටිච්ච
 සමුප්පන්නා අරුපිනොධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා කතමො තස්මිං
 සමයෙ එසෙසා තොති? යො තස්මිං සමයෙ එසෙසා පුස්සන් සච්ඡ
 සන් සමුප්පිතතනං අයං තස්මිං සමයෙ එසෙසා තොති —පෙ—
 කතමං තස්මිං සමයෙ උඛිඛිචං තොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතස්ස
 උඛිඛිචං අවුප්පමො චේතසසා විකෙකපො ගන්තතනං විතතස්ස
 ඉදං තස්මිං සමයෙ උඛිඛිචං තොති —පෙ— යෙවා පන තස්මිං
 සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ
 ධම්මා අකුසලා තස්මිං භෞපන සමයෙ චන්දනාරෙ ධම්මා තොන්ති
 වායතනාති තොන්ති චේධානුයො තොන්ති තයො ආහාර තොන්ති
 පඤ්චිඤ්ඤාති තොන්ති චතුර්භිකං කුතං තොති නිවර්තකො
 මහො තොති චන්දනාරිබලාති තොන්ති එකොහෙතු තොති එකො
 එසෙසා තොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං තොති එකං ධම්මධාතු
 තොති යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අඤ්ඤි පටිච්චසමුප්පන්නා
 අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං
 සමයෙ සංඛාරකකෙකා තොති එසෙසා චේතනා විතකෙකා විචා
 රෙ විතතසෙසකභගතා විරිඤ්ඤියං සමාධිඤ්ඤියං ජිවිතිඤ්ඤියං මිච්ඡා
 සංකපපො මිච්ඡාචායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අභි
 රිකබලං අනොත්තප්පබලං උඛිඛිචං මොහො අභිරිකං අනොත්ත
 ප්පං සමථො පනාතො අවිකෙකපො යෙවා පන තස්මිං සමයෙ
 අඤ්ඤාපි අඤ්ඤි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යෙපෙචා චෙ
 දනාකකිං යෙපෙචා සංඤ්ඤාකකිං යෙපෙචා විඤ්ඤාකකිං
 අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරාධිකො තොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා
 අකුසලා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා යස්මිං සමසෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපවිතන්තා විපාකං චක්ඛුට්ඨස්සදුණං උප්පන්නං හොති උපෙකම්බස්සගතං රූපාරම්මණං තස්මිං සමසෙ එස්සො හොති වෙදනා හොති ස්සද්දු හොති ඉවත්තා හොති විතතං හොති උපෙකම්බා හොති විතතස්සකගතා හොති මනිජ්ඣයං හොති උපෙකම්බිජ්ඣයං හොති ජීවිතිජ්ඣයං හොති යෙවා පන තස්මිං සමසෙ අස්සෙද්දුපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පදානා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා කතමො තස්මිං සමසෙ එස්සො, හොති යො තස්මිං සමසෙ එස්සො පුසනා සලපුසනා සපුපුසිතවතං අයං තස්මිං සමසෙ එස්සො හොති කතවා තස්මිං සමසෙ වෙදනා හොති යං තස්මිං සමසෙ තථ්‍යා චක්ඛුට්ඨස්සදුණධාතු සල්ථස්සජ්ඣං වෙතසිකං නොව සාතං නා සාතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්ම සුඛං වෙදසිතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්මසුඛා වෙදනා අයං තස්මිං සමසෙ වෙදනා හොති කතවා තස්මිං සමසෙ ස්සද්දු හොති යා තස්මිං සමසෙ තථ්‍යා චක්ඛුට්ඨස්සදුණධාතු සල්ථස්සජ්ඣං ස්සද්දු ස්සද්දානතා ස්සද්දාතිතවතං අයං තස්මිං සමසෙ ස්සද්දු හොති කතවා තස්මිං සමසෙ වෙතනා හොති යා තස්මිං සමසෙ තථ්‍යා චක්ඛුට්ඨස්සදුණධාතු සල්ථස්සජ්ඣං වෙතනා ස්සද්දවතනා වෙත සිතවතං අයං තස්මිං සමසෙ වෙතනා හොති කතවා තස්මිං සමසෙ විහතං හොති යං තස්මිං සමසෙ විහතං චතො මානසං හදයං පණ්ඩුරං මනො මනායතනං මනිජ්ඣයං වික්ඛද්දුණං වික්ඛද්දුණං කබ්බො තථ්‍යා චක්ඛුට්ඨස්සදුණධාතු ඉදං තස්මිං සමසෙ විහතං හොති කතවා තස්මිං සමසෙ උපෙකම්බා හොති? යං තස්මිං සමසෙ වෙතසිකං නොව සාතං නා සාතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්ම සුඛං වෙදසිතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්මසුඛා වෙදනා අයං තස්මිං සමසෙ උපෙකම්බා හොති? කතවා තස්මිං සමසෙ විහතස්ස කගතා හොති? යා තස්මිං සමසෙ විහතස්ස සිති — පෙ — අයං තස්මිං සමසෙ විහතස්ස කගතා හොති කතවා තස්මිං සමසෙ මනිජ්ඣයං හොති යා තස්මිං සමසෙ විහතං මනොමානසං හදයං පණ්ඩුරං මනො මනායතනං මනිජ්ඣයං වික්ඛද්දුණං වික්ඛද්දුණං කබ්බො තථ්‍යා චක්ඛුට්ඨස්සදුණධාතු ඉදං තස්මිං සමසෙ මනිජ්ඣයං හොති කතවා තස්මිං සමසෙ උපෙකම්බිජ්ඣයං හොති? යං තස්මිං සමසෙ වෙතසිකං නොව සාතං නා සාතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්ම සුඛං වෙදසිතං වෙතො සල්ථස්සජ්ඣං අදුකම්මසුඛා වෙදනා ඉදං තස්මිං සමසෙ උපෙකම්බිජ්ඣයං හොති කතවා තස්මිං සමසෙ ජීවිතිජ්ඣයං හොති? තො තෙසං අරුපිනං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වහන්තා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිජ්ඣයං ඉදං තස්මිං සමසෙ ජීවිතිජ්ඣයං හොති යෙවා පන තස්මිං සමසෙ අස්සෙද්දුපි

අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ මහතාරො ඛණ්ඩා නොනති. වායනතාති තොනති වෙ ධාතුසො තොනතිතයො ආහාරො තොනති. තිණිඤ්ඤාති තොනති. එකො එසොසා තොති —පෙ— එකා චක්ඛුටිඤ්ඤාණධාතු තොති එකං ධම්මායතනං තොති. එකා ධම්මධාතු තොති යෙවං පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො තොති එසොසා වෙතනා විතතස්සකග්ගතා ජිවිතිඤ්ඤායං යෙවං පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මො ධර්මො වෙදනාකකිකං ධර්මො සඤ්ඤාකකිකං ධර්මො විඤ්ඤාණකකිකං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිකො තොති. —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතතනා උපචිතතනා විපාකං සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං තොති උපෙක්ඛා සහගතං සඤ්ඤාමමණං වා —පෙ— ඤාණවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං තොති උපෙක්ඛා සහගතං ගතිාරමමණං —පෙ— ජිව්‍යාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං තොති උපෙක්ඛා සහගතං රසාරමමණං —පෙ— කාය විඤ්ඤාණං උප්පන්නං තොති සුඛසහගතං පොඨබ්බාරමමණං තස්මිං සමයෙ එසොසා තොති වෙදනා තොති සඤ්ඤා තොති වෙතනා තොති විභතං තොති සුඛං තොති විතතස්සකග්ගතා තොති මතිඤ්ඤායං තොති සුඛිඤ්ඤායං තොති ජිවිතිඤ්ඤායං තොති යෙ වං පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අපි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමො තස්මිං සමයෙ එසොසා තොති? යො තස්මිං සමයෙ එසොසා චුසනා සචුසනා සචුසිතතනං අයං තස්මිං සමයෙ එසොසා තොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා තොති? යං තස්මිං සමයෙ තැප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්‍රසාරං කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ප්‍රසාරං සාතං සුඛං වෙදසිතං කාය සම්ප්‍රසාරං සාතං සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා තොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා තොති? යා තස්මිං සමයෙ තැප්පා කාය විඤ්ඤාණධාතු සම්ප්‍රසාරං සඤ්ඤා සඤ්ඤාතනා සඤ්ඤාතිතතනං අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා තොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙතනා තොති? යා තස්මිං සමයෙ තැප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්‍රසාරං වෙතනා සඤ්ඤාතනා වෙතනාතිතං අයං තස්මිං සමයෙ වෙතනා තොති. කතමා තස්මිං සමයෙ විභතං තොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මාතං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මතිඤ්ඤායං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකකිකො තැප්පා කායවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං

තැනිම සමයෙ විතතා හොඳි. කතමං තසමිං සමයෙ සුඛං හොඳි? යං තසමිං සමයෙ කාසිකා සාතං කාසිකං සුඛං කායසල්ථස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිතං කායසල්ථස්සජං සාතං සුඛං වෙදනා ඉදං තසමිං සමයෙ සුඛං හොඳි. කතමා තසමිං සමයෙ විතතස්ස කායතා හොඳි? යා තසමිං සමයෙ විතතස්ස සිති — පෙ — අයං තසමිං සමයෙ විතතස්සකායතා හොඳි. කතමං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොඳි? යං තසමිං සමයෙ විතතං මනොමානසං හදයං සඤ්ඤාං මනො මනායතනං මනිජ්ඣයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකං නො තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං තසමිං සමයෙ මනිජ්ඣයං හොඳි. කතමං තසමිං සමයෙ සුඛිජ්ඣයං හොඳි? යා තසමිං සමයෙ කාසිකං සාතං කාසිකං සුඛං කායසල්ථස්සජං සාතං සුඛං වෙද සිතං කායසල්ථස්සජං සාතං සුඛාවෙදනා ඉදං තසමිං සමයෙ සුඛි ජ්ඣයං හොඳි. කතමං තසමිං සමයෙ ජිවිතිජ්ඣයං හොඳි? යො තෙසං අරුපිණං ධම්මානං ආසු සිති යජනා යාපනා ඉරියනා වතනනා පාලනා ජිවිතං ජිවිතිජ්ඣයං ඉදං තසමිං සමයෙ ජිවිතිජ්ඣයං හොඳි යෙවා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරු පිණො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තසමිං බො පන සමයෙ වතනාණ ඛඩ්‍යා හොනති වායනනාති හොනති වෙධාතුයො හොනති තයො ආහාර හොනති තිණිජ්ඣාති හොනති එකො එස්සො හොඳි — පෙ — එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොඳි එකං ධම්මායතනං හොඳි එකාධම්මධාතු හොඳි යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිණො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා — පෙ — කතමො තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකායකො හොඳි? එස්සො චෙතනා විතතස්සකායතා ජිවිතිජ්ඣයං යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිණො ධම්මා ධම්මො ධම්මො වෙදනාකායකං ධම්මො සඤ්ඤාකායකං ධම්මො විඤ්ඤාණකායකං අයං තසමිං සමයෙ සඤ්ඤාකායකො හොඳි — පෙ — ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කුසලවිපාකානිපමවිඤ්ඤාණාති.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසමිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුස ලස්ස කම්මස්ස කතහතා උපවිතහතා විපාකමනො ධාතු උප්පන්නා හොඳි උපෙකකා සහගතා රුපාරමණං වා සුඤ්ජරමණං වා ගඤ්ඤා රමණං වා රස රමණං වා භොග්‍යාරමණං වා යං යං වා පනා රභ්‍ය තසමිං සමයෙ එස්සො හොඳි වෙදනා හොඳි සඤ්ඤා හොඳි චෙතනා හොඳි විතතං හොඳි විතකෙකා හොඳි විවාණ හොඳි උපෙකකා හොඳි විතතස්සකායතා හොඳි මනිජ්ඣයං හොඳි උපෙ

කිනිද්දිම භොති ජීවිතිද්දිම භොති යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසම්ප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමො තසම් සමයෙ එසෙසා භොති? —පෙ — අයං තසම් සමයෙ එසෙසා භොති කතමා තසම් සමයෙ වෙදනා භොති? යං තසම් සමයෙ තඤ්ජා මනෝධාතු සම්ප්පාදනං වෙනසිකං නොව සාතං නාසාතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා අයං තසම් සමයෙ වෙදනා භොති. කතමා තසම් සමයෙ සඤ්ඤා භොති? යා තසම් සමයෙ තඤ්ජා මනෝධාතු සම්ප්පාදනං සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානි ත්‍යාගං අයං තසම් සමයෙ සඤ්ඤා භොති. කතමා තසම් සමයෙ වෙනනා භොති? යා තසම් සමයෙ තඤ්ජා මනෝධාතු සම්ප්පාදනං වෙනනා සඤ්ඤා වෙනනා වෙනසිකතං අයං තසම් සමයෙ වෙනනා භොති කතමං තසම් සමයෙ විතං භොති? යං තසම් සමයෙ විතං මනෝ මානසං භුදයං පණ්ඩරං මනෝ මනාසතං මනි ද්දිමං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකිකො තඤ්ජා මනෝධාතු ඉදං තසම් සමයෙ විතං භොති. කතමො තසම් සමයෙ විතකො භොති? යො තසම් සමයෙ තකොකා විතකොකා සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා වෙනසො අභිතිරේපනා අයං තසම් සමයෙ විතකොකා භොති. කතමො තසම් සමයෙ විවාණ භොති? යො තසම් සමයෙ වාණ විවාණ අනුච්චාණ උපච්චාණ විතතස්ස අනු සකිතතා අනුපෙකූතතා අයං තසම් සමයෙ විවාණ භොති. කතමා තසම් සමයෙ උපෙකා භොති? යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං නොව සාතං නා සාතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා අයං තසම් සමයෙ උපෙකා භොති. කතමා තසම් සමයෙ විතතස්ස කායතා භොති? යා තසම් සමයෙ විතතස්ස සිති —පෙ — අයං තසම් සමයෙ විතතස්ස කායතා භොති. කතමං තසම් සමයෙ මනිද්දිමං භොති? යං තසම් සමයෙ විතං මනෝ මානසං —පෙ — තඤ්ජා මනෝධාතු ඉදං තසම් සමයෙ මනිද්දිමං භොති. කතමං තසම් සමයෙ උපෙකාද්දිමං භොති? යං තසම් සමයෙ වෙනසිකං නොව සාතං නාසාතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං වෙනො සම්ප්පාදනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනා ඉදං තසම් සමයෙ උපෙකාද්දිමං භොති. කතමං තසම් සමයෙ ජීවිතිද්දිමං භොති? යො තෙසං අරුපිනං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා චිත්තනා ව්‍යාපනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිද්දිමං ඉදං තසම් සමයෙ ජීවිතිද්දිමං භොති යෙ වා පන තසම් සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසම්ප්පාදනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ

බිමම අවතාකතා. තසමිං බො පන සමයෙ වතතාභරා බකුබොනනි
 වායනකානි තොනනි වෙඩාතුයො තොනනි තයො ආහාරාතොනනි
 තිණිත්ථිසානි තොනනි එතො එසොසා තොනි —පෙ— එකා මනො
 ධාතු තොනි එකං බිමමායතනං තොනි එකං බිමමධාතු තොනි යෙ
 වා පන තසමිං සමයෙ අසොසොපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො
 බිමමා ඉතම බිමමා අවතාකතා —පෙ— කතමො තසමිං සමයෙ
 සඬුකරකතො තොනි? එසොසා වෙතනා විතකෙකා විචාරෙ විතත
 සොසකගතො ජිවිතිත්ථිසං යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අසොසොපි
 අනි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො බිමමා එපෙතො වෙදනාකතො
 එපෙතො සසොසකතො එපෙතො විසොසකතො අයං තසමිං
 සමයෙ සඬුකරකතො තොනි —පෙ— ඉතම බිමමා අවතාකතා
 කුසලවිපාකමනොධාතු. කතමො බිමමා අවතාකතා යසමිං
 සමයෙ කාමාචාරසං කුසලසං කමමසං කතතනා උපවිතතනා
 විපාකමනො විසොසකධාතු උප්පනනා තොනි සොමනසොසගතො
 රුපාරමමණං වා සලාරමමණං වා ගතාරමමණං වා රසාරමමණං වා
 ථොඨඤ්ඤාරමමණං වා බිමමාරමමණං වා යං යං වා පනා ඊධිත
 තසමිං සමයෙ එසොසා තොනි වෙදනා තොනි සසොසො තොනි වෙත
 නා තොනි විධනං තොනි විතකෙකා තොනි විචාරෙ තොනි පිති
 තොනි සුඛං තොනි විතතසොස කගතො තොනි මනිත්ථිසං තොනි
 සොමනසත්ථිසං තොනි ජිවිතිත්ථිසං තොනි යෙ වා පන තසමිං
 සමයෙ අසොසොපි අනි පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො බිමමා ඉතම
 බිමමා අවතාකතා. කතමො තසමිං සමයෙ එසොසා තොනි? යො
 තසමිං සමයෙ එසොසා පුසනා සමුප්පනා සමුප්පිතතනං අයං තසමිං
 සමයෙ එසොසා තොනි. කතමො තසමිං සමයෙ වෙදනා තොනි? යං
 තසමිං සමයෙ තප්පා මනොවිසොසකධාතු සමථස්සප්. වෙතසිකං
 සංතං වෙතසිකං සුඛං වෙතො සමථස්සප්. සාතං සුඛං වෙදසිතං
 වෙතො සමථස්සප් සාතං සුඛං වෙදනා අයං තසමිං සමයෙ වෙදනා
 තොනි. කතමො තසමිං සමයෙ සසොසො තොනි? යා තසමිං සමයෙ
 තප්පා මනො විසොසකධාතු සමථස්සප් සසොසො සසොප්පනනා සසොප්ප
 නිතතනං අයං තසමිං සමයෙ සසොසො තොනි. කතමො තසමිං සමයෙ
 වෙතනා තොනි? යා තසමිං සමයෙ තප්පා මනො විසොසකධාතු
 සමථස්සප් වෙතනා සසොප්පනා වෙතසිතතනං අයං තසමිං
 සමයෙ වෙතනා තොනි. කතමං තසමිං සමයෙ විතනං තොනි? යං
 තසමිං සමයෙ විතනං මනො විතනං තප්පා පණ්ඩරං මනො මනා
 යතනං මනිත්ථිසං විසොසකං විසොසකකතො තප්පා මනො
 විසොසකධාතු ඉදං තසමිං සමයෙ විතනං තොනි. කතමො තසමිං
 සමයෙ විතකෙකා තොනි? යො තසමිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා
 සඬුකප්පා අප්පනා ව්‍යප්පනා වෙතසො අභිනිරොපනා අයං තසමිං

සමයෙ විතකෙකා භවති. කතමො තස්මිං සමයෙ විවාරො නොති? යො තස්මිං සමයෙ වාරො විවාරො අනුච්චාරො උපච්චාරො විතතස්ස අනුසංකිතතා අනුපෙක්ඛිතතා අයං තස්මිං සමයෙ විවාරො භවති. කතමා තස්මිං සමයෙ පිනි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පිනි පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසො පභාසො විතති ඔදග්ගං අතතමනතා විතතස්ස. අයං තස්මිං සමයෙ පිනි භවති. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං නොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං වෙතො සල්ථස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සල්ථස්සජං සාතා සුඛා වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං නොති. කතමා තස්මිං සමයෙ විතතස්සකංගතා නොති? යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ විතතස්සකංගතා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ මනික්ඛියං නොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනික්ඛියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකඛිනො තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ මනික්ඛියං නොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සික්ඛියං නොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං වෙතො සල්ථස්සජං සාතං සුඛං වෙදසිතං වෙතො සල්ථස්සජං සාතා සුඛා වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සික්ඛියං නොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතික්ඛියං නොති? යො තෙසං අරුපිනං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා වතනනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතික්ඛියං ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතික්ඛියං නොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තස්මිං ඛො පන යමයෙ වතනාරෙ ඛන්ධා හො නති වායනනාති හොනති චෙ ධාතුයො හොනති තයො ආහාර හොනති තිණික්ඛියාති හොනති එකො එස්සො හොති —පෙ— එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං නොති එකා ධම්ම ධාතු හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො නොති? එස්සො චෙතනා විතකෙකා විවාරො පිනි විතතස්සකංගතා ජීවිතික්ඛියං යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අත්ති පටිච්චසමුප්පනනා අරුපිනො ධම්මා එපෙ නා වෙදනාකඛිනං එපෙ නා ඤ්ඤාකඛිනං එපෙ නා විඤ්ඤාණකඛිනං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකඛිනො නොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා කුසල විපාකමනො විඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස සහගතා, කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්සකතනා උපච්චතනා විපාකාමනො විඤ්ඤාණ ධාතු උප්පනනා හොති උපෙක්ඛිතස්සකතො රුපාරම්මණං වා —පෙ—

ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනා රඛත තස්මිං සමයෙ ඵය්සා
 යොති වෙදනා හොති සංඤ්ඤා හොති චේතනා හොති විභතං
 හොති විතකෙකා හොති විචාරො නොති උපෙක්ඛා හොති විතත
 සෙසකාග්ගතා හොති මනික්ඛයං හොති උපෙක්ඛිත්ථියං හොති ජීවි
 තිත්ථියං හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි ප්‍රච්ච
 සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමො
 තස්මිං සමයෙ ඵය්සා හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵය්සා ජුසනා
 සම්ප්‍රසනා සම්ප්‍රසිතතනං අයං තස්මිං ධුමසෙ ඵය්සා හොති. කත
 මා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තථ්‍යා මනො
 විඤ්ඤාණධාතු සම්ප්‍රසාරං චේතසිකං නොවසානං නාසානං චේතො
 සම්ප්‍රසාරං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චේතොසම්ප්‍රසාරං අදුක්ඛම
 සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. කතමා තස්මිං
 සමයෙ සංඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තථ්‍යා මනොවිඤ්ඤාණ
 ධාතු සම්ප්‍රසාරං සංඤ්ඤා සංඤ්ජානනා සංඤ්ජිතතනං අයං තස්මිං
 සමයෙ සංඤ්ඤා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චේතනා හොති? යා
 තස්මිං සමයෙ තථ්‍යා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ප්‍රසාරං චේතනා
 සංඤ්ඤානා චේතනිතතනං අයං තස්මිං සමයෙ චේතනා හොති.
 කතමං තස්මිං සමයෙ විභතං හොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො
 මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනික්ඛයං විඤ්ඤාණං
 විඤ්ඤාණකකමො තථ්‍යා මනොවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ
 විභතං හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ විතකෙකා යොති? යො
 තස්මිං සමයෙ තකෙකා විතකෙකා සකිකප්පා අප්පනා ව්‍යප්පනා
 චේතොසො අභිනිවේරපනා අයං තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති.
 කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරෙ හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරෙ
 විචාරෙ අනුච්චාරෙ උපවිචාරෙ විභතස්ස අනුසංකිතනා අනුපෙක්ඛ
 නා අයං තස්මිං සමයෙ විචාරෙ හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙ
 ක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං නොවසානං නාසානං චේතො
 සම්ප්‍රසාරං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චේතො සම්ප්‍රසාරං අදුක්ඛම
 සුඛං වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති. කතමා තස්මිං
 සමයෙ විතතසෙසකාග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විතතස්ස සීති
 —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ විතතසෙසකාග්ගතා හොති. කතමං
 තස්මිං සමයෙ මනික්ඛයං හොති? යං තස්මිං සමයෙ විතතං මනො
 මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනික්ඛයං විඤ්ඤාණං
 විඤ්ඤාණකකමො තථ්‍යා මනොවිඤ්ඤාණධාතු ඉදං තස්මිං සමයෙ
 මනික්ඛයං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්ථියං හොති?
 යං තස්මිං සමයෙ චේතසිකං නොවසානං නාසානං චේතොසම්ප්‍ර
 සාරං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චේතොසම්ප්‍රසාරං අදුක්ඛමසුඛං

වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛිත්තිං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්තිං හොති? යො තෙසං අරුපිනං ධම්මානං ආයු සීති යපනා යාපනා ඉරියනා ව්‍යාහනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතිත්තිං ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතිත්තිං හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ වතනා රෙ ඛිංඤා නොනති වායනනාති හොනති වෙධානුයො හොනති තයො ආහාර හොනති නිඤ්ඤායාති හොනති එකො එසස්සා හොති —පෙ— එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිංඤා හොති එසස්සා වෙනනා විතකෙකා විචාරෙ විතතස්සකායා ජීවිතිත්තිං යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාපි අභි පටිච්චසමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා යපෙතො වෙදනාකකිං යපෙතො සඤ්ඤාකකිං යපෙතො විඤ්ඤාණකකිං අයං තස්මිං සමයෙ සංඛාරකකිංඤා හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා කුසලවිපාක මනො විඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛා සහගතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස කතන්තා උපවිතන්තා විපාකා මනො විඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති සොමනස්ස සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා සංඛාරෙත—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා—පෙ—සොමනස්ස සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා සංඛාරෙත—පෙ—උපෙක්ඛා සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා—පෙ—උපෙක්ඛා සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා සංඛාරෙත—පෙ—උපෙක්ඛා සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා—පෙ—උපෙක්ඛා සහගතා ඤ්ඤාසම්පයුතා සංඛාරෙත රුපාරම්මණං වා—පෙ—ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනා රභා තස්මිං සමයෙ එසස්සා හොති—පෙ—අවිකෙකපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—අලොභො අව්‍යාකත මූලං—පෙ—අදොසො අව්‍යාකත මූලං—පෙ—අමොහො අව්‍යාකත මූලං—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා

අධ්‍යායනා විපාකා.

499 කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රුප්ප්පන්නා යා මහං භාණ්ඩං. විවිච්චිව කිංමෙති —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ එසස්සා හොති—පෙ—අවිකෙකපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා තස්සෙව රුපාට්ඨ වරස්ස කුසලස්ස කමමස්ස කතන්තා උපවිතන්තා විපාකා විවිච්චිව භාණ්ඩං —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං

තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛ්ඨො හොති —පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම්
 සමයෙ රුප්‍රප්‍රපතනියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක විචාරානං වුපසමා
 දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං
 —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විත
 විතරති පඨවිකසිණං තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවි
 කෙඛ්ඨො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා තසෙසව රුපාවච
 රසා කුසලසා කමමසා. කතන්තා උප්පිතන්තා විපාකං සුඛස්සච
 පතානා —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විතරති පඨවිකසිණං.
 තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛ්ඨො හොති —පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

රුපාවචර විපාකා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ රුප්‍රප්‍රපතනියා
 මග්ගං භාවෙති සබ්බසං රුපසංඤ්ඤානං සමචික්ඛමා පටිඝ සංඤ්ඤ
 නං අත්ථමා නානත්ත සංඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසාන්ඤ්ඤා
 යතන සංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්සච පතානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං
 උපසම්පජ්ජි විතරති තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවි
 කෙඛ්ඨො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තසෙසව
 අරුපාවචරසා කුසලසා කමමසා කතන්තා උප්පිතන්තා විපාකං
 සබ්බසං රුපසංඤ්ඤානං සමචික්ඛමා පටිඝ සංඤ්ඤානං අත්ථමා
 නානත්ත සංඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසාන්ඤ්ඤා යතන සංඤ්ඤ
 සහගතං සුඛස්සච පතානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි
 විතරති තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛ්ඨො හොති
 —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම්
 සමයෙ අරුප්‍රප්‍රපතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසං ආකාසාන්ඤ්ඤා
 යතනං සමචික්ඛමා විඤ්ඤාණඤ්ඤා යතන සංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්සච
 පතානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විතරති තසම්
 සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ— අවිකෙඛ්ඨො හොති —පෙ— ඉමෙ
 ධම්මා කුසලා. තසෙසව අරුපාවචරසා කුසලසා කමමසා කත
 න්තා උප්පිතන්තා විපාකං සබ්බසං ආකාසාන්ඤ්ඤා යතනං සම
 චික්ඛමා විඤ්ඤාණඤ්ඤා යතන සංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්සච පතානා
 —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විතරති තසම් සමයෙ ඵසෙසා
 හොති —පෙ— අවිකෙඛ්ඨො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යා
 කතා —පෙ— කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ අරුප්‍රප
 පතනියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසං විඤ්ඤාණඤ්ඤා යතනං සමචික්ඛ
 මා ආකිඤ්ඤා යතන සංඤ්ඤාසහගතං සුඛස්සච පතානා —පෙ—
 චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විතරති තසම් සමයෙ ඵසෙසා හොති

-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරු පාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපව්තතා විපාකං ස ඛබ්බො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමභික්ඛම්ම ආකිඤ්ඤාසගතස ඤ්ඤාසගතනං සුඛස්ස ච පභානා-පෙ-චතුසර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ-අවිකේධපො හොති -පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සම යෙ අරුපාවචරයා මග්ගං භාවෙති සඛබ්බො ආකිඤ්ඤාසගතනං සමභික්ඛම්ම නෙවසඤ්ඤා නිසඤ්ඤායතන සඤ්ඤාසගතනං සුඛස්ස ච පභානා-පෙ-චතුසර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව අරුපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතන්තා උපව්තතා විපාකං සඛබ්බො ආකිඤ්ඤාසගතනං සමභික්ඛම්ම නෙවසඤ්ඤා නිසඤ්ඤායතන සඤ්ඤාසගතනං සුඛස්ස ච පභානා-පෙ-චතුසර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-පෙ-අවිකේධ පො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අරුපාවචර විපාකා

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භාවෙති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසීගතානං පභානාය පස්මාය භු මියා පනායා විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පස්මර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දඤ්ඤාසගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති -පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකු තාරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතතා විපාකං විවිච්චෙ ව කාමෙහි-පෙ-පස්මර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දඤ්ඤාසගතං සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-පෙ-අඤ්ඤා ඤ්ඤායං හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භාවෙ ති නිශානිකං අපචයගාමිං දිසීගතානං පභානාය පස්මාය භු මියා පනා යා විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පස්මර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දඤ්ඤාසගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-පෙ-අවිකේධ පො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතාරස්ස කුස ලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතතා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ-පස්මර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දඤ්ඤාසගතං අනිම්මතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති-පෙ-අඤ්ඤා ඤ්ඤායං හොති -පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා

[illegible]

සුඛිනා පටිපදා

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ ලොකුතාරං කූනං භාවෙනි නියානිකං අපචයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව කාමෙති-පෙ-පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජති හරතී සුඤ්ඤතං තස්මි සමයෙ එසස්සා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමේ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ ලොකුතාරං කූනං භාවෙනි නියානිකං අපචයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව කාමෙති-පෙ-පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජති හරතී සුඤ්ඤතං තස්මි සමයෙ එසස්සා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමේ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ ලොකුතාරං කූනං භාවෙනි නියානිකං අපචයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව කාමෙති-පෙ-පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජති හරතී සුඤ්ඤතං තස්මි සමයෙ එසස්සා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමේ ධම්මා අව්‍යාකතා? යසම් සමයෙ ලොකුතාරං කූනං භාවෙනි නියානිකං අපචයගාමී දිට්ඨිගතානං පහානාය පස්මාය භූමියා පනතියා විච්චේව කාමෙති-පෙ-පස්මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජති හරතී සුඤ්ඤතං තස්මි සමයෙ එසස්සා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

පානො-පෙ-සුඤ්ඤානාති කුසලා-පෙ-අනිමිතතානාති විපාකො-පෙ-සුඤ්ඤානාති භූසලා-පෙ-අප්ප නිතිතානාති විපාකො තස්මිං සමයෙ ඵයෙසානොති-පෙ-අවිකේධපො හොති ඉමෙධමිතා අවසාකතා-පෙ-

සුඤ්ඤානාති.

කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භානෙති නිශානිකං අපවයගාමිං දිඤ්ඤානානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතභියා විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාතිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵයෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතාරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතතා විපාකං විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාතිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵයෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා අප්ප කතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භානෙති නිශානිකං අපවයගාමිං දිඤ්ඤානානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතභියා විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාතිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵයෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතාරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතතා විපාකං විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාතිඤ්ඤා අනිමිතානං තස්මිං සමයෙ ඵයෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භානෙති නිශානිකං අපවයගාමිං දිඤ්ඤානානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතභියා විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤාතිඤ්ඤා අප්ප නිතිතානං තස්මිං සමයෙ ඵයෙසා හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති-පෙ-ඉමධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතාරං ඤානං භානෙති නිශානිකං අපවයගාමිං දිඤ්ඤානානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතභියා විච්චෙව කාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජි විහරති දුක්ඛාපට්ඨපදං ධිප්පාතිඤ්ඤා සුඤ්ඤානං ත

[illegible]

—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසෙසව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස
 ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—
 පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ්ඣති සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං අනි
 ඤානං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—අවිකෙකපො හො
 ති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? ය
 යම් සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙහි නිශ්ඤානං අපචයගාමිං දි
 ඤිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතරියා විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—
 පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ්ඣති සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං අප
 චයනිගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—
 පෙ—කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? ය යම් සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං
 භාවෙහි නිශ්ඤානං අපචයගාමිං දිඤිගතානං පහානාය පඨමාය
 භූමියා පතරියා විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ්ඣති
 සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං අපචයනිගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා
 හොති —පෙ—අවිකෙකපො හොති —පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසෙසව
 ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං විවිච්චව
 කාමෙහි —පෙ—පඨමඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ්ඣති සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං
 අපචයනිගතං තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—අවිකෙකපො හො
 ති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ—කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? ය
 යම් සමයෙ ලොකුතතරං ඤානං භාවෙහි නිශ්ඤානං අපචයගාමිං දිඤි
 ගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පතරියා විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—පඨම
 ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජ්ඣති සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං අපචයනිගතං
 තස්මිං සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—අවිකෙකපො හොති —පෙ—ඉමෙ
 ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ—කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? ය යම් සමයෙ
 ලොකුතතරං ඤානං භාවෙහි නිශ්ඤානං අපචයගාමිං දිඤිගතානං
 පහානාය පඨමාය භූමියා පතරියා විවිච්චව කාමෙහි —පෙ—පඨමඤ්ඤානං
 උපසම්පජ්ජ්ඣති සුඛාපට්ඨපදං දඤ්ඤානං අපචයනිගතං තස්මිං
 සමයෙ ඵසෙසා හොති —පෙ—අවිකෙකපො හොති —පෙ—

ඉමෙ බමුණා කුසලා. තසෙසුච ලොකුතරංසා කුසලංසා කුසලංසා
කතතතා කාලිතතා විපාකං ඉවිචෙව ච කාමෙති-පෙ-පස්මස්සාදාං
උපසම්පජ්ජා විහරති සුඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං අප්පණ්ණිතං තස්මිං
සමයෙ පස්සා හොති-පෙ-අවිකෙඛපො හොති-පෙ-ඉමෙ බමුණා අ
ව්‍යාකතා-පෙ-කතමෙ බමුණා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතරං
කුසලංසා හොති නිශානිකං අපව්‍යානමිං දිභිතතානං පහානාස
පස්මාස භූමියා පහතයා විතංකවිවාරානං පුපසමා-පෙ-දුභිසස්සානං
-පෙ-කාමස්සානං-පෙ-චත්තස්සානං-පෙ-පස්මස්සානං-පෙ-පස්මස්සානං-පෙ-
පස්මස්සානං උපසම්පජ්ජා විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සු
ඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති වි
පාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-
දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං අනිමිතන නති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්
ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභි
ඤ්ඤාං අප්පණ්ණිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සු
ඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති වි
පාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දු
ක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං අනිමිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං
ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං
අප්පණ්ණිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති
කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දු
ක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං අනිමිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දු
ක්ඛාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං දුක්ඛාභිඤ්ඤාං අප්ප
ණ්ණිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කු
සලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති විපාකො-පෙ-දු
ක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩි
ප්පාභිඤ්ඤාං අනිමිතනන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං
සුඤ්ඤානන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපට්ඨදං ඩිප්පාභිඤ්ඤාං අප්පණ්ණිත
නන්ති විපාකො-පෙ-තස්මිං සමයෙ පස්සා හොති-පෙ-අවිකෙඛ
පො හොති-පෙ-ඉමෙ බමුණා අව්‍යාකතා.

සුඤ්ඤාන පට්ඨදං

කතමෙ බමුණා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතරං කුසලං
හොති නිශානිකං අපව්‍යානමිං දිභිතතානං පහානාස පස්මාස භූ
මියා පහතයා විවිචෙව ච කාමෙති-පෙ-පස්මස්සානං උපසම්පජ්ජා
විහරති අප්පණ්ණිතං තස්මිං සමයෙ පස්සා හොති-පෙ-අවිකෙඛ

[illegible]

ඡායානං—පෙ—නග්ගිඤ්ඡායානං—පෙ—චතුර්ඡායානං—පෙ—පභව
 ඡායානං—පෙ—පඤ්චමඡායානං. ලපසමපස් විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං
 දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාති
 ඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති විපාකො—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං
 අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අනි
 මිත්තානාං විපාකො—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිති
 තනාති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනාති විපා
 කො—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං
 —පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති විපාකො—
 පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—
 දුක්ඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අනිමිත්තනාති විපාකො—පෙ—දුක්ඛා
 පට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං
 ඛිප්පාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනාති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං
 අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණි
 තනාති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති
 කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අනිමිත්තනාති විපාකො
 —පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—සු
 ඛාපට්ඨදං. දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනාති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං
 ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. දක්ඛා
 තිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනාති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං
 අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්
 භිතනාති විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති
 කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අනිමිත්තනාති විපා
 කො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතනාති කුසලං
 —පෙ—සුඛාපට්ඨදං. ඛිප්පාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤතනාති විපාකො—පෙ—
 නසමං සමයෙ ඵසෙසා හොති—පෙ—අවිකෙඛපො හොති—පෙ—
 ඉමෙ ධම්මා අවසාසනා.

අප්පණ්ණිතිතපට්ඨදං

කතමෙ ධම්මා අවසාසනා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං
 භාවෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. සත්පසාතං. භාවෙති—පෙ—ලොකුත්ත
 රං. ස්වඤ්ඤාධානං. භාවෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. ඉද්ධාදං. භාවෙති—
 පෙ—ලොකුත්තරං. ඉද්ධං. භාවෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. බලං. භා
 වෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. බොධිඤ්ඤං. භාවෙති—පෙ—ලොකු
 ත්තරං. සම්මං. භාවෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. සම්මං. භාවෙති
 —පෙ—ලොකුත්තරං. ධම්මං. භාවෙති—පෙ—ලොකුත්තරං. ධම්මං.

භාවෙනි—පෙ—ලොකුතනරං ආයතනං භාවෙනි—පෙ—ලොකු
තනරං ධාතුං භාවෙනි—පෙ—ලොකුතනරං ආහාරං භාවෙනි
—පෙ—ලොකුතනරං ඵසං භාවෙනි—පෙ—ලොකුතනරං. ටෙ
දනා භාවෙනි—පෙ—ලොකුතනරං සුඤ්ඤං භාවෙනි—පෙ—
ලොකුතනරං ඵතනං භාවෙනි—පෙ—ලොකුතනරං. චිත්තං භා
වෙනි—පෙ—නිසානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පස්මාය
භුමියා පභතියා විවිච්චව කාමෙති—පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්ප
ජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵසො හො
ති—පෙ—අවිකේඛපො හොති—පෙ—ඉමෙධම්මා කුසලා. තස්සෙව
ලොකුතනරං කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා විපාකා වි
විච්චව කාමෙති—පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපටි
පදං දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤං—පෙ—අනිමිතනං—පෙ—අප්පණිගිතං
තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකේඛපො හොති—පෙ—ඉ
මෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—

විසතිමහානසා

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතනරං ඤානං
භාවෙනි නිසානිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පස්මාය
භුමියා පභතියා විවිච්චව කාමෙති—පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්ප
ජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං තස්මිං
සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකේඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ
ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුතනරං කුසලස්ස ඤානස්ස ක
තන්තා භාවිතන්තා විපාකා විවිච්චව කාමෙති—පෙ—පස්ම
ඡක්ඛානං උපසම්පජ්ඣ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤං
ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකේඛ
පො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—කතමෙ ධම්මා
අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතනරං ඤානං භාවෙනි නිසා
නිකං අපචයගාමිං දිසිගතානං පභානාය පස්මාය භුමියා පභතියා
විවිච්චව කාමෙති—පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ඣ විහරති දු
ක්ඛාපටිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො
හොති—පෙ—අවිකේඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. ත
ස්සෙව ලොකුතනරං කුසලස්ස ඤානස්ස කතන්තා භාවිතන්තා
විපාකා විවිච්චව කාමෙති—පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ඣ වි
හරති දුක්ඛාපටිපදං දක්ඛාතිඤ්ඤං අප්පණිගිතං ඡන්ද්‍රාධිපතෙය්‍යං
තස්මිං සමයෙ ඵසො හොති—පෙ—අවිකේඛපො හොති—පෙ—
ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං
සමයෙ ලොකුතනරං ඤානං භාවෙනි නිසානිකං අපචයගාමිං

දිසිපතානං පභානාස පස්මාය භූමිසා පතතිසා විවිච්චිකාමෙති
 —පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛාති
 සුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං තස්මිං සමයෙ පසෙය්‍යා හොති —පෙ—අ
 විකෙධපො හොති —පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා, භුක්ඛෙව ලොකු
 තතරස්ස කුසලස්ස ක්කානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකා විවි
 ච්චිව කාමෙති —පෙ—පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛා
 පට්ඨදං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං තස්මිං සමයෙ
 පසෙය්‍යා හොති—පෙ—අවිකෙධපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාක
 තා, කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුතතරං ක්කානා
 භාවෙති නිසානිකං අපවය්‍යමං දිසිගතානං පභානාස පස්මාය
 භූමිසා පතතිසා විහසකවිචාරානං චුපසමා අපෙ—දුතියඡක්ඛානං
 —පෙ— තතියඡක්ඛානං —පෙ— චතුසඡක්ඛානං —පෙ— පස්මඡක්ඛා
 නං —පෙ— පඤ්ඤාමඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨ
 දං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨදං
 දක්ඛාතිසුඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො—පෙ— දුක්ඛා
 පට්ඨදං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ—දුක්ඛාපට්ඨ
 දං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං අනිම්මතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො—පෙ—
 දුක්ඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ—දුක්ඛා
 පට්ඨදං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං අප්පණ්ණිතිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො ත
 ස්මිං සමයෙ පසෙය්‍යා හොති—පෙ—අවිකෙධපො හොති—පෙ—ඉ
 මෙ ධම්මා අව්‍යාකතා, කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ
 ලොකුතතරං ක්කානං භාවෙති නිසානිකං අපවය්‍යමං දිසිගතා
 නං පභානාස පස්මාය භූමිසා පතතිසා විවිච්චිකාමෙති —පෙ—
 පස්මඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිසුඤ්ඤං ඡ
 න්දධිපතෙය්‍යන්තං—පෙ— සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං
 —පෙ—සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං—පෙ— දුතිය
 ඡක්ඛානං —පෙ— තතියඡක්ඛානං —පෙ— චතුසඡක්ඛානං —පෙ— පස්ම
 ඡක්ඛානං—පෙ—පඤ්ඤාමඡක්ඛානං උපසම්පජ්ජති විහරති සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පා
 තිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ— සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිසුඤ්ඤං
 සුඤ්ඤතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො—පෙ— සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පා
 තිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිසුඤ්ඤං
 අනිම්මතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො—පෙ—සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පා
 තිසුඤ්ඤං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං කුසලං—පෙ—සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිසුඤ්ඤං
 අප්පණ්ණිතිතං ඡන්දධිපතෙය්‍යන්තං විපාකො—පෙ— තස්මිං සමයෙ
 පසෙය්‍යාහොති—පෙ—අවිකෙධපො හොති—පෙ—ඉමෙධම්මා අව්‍යාකතා.

ඡන්දධිපතෙය්‍ය සුඛිස පට්ඨද

කතෙමි ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුභාරං ඤානං
 භාවෙහි නිශානිකං අපවයගාමීං දිඝිගතානං පභානාය පඨමාය භු-
 ඡියා පභානාය විච්චේව භාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
 විහරති සුඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති-
 -පෙ-අවිකේඛපො භොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසොව ලොකු-
 භාරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව
 ච භාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤං ඡන්ද-
 ධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති අවිකේඛපො භොති-පෙ-
 ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලො-
 කුභාරං ඤානං භාවෙහි නිශානිකං අපවයගාමීං දිඝිගතානං පභානා-
 ය පඨමාය භුඡියා පභානාය විච්චේව භාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උප-
 සම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො
 භොති-පෙ-අවිකේඛපො භොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසොව
 ලොකුභාරස්ස කුසලස්ස ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං
 විච්චේව ච භාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනි-
 මිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති-පෙ-
 අවිකේඛපො භොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා
 අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුභාරං ඤානං භාවෙහි නිශානි-
 කං අපවයගාමීං දිඝිගතානං පභානාය පඨමාය භුඡියා පභානාය විච්-
 චේව භාමෙති-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤං
 ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති-පෙ-අවිකේඛපො
 භොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තසොව ලොකුභාරස්ස කුසලස්ස
 ඤානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං විච්චේව භාමෙති-
 -පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අපඤ්ඡිනං ඡන්දාධි-
 පතෙය්‍යං තස්මිං සමයෙ ඵසො භොති-පෙ-අවිකේඛපො භොති-
 -පෙ-ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං
 සමයෙ ලොකුභාරං ඤානං භාවෙහි නිශානිකං අපවයගාමීං
 දිඝිගතානං පභානාය පඨමාය භුඡියා පභානාය විතතකච්චාරානං
 වූපසමා-පෙ-දුතියජ්ඣානං-පෙ-තතියජ්ඣානං-පෙ-චතුසජ්ඣානං-
 -පෙ-පඨමජ්ඣානං-පෙ-පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤ-
 ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තති කුසලං-පෙ-සුඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තති
 විපාකං-පෙ-සුඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තති කුසලං-පෙ-අනිමිතං
 ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තති විපාකං-පෙ-සුඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං තති

මජ්ඣිමනිකායෙ-පෙ-පඤ්චිකායාං උපසම්පජ්ජානං විහරති දුක්ඛාං විපදාං
දක්ඛාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං
දක්ඛාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො-පෙ-සුඛාපට්ඨදං
දක්ඛාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං
දක්ඛාතිඤ්ඤාං අප්පිනං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො-පෙ-
සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං
-පෙ-සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤාං අප්පිනං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො
නායං සමයෙ ඵසො හොති-පෙ-අවිකේධපො හොති
-පෙ-ඉතම ධම්මා අව්‍යාකතා කතමෙධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සම
යෙ ලොකුනාරං ඤානං භාවෙති නිශ්චිතං අප්පයගාමි දිට්ඨිතතා
නං පතානාය පස්මාය භූමියා පඤ්ඤා විවිච්චිව කාමෙති-පෙ-පස්ම
මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජානං විහරති දුක්ඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං
ඡන්දාධිපතෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිප
තෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං
-පෙ-සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං
ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං
සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං
ඡන්දාධිපතෙය්‍යං-පෙ-සුඛාපට්ඨදං ඛිප්පාතිඤ්ඤාං සුඤ්ඤානං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං
භාවෙති නිශ්චිතං අප්පයගාමි දිට්ඨිතතානං පතානාය පස්මාය භූමියා ප
ඤ්ඤා විවිච්චිව කාමෙති-පෙ-පස්මමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජානං විහරති
අප්පිනං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං නායං සමයෙ ඵසො හොති-පෙ-අවිකේධපො
හොති-පෙ-ඉතම ධම්මා අව්‍යාකතා කතමෙධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සම
යෙ ලොකුනාරං ඤානං භාවෙති නිශ්චිතං අප්පයගාමි දිට්ඨිතතානං පතානාය
පස්මාය භූමියා පඤ්ඤා විවිච්චිව කාමෙති-පෙ-පස්මමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජානං
විහරති අප්පිනං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං නායං සමයෙ ඵසො හොති-පෙ-අවිකේධපො
හොති-පෙ-ඉතම ධම්මා අව්‍යාකතා කතමෙධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සම
යෙ ලොකුනාරං ඤානං භාවෙති නිශ්චිතං අප්පයගාමි දිට්ඨිතතානං පතානාය
පස්මාය භූමියා පඤ්ඤා විවිච්චිව කාමෙති-පෙ-පස්මමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජානං
විහරති

සොවානං භාවනා භාවිතතා විපාකං විවිච්චි කාමෙති—පෙ—
පඨමස්සානං උපසම්පජ්ජ විහරති පුක්කාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං සු-
ඤ්ඤානං නායමි. සමයෙ ඵයො හොති—පෙ—අඤ්ඤාදිඤ්ඤානොති
—පෙ—අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. දුතිය
මහෝවිපාකො කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්ස සංසෙ ලොකුතො
රං සොනං භාවෙති නිසානිකං අපචයගාමිං කාමරුගව්සාපාද
නං අනවසේසසප්තානායං භවිතාය භුමියා පභාරයා විවිච්චිව කා-
මෙති—පෙ—පඨමස්සානං උපසම්පජ්ජ විහරති පුක්කාපට්ඨදං දක්ඛා-
තිඤ්ඤං නායමි. සමයෙ ඵයො හොති—පෙ—අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති
—පෙ—අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කසෙව
ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස සොවානස්ස කතතතා භාවිතතා විපාකං
විවිච්චිව කාමෙති—පෙ—පඨමස්සානං උපසම්පජ්ජ විහරති පුක්කාප-
ට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං නායමි. සමයෙ ඵයො හොති—පෙ—
අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති—පෙ—අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා
අවසාකතා තතිගමගත විපාකො කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්ස
සමයෙ ලොකුතොරං සොනං භාවෙති නිසානිකං අපචයගාමිං රූප
රාග අරූපරාගමානුප්පිව් අවිජ්ජාය අනවසේසසප්තානායං චතුසො-
ය භුමියා පභාරයා විවිච්චිව කාමෙති—පෙ—පඨමස්සානං උප-
සම්පජ්ජ විහරති පුක්කාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං නායමි. සමයෙ ඵයො
හොති—පෙ—අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති—පෙ—අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කසෙව ලොකුතතරස්ස කුසලස්ස සොවානස්ස
කතතතා භාවිතතා විපාකං විවිච්චිව කාමෙති—පෙ—පඨමස්සා-
නං උපසම්පජ්ජ විහරති පුක්කාපට්ඨදං දක්ඛාතිඤ්ඤං සුඤ්ඤානං නායමි.
සමයෙ ඵයො හොති—පෙ—අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති—පෙ—
අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා.

කතමං නායමි. සමයෙ අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති, සා තෙසං අඤ්ඤානා
විනං ධර්මානු අඤ්ඤා පඤ්ඤා පජානතා විචරො පච්චිතො ධර්මවිච-
රො සලලකිණිං උපලකුණං පච්චුපලකිණිං පණ්ණාසකං කොසලලං
තොපුඤ්ඤං වෙහව්සා විනා උපපට්ඨකා භූරිකේධා රිනාතිකා වි-
පස්සානා සට්ඨපඤ්ඤාං පනොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤාදිඤ්ඤං පඤ්ඤාලං
පඤ්ඤාසං පඤ්ඤාපාසාද්ද ධුංස්සාලං හො පඤ්ඤාභිභාසො පඤ්ඤා
පණ්ණාසො පඤ්ඤාපණ්ණාසො අමොහො ධර්මවිචරො සමමාදිඤ්ඤි ධර්ම-
විචය සමමාදිඤ්ඤො මහාගං ග්ගපට්ඨාපණ්ණාං ඉදං නායමි. සම-
යෙ අඤ්ඤාදිඤ්ඤං හොති—පෙ—අභිකෙක්ඛපො හොති—පෙ—යෙ-
වා පන නායමි. සමයෙ අඤ්ඤාදිඤ්ඤං අනු උප්පිව් සමුප්පතතා අරුපි-

හොඳ බිමක් ඉංග්‍රීසි බිමක් අවසානවා වනුයේ මහවිලාසයා—කතෘම
 බිමක් අවසානවා? යයි. සමයේ අකුසලයා කතෘමයා වනවාට
 පරිනාමයා වියානි. විකුට්ඨයාණි. උපනතා. හොඳි උපෙකාසන
 ගත. රුප. රුපමණ. තසයි. සමයේ ඵයො හොඳි වේදනා. හොඳි
 සංකප්ප හොඳි වෙනතා. හොඳි චිතා. හොඳි උපෙකා. හොඳි
 විතාසොකගතා. හොඳි මනික්ඛයා. හොඳි උපෙකා. හොඳි
 ජිවිති. යො. හොඳි —පෙ—සය වා පහි තසයි. සමයේ අකුසලයා
 අතී පටිච්ච සමුපනතා. අරුපිනො බිමක් ඉංග්‍රීසි අවසානවා—
 පෙ—තසයි. බො පන සමයේ විතාසො රු. බිකු. හොඳි වායන
 නානි. හොඳි වෙ බාතුයො හොඳි තසයා. ආනාරා. හොඳි නි. නි.
 ඉක්කානි. හොඳි ඵයො ඵයො. හොඳි —පෙ—ඵයා විකුට්ඨයා
 නිබාතු. හොඳි ඵයා. බිමක් අවසානතා. හොඳි ඵයා. බිමක් අවසානතා. හොඳි
 යො වා පන තසයි. සමයේ අකුසලයා අතී පටිච්ච සමුපනතා. අරු
 පිනො බිමක් ඉංග්‍රීසි අවසානවා. කතෘම තසයි. සමයේ සංඛා
 රකුකො. හොඳි ඵයො. වෙනතා. විතාසොකගතා. ජිවිති. යො.
 යො වා පන තසයි. සමයේ අකුසලයා අතී පටිච්ච සමුපනතා.
 අරුපිනො බිමක් අවසාන වේදනා. නිබා. යො. සංකප්ප. නිබා.
 යො. විකුට්ඨයා. නිබා. අයං. තසයි. සංඛාරකුකො. හොඳි—
 පෙ—ඉංග්‍රීසි බිමක් අවසානතා—පෙ—කතෘම බිමක් අවසානතා?
 යයි. සමයේ අකුසලයා කතෘමයා කතෘමයා උපනතා වියානි.
 සංකප්පයාණි. උපනතා. හොඳි උපෙකාසනගතා. සද්දරුමණ.
 වා—පෙ—සංකප්පයාණි. උපනතා. හොඳි උපෙකාසනගතා. ගකු
 රුමණ. —පෙ—උපනතා. හොඳි උපෙකාසනගතා. රසාරුමණ.
 —පෙ—කාසප්පයාණි. උපනතා. හොඳි උපෙකා
 සනගතා. රසාරුමණ. —පෙ—දුකුකුසනගතා. ඵොසංඛාරුමණ.
 තසයි. සමයේ ඵයො. හොඳි වේදනා. හොඳි සංකප්ප හොඳි වෙන
 නා. හොඳි චිතා. හොඳි දුකුකු. හොඳි විතාසොකගතා. හොඳි
 මනික්ඛයා. හොඳි දුකුකු. හොඳි ජිවිති. යො. හොඳි යො වා පන
 තසයි. සමයේ අකුසලයා අතී පටිච්ච සමුපනතා. අරුපිනො බිමක්
 ඉංග්‍රීසි බිමක් අවසානතා—පෙ—කතෘම තසයි. සමයේ ඵයො. හො
 ඳි?—පෙ—අයං. තසයි. සමයේ ඵයො. හොඳි —පෙ—කතෘම
 තසයි. සමයේ වේදනා. හොඳි යො. තසයි. සමයේ තසයි. කාසප්පයා
 නිබා. තසයි. සමයේ වේදනා. හොඳි යො. තසයි. සමයේ තසයි. කාසප්පයා
 අයං. තසයි. සමයේ වේදනා. හොඳි —පෙ—කතෘම. තසයි. යො.

ප්‍රකට නොවී යං නිසම සමයේ කායික අසාන කායික ප්‍රකාශ
කායසංචයාප්ත අසාන ප්‍රකාශ වේදයන් කායසංචයාප්ත අසා
නා ප්‍රකාශ වේදනා ඉදං නසමිසමයේ ප්‍රකාශ නොවී—පෙ—නවනි
නසමිසමයේ ප්‍රකාශය නොවී යං නසමිසමයේ කායික අසාන
කායික ප්‍රකාශ කායසංචයාප්ත අසාන ප්‍රකාශ වේදයන් කායසංචයා
ප්‍රකාශ අසාන ප්‍රකාශ වේදනා ඉදං නසමිසමයේ ප්‍රකාශය නොවී
—පෙ—සෙවන පන නසමිසමයේ අසෙය් අසමිසමිසමයේ ප්‍රකාශ
අසමිසමයා ධර්මා ඉමෙ ධර්මා අවිසාකතා. නසමිසමයේ ධර්ම
නසමයා ධර්මා නොවී වාසනනනි නොවී වේ ධර්මය නොවී
නසමයා ධර්මා නොවී නිසමිසමයා නොවී එකයා එකයා. නොවී
—පෙ—එක විසමය නොවී එක ධර්මය නොවී එක
ධර්මයා නොවී යෙ වා පන නසමිසමයේ අසෙය් අසමිසමිසමයේ
ප්‍රකාශ අසමිසමයා ධර්මා ඉමෙ ධර්මා අවිසාකතා—පෙ
—නවනි නසමිසමයේ සංඛාරකික නොවී එකයා එකයා
නිසමයා නොවී නිසමයා යෙ වා පන නසමිසමයේ අසෙය්
අසමිසමයා ධර්මා ඉමෙ ධර්මා අවිසාකතා ධර්මයා
ධර්මයා නොවී යෙ වා පන නසමිසමයේ අසෙය් අසමිසමිසමයේ
ප්‍රකාශ අසමිසමයා ධර්මා ඉමෙ ධර්මා අවිසාකතා. නොවී—පෙ—
ඉමෙ ධර්මා අවිසාකතා.

අනුසලවිපාක පවතිනුයේ නැත.

කතමේ ධම්මා අවසානතා? යසීං සමයේ අනුසලයා කවිමයා කතූතා, උපවිතතා, විපාකං මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසනතා රුපාරමිඤ්ඤා වා.-පෙ-එඵාසිඛාරමිඤ්ඤා වා යං යං වා පනාරභන තසමීං සමයේ එසෙසා හොති චේදනාහොති සංකයා, හොති වෙනනා හොති විතතං. හොති විතසෙකා හොති විවාදා හොති උපෙක්ඛා හොති විතතසෙකාගතතා හොති මනිඤ්ඤං හොති උපෙක්ඛිඤ්ඤං හොති ජීවිතීඤ්ඤං හොති යෙ වා පන තසමීං සමයේ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිණා ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අවසානතා. තසමීං ඛො පන සමයේ වතනාරො ඛංකා හොතති වා යතනානි හොතති මෙ ධාතුයො හොතති නයො ආහාරා නොතති නිණ්ණයානි හොතති එකො එසෙසා හොති-පෙ-එකා මණ්ඩා භු හෙ ති එකං ධම්මායතනං භොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙ වා පන තසමීං සමයේ අඤ්ඤාපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිණා ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අවසානතා. කතමො තසමීං සමයේ සංඛාරාග්ගඤ්ඤා හොති එසෙසා වෙනනා විතසෙකා විවාදා විතතසෙකාගතතා ජී

මිනිසුන් යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අනි පටිච්ච සමුප්පාදා අරුපිනො ධම්මා ධර්මො වෙදනාකකිකං ධර්මො සඤ්ඤාකකිකං ධර්මො විඤ්ඤාණකකිකං අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. අකුසලපිපාසා මනොධාතු. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යයමි. සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතතතා උපතින්තතා විපාකං මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසගතා රූපාරම්මණා වා සද්දාරම්මණා වා ගක්ඛාරම්මණා වා රසාරම්මණා වා පොඨඛාරම්මණා වා ධම්මාරම්මණා වා යං යං වා පනාරභත තසමිං සමයෙ එස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතකෙකා හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති විතතස්සකගතා හොති මනිසුයං හොති උපෙක්ඛිකුයං හොති ජීවිතිකුයං හොති යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො ඛක්ඛා හොන්ති වායනනානි හොන්ති චෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තිණ්ණියානි හොන්ති එකො එස්සො හොති—පෙ—එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායනනං හොති එකා ධම්ම ධාතු හොති යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති එස්සො චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතතස්සකගතා ජීවිතිකුයං යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ධර්මො වෙදනාකකිකං ධර්මො සඤ්ඤාකකිකං ධර්මො විඤ්ඤාණකකිකං අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකකිකො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසලපිපාසා අව්‍යාකතා

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යයමි. සමයෙ මනොධාතු උප්පන්නා හොති තිරිසා නෙටකුසලානා කුසලාන ව කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසගතා රූපාරම්මණා වා—පෙ—පොඨඛාරම්මණා වා යං යං වා පනාරභත තසමිං සමයෙ එස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතකෙකා හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති විතතස්සකගතා. ඉහාති මනිසුයං හොති උපෙක්ඛිකුයං හොති ජීවිතිකුයං හොති යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අනි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තසමිං බො පන සමයෙ චත්තාරො ඛක්ඛා හොන්ති වායනනානි හොන්ති චෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති

හිඤ්ඤාධාරී හොඳාති එතො ඵසස්සා හොති—පෙ—එතා ඉතො
ධාතු හොති එතං ධම්මාසන්නං හොති එතා ධම්මධාතු හොති යෙ
වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙසාදි අපථි පටිච්ච සමුප්පාදනා අරුපී
තො ධම්මා ඉදම ධම්මා අවසානතා—පෙ—කතමො තස්මිං සමයෙ
සංඛාරකම්මෙසා හොති ඵසස්සා වෙනතා විතකෙසා විවාදො විතත
සෙසසග්ගතා ඡ්විතිඤ්ඤාං යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙසාදි
අපථි පටිච්ච සමුප්පාදනා අරුපීතො ධම්මා යපෙත්වා වෙදනාකම්
සං යපෙත්වා සංඝඤ්ඤාකම්මා යපෙත්වා විඤ්ඤාණකම්මා අයං තස්මිං
සමයෙ සංඛාරකම්මෙසා හොති—පෙ—ඉදම ධම්මා අවසානතා.

කිංචා මනො ධාතු

කතමෙ ධම්මා අවසානතා? තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු
උප්පන්නා හොති කිරිසා නෙට්ඨසල්ලා තාකුසල්ලා න ච කම්මවිජාකා
සොමනස්සසග්ගතා රුපාරම්මෙසා වා—පෙ—ධම්මාරම්මෙණා වා යං
යං වා පසාරණා තස්මිං සමයෙ ඵසස්සා හොති වෙදනා හොති ස
ඤ්ඤා හොති වෙනතා හොති විතතං හොති විතකෙසා හොති විවා
දො හොති පිටි හොති දුඛං හොති විතතසෙසග්ගතා හොති විරි
සිඤ්ඤාං හොති සාමාසිඤ්ඤාං හොති මනිඤ්ඤාං හොති සොමනස්සිඤ්
ඤාං හොති ඡ්විතිඤ්ඤාං හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අසෙසාදි
අපථි පටිච්ච සමුප්පාදනා අරුපීතො ධම්මා ඉදම ධම්මා අවසානතා
—කතමො තස්මිං සමයෙ ඵසස්සා හොති? සො තස්මිං සමයෙ ඵ
සස්සා පුසතා සංපුසතා සංපුට්ඨිතතා, අයං තස්මිං සමයෙ ඵසස්සා
හොති—කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ
තාප්පා මනො විඤ්ඤාණධාතු සංඝස්සා චේතසිකා සාතා වෙන
සිකා දුඛා වෙනා සංඝස්සා සාතා සුඛා වෙදනා වෙනා සංඝස්සා
සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති —
කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාහොති? යා භස්මිං සමයෙ තාප්පා ම
නොවිඤ්ඤාණධාතු සංඝස්සා සඤ්ඤා සඤ්ඤානා සඤ්ඤානි තාතා
අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති—කතමා තස්මිං සමයෙ වෙනතා
හොති? යා තස්මිං සමයෙ තාප්පා මනො විඤ්ඤාණධාතු සංඝස්සා
වෙනතා සඤ්ඤානා වෙනසිතතා, අයං තස්මිං සමයෙ චේත
නා හොති—කතමා තස්මිං සමයෙ විතතං හොති? යා තස්මිං සම
යෙ විතතං මනො මානසා හද්දා පණ්ඩුරං මනො මනාසන්තං ම
නිඤ්ඤාං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකම්මෙසා තාප්පා මනොවිඤ්ඤාණධාතු,
ඉදං තස්මිං සමයෙ විතතං හොති—කතමො තස්මිං සමයෙ විත
කෙසා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විතකෙසා විතකෙසා සංකප්පො

අප්පනා ව්‍යාප්තා චෙතනස්ස අනිනිත්‍රාපනා සම්මාසංකප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ විතකෙකා හොති—කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ වාරො විචාරො අනුචිචාරො උපචිචාරො විතකස්ස අනුසංකීර්ණා අනුපෙක්ඛන්තා. අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති—කතමො තස්මිං සමයෙ පිටි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පිටි පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා භාසොපහාසො භි භාති මද්දානං අත්තමනතා විතකස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ පිටි හොති—කතමො තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චතස්සිකං සංඝාතං වෙනසිකං සුඛං චෙතොසංපසාර්ථං සාතං සුඛං චෙද්දසිතං චෙතො සංපසාර්ථං සාතං සුඛං චෙද්දනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති—කතමො තස්මිං සමයෙ විතකස්සංගගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විතකස්ස සිති සංකප්පිති අවසීති දළ්ඤාතාරො අවිකෙඨපො අවිසංගමානසතා සමපො සමාධිත්‍රයං සමාධිබලං, අයං තස්මිං සමයෙ විතකස්සංගගතා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරිසිත්‍රයං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නිශක්ඛමො පරතක්ඛමො උයං මො වායංමො උසොතො උසොතො උයංමො සිති අසිපිලපරක්ඛමො අනිකචිතාජ්ඣනා අනිකචිතා ධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරිසිත්‍රයං විරියබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරිසිත්‍රයං හොති—කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිත්‍රයං හොති යං තස්මිං සමයෙ විතකස්ස සිති සංකප්පිති අවසීති අවිසංගතාරො අවිකෙඨපො අවිසංගමානසතා සමපො සමාධිත්‍රයං සමාධිබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිත්‍රයං හොති—කතමං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රයං හොති? යං තස්මිං සමයෙ විතකං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායනනා මනිත්‍රයං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණකක්ඛො තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාත්‍ර, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනිත්‍රයං හොති—කතමං තස්මිං සමයෙ සෙවිනසිත්‍රයං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං වෙනසිකං සුඛං චෙතොසංපසාර්ථං සාතං සුඛං චෙද්දසිතං චෙතො සංපසාර්ථං සාතං සුඛං චෙද්දනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සෙවිනසිත්‍රයං හොති—කතමං තස්මිං සමයෙ ජ්විතිත්‍රයං හොති? යො තෙසං අරුපිතං ධම්මාතං ආයු සිති සපනා ය.පනා ඉරියනා වතනනා ආලනා ජ්විතං ජ්විතිත්‍රයං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජ්විතිත්‍රයං හොති යෙ වා පනා තස්මිං සමයෙ අසෙසෙද්ධි අජ්ඣි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරුපිතො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අද්දාකතා තස්මිං යො පනා සමයෙ වතනා රො ක්කා හොතති වායනනාති හොතති චෙ ධාතුසො හොතති තයො ආහාරා කොතති පච්ඡිද්ධාති හොතති එකො පසෙසො හොති—පෙ—එයං මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එයං ධම්මායතනං හොති

එකා බිම්මඩාතු හෙතියි, යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අප්පි පටි
විව සමුප්පන්නා අරුපිනො බිම්මා ඉමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—
කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛකො හොති පසො චෙතනා විත
කෙකා විචාරො පිහි විතතසෙසකගතා විරිසිඤ්ඤං සමාධිඤ්ඤං ජිවි
තීඤ්ඤං යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අප්පි පටිවිව සමුප්පන්නා
අරුපිනො බිම්මා සපෙකා චෙදනාකකිං සපෙකා සඤ්ඤාකකිං
සපෙකා විඤ්ඤාණකකිං, අයං තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛකො හොති
—පෙ—ඉමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා

කිංසාමනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සහගග විතනං.

කතමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා? යසමිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු
උප්පන්නා හොති කිරිසා නෙවකුසලා නාකුසලා න ව කෙවට්ඨාකා
උපෙකකාසහගතා රුපාරම්මණවා—පෙ—බිම්මාරම්මණවා සං සං වා
පඤ්ඤාතසමිං සමයෙ පසො හොති චෙදනාහොති සඤ්ඤාහොති
චෙතීනා හොති විතනං හොති විතකෙකා හොති විචාරො හොති
උපෙකකා හොති විතතසෙසකගතා හොති විරිසිඤ්ඤං හොති සමාධි
ඤ්ඤං හොති මනිඤ්ඤං හොති උපෙකිඤ්ඤං හොති ජිවිතීඤ්ඤං හොති,
යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අප්පි පටිවිව සමුප්පන්නා අරුපි
නො බිම්මා ඉමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා—පෙ—තසමිං. ඛො පන සමයෙ
චතනාරො ඛකා හොතනි වාසනානි හොතනි වෙ ධාතුයො හො
තනි තයො ආභාරා හොතනි පච්ඡිඤ්ඤානි හොතනි එකො පසො
හොති—පෙ—එකා මනො විඤ්ඤාණධාතු හොති එකං බිම්මායතනං
හොති එකා බිම්මඩාතු හොති යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි
අප්පි පටිවිව සමුප්පන්නා අරුපිනො බිම්මා ඉමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා
—පෙ—කතමො තසමිං සමයෙ සංඛාරකඛකො හොති? පසො
චෙතනා විතකෙකා විචාරො විතතසෙසකගතා විරිසිඤ්ඤං සමාධි
ඤ්ඤං ජිවිතීඤ්ඤං, යෙ වා පන තසමිං සමයෙ අඤ්ඤපි අප්පි පටිවිව
සමුප්පන්නා අරුපිනො බිම්මා සපෙකා චෙදනාකකිං සපෙකා ස
ඤ්ඤාකකිං සපෙකා විඤ්ඤාණකකිං, අයං තසමිං සමයෙ සංඛාර
කකිං හොති—පෙ—ඉමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා

කිංසාමනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙකකාසහගග විතනං.

කතමෙ බිම්මා අව්‍යාකතා? යසමිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධා
තු උප්පන්නා හොති කිරිසා නෙවකුසලා නාකුසලා න ව කෙවට්ඨා
කා සොමනස්සහගතා සඤ්ඤාසමුප්පන්නා රුපාරම්මණවා —පෙ

— යං යං වා පනාරංඝ හස්මිංසමයෙ ඵ්ඤ්ඤා හොති — පෙ — අවි
කෙකිප්පා හොති — පෙ = ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා = පෙ = අලො
භො අව්‍යාකත මූලං — පෙ = අද්දෙසා අව්‍යාකත මූලං = පෙ = අ
මොභො අව්‍යාකත මූලං — පෙ = ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා = පෙ =
කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උ
ප්පන්නා හොති කිරිසා නෙවකුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකා
සොච්ඡක්ඛසන්නා, ඤ්ණසම්ප්පන්නා සසංඛාරෙන රූපාරම්මණා
වා — පෙ — සොමනස්සසන්නා ඤ්ණවිප්පන්නා — පෙ — සොම
නස්සසන්නා ඤ්ණවිප්පන්නා සසංඛාරෙන — පෙ — උපෙක්ඛාසි
තානා ඤ්ණසම්ප්පන්නා — පෙ — උපෙක්ඛාසන්නා ඤ්ණසම්ප්ප
න්නා සසංඛාරෙන — පෙ — උපෙක්ඛාසන්නා ඤ්ණවිප්පන්නා —
පෙ — උපෙක්ඛාසන්නා ඤ්ණවිප්පන්නා සසංඛාරෙන රූපාරම්ම
ණවා — පෙ = ධම්මාරම්මණවා යං යං වා පනාරංඝ නස්මිං සම
යෙ ඵ්ඤ්ඤා හොති — පෙ — අවිකෙකිප්පා හොති — පෙ — ඉමෙ
ධම්මා අව්‍යාකතා — පෙ — අලොභො අව්‍යාකත මූලං — පෙ — අ
ද්දෙසා අව්‍යාකත මූලං = පෙ — ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කාමාව
චර කිරිසා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං
ක්කානං භාවෙති කිරිසං තෙවකුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපා
කං දිසිධම්මසුඛවිහාරං විචිච්චෙව කාමෙති — පෙ = පස්මඤ්ඤානං
උපසම්පජ්ජි විහරති පස්මිකසිණං නස්මිං සමයෙ ඵ්ඤ්ඤා හොති
— පෙ = අවිකෙකිප්පා හොති — පෙ — ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. ක
තමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං ක්කානං භා
වෙති කිරිසං තෙවකුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිසිධම්ම
සුඛවිහාරං විනක්ඛන්ධාරානං වූපසමා — පෙ — දුතියඤ්ඤානං —
පෙ — තතියඤ්ඤානං — පෙ — චතුර්ඤ්ඤානං — පෙ — පස්මඤ්ඤා
නං — පෙ — පස්මඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති පස්මිකසිණං, න
ස්මිං සමයෙ ඵ්ඤ්ඤා හොති — පෙ — අවිකෙකිප්පා හොති — පෙ
— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. රූපාවචර කිරිසා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යා
කතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරඤ්ඤානං භාවෙති කිරිසං තෙව
කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිසිධම්මසුඛවිහාරං සඛා
සො රූපසංඤ්ඤානං සමතිගන්නා පටිඝසංඤ්ඤානං අරංගමා නාන
තාසංඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානායතනසංඤ්ඤාසන්නං සු
ඛස්ස ච පනානා — පෙ — චතුර්ඤ්ඤානං උපසම්පජ්ජි විහරති, න
ස්මිං සමයෙ ඵ්ඤ්ඤා හොති — පෙ = අවිකෙකිප්පා හොති — පෙ
= ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සම

සෙ අරුපාවචරණිකානං භාවෙහි කිරියං නෙවකුසලං නාකුසලං
න ච කමමට්ඨපාකං දිසිධම්මසුඛවිහාරං සඤ්ඤා ආකාසානවාසන
නං සමග්ගිකානුම චික්ඛාණ්ණවාසනාසංකොපගතනං සුඛස්ස ච පභානා
නා —පෙ— චතුස්සංකානං උපසම්පජ්ජි විහරති, තස්මිං සමයෙ පසංසා
ගොති —පෙ— අවිජ්ඣානපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසා
කතා. කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? යස්මිං සමයෙ අරුපාවචරං කි
තං භාවෙහි කිරියං නෙවකුසලං නාකුසලං න ච කමමට්ඨපාකං දිසි
ධම්මසුඛවිහාරං සඤ්ඤා ආකාසානවාසනං සමග්ගිකානුම නෙවස
සංකොපගතනං සංකොපගතනං සුඛස්ස ච පභානා —පෙ—
චතුස්සංකානං උපසම්පජ්ජි විහරති තස්මිං සමයෙ පසංසා ගොති —
පෙ— අවිජ්ඣානපො හොති. —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා —පෙ—
අලොභො අවසාකතමුලං —පෙ— අදොසො අවසාකතමුලං —
පෙ— අමොහො අවසාකතමුලං —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. අ
රුපාවචර කිරියා

චිත්තසාදකණ්ඩං.

කතමෙ ධම්මා අවසාකතා? කුසලා කුසලානං ධම්මානං විපාකා
කාමාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා අපරියාපනතා වේදනාකක
කො සංකොපකකො සංඛාරකකකො චික්ඛාණ්ණකකකො යෙ ච ධ
ම්මා කිරියා නෙවකුසලා නාකුසලා න ච කමමට්ඨපාකා සඤ්ච රු
පං අසංඛතා ච ධාතු ඉමෙ ධම්මා අවසාකතා. තස්ස කතමං සඤ්ඤා
රුපං? චතාරො මහාගුතා චතුර්නාස්ථ මහාගුතානං උපාදයරුපං
ඉදං වුවිච්ඡි සඤ්ඤා රුපං සඤ්ඤා රුපං නහෙතු අහෙතුකං හෙතු
පසුතනං සප්පට්ඨයං සංඛිතං රුපියං ලොකියං ඛාසවං සංකොප
නියං ගණනියං ඔසනියං යොගනියං නිවරණියං පරාමසංඋපාදනියං
සංකිලෙසිකං අවසාකතා අධාරවිමුක්ඛං අවේකසිකං චිත්තවිපසු
තනං නෙවට්ඨපාකානට්ඨපාකධම්ම ධම්මං අසංකිලෙසිකං නාස
චිත්තකායවිචාරං නාභිචිත්තකායවිචාරනං දච්ඡිත්තකායවිචාරං නාපිඤ්ඤා
සහනනං නසුඛසහනනං නප්පෙකකාසහනනං නෙවදසානෙන භා

විනය පඨානබ්බං නෙවදස්සනොන නභාවනාය පඨානබ්බතොනං
නෙවආවසනාමි නආපවසනාමි නෙවසෙකං නාසෙකං පරිත්තං
කාමාවචරං නර පාවචරං නආරුපාවචරං පරිසාපනං නොආපරි
සාපනං අනිසං අනිසංතිකං ලුප්පනං ජුග්ගිකං භික්ඛාණං භි
ක්ඛාණං අනිවට්ඨරුකිභිත්තං එවංචකවිධිත රූපයනො. එකකං
දුට්ඨෙත රූපසත්තො අනි රූපං ලපාදි අනි රූපං නලපාදි, අ
නි රූපං ලපාදිනං අනි රූපං අනුපාදිනං, අනි රූපං ලපා
දිනුපාදිනං අනි රූපං අනුපාදිනං පාදිනං, අනි රූපං
සතිදස්සනං අනි රූපං අනිදස්සනං, අනි රූපං සප්පට්ඨං අනි
රූපං අප්පට්ඨං, අනි රූපං ඉඤ්ඤං අනි රූපං නඉඤ්ඤං, අනි
රූපං භොග්ගං අනි රූපං නභොග්ගං, අනි රූපං විඤ්ඤානි
අනි රූපං නවිඤ්ඤානි, අනි රූපං විතතසමුභානං අනි රූපං
නවිතතසමුභානං, අනි රූපං විතතසමුභානං අනි රූපං නවිතත
සමුභානං, අනි රූපං විතතානුපරිවතනි අනි රූපං නවිතතානුපරිව
තනි, අනි රූපං අනිතතනි අනි රූපං බාහිරං, අනි රූපං භිමානං
අනි රූපං සමුච්ඡං, අනි රූපං දුරෙ අනි රූපං සහතිකං, අනි
රූපං චක්ඛුසංචස්සස්ස චක්ඛු අනි රූපං චක්ඛුසංචස්සස්ස නචක්ඛු, අ
නි රූපං චක්ඛු සංචස්සස්ස චෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— වෙ
තනාය —පෙ— චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස චක්ඛු අනි රූපං චක්ඛු විඤ්ඤාණ
ස්ස නචක්ඛු, අනි රූපං සොතසංචස්සස්ස —පෙ— ඝාණසංචස්සස්ස
—පෙ— ජ්වනාසංචස්සස්ස —පෙ— කායසංචස්සස්ස චක්ඛු අනි රූපං
කායසංචස්සස්ස නචක්ඛු, අනි රූපං කායසංචස්සස්ස චෙදනාය —පෙ—
සඤ්ඤාය —පෙ— වෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස චක්ඛු අනි
රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස නචක්ඛු, අනි රූපං චක්ඛුසංචස්සස්ස ආර
මෙණං අනි රූපං චක්ඛුසංචස්සස්ස නාරමෙණං, අනි රූපං චක්ඛු
සංචස්සස්ස චෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— වෙතනාය —
පෙ— චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස ආරමෙණං අනි රූපං චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස
නාරමෙණං, අනි රූපං සොතසංචස්සස්ස —පෙ— ඝාණසංචස්සස්ස
ස්ස —පෙ— ජ්වනාසංචස්සස්ස —පෙ— කායසංචස්සස්ස ආරමෙණං
අනි රූපං කායසංචස්සස්ස නාරමෙණං, අනි රූපං කායසංචස්ස
ස්ස චෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— වෙතනාය —පෙ— කා
යවිඤ්ඤාණස්ස ආරමෙණං අනි රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරමෙ
ණං, අනි රූපං චක්ඛායනං අනි රූපං නචක්ඛායනං, අනි රූ
පං සොතායනං —පෙ— ඝාණායනං —පෙ— ජ්වනායනං —
පෙ— කායායනං අනි රූපං නකායායනං, අනි රූපං රූපා

[illegible]

විසං යං තං රූපං බාහිරං තං අන්ති සසංචිතං අන්ති අසංචිතං, යං
තං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං ඉක්කුසං යං තං රූපං බාහිරං තං අන්ති
ඉක්කුසං අන්ති න ඉක්කුසං, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං නිමිතාභුතං, ය
නනං රූපං බාහිරං තං අන්ති මහාභූතං අන්ති නිමිතාභුතං, යනනං රූ
පං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං න විශුද්ධතා, යනනං රූපං බාහිරං තං අන්ති
විශුද්ධතා අන්ති න විශුද්ධතා, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං න වි
තනසමුප්පාදනං යනනං රූපං බාහිරං තං අන්ති විතනසමුප්පාදනං අන්ති න
විතනසමුප්පාදනං, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං න විතනසමුප්පාදනං, යනනං
රූපං බාහිරං තං අන්ති විතනසමුප්පාදනං අන්ති න විතනසමුප්පාදනං, යනනං රූපං
අර්ක්ෂිතභාවිකං තං න විතනසමුප්පාදනං අන්ති න විතනසමුප්පාදනං, යනනං රූපං
අර්ක්ෂිතභාවිකං තං බලාරිකං, යනනං රූපං බාහිරං තං අන්ති බලාරිකං
අන්ති සුමුමං, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං ස්වර්ගිකං, යනනං රූපං
බාහිරං තං අන්ති සුරෙර අන්ති ස්වර්ගිකං, යනනං රූපං බාහිරං තං වක්කුසං
එසසසස නවත්තු, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං අන්ති වක්කුසං එසසසස ව
ත්තු අන්ති වක්කුසං එසසසස නවත්තු, යනනං රූපං බාහිරං තං වක්කුසං එසසසස
ථායවේදනාය—පෙ—සසසසස—පෙ—වේදනාය—පෙ—වක්කුසං එසසසස
සස වත්තු, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං අන්ති වක්කුසං එසසසස
වත්තු අන්ති වක්කුසං එසසසස නවත්තු, යනනං රූපං බාහිරං තං සොතා
සං එසසසස—පෙ—සසසසස—පෙ—ජ්වලා සං එසසසස—පෙ—තාය
සං එසසසස නවත්තු, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං අන්ති කාය සං එ
සසසස වත්තු අන්ති කායාසං එසසසස නවත්තු, යනනං රූපං බාහිරං තං
කායාසං එසසසස වේදනාය—පෙ—සසසසස—පෙ—වේදනාය—පෙ—කාය
විශුද්ධතා නවත්තු, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං අන්ති කාය වි
ශුද්ධතා වත්තු අන්ති කාය විශුද්ධතා නවත්තු, යනනං රූපං අර්ක්ෂි
තභාවිකං තං වක්කුසං එසසසස නාරමමණං, යනනං රූපං බාහිරං තං
අන්ති වක්කුසං එසසසස ආරමමණං අන්ති වක්කුසං එසසසස නාරමමණං,
යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං වක්කුසං එසසසස ථායවේදනාය—පෙ—
සසසසස—පෙ—වේදනාය—පෙ—වක්කුසං එසසසස නාරමමණං, ය
නනං රූපං බාහිරං තං අන්ති වක්කුසං එසසසස ආරමමණං අන්ති වක්කු
විශුද්ධතා නාරමමණං, යනනං රූපං අර්ක්ෂිතභාවිකං තං සොතා
සං එසසසස—පෙ—සසසසස—පෙ—ජ්වලා සං එසසසස—පෙ—
තාය සං එසසසස නාරමමණං, යනනං රූපං බාහිරං තං අන්ති කාය සං එ
සසසස ආරමමණං අන්ති කාය සං එසසසස නාරමමණං, යනනං රූපං
අර්ක්ෂිතභාවිකං තං කාය සං එසසසස ථායවේදනාය—පෙ—සසසසස, —පෙ—
වේදනාය—පෙ—කාය විශුද්ධතා නාරමමණං, යනනං රූපං බාහිරං

තං අපි කායභික්ඛුණ්ණ ආරම්බණං අපිකාය විඤ්ඤාණ
 ඤානාරම්බණං යනතං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛා යන
 නා, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි චක්ඛායනතං අ
 පි නචක්ඛා යනතං. යනතං රූපං බාහිරං තං නසොතායනතං
 යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි සොතායනතං අපි නසොතායන
 තං, යනතං රූපං බාහිරං තං නසාණායනතං-පෙ-නජිට්ඨායනතං
 -පෙ-නසායායනතං, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි කායායන
 තං අපි නකායායනතං. යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නරූපායනතං
 යනතං රූපං බාහිරං තං අපි රූපායනතං අපි නරූපායනතං ය
 නතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නසද්දයනතං-පෙ-නසකායනතං-පෙ-
 නරසායනතං-පෙ-නපොභිබ්බයනතං යනතං රූපං බාහිරං තං අපි
 පොභිබ්බයනතං අපි නපොභිබ්බයනතං. යනතං රූපං බාහිරං තං
 නචක්ඛා ධාතු, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි චක්ඛාධාතු අපි න
 ක්ඛාධාතු. යනතං රූපං බාහිරං තං නසොතධාතු-පෙ-නසාණධාතු
 -පෙ-නජිට්ඨධාතු-පෙ-නසායධාතු, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං
 අපි කායධාතු අපි නකායධාතු. යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං න
 රූපධාතු, යනතං රූපං බාහිරං තං අපි රූපධාතු අපි නරූපධාතු. ය
 නතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නසද්දධාතු-පෙ-නසකධාතු-පෙ-නර
 සධාතු-පෙ-නපොභිබ්බධාතු. යනතං රූපං බාහිරං තං අපි පොභිබ්බ
 ධාතු අපි නපොභිබ්බධාතු යනතං රූපං බාහිරං තං නචක්ඛාඤ්ඤායං, ය
 නතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි චක්ඛාඤ්ඤායං අපි නචක්ඛාඤ්ඤායං. ය
 නතං රූපං බාහිරං තං නසොතඤ්ඤායං-පෙ-නසාණඤ්ඤායං-පෙ-නජිට්ඨ
 ඤ්ඤායං-පෙ-නසායඤ්ඤායං යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං අපි කායඤ්ඤ
 යං අපි නකායඤ්ඤායං, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නඉතිඤ්ඤායං ය
 නතං රූපං බාහිරං තං අපි ඉතිඤ්ඤායං අපි නඉතිඤ්ඤායං. යනතං
 රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නපුරිසිඤ්ඤායං, යනතං රූපං බාහිරං තං අපි
 පුරිසිඤ්ඤායං අපි නපුරිසිඤ්ඤායං, යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නජි
 භිඤ්ඤායං යනතං රූපං බාහිරං තං අපි ජිට්ඨිඤ්ඤායං අපි නජිට්ඨිඤ්ඤායං.
 යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නකායවිඤ්ඤානි යනතං රූපං බාහිරං
 තං අපි කායවිඤ්ඤානි අපි නකායවිඤ්ඤානි. යනතං රූපං අර්ක්ඛි
 තභිකං තං නචවිඤ්ඤානි, යනතං රූපං බාහිරං තං අපි චවිඤ්ඤා
 නි අපි නචවිඤ්ඤානි. යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නආකා
 ඤධාතු, යනතං රූපං බාහිරං තං අපි ආකායධාතු අපි නආකායධා
 තු යනතං රූපං අර්ක්ඛිතභිකං තං නආපොධාතු, යනතං රූපං බාහිරං
 තං අපි ආපොධාතු අපි නආපොධාතු. යනතං රූපං අර්ක්ඛි
 තභිකං තං රූපං ආලක්ෂණා, යනතං රූපං බාහිරං තං අපි

[illegible]

පාරිසං එවං දසවිධෙන රූපසහනො දසකං. එකාදසවිධෙන රූපස
ගහනා චක්කායතනං සොතායතනං. ඝාණායතනං ජිව්හායතනං කා
යායතනං රූපායතනං සද්දයතනං ගන්ධායතනං රසායතනං භො
ජිඤ්ඤායතනං යම් රූපං අනිදසානං අප්පට්ඨං බිම්බායතන පරියා
පනතං, එවං එකාදසවිධෙන රූපසහනො (එකාදසකං) (මානිකං) ස
බ්බං රූපං තහෙත්ථ එව අහෙත්ථ තමෙව හෙත්ථ පඤ්ඤානාමෙව සප්ප
ච්චයමෙව සංඛතමෙව රූපමෙව ලොකියමෙව සාසවමෙව සත්ඤ්ඤ
ජනියමෙව ගජානියමෙව ඔසනියමෙව යොනනියමෙව ඡීවිරණ්
භමෙව පරාමාසමෙව උපාදනියමෙව සංඛිලෙසිකමෙව අවතා
කතමෙව අනාරමයණමෙව අවෙනසිකමෙව විතාච්ඡප්පනතමෙව
නෙවට්ඨපානනවිපාකධිවෙධිමෙව අසාඛිලිසංඛිලෙසිකමෙව න
සවිතසකසට්ඨාරමෙව න අවිතකකට්ඨාරමතනමෙව අවිතකකඅවි
චාරමෙව නදුක්ඛසහගතමෙව නසුඛසහගතමෙව නඋපෙකාසහ
ගතමෙව නෙවදසානෙන නභාවනාය ප්භාතඛමෙව නෙවදසා
නෙන නභාවනාය පභාතඛහෙත්ථ තමෙව නෙවආවයනාමි නඅප
චයනාමිමෙව නෙවසෙකං නාසෙකමෙව පරිත්තමෙව කාමාවචර
මෙව නරූපාවචරමෙව නඅරූපාවචරමෙව පරියාපනතමෙව නොඅ
පරිසාපනතමෙව අනියතමෙව අනියතානිකමෙව උප්පනතං ඡනිථි
සඤ්ඤාණෙහි විසඤ්ඤායමෙව අනිච්චමෙව පරාහිගුතමෙව, එවං එක
විධෙන රූපසහනො එකකනිදද්දසො. කතමං තං රූපං උපාද? චක්කා
යතනං සොතායතනං ඝාණායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං
රූපායතනං සද්දයතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඉද්ධිඤ්ඤං පුරිසි
ඤ්ඤං ජීවිතිඤ්ඤං කායවිඤ්ඤානගි චම්චිඤ්ඤානගි ආකාසධාතු රූප
සං ලහුතා රූපසං මුදුතා රූපසං කම්මසඤ්ඤා රූපසං උපවයො
රූපසං සත්තාහි රූපසං ජරතා රූපසං අනිච්චතා කබලිකාරො
ආනාරො. කතමං තං රූපං චක්කායතනං? යං චක්ඛු චක්ඛනං
මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරියාපනෙනා අනිදසා
නො සප්පට්ඨො ගෙන චක්ඛුතා අනිදසානෙන සප්පට්ඨෙන රූපං
අනිදසානං සප්පට්ඨං පසංචිතා පසංචිතා පසංචිතා පසංචිතා
චක්ඛුමෙවනං චක්කායගතමෙවනං චක්ඛුධාතුපෙතා චක්ඛුඉඤ්ඤං
පෙතං ලොකොපෙසො වාරාපෙසං සමුදද්දපෙසො පචිරමෙවනං
බෙත්තමෙවනං චක්ඛුමෙවනං නෙත්තමෙවනං නයත්තමෙවනං ඔර්ම
නර්මමෙවනං සුඤ්ඤං ගාමොපෙසං. ඉදන්තං රූපං චාක්කායතනං
කතමනං රූපං චක්කායතනං? යං චක්ඛු චක්ඛනං මහාභුතානං උපා
දය පසාදෙ අත්තභාවපරියාපනෙනා අනිදසානො සප්පට්ඨො
සද්දාහි චක්ඛුමෙව අනිදසානමි සප්පට්ඨො රූපං අනිදසානං සප්ප

පිණං පටිගඤ්ඤිවා පටිගඤ්ඤාතිවා පටිගඤ්ඤියාතිවා පටිගඤ්ඤවා
 චක්ඛුමෙපනං චක්ඛායනනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤිමෙපනං
 ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං ඛේ
 නනමෙපනං චක්ඛුමෙපනං නෙතනමෙපනං නයනමෙපනං ඔරිමනති
 රමෙපනං සුඤ්ඤා භාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛායනනං. ක
 කමං නං රූපං චක්ඛායනනං? යං චක්ඛුං චතුන්තං මහාගුත්තානං
 උපාදයාසොදෙ අත්තනාවපරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පිකො
 යං චක්ඛුං අනිදස්සනං සප්පිකං රූපමිති සනිදස්සනමිති සප්පිකමිති,
 පටිගඤ්ඤිවා පටිගඤ්ඤාතිවා පටිගඤ්ඤියාතිවා පටිගඤ්ඤවා චක්ඛු
 මෙපනං චක්ඛායනනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤිමෙපනං
 ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං ඛේ
 නනමෙපනං චක්ඛුමෙපනං නෙතනමෙපනං නයනමෙපනං ඔරිමනති
 රමෙපනං සුඤ්ඤා භාමො පෙසො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛායනනං, කත
 මං නං රූපං චක්ඛායනනං? යං චක්ඛුං චතුන්තං මහාගුත්තානං උපා
 දය සොදෙ අත්තනාවපරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පිකො, යං
 චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසංථස්සො උප්පජ්ජිවා උප්පජ්ජ
 තිවා උප්පජ්ජියාතිවා උප්පජ්ජෙවා—පෙ—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං
 ආරබ්භ චක්ඛුසංථස්සො වෙදනා—පෙ—සකඤ්ඤා—පෙ—වෙනා
 —පෙ—චක්ඛුචිකඤ්ඤාණං උප්පජ්ජිවා උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජියාතිවා
 උප්පජ්ජෙවා—පෙ—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්භණො චක්ඛුසං
 ථස්සො උප්පජ්ජිවා උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජියාතිවා උප්පජ්ජෙවා
 —පෙ—යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපා රම්භණො චක්ඛුසංථස්සො වෙදනා
 —පෙ—සකඤ්ඤා—පෙ—වෙනා—පෙ—චක්ඛුචිකඤ්ඤාණං උප්පජ්ජිවා
 උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජියාතිවා උප්පජ්ජෙවා චක්ඛුමෙපනං චක්ඛාය
 නනමෙපනං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුඤ්ඤිමෙපනං ලොකොපෙසො
 වාරාපෙසා සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං ඛේනනමෙපනං චක්ඛු
 මෙපනං නෙතනමෙපනං නයනමෙපනං ඔරිමනති රමෙපනං සුඤ්ඤා
 භාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛායනනං. කතමං නං රූපං
 සොනායනනං? සං සොනං චතුන්තං මහාගුත්තානං උපාදයාසොදෙ
 අත්තනාවපරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පිකො, යෙන සොනෙන
 අනිදස්සනෙන සප්පිකෙන සද්දං අනිදස්සනං සප්පිකං සුඤ්ඤිවා
 සුඤ්ඤාතිවා සුඤ්ඤියාතිවා සුඤ්ඤා වා සොනමෙපනං සොනායනන
 මෙපනං සොනධාතුපෙසා සොනිඤ්ඤිමෙපනං ලොකොපෙසො වාරා
 පෙසා සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං ඛේනනමෙපනං චක්ඛුමෙපනං
 ඔරිමනති රමෙපනං සුඤ්ඤා භාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං සොනාය
 නනං. කතමං නං රූපං සොනායනනං? යං සොනං චතුන්තං

මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනෙනා අනිදස්ස
 නො සප්පිසො යටි සොනටි අනිදස්සනමි සප්පිසමි සද්ද
 අනිදස්සනො සප්පිසො පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤි
 සුනි වා පටිගඤ්ඤි වා සොනටෙපතං සොනා යනනටෙපතං
 සෙ තධාතුපසා සොනිඤ්ඤංපෙතං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා
 සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරංපෙතං බෙහතංපෙතං චන්ද්‍රංපෙතං ඔරි
 මහිරංපෙතං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො ඉදන්තං රූපං ඝාණා
 යන්නං. කතමං තං රූපං සොනායන්නං? යං සොනං චතුන්නං
 මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනෙනා අනිදස්ස
 නො සප්පිසො යං සොනං අනිදස්සනං සප්පිසං සද්දමි
 අනිදස්සනමි සප්පිසමි පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටි
 ගඤ්ඤිසුනි වා පටිගඤ්ඤි වා සොනටෙපතං සොනායන්නංපෙතං
 සොනාධාතුපසා සොනිඤ්ඤංපෙතං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා
 සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරංපෙතං බෙහතංපෙතං චන්ද්‍රංපෙතං ඔරිම
 හිරංපෙතං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො ඉදන්තං රූපං ඝාණායන්නං
 කතමං තං රූපං සොනායන්නං? යං සොනං චතුන්නං මහාභූතා
 නං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනෙනා අනිදස්සනො සප්පි
 විසො, යං සොනං නිස්ස ය සද්දං ආරබ්භා සොනසංචයො උප්පජ්ජි
 වා උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජසුනිවා උප්පජ්ජෙවා —පෙ— යං සොනං
 නිස්සාය සද්දං ආරබ්භා සොනසංචයො වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා
 —පෙ— වෙනනා —පෙ— සොනවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජතිව
 උප්පජ්ජසුනිවා උප්පජ්ජෙවා —පෙ— යං සොනංනිස්සාය සද්දරමම
 ඤ්ඤා සොනසංචයො උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජසුනිවා උ
 ප්පජ්ජෙවා —පෙ— යං සොනංනිස්සාය සද්දරමමඤ්ඤා සොනසංචයො
 වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— වෙනනා —පෙ— සොනවිඤ්ඤාණං
 උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජතිවා උප්පජ්ජසුනිවා උප්පජ්ජෙවා සොනමෙපතං
 සොනාධාතූපෙතං සොනාධාතුපසා සොනිඤ්ඤංපෙතං ලොකො
 පෙසො වාරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරංපෙතං බෙහතමෙප
 තං චන්ද්‍රංපෙතං ඔරිමහිරංපෙතං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො ඉදන්තං
 රූපං ඝාණා යන්නං. කතමං තං රූපං ඝාණායන්නං? යං ඝාණං චතු
 න්නං මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තනාවපරියාපනෙනා අනිද
 ස්සනො සප්පිසො යෙන ඝාණෙන අනිදස්සනෙන සප්පිසෙන
 ගඤ්ඤා අනිදස්සනං සප්පිසං ඤාමි වා ඤායති වා ඤාමිසුනි වා ඤායෙ
 වා ඤාණමෙපතං ඤාණායන්නමෙපතං ඤාණධාතුපසා ඤාණිඤ්ඤ
 මෙපතං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සමුද්දෙපෙසො පණ්ඩරංපෙ
 තං බෙහතමෙපතං චන්ද්‍රංපෙතං ඔරිමහිරංපෙතං සුඤ්ඤා ග

මොව්වෙහි, ඉදහන රූප සාණායනා. කතමං තං රූපං සාණායනා
 තං? යං සාණං චතුරානං මහාතුතානං උපාදය පසාදෙ අනානාච
 පරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පටිසං යමනිසාණමනි අනිදස්සනා
 මනි සප්පටිසමනි ගතො අනිදස්සනො සප්පටිසං පටිහස්සති වා පටිහ
 සස්සති වා පටිහස්සති යා පටිහස්සති වා සාණමෙවනං සාණායන
 නමෙවනං සාණායනාපෙසා සාණිස්සමෙවනං ලොකොපෙසො වාරා
 පෙසා සුමුදෙද්දෙපෙසො පණ්ඩරමෙවනං බෙතනමෙවනං චන්ද්‍රමෙවනං
 ඔරිමනතිරමෙවනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදහන රූපං සාණාය
 නානං. කතමං තං රූපං සාණායනා? යං සාණං චතුරානං මහාතු
 තානං උපාදය පසාදෙ අනානාචපරිසාපනො අනිදස්සනො ස
 ප්පටිසං, යං සාණං අනිදස්සනං සප්පටිසං ගතමනි අනිදස්සනමනි
 සප්පටිසමනි පටිහස්සති වා පටිහස්සති වා පටිහස්සති යා පටිහ
 සස්සති වා සාණමෙවනං සාණායනනමෙවනං සාණායනාපෙසා සා
 භිස්සමෙවනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සුමුදෙද්දෙපෙසො
 පණ්ඩරමෙවනං බෙතනමෙවනං චන්ද්‍රමෙවනං ඔරිමනතිරමෙවනං
 සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදහන රූපං සාණායනා. කතමං
 තං රූපං සාණායනා? යං සාණං චතුරානං මහාතුතානං උ
 පාදය පසාදෙ අනානාචපරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පටිසං
 යං සාණං නිසාය ගතං ආරබ්භ සාණසංචයො උප්පජ්ඣි වා
 උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා —පෙ— යං සාණං
 නිසාය ගතං ආරබ්භ සාණසංචයො වෙදනා —පෙ—
 සස්සති —පෙ— වෙනනා සාණවිස්සත්තං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣ
 වා උප්පජ්ඣස්සති වා උප්පජ්ඣ වා —පෙ— යං සාණං නිසාය ගතං
 රමෙණො සාණසංචයො උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣ
 ස්සති වා උප්පජ්ඣ වා —පෙ— යං සාණං නිසාය ගතං රමෙණො
 සාණසංචයො වෙදනා —පෙ— සස්සති —පෙ— වෙනනා —පෙ—
 සාණවිස්සත්තං උප්පජ්ඣි වා උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣස්සති වා උ
 ප්පජ්ඣ වා සාණමෙවනං සාණායනනමෙවනං සාණායනාපෙසා
 සාණිස්සමෙවනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සුමුදෙද්දෙපෙසො
 පණ්ඩරමෙවනං බෙතනමෙවනං චන්ද්‍රමෙවනං ඔරිමනතිරමෙවනං
 සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදහන රූපං සාණායනා. කතමං
 තං රූපං ජිව්‍යායනා? යා ජිව්‍යා චතුරානං මහාතුතානං උපාදය
 පසාදෙ අනානාචපරිසාපනො අනිදස්සනො සප්පටිසං යා
 ජිව්‍යාය අනිදස්සනා සප්පටිසං රසා අනිදස්සනං සප්පටිසං සාභි

වා සායනි වා සායසනි වා සායෙ වා ජිව්තාපෙසො ජිව්තායන
 නමෙපනං ජිව්තාධාතුපෙසො ජිව්තිඤ්ඤාමෙපනං ලොකොපෙසො
 වාරාපෙසො සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං බෙහතමෙපනං වජ්ඣ
 මෙපනං ඔරිමනතිරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො ඉදන්තං රූපං
 ජිව්තායනං. කතමං තං රූපං ජිව්තායනං? යං ජිව්තා චතුන්තං
 මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාව පරියාපනෙනා අනිදස්සනො
 සප්පට්ඨො? යං ජිව්තා අනිදස්සනා සප්පට්ඨො රසො අනිදස්සනො
 සප්පට්ඨො පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා
 වා ජිව්තාපෙසො ජිව්තායනනමෙපනං ජිව්තාධාතුපෙසො ජිව්තිඤ්ඤා
 මෙපනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසො සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං
 බෙහතමෙපනං වජ්ඣමෙපනං ඔරිමනතිරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො
 ඉදන්තං රූපං ජිව්තායනං. කතමං තං රූපං ජිව්තායනං? යං ජිව්තා
 චතුන්තං මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාව පරියාපනෙනා අනිදස්සනො
 සප්පට්ඨො යං ජිව්තා අනිදස්සනා සප්පට්ඨො රසමි අනිදස්සනමි
 සප්පට්ඨමි පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා
 වා ජිව්තාපෙසො ජිව්තායනනමෙපනං ජිව්තාධාතුපෙසො ජිව්තිඤ්ඤා
 මෙපනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසො සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං
 බෙහතමෙපනං වජ්ඣමෙපනං ඔරිමනතිරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො
 ඉදන්තං රූපං ජිව්තායනං. කතමං තං රූපං ජිව්තායනං? යං ජිව්තා
 චතුන්තං මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාව පරියාපනෙනා අනිදස්සනො
 සප්පට්ඨො යං ජිව්තා අනිදස්සනා සප්පට්ඨො රසො අනිදස්සනො
 සප්පට්ඨො පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා වා පටිභංකුඤ්ඤා
 වා ජිව්තාපෙසො ජිව්තායනනමෙපනං ජිව්තාධාතුපෙසො ජිව්තිඤ්ඤා
 මෙපනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසො සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙපනං
 බෙහතමෙපනං වජ්ඣමෙපනං ඔරිමනතිරමෙපනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො
 ඉදන්තං රූපං ජිව්තායනං. කතමං තං රූපං ජිව්තායනං? යං කායො

චතුත්තං මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරියාපනේනා
 අනිදස්සනො සප්පටිඝො යෙත කායො අනිදස්සනො සප්පටි
 ඝො ඵොඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඵුසි වා ඵුසඨි වා ඵුසස්ස
 ඨි වා ඵුසෙ වා කායො පෙසො කායායතනමෙවනං කායධාතුපෙ
 සා කායිඤ්ඤිමෙවනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා සමුදෙද්දපෙ
 සො පණ්ඩරමෙවනං ඛෙතනමෙවනං චක්ඛුමෙවනං ඔරිමන්තිර
 මෙවනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං කායායතනං.
 කතමංතං රූපං කායායතනං යො කායො චතුත්තං මහාභූතානං.
 උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරියාපනේනා අනිදස්සනො සප්පටි
 ඝො? යමිකායමිති අනිදස්සනමිති සප්පටිඝමිති ඵොඨබ්බො අනි
 දස්සනො සප්පටිඝො පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤි
 ස්සඨි වා පටිභඤ්ඤි වා කායොපෙසො කායායතනමෙවනං
 කායධාතුපෙසා කායිඤ්ඤිමෙවනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා
 සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙවනං ඛෙතනමෙවනං චක්ඛුමෙවනං
 ඔරිමන්තිරමෙවනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො? ඉදන්තං රූපං
 කායායතනං. කතමංතං රූපං කායායතනං? යො කායො
 චතුත්තං මහාභූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාව පරියාපනේනා
 අනිදස්සනො සප්පටිඝො යො කායො අනිදස්සනො සප්පටිඝො
 ඵොඨබ්බමිති අනිදස්සනමිති සප්පටිඝමිති පටිභඤ්ඤි වා පටිභඤ්ඤි
 වා පටිභඤ්ඤි ස්සඨි වා පටිභඤ්ඤි වා කායොපෙසො කායායතනං
 පෙතං කායධාතුපෙසා කායිඤ්ඤිමෙවනං ලොකොපෙසො වාරා
 පෙසා සමුදෙද්දපෙසො පණ්ඩරමෙවනං ඛෙතනමෙවනං චක්ඛුමෙවනං
 ඔරිමන්තිරමෙවනං සුඤ්ඤා ගාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං කායාය
 තනං. කතමංතං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුත්තං මහා
 භූතානං උපාදය පසාදෙ අත්තභාවපරියාපනේනා අනිදස්සනො
 සප්පටිඝො, යං කායං නිස්සාය ඵොඨබ්බං ආරබ්භ කායසංඵස්සො
 උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි ස්සඨි වා උප්පජ්ජි වා යං කායං
 නිස්සාය ඵොඨබ්බං ආරබ්භ කායසංඵස්සො ඉවදනා - පෙ- සඤ්ඤා,
 -පෙ-වෙතනා-පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි වා උප්ප
 ජ්ජි ස්සඨි වා උප්පජ්ජි වා-පෙ-යංකායං නිස්සාය ඵොඨබ්බාරමමණො
 කායසංඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි ස්සඨි වා උප්පජ්ජි
 වා-පෙ-යංකායං නිස්සාය ඵොඨබ්බාරමමණො කායසංඵස්සො ඉවදනා
 -පෙ-සඤ්ඤා -පෙ-වෙතනා කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජි
 වා උප්පජ්ජි ස්සඨි වා උප්පජ්ජි වා කායොපෙසො කායායතනමෙව
 නං කායධාතුපෙසා කායිඤ්ඤිමෙවනං ලොකොපෙසො වාරාපෙසා

සමුදෙදුපෙසෝ පණ්ඩිතවෙසනා බෙහෙතංපෙන චිත්තංපෙන ඔරිම නගිරංපෙන සුසංඝායා ගාමොපෙසෝ, ඉදහනං රූපං කායායන නං. කතමංතං රූපං රූපායනනං? යං රූපං චතුක්කං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සනිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතං ලොභිතං ඔදනං කාලං මජ්ඣෙසංකං හරිහරිවණ්ණං අමබ්බරවණ්ණං දීඝං රක්ඛං අනුං පුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡත්‍රංසං අභංසං සොළසංසං නිත්තං ඵලං ඡායා ආනපො ආලොකො අක්කාරො අඛ්ඤා මහිකා ධුමො රජො චන්ද්‍රමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා තාරකරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා මණ්ඩපංඛුතා වෙලුරියස්ස වණ්ණනිහා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිහා යංවා පතඤ්ඤමි අපි රූපං චතුක්කං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සනිදස්සනං සප්පට්ඨං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පට්ඨං චක්ඛුං අනිදස්සනෙත සප්පට්ඨත පය්චා පය්චා වා පසස්සති වා පසස්ස වා රූපවෙසනං රූපායනනවෙසනං රූපධාතුපෙසා, ඉදහනං රූපං රූපායනනං. කතමංතං රූපං රූපායනනං? යං රූපං චතුක්කං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සනිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතං ලොභිතං ඔදනං කාලං මජ්ඣෙසංකං හරිහරිවණ්ණං අමබ්බරවණ්ණං දීඝං රක්ඛං අනුං පුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡත්‍රංසං අභංසං සොළසංසං නිත්තං ඵලං ඡායා ආනපො ආලොකො අක්කාරො අඛ්ඤා මහිකා ධුමො රජො චන්ද්‍රමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා තාරකරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා මණ්ඩපංඛුතා වෙලුරියස්ස වණ්ණනිහා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිහා යංවා පත අඤ්ඤමි අපි රූපං චතුක්කං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සනිදස්සනං සප්පට්ඨං, යමි රූපමි සනිදස්සනමි සප්පට්ඨමි චක්ඛුං අනිදස්සනං සප්පට්ඨං පටිගඤ්ඤි වා පටිගඤ්ඤති වා පටිගඤ්ඤස්සති වා පටිගඤ්ඤි වා රූපංපෙන රූපායනනවෙසනං රූපධාතුපෙසා, ඉදහනං රූපං රූපායනනං. කතමංතං රූපං රූපායනනං? යං රූපං චතුක්කං මහාභුතානං උපාදය වණ්ණනිහා සනිදස්සනං සප්පට්ඨං නිලං පිතං ලොභිතං ඔදනං කාලං මජ්ඣෙසංකං හරිහරිවණ්ණං අමබ්බරවණ්ණං දීඝං රක්ඛං අනුං පුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡත්‍රංසං අභංසං සොළසංසං නිත්තං ඵලං ඡායා ආනපො ආලොකො අක්කාරො අඛ්ඤා මහිකා ධුමො රජො චන්ද්‍රමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා තාරකරූපානං වණ්ණනිහා ආද්‍යසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිහා

නිහා මණිසං බවුනනා වෙච්චරියයා වණණනිහා ජාතරූප රජනයා
 වණණනිහා යිංවා පනඤ්ඤපි අපි රූපං චතුහතං මහාභූතානං
 උපාදය වණණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං වක්ඛුමි අනිදස්සනං
 සප්පට්ඨමි ජිට්ඨඤ්ඤා වා උට්ඨඤ්ඤාති වා පට්ඨඤ්ඤාසාති වා පටින
 ඤ්ඤා වා රූපමෙවං රූපායතනවෙප්පනං රූපධාතූපෙසා, ඉදන්තං
 රූපං රූපායතනං. කතමංතං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතු
 නතං මහාභූතානං උපාදය වණණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං
 නිලං පීඨං ලොභිතකං ඔද්ධං කාලකං මඤ්ඤාසිකං භරිතරවණණං
 අමබංකුරවණණං දිසං රසං අග්ගං ථුලං වට්ඨං පරිමණ්ඩලං චතුරී
 සං ඡද්‍රංසං අභිංසංපොලසං නිනනං ඵලං ඡායා ආතපො ආලොකනා
 අකුකාරො අබ්භා මගිකා ධූමො රජො වතුමණ්ඩලයා වණණනි
 හා සුරිසමණ්ඩලයා වණණනිහා තාරකරූපානං වණණනිහා ආදා
 සමණ්ඩලයා වණණනිහා මණිසං බවුනනා වෙච්චරියයා වණණනි
 හා ජාතරූප රජනයා වණණනිහා යංවා පනඤ්ඤපි අපි රූපං
 චතුහතං මහාභූතානං උපාදය වණණනිහා සතිදස්සනං සප්පට්ඨං
 යං රූපං ආරබ්භා වක්ඛුනිසාය වක්ඛුසංචයො උප්පජ්ඣි වා උප්ප
 ජ්ඣති වා උප්පජ්ඣසාති වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං රූපං ආරබ්භා
 වක්ඛුනිසාය වක්ඛුසංචයා වෙදනා-පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- වෙත
 නා -පෙ- වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣසාති
 වා උප්පජ්ඣ වා -පෙ- යං රූපාරම්භණො වක්ඛුනිසාය වක්ඛුසං
 චයො උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣති වා උප්පජ්ඣසාති වා උප්පජ්ඣ වා
 -පෙ- යං රූපාරම්භණා වක්ඛුනිසාය වක්ඛුසංචයා වෙදනා-පෙ
 සඤ්ඤා -පෙ- වෙතනා -පෙ- වක්ඛුච්ඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣ වා උප්පජ්ඣ
 ති වා උප්පජ්ඣසාති වා උප්පජ්ඣ වා රූපමෙවං රූපායතනවෙප්ප
 නං රූපධාතූපෙසා, ඉදන්තං රූපං රූපායතනං. කතමංතං රූපං
 සද්දායතනං? යො සද්දො චතුහතං මහාභූතානං උපාදය අනිදස්ස
 නො සප්පට්ඨො ගෙරිසද්දො මුනිසිගසද්දො සංඛසද්දො පණ්ඩසද්දො
 ගිතසද්දො වාදිතසද්දො සමිඬසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිශ්ශා
 සසද්දො ධාතුනං සන්තිසානසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මුත්‍රයා
 සද්දො අමනුස්සසද්දො යෙවාපන අඤ්ඤපි අපි සද්දො චතුහතං
 මහාභූතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පට්ඨො, යං සද්දං අනිදස්ස
 නං සප්පට්ඨං යො තෙන අනිදස්සනෙන සප්පට්ඨෙන සුණ්වා සුණා
 තිවා සුණ්ඨසාතිවා සුණ්ඨවා සද්දොපෙසො සද්දායතනවෙප්පනං සද්ද
 ධාතූපෙසා, ඉදන්තං රූපං සද්දායතනං. කතමංතං රූපං සද්දායත
 නං යො සද්දො චතුහතං මහාභූතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්ප

විනෝ හෙරිසදෙදු මුහුණසදෙදු සංඛසදෙදු පණ්ණසදෙදු ගිතසදෙදු වාදිතසදෙදු සමමසදෙදු පාණ්ණසදෙදු සතනානං නිගොසසදෙදු ධාතුනං සන්තිකාතසදෙදු වාතසදෙදු උදකසදෙදු මනුස්සසදෙදු අමනුස්සසදෙදු යොවාපනකොපාපි අපථි සදෙදු චතුර්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො, යමිති සද්දමිති අනිදස්සනමිති සප්පටිකමිති සොතං අනිදස්සනං සප්පටිකං පටිහස්සෙති වා පටිහස්සෙති වා පටිහස්සෙති වා සදෙදුපෙසො සද්දායතනං පෙනං සද්දධාතුපෙසා, ඉදන්තං රූපං සද්දායතනං කතමංතං රූපං සද්දායතනං? යො සදෙදු චතුර්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො හෙරිසදෙදු මුහුණසදෙදු සංඛසදෙදු පණ්ණසදෙදු ගිතසදෙදු වාදිතසදෙදු සමමසදෙදු පාණ්ණසදෙදු සතනානං නිගොසසදෙදු ධාතුනං සන්තිකාතසදෙදු වාතසදෙදු උදකසදෙදු මනුස්සසදෙදු අමනුස්සසදෙදු, යොවාපනකොපාපි අපථි සදෙදු චතුර්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො යො සදෙදු අනිදස්සනො සප්පටිකො සොතමිති අනිදස්සනමිති සප්පටිකමිති පටිහස්සෙති වා පටිහස්සෙති වා පටිහස්සෙති වා සදෙදුපෙසො සද්දායතනං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දායතනං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො හෙරිසදෙදු මුහුණසදෙදු සංඛසදෙදු පණ්ණසදෙදු ගිතසදෙදු වාදිතසදෙදු පාණ්ණසදෙදු සතනානං නිගොසසදෙදු ධාතුනං සන්තිකාතසදෙදු වාතසදෙදු උදකසදෙදු මනුස්සසදෙදු අමනුස්සසදෙදු, යොවාපනකොපාපි අපථි සදෙදු චතුර්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො යං සද්දං ආරබ්භා සොතං නිස්සාය සොතසංචයානං උප්පජ්ඣා උප්පජ්ඣතිවා උප්පජ්ඣස්සතිවා උප්පජ්ඣවා -පෙ- යං සද්දං ආරබ්භා සොතං නිස්සාය සොතසංචයානං වෙදනා-පෙ-සද්දං -පෙ- වෙනනා -පෙ- සොතවිසද්දං උප්පජ්ඣා උප්පජ්ඣතිවා උප්පජ්ඣස්සතිවා උප්පජ්ඣවා -පෙ- යං සද්දාරම්භණො සොතං නිස්සාය සොතසංචයානං උප්පජ්ඣා උප්පජ්ඣතිවා උප්පජ්ඣස්සතිවා උප්පජ්ඣවා -පෙ- සොතං නිස්සාය සොතසංචයානං වෙදනා -පෙ- සද්දං -පෙ- වෙනනා -පෙ- සොතවිසද්දං උප්පජ්ඣා උප්පජ්ඣතිවා උප්පජ්ඣස්සතිවා උප්පජ්ඣවා සද්දායතනං පෙනං සද්දධාතුපෙසා, ඉදන්තං රූපං සද්දායතනං කතමංතං රූපං ගස්සායතනං? යො ගස්සායතනං මහාභුතානං උපාදය අනිදස්සනො සප්පටිකො මුලගස්සා සාරගස්සා තවගස්සා පහගස්සා පුෂ්ගස්සා

ඵලගණකො ආමගණකො විස්සගණකො සුගණකො දුග්ගණකො යොවා
පන ඤෙඤාපි අනභිගණකො චතුර්තං මහාභුතානං උපාදයඅභි
දසානො ස්පට්ටිකා යං ගතං අනිදසානං සප්පට්ඨිකාදේශෙන
අනිදසානෙන සප්පට්ඨිකාකායීවා සායනීවා සායනිකීවා සායෙ
වා සන්ධිං පෙසසාසනායතනංපෙතං ගතංධාතුපෙසා, ඉදන්තං රූපං
ගතංයනතං, කතමන්තං රූපං ගතංයතනං? යො ගණොචතු
ර්තංමහාභුතානංඋපාදයඅනිදසානොසප්පට්ඨිකො මූලගණකො සා
රගණකො තචගණකො පත්තගණකො පුප්ගණකො ඵලගණකො ආමග
ණකො විස්සගණකො සුගණකො දුග්ගණකො යො වාපනඤෙඤාපි අනභි
ගණකො චතුර්තං මහාභුතානං උපාදය අනිදසානො සප්පට්ඨිකායමිති
ගතංධාතුපෙසා අනිදසානමිති සප්පට්ඨිකාමිතිසාණංඅනිදසානං සප්පට්ඨිකං පටි
හඤ්ඤවා පටිහඤ්ඤානීවා පටිහඤ්ඤාසානීවා පටිහඤ්ඤාදවා ගණොපෙ
සො ගතංයතනංපෙතං ගතංධාතුපෙසා ඉදන්තං රූපං ගතංයත
නං, කතමංතංරූපං ගතංයතනං? යො ගණොචතුර්තං මහාභු
තානං උපාදය අනිදසානොසප්පට්ඨිකො මූලගණකො සාරගණකො
තචගණකො පත්තගණකො පුප්ගණකොඵලගණකොආමගණකො විස්සග
ණකො සුගණකො දුග්ගණකොයොවා පනඤෙඤාපි අනභි ගණොචතුර්තං
මහාභුතානං උපාදයඅනිදසානො සප්පට්ඨිකා යොගණකො අනිදසා
නොසප්පට්ඨිකාසාණමිතිඅනිදසානමිති සප්පට්ඨිකමිති පටිහඤ්ඤවා පටි
හඤ්ඤානීවා පටිහඤ්ඤාසානීවාපටිහඤ්ඤාදවා ගණොපෙසොගතංයත
නංපෙතං ගතංධාතුපෙසා ඉදන්තං රූපං ගතංයතනං, කතමන්තං
රූපංගතංයතනං? යො ගණො චතුර්තංමහාභුතානං උපාදය අනිද
සානො සප්පට්ඨිකා මූලගණකො සාරගණකො තචගණකො පත්තගණකො
පුප්ගණකො ඵලගණකො ආමගණකො විස්සගණකො සුගණකො දුග්
ගණකො, යොවාපන ඤෙඤාපි අනභි ගණො චතුර්තං මහාභුතානං උපා
දය අනිදසානො සප්පට්ඨිකා යංගතං ආරබ්භ සාණං නිසසාය සා
ණසංඵසො උප්පජ්ඣවා උප්පජ්ඣනීවා උප්පජ්ඣසානීවා උප්පජ්ඣ
වා—පෙ—යංගතං ආරබ්භ සාණංනිසසාය සාණසංඵසජා වෙදනා
—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—සාණවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣවා
උප්පජ්ඣනීවා උප්පජ්ඣසානීවා උප්පජ්ඣවා —පෙ—යං ගතංරච්ච
ණො සාණං නිසසාය සාණසංඵසො උප්පජ්ඣවා උප්පජ්ඣනීවා
උප්පජ්ඣසානීවා උප්පජ්ඣවා —පෙ— යංගතංරච්චණොසාණංනිසසා
ය සාණසංඵසජා වෙදනා—පෙ—සඤ්ඤා—පෙ—වෙනනා—පෙ—
සාණවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ඣවා උප්පජ්ඣනීවා උප්පජ්ඣසානීවා උප්පජ්ඣ
වා ගණොපෙසො ගතංයනංපෙතං ගතංධාතුපෙසා, ඉදන්තංරූපං

තෝ ජිවිතානිසාස ජිවිතාසාසයා වෙදනා = පෙ = සංඝො —
 පෙ = වෙතනා = පෙ = ජිවිතානිසාසොනං ලොකජිවි ලොකජිවි
 පපජ්ජයානිවා ලපජ්ජොවා රසොපෙසො රසායනනමෙපනං රසධා
 තුපෙසා, ඉදංතංරූපං රසායනනා. කතමනං රූපං ඉදිකියා? යා
 ඉදිකියා ඉදිකිරිනං ඉදිනිතිතනංඉදිකුතනං ඉතාකපො ඉතාතා
 ඉදිනාවො, ඉදනං රූපං ඉදිකියං. කතමනං රූපං පුරිකිය
 යං? යං පුරිසය පුරිසමිත්ති පුරිසනිතිතනං පුරිසකුතනං පුරිසාක
 පො පුරිසතං පුරිසතාවො, ඉදනං රූපං පුරිකියං. කතම
 නං රූපං ජිවිකියා? යො තෙසං රූපිනං බර්මානං ආයුසිනි යප
 නා යාපනා ඉරියනා චතනනා පලිනා ජිවිතං ජිවිකියං ඉදනං
 රූපං ජිවිකියං. කතමනං රූපං කායවිඤ්ඤානා? යා කුසලචිතන
 සාවා අකුසලචිතනසාවා අවිතාකතචිතනසාවා අනිතමනනසා
 වා පටිකකමනනසාවා ආලොකනනසාවා විලොකනනසාවා සමි
 ඤ්ඤනනසාවා පජාරනනසාවා කායසාසමනනා සසමනනා ස
 සමනිතනං විඤ්ඤානං විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතනං, ඉදනං රූපං
 කායවිඤ්ඤානි. කතමනං රූපං චර්චිඤ්ඤානා? යා කුසලචිතනසා
 වා අකුසලචිතනසාවා අවිතාකතචිතනසාවා වා වා ගිරා වසප්පො
 උදිරණං සොසො සොසකමං වා වා වචි හෙතද අසං වුවිති වා වා
 යා කාය වා වාය විඤ්ඤානිවිඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතනං, ඉදනං රූ
 පං චර්චිඤ්ඤානි. කතමනං රූපං ආකාසධාතූ? යො ආකාසො
 ආකාසගතං අසං අසගතං විචරො විචරගතං අසංප්පිං චතුතිම
 භාතෙති, ඉදනං රූපං ආකාසධාතූ. කතමනං රූපං රූපසා
 ලහුතා? යා රූපසාලහුතා ලහුපරිණාමනා අදකිනනා අවිජ්ජනා,
 ඉදනං රූපං රූපසාලහුතා. කතමනං රූපං රූපසා මුදුතා?
 යා රූපසා මුදුතා මද්දවතා අකකලිතා අකසිතනා, ඉදනං රූ
 පං රූපසා මුදුතා. කතමනං රූපං රූපසා කමමඤ්ඤානා? යා රූප
 සා කමමඤ්ඤානා කමමඤ්ඤානං කමමඤ්ඤානාවො, ඉදනං රූපං
 රූපසා කමමඤ්ඤානා. කතමනං රූපං රූපසා ලපවයො? යො
 ආයතනනංආවයො සො රූපසා ලපවයො, ඉදනං රූපං රූපසා
 ලපවයො. කතමනං රූපං රූපසා සනනති? යො රූපසා ලපව
 යො සොරූපසා සනනති, ඉදනං රූපං රූපසා සනනති. කතම
 නං රූපං රූපසා ජරතා? යා රූපසා ජරා ජරණනා බණ්ඩවං පා
 ලිවං. චලිතවතා ආයුතො සංභ නි ඉදියානං පරිපාකො, ඉද
 නං රූපං රූපසා ජරතා. කතමනං රූපං රූපසා අනිවිදා?

සො රූපස්ස ඛන්තා ච සො තෙසෙ පරිතෙසෙ අනිච්චතා අනන්තරා
 නං, ඉදන්තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා. කතමන්තං රූපං කබලී
 කාරො ආභාරො? ඔදන්තං කුච්චාසො සතත්තං මනෙව්ථා මංසංඛිතං ද
 ඩි සප්පි නවතිතං තෙලං, මධු ඵාණිතං යංවා පන්ඤ්ඤාමි අජ්ඣරූපං
 යමිති යමිති ජනපදෙ තෙසං තෙසං සතත්තං. මුඛි සිංහං දන්තවිධා
 දන්තං ගලජෙස්සා හරණිතං කුච්චිප්පමන්තං යාය උපාය සතන්තං ය
 පෙනති ඉදන්තං රූපං කබලීකාරො ආභාරො. ඉදන්තං රූපං උ
 පාද. “උපාදනාජනිතං රූපකණ්ඩෙසසභාග්ගමාරං” කතමන්තං
 රූපං තොඋපාදි ඵොඪ්ඛායන්තං ආපොධාතු කතමංතං රූපං
 ඵොඪ්ඛායන්තං? පඨවිධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කකඛලං මු
 දුක්කං සණ්ඨං ඵරුඝං දුඛසංඵස්සං දුක්ඛසංඵස්සංගරුක්කං ලහුක්කං
 යංඵොඪ්ඛං අනිදස්සන්තං සප්පිස්සං කායෙත අනිදස්සන්තං
 සප්පිස්සන්තං දුඛිවා දුක්ඛිවා දුඛිස්සන්තිවා දුක්ඛවා ඵොඪ්ඛො
 පෙසො ඵොඪ්ඛායන්තමෙවන්තං ඵොඪ්ඛධාතුපෙසා, ඉදන්තං රූපං
 ඵොඪ්ඛායන්තං. කතමන්තං රූපං ඵොඪ්ඛායන්තං? ප
 ඨවිධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු කකඛලං මුදුක්කං සණ්ඨං ඵරුඝං
 දුඛසංඵස්සං දුක්ඛසංඵස්සංගරුක්කං ලහුක්කං යමිති ඵොඪ්ඛමිති අනිද
 ස්සන්ති සප්පිස්සන්ති කායො අනිදස්සන්තො සප්පිස්සො පටිහඤ්ඤිවා
 පටිහඤ්ඤතිවා පටිහඤ්ඤිස්සන්තිවා පටිහඤ්ඤතිවා ඵොඪ්ඛොපෙසො
 ඵොඪ්ඛායන්තමෙවන්තං ඵොඪ්ඛධාතුපෙසා, ඉදන්තං රූපං ඵො
 ඪ්ඛායන්තං. කතමන්තං රූපං ඵොඪ්ඛායන්තං, පඨවිධාතු තෙජො
 ධාතු වායොධාතු කකඛලං මුදුක්කං සණ්ඨං ඵරුඝං දුඛ
 සංඵස්සං දුක්ඛසංඵස්සංගරුක්කං ලහුක්කං යං ඵොඪ්ඛං
 ආරබ්භ කායංතිස්සාය කායසංඵස්සො උප්පජ්ජති උප්පජ්ජති
 වා උප්පජ්ජස්සතිවා උප්පජ්ජතිවා —පෙ— යං ඵොඪ්ඛං ආරබ්භ
 කායං නිසසාය කාය සංඵස්සා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤ
 —පෙ— වෙනනා —පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජති උප්පජ්ජති
 වා උප්පජ්ජස්සතිවා උප්පජ්ජතිවා —පෙ— යං ඵොඪ්ඛොරමමණො
 කායං නිසසාය කායසංඵස්සො උප්පජ්ජති උප්පජ්ජතිවා උප

ජර්‍යාසාවා උපපජ්ජවා, —පෙ— යං ථොභිබ්බා රජ්ජන්තං කා
 යං නිසසාය ඤායස්මිපසසරා ඉවදන්තා —පෙ— සසුන්තා —පෙ—
 වෙතන්තා —පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උපපජ්ජවා උපපජ්ජතිවා උප
 ජර්‍යාසාවා උපපජ්ජවා ථොභිබ්බාපෙත්තා ථොභිබ්බායත්තා ඉව
 තා ථොභිබ්බායත්තා ඉවදන්තා රූපං ථොභිබ්බායත්තං. කත
 මන්තා? රූපං ආපොධාතු, යං ආපොධා ආපොතනං සිත්තන්තා
 සිත්තන්තා: බ්‍රහ්මන්තා රූපස්ස, ඉදන්තා රූපං ආපොධාතු
 ඉදන්තා රූපං නොඋපපජ්ජති. කතමන්තා රූපං උපපාදිණිණං
 චක්ඛායත්තං. සොතායත්තං ඝාතායත්තං ජිහ්වායත්තං කාශ
 යත්තං ඉන්ද්‍රියං පුරිසිඤ්ඤං ජිව්හිඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤමි
 අත්ති රූපං කමමස්සත්තන්තා. රූපායත්තං ගතායත්තං රසා
 යත්තං ථොභිබ්බායත්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උ
 පවතො රූපස්ස සන්තාති කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තා
 රූපං උපපාදිණිණං. කතමන්තා රූපං අනුපාදිණිණං, සද්ද
 යත්තං කායවිඤ්ඤාති චිත්තිඤ්ඤාති රූපස්ස ලත්තා රූපස්ස
 මුත්තා රූපස්ස කමමඤ්ඤාති රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවිචතා
 යංවා පනඤ්ඤමි අත්ති රූපං නකමමස්සත්තන්තා රූපායත්තං
 ගතායත්තං රසායත්තං ථොභිබ්බායත්තං ආකාසධාතු ආපො
 ධාතු රූපස්ස උපවතො රූපස්ස සන්තාති කබලිකාරො ආහා
 රො, ඉදන්තා රූපං අනුපාදිණිණං. කතමන්තා රූපං උප
 පාදිණිණිපාදනියං, චක්ඛායත්තං —පෙ— කායායත්තං ඉන්ද්‍රියං
 පුරිසිඤ්ඤං ජිව්හිඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤමි අත්ති රූපං කමමස්ස
 කතන්තා රූපායත්තං ගතායත්තං රසායත්තං ථොභිබ්බාය
 ත්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවතො රූපස්ස සන්ත
 ති කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තා රූපං උපපාදිණිණිපාදනි
 යං. කතමන්තා රූපං අනුපාදිණිණිපාදනියං? සද්දයත්තං කා
 යවිඤ්ඤාති චිත්තිඤ්ඤාති රූපස්ස ලත්තා රූපස්ස මුත්තා රූපස්ස
 කමමඤ්ඤාති රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිවිචතා යංවා පනඤ්ඤ
 මි අත්ති රූපං නකමමස්සත්තන්තා රූපායත්තං ගතායත්ත
 නං රසායත්තං ථොභිබ්බායත්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූ
 පස්ස උපවතො රූපස්ස සන්තාති කබලිකාරො ආහාරො, ඉද
 න්තා රූපං අනුපාදිණිණිපාදනියං. කතමන්තා රූපං සතිදස්ස
 නං? රූපායත්තං, ඉදන්තා රූපං සතිදස්සනං. කතමන්තා රූපං
 අනිදස්සනං? චක්ඛායත්තං —පෙ— කබලිකාරො ආහාරො, ඉද
 න්තා රූපං අනිදස්සනං. කතමන්තා රූපං සපට්ඨිකං? චක්ඛා

යතනං සොභායතනං සානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං රූපායතනං සද්දයතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ථොඨ්ඛායතනං, ඉදන්තං රූපං සප්පිකං. කතමන්තං රූපං අපපටිසා? ඉතිහිංසං. —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං අපපටිසං. කතමන්තං රූපං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං සාතින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං ඉන්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං, ඉදන්තං රූපං ඉන්ද්‍රියං. කතමන්තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං. රූපා යුග්ගං—පෙ—කබලිකාරො ආභාරො ඉදංතං රූපං න ඉන්ද්‍රියං. කතමන්තං රූපං මහාභූතං? පෙ ඨ්ඛායතනං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං මහාභූතං. කතමන්තං රූපං නමහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නමහාභූතං. කතමන්තං රූපං වික්ඛැන්ද්‍රි? කායවික්ඛැන්ද්‍රි චිට්ඨික්ඛැන්ද්‍රි, ඉදන්තං රූපං වික්ඛැන්ද්‍රි. කතමන්තං රූපං නවික්ඛැන්ද්‍රි? චක්ඛායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නවික්ඛැන්ද්‍රි. කතමන්තං රූපං විත්තසමුඨානං? කායවික්ඛැන්ද්‍රි චිට්ඨික්ඛැන්ද්‍රි යංවා පනඤ්ඤමි අනිදරුපං චිත්තජං විත්තහෙතුකං විත්තසමුඨානං රූපායතනං සද්දයතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ථොඨ්ඛායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසංලුභ්භා රූපසංමුද්ද්‍රා රූපසංකමඤ්ඤා රූපසංලිපවයො රූපසංසතනාති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං විත්තසමුඨානං. කතමන්තං රූපං නවිත්තසමුඨානං? චක්ඛායතනං —පෙ—කායායතනං ඉන්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං රූපසංජරතා රූපසං අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤමි අනිදරුපං නවිත්තජං නවිත්තහෙතුකං නවිත්තසමුඨානං රූපායතනං සද්දයතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ථොඨ්ඛායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසංලුභ්භා රූපසංමුද්ද්‍රා රූපසංකමඤ්ඤා රූපසංලිපවයො රූපසංසතනාති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නවිත්තසමුඨානං. කතමන්තං රූපං විත්තසහභූ? කායවික්ඛැන්ද්‍රි චිට්ඨික්ඛැන්ද්‍රි, ඉදන්තං රූපං විත්තසහභූ. කතමන්තං රූපං නවිත්තසහභූ? චක්ඛායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නවිත්තසහභූ. කතමන්තං රූපං විත්තානුපට්ඨතා? කායවික්ඛැන්ද්‍රි චිට්ඨික්ඛැන්ද්‍රි, ඉදන්තං රූපං විත්තානුපට්ඨතා. කතමන්තං රූපං නවිත්තානුපට්ඨතා? චක්ඛායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නවිත්තානුපට්ඨතා. කතමන්තං රූපං අරක්ඛිතානං? චක්ඛායත

නිං -පෙ- කායාසනානං, ඉදන්තං රූපං අරුඤ්ඤානිකං. කතම
 න්තං රූපං ඛාගිරං? රූපායතනං -පෙ-කබලිකාරො ආභා
 රො, ඉදන්තං රූපං ඛාගිරං. කතමන්තං රූපං ඔද්‍රාජිකං? ඔ
 ක්කායතනං -පෙ-පොඨිඛායතනං. ඉදන්තං රූපං ඔද්‍රාජිකං.
 කතමන්තං රූපං සුමුමං? ඉතිඤ්ඤානිකං -පෙ-කබලිකාරො ආභා
 රො, ඉදන්තං රූපං සුමුමං. කතමන්තං රූපං දුරෙ? ඉතිඤ්ඤා
 යං -පෙ-කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං දුරෙ. කතමන්තං
 රූපං සිතානිකං? ඔක්කායතනං -පෙ-පොඨිඛායතනං, ඉදන්තං
 රූපං සිතානිකං. කතමන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං චජ්ජ? චක්කා
 යතනං, ඉදන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං චජ්ජ. කතමන්තං
 රූපං චක්ඛුසංචයායං නචජ්ජ? සොතායතනං -පෙ-කබලිකා
 රො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං නචජ්ජ. කතම
 න්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං වෙදනාය -පෙ-සංඤ්ඤාය -පෙ-
 වෙතනාය -පෙ-චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං චජ්ජ? චක්කායතනං, ඉදන්තං
 රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං චජ්ජ. කතමන්තං රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණ
 යං නිචජ්ජ? සොතායතනං -පෙ-කබලිකාරො ආභාරො, ඉද
 න්තං රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං නචජ්ජ. කතමන්තං රූපං සොත
 සංචයායං -පෙ-සාතසංචයායං -පෙ-ජිට්‍ඨාසංචයායං -පෙ-
 කායසංචයායං චජ්ජ? කායායතනං, ඉදන්තං රූපං කායසං
 චයායං චජ්ජ. කතමන්තං රූපං කායසංචයායං නචජ්ජ. නච
 ක්කායතනං -පෙ-කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං කාය
 සංචයායං නචජ්ජ. කතමන්තං රූපං කායසංචයායං වෙදනා
 ය -පෙ-සංඤ්ඤාය -පෙ-වෙතනාය -පෙ-කායචිඤ්ඤාණයං චජ්ජ?
 කායායතනං, ඉදන්තං රූපං කායචිඤ්ඤාණයං චජ්ජ. කතමන්තං
 රූපං කායචිඤ්ඤාණයං නචජ්ජ? චක්කායතනං -පෙ-කබලිකා
 රො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං කායචිඤ්ඤාණයං නචජ්ජ. කත
 මන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං ආරම්භණං? රූපායතනං, ඉද
 න්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං ආරම්භණං. කතමන්තං රූපං ච
 ක්ඛුසංචයායං නආරම්භණං? චක්කායතනං -පෙ-කබලිකා
 රො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං නආරම්භණං.
 කතමන්තං රූපං චක්ඛුසංචයායං වෙදනාය -පෙ-සංඤ්ඤාය
 -පෙ-වෙතනාය -පෙ-චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං ආරම්භණං? රූපායත
 නං, ඉදන්තං රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං ආරම්භණං. කතමන්තං
 රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං නආරම්භණං චක්කායතනං -පෙ-
 කබලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං රූපං චක්ඛුචිඤ්ඤාණයං නආ

රමමණං. කතමනතං රූපං සොතසංචයසං. -පෙ- සානසංච
සංසං -පෙ- ජිව්හාසංචයසං -පෙ- කායසංචයසං ආරමමණං?
පොඨිබ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං කායසංචයසං ආරමමණං.
කතමනතං රූපං කායසංචයසං නආරමමණං? චක්ඛායතනං
-පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං කායසංචයසං
නආරමමණං. කතමනතං රූපං කායසංචයසං වෙදනාය -පෙ
-සඤ්ඤාය-පෙ-ඉවනතාය-පෙ-කායවිඤ්ඤාණසං ආරමමණං?
පොඨිබ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං කායවිඤ්ඤාණසං ආරමමණං.
කතමනතං රූපං කායවිඤ්ඤාණසං නආරමමණං? චක්ඛායතනං
-පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං කායවිඤ්ඤාණසං
නආරමමණං. කතමනතං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛුං චතු
ත්තං මහාතුතානං උපාදය පසාදෙ =පෙ-සුඤ්ඤාගාමො පෙ
සො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛායතනං. කතමනතං රූපං නචක්ඛා
යතනං. සොතායතනං =පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං
රූපං නචක්ඛායතනං. කතමනතං රූපං සොතායතනං =පෙ-
සානායතනං -පෙ-ජිව්හායතනං -පෙ-කායායතනං යො
කායො චතුත්තං මහාතුතානං උපාදය පසාදෙ -පෙ-සු
ඤ්ඤාගාමො පෙසො, ඉදන්තං රූපං කායායතනං කතමනතං
රූපං කායායතනං. චක්ඛායතනං -පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො
ඉදන්තං රූපං නකායායතනං. කතමනතං රූපං රූපායතනං?
යං රූපං චතුත්තං මහාතුතානං උපාදය වණ්ණනිකා =පෙ=
රූපධි. තුපසා, ඉදන්තං රූපං රූපායතනං. කතමනතං රූපං
නරූපායතනං? චක්ඛායතනං =පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො, ඉද
න්තං රූපං නරූපායතනං. කතමනතං රූපං සද්දයතනං =පෙ-ග
ඤ්ඤායතනං -පෙ-රසායතනං -පෙ-පොඨිබ්බායතනං පඨවිධාතු -පෙ-
පොඨිබ්බායතනං පසා, ඉදන්තං රූපං පොඨිබ්බායතනං. කතමනතං
රූපං නපොඨිබ්බායතනං චක්ඛායතනං -පෙ-කබ්ලිකාරො ආ
භාරො ඉදන්තං රූපං නපොඨිබ්බායතනං. කතමනතං රූපං ච
ක්ඛුධාතු චක්ඛායතනං ඉදන්තං රූපං චක්ඛුධාතු. කතමනතං
රූපං නචක්ඛුධාතු සොතායතනං -පෙ-කබ්ලිකාරො ආභාරො
ඉදන්තං රූපං නචක්ඛුධාතු. කතමනතං රූපං සොතධාතු -පෙ-සාන
ධාතු -පෙ-ජිව්හාධාතු -පෙ-කායධාතු කායායතනං ඉදන්තං රූපං
කායධාතු. කතමනතං රූපං නකායධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ-
කබ්ලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නකායධාතු. කතමනතං
රූපං රූපධාතු රූපායතනං ඉදන්තං රූපං රූපධාතු. කතම

නතං රූපං නරූපධාතු චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං රූපං නරූපධාතු කතමන්තං රූපං සද්දධාතු —පෙ— ගඤ්ඛධාතු —පෙ— රසධාතු —පෙ— ථොඪ්ඛධාතු. ථොඪ්ඛධාතු යනනං ඉදන්තං රූපං ථොඪ්ඛධාතු. කතමන්තං රූපං නථොඪ්ඛධාතු චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං රූපං නථොඪ්ඛධාතු. කතමන්තං රූපං චක්ඛුසු යං ගං චක්ඛු චතුන්තං මහායුතානං උපාදය පසාදෙ —පෙ— පුඤ්ඤ ගාමිං. පෙසොඉදන්තං රූපං චක්ඛුසු යං කතමන්තං රූපං නචක්ඛුසු යං සොතාදතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නචක්ඛුසු යං කතමන්තං රූපං සොභිසු යං භානිසු යං —පෙ— ජිව්හිසු යං —පෙ— කායිසු යං යොකායො චතුන්තං මහා භුතානං උපාදය පසාදෙ, —පෙ— පුඤ්ඤ ගාමොපෙසො, ඉදන්තං රූපං කායිසු යං. කතමන්තං රූපං නකායිසු යං? චක්ඛාය තනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං රූපං නකායිසු යං. කතමන්තං රූපං ඉජ්චිසු යං යං ඉජ්චියාඉජ්චිලිංගං ඉජ්චිනිමිතනං ඉජ්චිකුන්තං ඉසාකප්පා ඉසතනං ඉසාභාලො ඉදන්තං රූපං ඉජ්චිසු යං කතමන්තං රූපං නඉජ්චිසු යං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො ඉදන්තං රූපං නඉජ්චිසු යං. කතමන්තං රූපං පුරිසිසු යං පුරිසස්ස පුරිසලිංගං පුරිසජ්ඣිතනං පුරිසකුන්තං පුරිසාකප්පො පුරිසතනං පුරිසභාලො, ඉදන්තං රූපං පුරිසිසු යං. කතමන්තං රූපං නපුරිසිසු යං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නපුරිසිසු යං. කතමන්තං රූපං ජිව්හිසු යං, යො තෙසං රූපි නං ධම්මානං ආලු සීහි යපනා යාපනා ඉරිසනා වචනනා පාලනා ජිව්හං ජිව්හිසු යං ඉදන්තං රූපං ජිව්හිසු යං. කතමන්තං රූපං නජිව්හිසු යං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නජිව්හිසු යං. කතමන්තං රූපං කායවිඤ්ඤනි? යා කුසලචිත්තස්සවා අකුසලචිත්තස්සවා අව්‍යාක නචිත්තස්සවා; අභික්ඛමන්තස්සවා පටිසංකමන්තස්සවා ආලොකෙන නත්තස්සවා විලොකෙන නත්තස්සවා සමිමිඤ්ජනත්තස්සවා පසාදෙනත්තස්සවා කායස්ස ඵලිතතා සංඝමිතතා සංඝමිතතනං විඤ්ඤනි විඤ්ඤපනා විඤ්ඤපිත්තනං, ඉදන්තං රූපං කායවිඤ්ඤනි. කතමන්තං රූපං නකායවිඤ්ඤනි? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නකායවිඤ්ඤනි. කතමන්තං රූපං චිත්තිඤ්ඤනි? යා කුසලචිත්තස්සවා අකුසලචිත්තස්සවා

අවසානනවනනසා වා වාචා ගිරා වාපාථො උදිරණං සො
 සො සොසකමං වාචා විවිච්ඡෙදා අයං වුවහි වාචා, යා තා
 ය වාචා විකුණනි විකුණනා විකුණිතනනා, ඉදංගනං රූපං
 වචිවිකුණනි. කතමගනං රූපං නවචිවිකුණනි? චක්ඛායනනං
 -පෙ- කබලිකාරො ආහාරො ඉදංගනං රූපං නවචිවිකුණනි.
 කතමගනං රූපං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අ
 යං අකාසනං චිවරො විවරගතං අසංස්ථං චතුති මහාභූතෙහි, ඉ
 දංගනං රූපං ආකාසධාතු. කතමගනං රූපං නආකාසධාතු? ච
 කබායනනං -පෙ-කබලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං නආ
 කාසධාතු. කතමගනං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොග
 තං සිතො සිතෙහනනං බ්බිතනනං රූපසා, ඉදංගනං රූ
 පං ආපොධාතු. කතමගනං රූපං නආපොධාතු? චක්ඛායනනං
 -පෙ-කබලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං නආපොධාතු.
 කතමගනං රූපං රූපසාලගුණා? යා රූපසාලගුණා ලගුණරි
 ණාවතා අදක්ඛනා අවිකුණනා, ඉදංගනං රූපං රූපසාලගුණා.
 කතමගනං රූපං රූපසා නලගුණා? චක්ඛායනනං -පෙ- ක
 බලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං රූපසාලගුණා. කත
 මගනං රූපං රූපසා මුද්දනා? යා රූපසා මුද්දනා මද්දවතා අ
 කකලිතා අකාසිතනා, ඉදංගනං රූපං රූපසා මුද්දනා. කතම
 ගනං රූපං රූපසා නමුද්දනා? චක්ඛායනනං -පෙ- කබලිකා
 රො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං රූපසාලගුණා. කතමගනං
 රූපං රූපසා කමමකුණා? යා රූපසා කමමකුණා කමම
 කුණනා කමමකුණාවො, ඉදංගනං රූපං රූපසා කමමකුණා.
 කතමගනං රූපං රූපසා නකමමකුණා? චක්ඛායනනං
 -පෙ- කබලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං රූපසාලගුණා.
 කතමගනං රූපං රූපසා උපවසයා, යො ආයත
 නානං ආවසො සො රූපසා උපවසයා, ඉදංගනං රූපං
 රූපසා උපවසයා. කතමගනං රූපං රූපසා නඋපවසයා? ච
 කබායනනං -පෙ- කබලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං රූ
 පසාලගුණා. කතමගනං රූපං රූපසා සනනනි? යො රූ
 පසාලගුණා සා රූපසා සනනනි, ඉදංගනං රූපං රූපසා
 සනනනි. කතමගනං රූපං රූපසා නසනනනි? චක්ඛායනනං
 -පෙ- කබලිකාරො ආහාරො, ඉදංගනං රූපං රූපසාලගුණා
 සනනනි. කතමගනං රූපං රූපසා ජරා? යා රූපසා ජරා
 ජරණනා බණ්ඩවං පාලිවං වලීඤ්ඤා ආයුතො සංභානි

ඉක්කුයානං පරිපාකො, ඉදන්තං රූපං රූපස්ස ජරතා. කත මන්තං රූපං රූපස්ස නජරතා? චක්ඛායත්තං—පෙ—කබ්බි කාතො ආභාතො, ඉදන්තං රූපං රූපස්ස නජරතා. කතමන්තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා, යො රූපස්ස ඛණ්ඩා වයො දුභද්ද පරිභෙද්ද අනිච්චතා අනන්තරධාතං, ඉදන්තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා කතමන්තං රූපං රූපස්ස නඅනිච්චතා, චක්ඛායත්තං—පෙ—කබ්බිකාතො ආභාතො, ඉදන්තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා, කතමන්තං රූපං කබ්බිකාතො ආභාතො, ඔදන්තො කුමාරස්ස ස්වකුමවෙණ මංසං ඛීරං දුධං යප්පි නච්චිතං තෙලං මධුමාණිභං, යංවා පනඤ්ඤමපි අනි යඤ්ඤි යමනි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛිසිතං දන්තවිබාදනං ගලප්පකා හරණියං කුච්ඡිවිදුභිත්තං යාය ඔජාය සතො යාපෙනති, ඉද න්තං රූපං කබ්බිකාතො ආභාතො. කතමන්තං රූපං නකබ් ලිකාතො ආභාතො, චක්ඛායත්තං—පෙ—රූපස්ස අනිච්චතා, ඉදන්තං රූපං නකබ්බිකාතො ආභාතො. එවංදුට්ඨිකා රූප සංගහො. දුක නිද්දොසො.

කතමන්තං රූපං අජ්ඣත්තීකං උපාදි චක්ඛායත්තං—පෙ—කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣත්තීකං උපාදි කතමන්තං රූපං බාහිරං උපාදි? රූපායත්තං—පෙ—කබ්බිකාතො ආභාතො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං උපාදි කතමන්තං රූපං බාහිරං නොඋ පාදි? පොඨිකායත්තං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නොඋ පාදි කතමන්තං රූපං අජ්ඣත්තීකං උපාදි? චක්ඛායත්තං—පෙ—කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣත්තීකං උපාදි කතමන්තං රූපං බාහිරං උපාදි? ඉතික්ඛං පුරිසික්ඛං ජිවිති ක්ඛං යංවා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං කච්චස්ස කතන්තා රූපායත්තං ගඤ්ඤත්තං රසායත්තං පොඨිකායත්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවත්තා රූපස්ස සන්තති කබ්බිකාතො ආභාතො, ඉද න්තං රූපං බාහිරං උපාදි කතමන්තං රූපං බාහිරං අතු පාදි? සද්දායත්තං කායවිඤ්ඤත්ති චම්පිඤ්ඤත්ති රූපස්ස උත්තා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කච්චස්ස කතන්තා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනි ච්චතා? යංවා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං නකච්චස්ස කතන්තා රූපාය ත්තං සද්දායත්තං ගඤ්ඤත්තං ආකාසත්තං පොඨිකායත්තං ආකා සධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවත්තා රූපස්ස සන්තති කබ්බිකා

රෝ ආභාෂරා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං අනුපාදිණණං කතම
 න්තං රූපං අර්ක්කතතිකං උපාදිණණපාදනියං? චක්කායතනං-පෙ-
 කායායතනං ඉදන්තං රූපං අර්ක්කතතිකං උපාදිණණපාදනියං කතම
 න්තං රූපං බාහිරං උපාදිණණපාදනියං? ඉත්තිකුසං පුරිසිකු
 යං ජිවිතිකුසං, යංවා පනක්කඤ්චි අපිඨරූපං කමුසංකතතතා රූ
 පායතනං භක්කායතනං රසායතනං ථෙඨාසිබ්බායතනං ආකාසධා
 තු ආපොධාතු රූපස්ස උපවසො රූපස්ස සන්තති කබලිකාරො ආභා
 ෂරා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං උපාදිණණපාදනියං කතමනනං රූපං බාහිරං
 අනුපාදිණණ පාදනියං සද්ද
 යතනං කායවිඤ්ඤාති වචිවිඤ්ඤාති රූපස්ස ලග්ගතා රූප
 ස්ස මුද්දතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අ
 නිවචතා යංවා පනක්කඤ්චි අපිඨරූපං නක්කමුසංකතතතා රූ
 පායතනං භක්කායතනං රසායතනං ථෙඨාසිබ්බායතනං ආකාසධාතු
 ආපොධාතු රූපස්ස උපවසො රූපස්ස සන්තති කබලිකාරො ආභා
 රො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං අනුපාදිණණපාදනියං කතම
 න්තං රූපං අර්ක්කතතිකං අනිදස්සනං, චක්කායතනං —පෙ- කා
 යායතනං ඉදන්තං රූපං අර්ක්කතතිකං අනිදස්සනං. කතමනනං
 රූපං බාහිරං සනිදස්සනං? රූපායතනං ඉදන්තං රූපං බාහිරං ස
 නිදස්සනං, කතමනනං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං සද්දයතනං-පෙ-
 කබලිකාරො ආභාෂරා ඉදන්තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං කතම
 න්තං රූපං අර්ක්කතතිකං සප්පට්ඨං චක්කායතනං-පෙ-කායායතනං
 ඉදන්තං රූපං අර්ක්කතතිකං සප්පට්ඨං, කතමනනං රූපං බාහිරං
 සප්පට්ඨං රූපාය තතා-පෙ-ථෙඨාසිබ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං බාහි
 රා සප්පට්ඨං. කතමනනං රූපං බාහිරං අප්පට්ඨං? ඉත්තිකුසං-පෙ-
 කබලිකාරො ආභාෂරා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං අප්පට්ඨං කතම
 න්තං රූපං අර්ක්කතතිකං ඉක්කියං? චක්කායතනං =පෙ=කායිකුසං,
 ඉදන්තං රූපං අර්ක්කතතිකං ඉක්කියං. කතමනනං රූපං බාහි
 රං ඉක්කියං? ඉත්තිකුසං පුරිසිකුසං ජිවිතිකුසං, ඉදන්තං රූපං
 බාහිරං ඉක්කියං. කතමනනං රූපං බාහිරං නඉක්කියං? රූපායත
 නා —පෙ-කබලිකාරො ආභාෂරා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං න
 ඉක්කියං, කතමනනං රූපං අර්ක්කතතිකං නම්මාගුතං? චක්කාය
 තනං —පෙ-කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අර්ක්කතතිකං නම්
 මාගුතං. කතමනනං රූපං බාහිරං මහාගුතං? ථෙඨාසිබ්බායතනං
 ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං බාහිරං මහාගුතං. කතමනනං රූ

පං බාහිරං නිමිතාභූතං? රූපායතනං = පෙ = කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නමිතාභූතං, කතමන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති? චක්කායතනං = පෙ = කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං බාහිරං විකුසුත්ති? කායවිකුසුත්ති චචිවිකුසුත්ති, ඉදන්තං රූපං බාහිරං විකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති? රූපායතනං — පෙ — කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති? චක්කායතනං = පෙ = කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං බාහිරං විකුසුත්ති? කායවිකුසුත්ති චචිවිකුසුත්ති යං වාපතකුසුත්ති අජරූපං චතතජං විතතභෙදානු, විතතසමුදානං රූපායතනං සද්දයතනං ගකායතනං රසායතනං ථොඨායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසංලුභා රූපසංමුද්දා රූපසංකම්පකුසුත්ති රූපසංලප වයො රූපසං සහන්ති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං විතතසමුදානං. කතමන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති? ඉදන්තං පුරිසිද්ධියං ජිවිතිද්ධියං රූපසං ජරතා රූපසං අති චිත්තා, යං වා පතකුසුත්ති අජරූපං නවිකුසුත්ති නවිතතභෙදානු කං නවිතතසමුදානං රූපායතනං සද්දයතනං ගකායතනං රසායතනං ථොඨායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසංලුභා රූපසං මුද්දා රූපසං කම්පකුසුත්ති රූපසං ලපවයො රූපසං සහන්ති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නවිතතසමුදානං. කතමන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති? චක්කායතනං = පෙ = කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං බාහිරං විතතසමුදානං? කායවිකුසුත්ති චචිවිකුසුත්ති, ඉදන්තං රූපං බාහිරං විතතසමුදානං. කතමන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති? රූපායතනං = පෙ = කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති? චක්කායතනං = පෙ = කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජකිත්තිකං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති? රූපායතනං — පෙ — කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නවිකුසුත්ති. කතමන්තං රූපං

ජනිතරිකං ඔළාරිකං? වක්කායතනං —පෙ—කායායතනං, ඉද
 න්නා රූපං අජ්ඣතරිකං ඔළාරිකං—කතමන්තං රූපං බාහිරං
 ඔළාරිකං? රූපායතනං =පෙ=ථොඡ්ඤායතනං, ඉදන්තං රූ
 පං බාහිරං ඔළාරිකං. ඛතමන්තං රූපං බාහිරං සුමුමං? ඉති
 සුයං —පෙ—කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං සු
 මුමං. කතමන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං සන්තිකෙ? වක්කායතනං
 =පෙ=කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං සන්තිකෙ,
 කතමන්තං රූපං බාහිරං දුරෙ ඉතිසුයං —පෙ=කබලිකාරො ආ
 හාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං දුරෙ කතමන්තං රූපං බාහිරං සන්ති
 කෙ රූපායතනං—පෙ—ථොඡ්ඤායතනං ඉදන්තං රූපං බාහිරං සන්ති
 කෙ කතමන්තං රූපං බාහිරං වක්කුසංඝස්ස කච්ඡු රූපායතනං
 —පෙ—කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං වක්කු
 සංඝස්ස කච්ඡු. කතමන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කුසංඝ
 ස්ස වච්ඡු? වක්කායතනං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කු
 සංඝස්ස වච්ඡු. කතමන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කුසංඝස්ස
 කච්ඡු? සොනායතනං —පෙ—කායායතනං ඉදන්තං රූපං
 අජ්ඣතරිකං වක්කුසංඝස්ස කච්ඡු. කතමන්තං රූපං බාහිරං
 වක්කුසංඝස්ස ථෙදනාය —පෙ—සක්කාය —පෙ—චෙතනාය
 —පෙ—වක්කුච්ඤාණස්ස කච්ඡු රූපායතනං —පෙ—කබලිකා
 රො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං වක්කුච්ඤාණස්ස කච්ඡු.
 කතමන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කුච්ඤාණස්ස වච්ඡු? වක්කා
 යතනං ඉදන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කුච්ඤාණස්ස වච්ඡු
 කතමන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං වක්කුච්ඤාණස්ස කච්ඡු? සො
 නායතනං —පෙ—කායායතනං ඉදන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං ව
 ක්කුච්ඤාණස්ස කච්ඡු. කතමන්තං රූපං බාහිරං සොනසංඝ
 ස්ස —පෙ—කායායතනං —පෙ—ච්ඡායාසංඝස්ස —පෙ—
 කායසංඝස්ස කච්ඡු? රූපායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආ
 හාරො ඉදන්තං රූපං බාහිරං කායසංඝස්ස කච්ඡු. කතම
 න්තං රූපං අජ්ඣතරිකං කායසංඝස්ස වච්ඡු? කායායතනං ඉ
 දන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං කායසංඝස්ස වච්ඡු. කතමන්තං
 රූපං අජ්ඣතරිකං කායසංඝස්ස කච්ඡු? වක්කායතනං —පෙ—
 ච්ඡායායතනං ඉදන්තං රූපං අජ්ඣතරිකං කායසංඝස්ස ක
 ච්ඡු. කතමන්තං රූපං බාහිරං කායසංඝස්ස ථෙදනාය —
 පෙ—සක්කාය —පෙ—චෙතනාය —පෙ—කායච්ඤාණස්ස කච්

ඥා රූපායතනං = පෙ - කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං
 බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස නවජ්ජු. කතමන්තං රූපං අජ්ඣන්ති
 කං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්තු? කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣ
 තතිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්තු. කතමන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං
 කායවිඤ්ඤාණස්ස නවජ්ජු? චක්ඛායතනං - පෙ - ජිහ්වායත
 නං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස නවජ්ජු. ක
 තමන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං චක්ඛුසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං? ච
 ක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං
 චක්ඛුසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං බාහිරං චක්ඛු
 සංචයස්ස ඤ්ජරමමණං? රූපායතනං, ඉදන්තං රූපං බාහිරං ච
 ක්ඛුසංචයස්ස ඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසං
 චයස්ස නඤ්ජරමමණං? සද්දයතනං - පෙ - කබලිකාරො ආහ
 රො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං? ක
 තමන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං චක්ඛුසංචයස්ස චෙදනාය - පෙ
 - සඤ්ඤාය - පෙ - චෙතනාය - පෙ - චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස නඤ්ජර
 මමණං? චක්ඛායතනං - පෙ - කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අ
 ජ්ඣන්තිකං චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස නඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං
 බාහිරං චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස ඤ්ජරමමණං? රූපායතනං, ඉදන්තං
 රූපං බාහිරං චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස ඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං
 බාහිරං චක්ඛු විඤ්ඤාණස්ස නඤ්ජරමමණං? සද්දයතනං - පෙ -
 කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං චක්ඛු විඤ්ඤාණ
 ස්ස නඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං සොභසංච
 යස්ස - පෙ - ඤාණසංචයස්ස - පෙ - ජිහ්වායතනස්ස - පෙ -
 කායසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං? චක්ඛායතනං - පෙ - කායායත
 නං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං.
 කතමන්තං රූපං බාහිරං කායසංචයස්ස ඤ්ජරමමණං? පොඨ
 බ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං බාහිරං කායසංචයස්ස ඤ්ජරමමණං.
 කතමන්තං රූපං බාහිරං කායසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං? රූපා
 යතනං - පෙ - කබලිකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං
 කායසංචයස්ස නඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං
 කායසංචයස්ස චෙදනාය - පෙ - සඤ්ඤාය - පෙ - චෙතනාය
 - පෙ - කායවිඤ්ඤාණස්ස නඤ්ජරමමණං? චක්ඛායතනං - පෙ -
 කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න
 ඤ්ජරමමණං. කතමන්තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ඤ්ජර
 මමණං? පොඨබ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤා

ණයා ආරම්භණං. කතමනතං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණයා
 තආරමෙණං? රූපායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආහාරො, ඉද
 නතං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණයා තආරමෙණං. කතමනතං
 රූපං බාහිරං නවකයායතනං? රූපායතනං =පෙ=කබලිකාරො
 ආහාරො, ඉදනතං රූපං බාහිරං නවකයායතනං. කතමනතං
 රූපං අජ්ඣන්තිකං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛුං චතුනතං මහාභු
 තානං උපාදය පසාදෙ —පෙ—සුඤ්ඤානාමො පෙසො, ඉදනතං
 රූපං අජ්ඣන්තිකං චක්ඛායතනං. කතමනතං රූපං අජ්ඣන්ති
 කං නවකයායතනං? භොගායතනං =පෙ=කායායතනං, ඉද
 නතං රූපං අජ්ඣන්තිකං නවකයායතනං. කතමනතං රූපං බා
 හිරං නසොතායතනං =පෙ=නසාණායතනං =පෙ=නථ්ථාය
 තනං. —පෙ—නකායායතනං =පෙ=රූපායතනං =පෙ=කබලි
 කාරො ආහාරො, ඉදනතං රූපං බාහිරං නකායායතනං.
 කතමනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං කායායතනං? යො කා
 යො චතුනතං මහාභුතානං උපාදය පසාදෙ =පෙ=සු
 ඤ්ඤා නාමොපෙසො, ඉදනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං කා
 යායතනං. කතමනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං නකායායතනං?
 චක්ඛායතනං —පෙ=ථ්ථායතනං, ඉදනතං රූපං අජ්ඣ
 න්තිකං නකායායතනං. කතමනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං නරු
 පායතනං? චක්ඛායතනං =පෙ=කායායතනං, ඉදනතං රූපං
 අජ්ඣන්තිකං නරුපායතනං. කතමනතං රූපං බාහිරං රූපාය
 තනං? යං රූපං චතුනතං මහාභුතානං උපාදය විණ්ණ
 නිහා—පෙ—රූපධාතු පෙසො ඉදනතං රූපං බාහිරං රූපායතනං.
 කතමනතං රූපං බාහිරං නරුපායතනං? සද්දයතනං —පෙ—කබ
 ලිකාරො ආහාරො ඉදනතං රූපං බාහිරං නරුපායතනං කතම
 නතං රූපං අජ්ඣන්තිකං නසද්දයතනං —පෙ—නගනිකායතනං
 —පෙ—නරසායතනං —පෙ—නපොඨබ්බායතනං —පෙ—චක්ඛාය
 තනං —පෙ—කායායතනං ඉදනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං නපොඨ
 බ්බායතනං. කතමනතං රූපං බාහිරං පොඨබ්බායතනං? පඨ
 ව්ධාතු —පෙ—පොඨබ්බාතු පෙසො ඉදනතං රූපං බාහිරං පොඨ
 බ්බායතනං. කතමනතං රූපං බාහිරං නපොඨබ්බායතනං?
 —පෙ—රූපායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආහාරො ඉදනතං
 රූපං බාහිරං නපොඨබ්බායතනං. කතමනතං රූපං බාහිරං
 නචක්ඛුධාතු? රූපායතනං —පෙ—කබලිකාරො ආහාරො ඉදනතං.
 රූපං බාහිරං නචක්ඛුධාතු. කතමනතං රූපං අජ්ඣන්තිකං

විකල්පයානු විකල්පයානු ඉදහන රූපං අර්ථකතනිකං විකල්පයානු
 කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං නවකල්පයානු? සෙ.තායතනං-පෙ-
 කායායතනං ඉදහන රූපං අර්ථකතනිකං නවකල්පයානු කත
 මනනං රූපං බාහිරං නසායතයානු? -පෙ-නසායතයානු -පෙ-
 නර්ථකයානු -පෙ-නසායතයානු රූපං යතනං -පෙ-නසායතයානු
 රූපං ආහාරො ඉදහන රූපං බාහිරං නසායතයානු කත
 මනනං රූපං අර්ථකතනිකං කායයානු කායායතනං ඉදහන රූ
 පං අර්ථකතනිකං කායයානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං
 නසායතයානු? විකල්පයානු -පෙ-ර්ථකතනිකං යතනං, ඉදහන රූපං
 අර්ථකතනිකං නසායතයානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං නර්ථ
 කයානු? විකල්පයතනං -පෙ-කායායතනං ඉදහන රූපං අර්ථකතනි
 කං නර්ථකයානු කතමනනං රූපං බාහිරං රූපයානු රූපය
 තනං ඉදහන රූපං බාහිරං රූපයානු කතමනනං රූපං බාහිරං
 නර්ථකයානු? සද්දයතනං -පෙ-කබලිකාරො ආහාරො ඉදහන
 රූපං බාහිරං නර්ථකයානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං
 නසායතයානු -පෙ-නගතිකයානු -පෙ-නර්ථකයානු -පෙ-
 නපොභිබ්බයානු විකල්පයතනං -පෙ-කායායතනං ඉදහන
 රූපං අර්ථකතනිකං නපොභිබ්බයානු කතමනනං රූපං බාහිරං
 පොභිබ්බයානු පොභිබ්බයතනං ඉදහන රූපං බාහිරං පොභිබ්බ
 යානු කතමනනං රූපං බාහිරං නපොභිබ්බයානු රූපයතනං
 -පෙ= කබලිකාරො ආහාරො ඉදහන රූපං බාහිරං නපොභි
 බ්බයානු කතමනනං රූපං බාහිරං නවකල්පයානු රූපයතනං
 =පෙ= කබලිකාරො ඉදහන රූපං බාහිරං නවකල්පයානු කත
 මනනං රූපං අර්ථකතනිකං විකල්පයානු? යං විකල්පයානු නං මහාතුන,
 නං උපාදය පසාදෙ -පෙ-සුඤ්ඤා ගාමොපපසො ඉදහන රූපං
 අර්ථකතනිකං විකල්පයානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං නවකල්ප
 යානු යං සොපායතනං =පෙ=කායායතනං ඉදහන රූපං අර්ථකතනි
 කං නවකල්පයානු කතමනනං රූපං බාහිරං නසායතයානු
 -පෙ-නසායතයානු =පෙ-නර්ථකයානු -පෙ- නසායතයානු
 රූපයතනං -පෙ-කබලිකාරො ආහාරො ඉදහන රූපං
 බාහිරං නසායතයානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං කාය
 යානු යං සො කායො චතුනං මහාතුනං උපාදය පසාදෙ -පෙ-
 සුඤ්ඤා ගාමො පෙසො ඉදහන රූපං අර්ථකතනිකං කාය
 යානු කතමනනං රූපං අර්ථකතනිකං නසායතයානු විකල්පයතනං =පෙ-
 ර්ථකතනිකං ඉදහන රූපං අර්ථකතනිකං නසායතයානු කතම

සේසසකමි. වාචා වචනෙද, අයං වුවවනි වාචා යා නා
 ය වාචාය විඤ්ඤානි විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතතනං, ඉදන්තං රූපං
 බාහිරං, විචිච්ඤ්ඤානි කතමන්තං රූපං බාහිරං.
 නවචිච්ඤ්ඤානි? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො,
 ඉදන්තං රූපං බාහිරං නවචිච්ඤ්ඤානි කතමන්තං රූපං
 අඤ්ඤානිකං නආකාසධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං
 ඉදන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං, නආකාසධාතු කතමන්තං රූපං
 බාහිරං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අසං අසගතං,
 විචරො විචරගතං අසංපුඨං චතුභි මහාතුනෙති, ඉදන්තං රූපං බාහිරං
 ආකාසධාතු කතමන්තං, රූපං බාහිරං නආකාසධාතු?
 රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං
 නආකාසධාතු කතමන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං නආපො
 ඛාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අඤ්ඤා
 නිකං නආපොඛාතු කතමන්තං රූපං බාහිරං ආපොඛාතු?
 යං ආපො ආපොගතං සිනෙතනා සිනෙතගතං ඛායනතනං
 රූපස්ස, ඉදන්තං රූපං බාහිරං ආපොඛාතු කතමන්තං,
 රූපං බාහිරං නආපොඛාතු? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො
 ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං නආපොඛාතු කතමන්තං
 රූපං අඤ්ඤානිකං රූපස්ස නලහුතා, චක්ඛායතනං —පෙ— භායා
 යතනං, ඉදන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං රූපස්ස නලහුතා කත
 මන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා
 ලහුපරිණාමතා අදකිනතා අවිසනතා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං
 රූපස්ස ලහුතා කතමන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස නලහුතා?
 රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං
 බාහිරං රූපස්ස නලහුතා කතමන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං
 රූපස්ස නමුදුතා, චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදන්තං
 රූපං අඤ්ඤානිකං රූපස්ස නමුදුතා කතමන්තං රූපං
 බාහිරං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මඤ්ඤානා අකක
 ලතා අකකිනතා, ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුදුතා කත
 මන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස නමුදුතා? රූපායතනං —පෙ—
 කබලීකාරො ආහාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස නමුදුතා
 කතමන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං රූපස්ස නකමඤ්ඤානා? චක්ඛා
 යතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදන්තං රූපං අඤ්ඤානිකං, රූ
 පස්ස නකමඤ්ඤානා කතමන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න

විච්ඡේදයන්? යා රූපස්ස කම්මෙකුකුකු කම්මෙකුකුකු. කම්මෙකුකුකු
 සංචාරා, ඉදන්තා රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මෙකුකුකුකු කම්ම
 මන්තා රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මෙකුකුකුකු? රූපායත්තං. —
 ථෙප් — කම්මෙකුකුකුකු ආභාරො, ඉදන්තා රූපං බාහිරං රූපස්ස
 කම්මෙකුකුකුකු කම්මෙකුකුකුකු රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න
 උපවසො? චක්ඛායත්තං. — ථෙප් — කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං
 අර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න උපවසො කම්මෙකුකුකුකු රූපං බාහිරං
 රූපස්ස උපවසො? යො ආයත්තානං ආවසො සො රූපස්ස
 උපවසො? ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපවසො කම්ම
 මන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපවසො? රූපායත්තං. =
 ථෙප් — කම්මෙකුකුකුකු ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස
 න උපවසො කම්මෙකුකුකුකු රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න ස
 ත්තාති? චක්ඛායත්තං. — ථෙප් — කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං අ
 ර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න සත්තාති කම්මෙකුකුකුකු රූපං බාහිරං
 රූපස්ස සත්තාති? යො රූපස්ස උපවසො සො රූපස්ස සත්ත
 ති? ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සත්තාති කම්මෙකුකුකුකු
 රූපං බාහිරං රූපස්ස න සත්තාති? රූපායත්තං. = ථෙප් — ක
 ම්මෙකුකුකුකු ආභාරො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සත්ත
 ති කම්මෙකුකුකුකු රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න ජරතා? චක්ඛා
 යත්තං. — ථෙප් — කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු රූ
 පස්ස න ජරතා කම්මෙකුකුකුකු රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා?
 යා රූපස්ස ජරා ජීරණො ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං චලිතච්චො
 ආයුතො සංඛාති ඉන්ද්‍රියානං පරිපාචො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං
 රූපස්ස ජරතා කම්මෙකුකුකුකු රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා?
 රූපායත්තං. — ථෙප් — කම්මෙකුකුකුකු ආභාරො, ඉදන්තං රූපං
 බාහිරං රූපස්ස න ජරතා කම්මෙකුකුකුකු රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු
 රූපස්ස න අනිච්චො? චක්ඛායත්තං. — ථෙප් — කායායත්තං, ඉ
 දන්තං රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු රූපස්ස න අනිච්චො කම්ම
 මන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චො? යො රූපස්ස ඛයො ච
 යො තෙජො පරිභොජො අනිච්චො අනන්තරාධානං, ඉදන්තං රූ
 පං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චො කම්මෙකුකුකුකු රූපං බාහිරං රූ
 පස්ස න අනිච්චො? රූපායත්තං. = ථෙප් — කම්මෙකුකුකුකු ආභා
 රො, ඉදන්තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චො කම්ම
 මන්තං රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු න කම්මෙකුකුකුකු ආභාරො? චක්ඛායත්
 තං. — ථෙප් — කායායත්තං, ඉදන්තං රූපං අර්ථකම්මෙකුකුකු න ක

බලිකාරය ආහාරය කුමක්ද? රූපය බාහිර කවිකාරය ආහාරය? ඔදනට කුමක්ද? සත්‍යය මෙය මංසං ධර්මය දැයි සපයි නවතිනු තෙලං මධු පාණිතං යංවා පනඤ්ඤමි අපි යම් යම් ප්‍රකපදෙ තෙසං තෙසං සත්‍යයානං මුක්තියං දන්ත විබාදනං ගලප්පකාරණියං කුමන්ත්‍රණයානං යාය මජ්ඣිම නිකායෙය්, ඉදන්තං රූපං බාහිර කවිකාරය ආහාරය කුමක්ද? රූපය බාහිර කවිකාරය ආහාරය? රූපය යනු — පෙ — රූපය අනිවිතා, ඉදන්තං රූපං බාහිර කවිකාරය ආහාරය

ඵච නිවිසෙති රූපසංඛාරො නිකායෙද්දෙසා

කවිකාරය රූපය උපාදි උපාදිනං? වක්ඛායනං — පෙ — කායා යනං ඉතිකියං පුරිකියං ජිවිතියං යංවා පනඤ්ඤමි අපි රූපං කවිකාරය කවිකාරය රූපයනං ගතියනං රසයනං ආකාශයානු රූපය උපවිතං රූපය සත්‍යය කවිකාරය ආහාරය, ඉදන්තං රූපය උපාදි උපාදිනං කවිකාරය රූපය උපාදි අනුපාදිනං? සද්ධයනං කායවිකාරය වච්චිකාරය රූපය උපාදි රූපය මුද්‍රා රූපය කවිකාරය රූපය පරතා රූපය අනිවිතා යංවා පනඤ්ඤමි අපි රූපං කවිකාරය කවිකාරය රූපයනං ගතියනං රසයනං ආකාශයානු රූපය උපවිතං රූපය සත්‍යය කවිකාරය ආහාරය, ඉදන්තං රූපය උපාදි අනුපාදිනං කවිකාරය රූපය නො උපාදි උපාදිනං? කවිකාරය කවිකාරය පොඬුකාරය ආපොඬුකාරය, ඉදන්තං රූපය නො උපාදි උපාදිනං කවිකාරය රූපය නො උපාදි අනුපාදිනං? කවිකාරය කවිකාරය පොඬුකාරය ආපොඬුකාරය, ඉදන්තං රූපය නො උපාදි අනුපාදිනං කවිකාරය රූපය උපාදි උපාදිනං? වක්ඛායනං — පෙ — කායා යනං ඉතිකියං පුරිකියං ජිවිතියං යංවා පනඤ්ඤමි අපි රූපං කවිකාරය කවිකාරය රූපයනං ගතියනං රසයනං ආකාශයානු රූපය උපවිතං රූපය සත්‍යය කවිකාරය ආහාරය, ඉදන්තං රූපය උපාදි උපාදිනං කවිකාරය රූපය උපාදි අනුපාදිනං? කවිකාරය රූපය උපාදි අනුපාදිනං? සද්ධයනං කායවිකාරය වච්චිකාරය රූපය උපාදි රූපය මුද්‍රා රූපය කවිකාරය රූපය පරතා රූපය අනිවිතා යංවා පනඤ්ඤමි අපි රූපය කවිකාරය කවිකාරය රූපයනං ගතියනං

සතනං රසායනනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවිසො රූපස්ස ස
 තතභි කබලිකාථො ආකාථො, ඉදන්තං රූපං උපාදාඅනුපාදි
 නුපාදානිසං කතමන්තං රූපං නොඋපාදාඋපාදිනුපාදා
 නිසං කතමස්ස කතතතා ථොඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදන්තං
 රූපං නොඋපාදා උපාදිනුපාදානිසං කතමන්තං රූපං
 නොඋපාදා අනුපාදිනුපාදානිසං තතමමස්ස කතතතා ථොඨ
 බ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං නොඋපාදාඅනුපාදි
 නුපාදානිසං කතමන්තං රූපං උපාදා සප්පටිකං වකකා
 යතනං —පෙ— රසායනනං, ඉදන්තං රූපං උපාදා සප්ප
 ටිකං කතමන්තං රූපං උපාදා අප්පටිකං —පෙ— ක
 බලිකාථො ආකාථො, ඉදන්තං රූපං උපාදා අප්පටිකං කතමන්තං
 රූපං නොඋපාදා සප්පටිකං ථොඨබ්බායතනං, ඉදන්තං
 රූපං නොඋපාදා සප්පටිකං කතමන්තං රූපං නොඋපාදා
 අප්පටිකං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං නොඋපාදා අප්පටිකං කතම
 න්තං රූපං උපාදා ඔලාරිකං වකකායතනං —පෙ— රසායනනං
 ඉදන්තං රූපං උපාදා ඔලාරිකං කතමන්තං රූපං උපාදා සුමුමං
 ඉථිඤ්ඤං —පෙ— කබලිකාථො ආකාථො, ඉදන්තං රූපං උපාදාසුමු
 මං කතමන්තං රූපං නොඋපාදා ඔලාරිකං ථොඨබ්බායතනං, ඉදන්තං
 රූපං නොඋපාදා ඔලාරිකං කතමන්තං රූපං නොඋපාදාසුමුමං ආ
 පොධාතු ඉදන්තං රූපං නොඋපාදාසුමුමං කතමන්තං රූපං උපාදා
 දුරෙථිඤ්ඤං —පෙ— කබලිකාථො ආකාථො, ඉදන්තං රූපං උපා
 දාදුරෙථිඤ්ඤං කතමන්තං රූපං උපාදා සනභිකෙ වකකායතනං —පෙ— රසා
 යනනං ඉදන්තං රූපං උපාදා සනභිකෙ කතමන්තං රූපං නොඋපා
 දාදුරෙථිඤ්ඤං, ඉදන්තං රූපං නොඋපාදාදුරෙ කතමන්තං රූපං
 නොඋපාදාසනභිකෙ ථොඨබ්බායතනං, ඉදන්තං රූපං නොඋපාදාස
 නභිකෙ කතමන්තං රූපං උපාදිනතං සනිදස්සනං කමමස්ස කත
 තතරූපායතනං, ඉදන්තං රූපං උපාදිනතං සනිදස්සනං කතමන්තං
 රූපං උපාදිනතං අනිදස්සනං වකකායතනං —පෙ— කායායතනං
 ඉථිඤ්ඤං දුරිඤ්ඤං උච්චිඤ්ඤං යංවා පතඤ්ඤමි අභිරූපං කමම
 ස්ස කතතතානකායතනං රසායනනං ථොඨබ්බායතනං ආකාසධාතු
 ආපොධාතු රූපස්ස උපවිසො රූපස්ස සතතභි කබලිකාථො ආකා
 ථො, ඉදන්තං රූපං උපාදිනතං අනිදස්සනං කතමන්තං රූපං අනු
 පාදිනතං සනිදස්සනං තතමමස්ස කතතතා රූපායතනං ඉදන්තං
 රූපං අනුපාදිනතං සනිදස්සනං කතමන්තං රූපං අනුපාදිනතං
 අනිදස්සනං සද්දයතනං කායවිඤ්ඤතථ වචිවිඤ්ඤතථ රූපස්ස

ලුහුතා රූපසංමුද්‍රතා රූපසංකමෙකුකුතා රූපසංචරතා රූපසං
අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤමපි අනිරූපානකමිච්චසං කතතතා ගඤ්ඤ
යතනං රසායනනං ඵොඨිඤ්ඤයතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු
රූපසං උපව්‍යයා රූපසං සන්නති කබලීකාරො ආභාරො, ඉදන්තං
රූපං අනුපාදින්නං අනිදසකං කතමන්තං රූපං උපාදින්නං
සප්පටිකං චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං යංවා පනඤ්ඤමපි
අනිරූපං කමෙසං කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤයතනං රසාය
තනං, ඵොඨිඤ්ඤයතනං, ඉදන්තං රූපං උපාදින්නං සප්පටිකං,
කතමන්තං රූපං උපාදින්නං අප්පටිකං, ඉදන්තං පුරිසිඤ්ඤයං ජිවිති
ඤ්ඤයං යංවා පනඤ්ඤමපි අනිරූපං කමෙසං කතතතා ආකාසධා
තු ආපොධාතු රූපසං උපව්‍යයා රූපසං සන්නති කබලීකාරො
ආභාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදින්නං අප්පටිකං කතමන්තං
රූපං අනුපාදින්නං සප්පටිකං, යදදයතනං යංවා පනඤ්ඤමපි
අනිරූපං නකමෙසං කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤයතනං රසාය
තනං ඵොඨිඤ්ඤයතනං, ඉදන්තං රූපං අනුපාදින්නං සප්පටිකං,
කතමන්තං රූපං අනුපාදින්නං අප්පටිකං? කායවිඤ්ඤතා චරිති
ඤ්ඤතා රූපසංලුහුතා රූපසං මුද්‍රතා රූපසං කමෙකුකුතා
රූපසං චරතා රූපසං අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤමපි අනිරූපං
නකමෙසංකතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසං උපව්‍යයා
රූපසංසන්නති කබලීකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදි
න්නං අප්පටිකං කතමන්තං රූපං උපාදින්නං මහාභූතං? කමෙ
සං කතතතා ඵොඨිඤ්ඤයතනං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං උපා
දින්නං මහාභූතං කතමන්තං රූපං උපාදින්නං නමහාභූතං
චක්ඛායතනං —පෙ= කායායතනං ඉදන්තං පුරිසිඤ්ඤයං ජිවිතිඤ්ඤ
යං යංවා පනඤ්ඤමපි අනිරූපං කමෙසං කතතතා රූපායතනං
ගඤ්ඤයතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපසං උපව්‍යයා රූපසං
සන්නති කතමන්තං රූපං අනුපාදින්නං නමහාභූතං? යදදයතනං
කායවිඤ්ඤතා චරිතිඤ්ඤතා රූපසංලුහුතා රූපසං මුද්‍රතා රූ
පසං කමෙකුකුතා රූපසංචරතා රූපසං අනිච්චතා යංවා පන
ඤ්ඤමපි අනිරූපං නකමෙසං කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤයතනං
රසායතනං ආකාසධාතු රූපසං උපව්‍යයා රූපසංසන්නති කබලීකා
රො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදින්නං නමහාභූතං කතමන්තං
රූපං උපාදින්නං මුද්‍රාචිකං? චක්ඛායතනං—පෙ— කායායතනං යංවා
පනඤ්ඤමපි අනිරූපං කමෙසං කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤයතනං
රසායතනං ඵොඨිඤ්ඤයතනං ඉදන්තං රූපං උපාදින්නං මුද්‍රාචිකං

කතමතනං රූපං උපාදිතං සුමුමං? ඉතීඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජීවිතීඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කමමසසකතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසස උපවසො රූපසස සතනති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිතං සුමුමං කතමතනං රූපං අනුපාදිතං මිදාරිකං? සද්දසතනං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කතමමසස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොඤ්ඤායතනං, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතං මිදාරිකං කතමතනං රූපං අනුපාදිතං සුමුමං? කායවිඤ්ඤාති වච්චිඤ්ඤාති රූපසසලහුතා රූපසසමුද්දතා රූපසසකමමඤ්ඤාති රූපසසජරතා රූපසසඅනිවච්ඡා යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කතමමසස කතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසස උපවසො රූපසසසතනති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතං සුමුමං කතමතනං රූපං උපාදිතං දුරෙ? ඉතීඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජීවිතීඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කමමසසකතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසසසතනති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිතං දුරෙ කතමතනං රූපං උපාදිතං සනතිතෙ? චක්ඛායතනං —පෙ—කායායතනං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කමමසසකතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොඤ්ඤායතනං ඉදන්තං රූපං උපාදිතං සනතිතෙ කතමතනං රූපං අනුපාදිතං දුරෙ? කායවිඤ්ඤාති වච්චිඤ්ඤාති රූපසසලහුතා රූපසසමුද්දතා රූපසසකමමඤ්ඤාති රූපසසජරතා රූපසසඅනිවච්ඡා යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කතමමසසකතතතා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසස උපවසො රූපසස සතනති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතං දුරෙ කතමතනං රූපං අනුපාදිතං සනතිතෙ? සද්දසතනං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කතමමසස කතතතා රූපායතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොඤ්ඤායතනං ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතං සනතිතෙ කතමතනං රූපං උපාදිතං පාදනීයං අනිදස්සනං? කමමසසකතතතා රූපායතනං, ඉදන්තං රූපං උපාදිතං පාදනීයං අනිදස්සනං කතමතනං රූපං උපාදිතං පාදනීයං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං —පෙ—කායායතනං ඉතීඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජීවිතීඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤෙපි අපිච්ඡරූපං කමමසසකතතතා ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ථොඤ්ඤායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසස උපවසො රූපසසසතනති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිතං පාදනීයං අනිදස්සනං කතමතනං රූපං අනුපාදිතං පාදනීයං අනිද

සංකල්පය? නිකමෙසංකල්පය, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං සනිදස්සන්තං කතමන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං අනිදස්සන්තං සද්දස්සන්තං කායවිඤ්ඤානි චරිතිඤ්ඤානි රූපස්සලභ්‍රතා රූපස්සමුද්‍රතා රූපස්ස කමමෙඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්චරූපං න කමමෙසංකල්පය නිකමන්තං රූපයන්තං රසායන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවිජයා රූපස්ස සන්නතී කඛළිකාපරා ආහාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං අනිදස්සන්තං කතමන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං සප්පට්ඨං? චිකායන්තං —පෙ= කායායන්තං යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්චරූපං කමමෙසංකල්පය නිකමන්තං රූපයන්තං රසායන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං, ඉදන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං සප්පට්ඨං. කතමන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං අප්පට්ඨං? ඉච්චිකායං පුරිසිකායං ජිවිතිකායං යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්ච රූපං කමමෙසංකල්පය නිකමන්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවිජයා රූපස්ස සන්නතී කඛළිකාපරා ආහාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං අප්පට්ඨං. කතමන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං සප්පට්ඨං? සද්දස්සන්තං යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්ච රූපං නිකමෙසංකල්පය නිකමන්තං රූපයන්තං රසායන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං සප්පට්ඨං. කතමන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං අප්පට්ඨං? කායවිඤ්ඤානි චරිතිඤ්ඤානි රූපස්සලභ්‍රතා රූපස්ස මුද්‍රතා රූපස්ස කමමෙඤ්ඤානා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්ච රූපං නිකමෙසංකල්පය නිකමන්තං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපවිජයා රූපස්ස සන්නතී කඛළිකාපරා ආහාරො, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං අප්පට්ඨං. කතමන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං මහාභූතං? කමමෙසංකල්පය නිකමන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං මහාභූතං කතමන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං නිකමන්තං? චිකායන්තං —පෙ= කායායන්තං ඉච්චිකායං පුරිසිකායං ජිවිතිකායං යංවා පනඤ්ඤාමපි අච්ච රූපං කමමෙසංකල්පය නිකමන්තං රූපයන්තං රසායන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවිජයා රූපස්ස සන්නතී කඛළිකාපරා ආහාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිතාදිපාදානියං නිකමන්තං. කතමන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං මහාභූතං? නිකමෙසංකල්පය නිකමන්තං ථෙඨ්ඤායන්තං ආපොධාතු ඉදන්තං රූපං අනුපාදිතාදිපාදානියං මහා

භූතං කතමන්තං රූපං අනුපාදිත්තුපාදානියං නමගාමුතං.
 සද්දයතනං කායවිඤ්ඤානම් වච්චිඤ්ඤානම් රූපස්ස ලුත්තා රූපස්ස
 මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා යං
 වා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං නකම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ග
 ඤායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස ස
 න්තති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං උපාදිත්තුපාදානි
 පාදානියං නමගාමුතං කතමන්තං රූපං උපාදිත්තුපාදානි
 යං ඔලාරිකං? වක්ඛායතනං = පෙ = කායායතනං යංවා පන
 ඤ්ඤමපි අනි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගඤායතනං
 රසායතනං ටොසිඤ්ඤායතනං, ඉදන්තං රූපං උපාදිත්තුපාදා
 නියං ඔලාරිකං කතමන්තං රූපං උපාදිත්තුපාදානියං සුමු
 මං? ඉනිඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං යංවා පනඤ්ඤමපි අනි
 රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උ
 පවයො රූපස්ස සන්තති කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූ
 පං උපාදිත්තුපාදානියං සුමුමං කතමන්තං රූපං අනුපාදි
 තුපාදානියං ඔලාරිකං? සද්දයතනං යංවා පනඤ්ඤමපි අනි
 රූපං නකම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගඤායතනං රසායත
 නං ටොසිඤ්ඤායතනං, ඉදන්තං රූපං අනුපාදිත්තුපාදානියං ඔ
 ලාරිකං කතමන්තං රූපං අනුපාදිත්තුපාදානියං සුමුමං?
 කායවිඤ්ඤානම් වච්චිඤ්ඤානම් රූපස්ස ලුත්තා රූපස්ස මුදුතා රූ
 පස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා යංවා පන
 ඤ්ඤමපි අනි රූපං නකම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු
 රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිකාරො ආභාරො, ඉද
 න්තං රූපං අනුපාදිත්තුපාදානියං සුමුමං කතමන්තං රූපං
 උපාදිත්තුපාදානියං දුරෙ? ඉනිඤ්ඤං පුරිසිඤ්ඤං ජිවිතිඤ්ඤං යං
 වා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආ
 පොධාතු රූපස්ස උපවයො රූපස්ස සන්තති කබලිකාරො ආභා
 රො, ඉදන්තං රූපං උපාදිත්තුපාදානියං දුරෙ කතමන්තං
 රූපං උපාදිත්තුපාදානියං සන්තිකෙ? වක්ඛායතනං = පෙ = කා
 යායතනං යංවා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූ
 පායතනං ගඤායතනං රසායතනං ටොසිඤ්ඤායතනං, ඉදන්තං
 රූපං උපාදිත්තුපාදානියං සන්තිකෙ කතමන්තං රූපං අනු
 පාදිත්තුපාදානියං දුරෙ? කායවිඤ්ඤානම් වච්චිඤ්ඤානම් රූපස්ස
 ලුත්තා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤාතා රූපස්ස ජරතා රූ
 පස්ස අනිච්චතා යංවා පනඤ්ඤමපි අනි රූපං නකම්මස්ස කත

රූපං මහාභූතං ඔලාරිකං කතමන්තං රූපං මහාභූතං සුඛිමි? ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං මහාභූතං සුඛිමි. කුතමන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං ඔලාරිකං? චක්කායතනං පෙ. රසායතනං, ඉදන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං ඔලාරිකං කතමන්තං ජූපං නිමග්ගාභූතං සුඛිමි? ඉද්ධියං පෙ. කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං දුමුමි. කතමන්තං රූපං මහාභූතං දුරෙ? ආපොධාතු, ඉදන්තං රූපං මහාභූතං දුරෙ. කතමන්තං රූපං මහාභූතං සංගතීකෙ? පොඨබ්බායතනං ඉදන්තං රූපං මහාභූතං සංගතීකෙ. කතමන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං දුරෙ? ඉද්ධියං පෙ. කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං දුරෙ. කතමන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං සංගතීකෙ? චක්කායතනං පෙ. රසායතනං, ඉදන්තං රූපං නිමග්ගාභූතං සංගතීකෙ. රූපායතනං දිසංසද්දායතනං සුභං ගතියායතනං රසායතනං පොඨබ්බායතනං මුතං සංඛං රූපං මනසා විඤ්ඤානං රූපං එවං චතුබ්බිධෙන රූපසංගතො චතුක්කං කිමන්තං රූපං පඨවිධාතු? යං කක්කලං ඛරිගතං කක්කලතං කක්කලභාවො අර්ක්කතංවා බහිමාවා ලපාදින්නංවා අනුපාදින්නංවා, ඉදන්තං රූපං පඨවිධාතු. කතමන්තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිතෙතො සිතෙගතං බක්කතං රූපසං අර්ක්කතංවා බහිමාවා ලපාදින්නංවා අනුපාදින්නංවා, ඉදන්තං රූපං ආපොධාතු—කතමන්තං රූපං තෙජොධාතු යං තෙජොතෙජොගතං ලසොලසායතනං දුමුමි. ලසුමාගතං අර්ක්කතංවා බහිමාවා ලපාදින්නංවා අනුපාදින්නංවා, ඉදන්තං රූපං තෙජොධාතු. කතමන්තං රූපං වායොධාතු? යං වායො වායොගතං එමහිතතං රූපසං අර්ක්කතංවා බහිමාවා ලපාදින්නංවා අනුපාදින්නංවා, ඉදන්තං රූපං වායොධාතු. කතමන්තං රූපං ලපාදිවක්කායතනං පෙ. කබලිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං ලපාදි. එවං පච්චිධෙන රූපසංගතො පච්චිකං රූපායතනං චක්කවිඤ්ඤායං රූපං සද්දායතනං සොත විඤ්ඤායං රූපං ගතියායතනං ඝාණිවිඤ්ඤායං රූපං රසායතනං ජිහ්වා විඤ්ඤායං රූපං පොඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤායං රූපං සංඛං රූපං මනො විඤ්ඤායං රූපං එවං ජබ්බිධෙන රූපසංගතො ජතං රූපායතනං චක්ක විඤ්ඤායං රූපං සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤායං රූපං ගතියායතනං ඝාණිවිඤ්ඤායං රූපං රසායතනං ජිහ්වා විඤ්ඤායං රූපං

ඵොභිබ්බා යත්තං කායවිඤ්ඤායං රූපං රූපායතනං සද්දයතනං
 ගතියතනං රසායතනං ඵොභිබ්බා යත්තං මනෝධාතුවිඤ්ඤායං
 රූපං සබ්බරූපං මනෝවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤායං රූපං ඵචං භූතා
 විධිත රූපසීගතො සත්ත්වං රූපාය
 තනං චක්ඛුචිඤ්ඤායං රූපං සද්දයතනං සොතවිඤ්ඤායං රූපං
 ගතියතනං භාණ්ඩවිඤ්ඤායං රූපං රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤායං
 රූපං මනාසිකො ඵොභිබ්බාසුඛසංචයො කායවිඤ්ඤායං රූපං
 අමනාසිකොඵොභිබ්බාසුඛසංචයො කායවිඤ්ඤායං රූපං රූපා
 යතනං සද්දයතනං ගතියතනං රසායතනං ඵොභිබ්බායතනං
 මනෝධාතුවිඤ්ඤායං රූපං සබ්බං රූපං මනෝවිඤ්ඤාණධාතුවි
 ඤ්ඤායං රූපං, ඵං අභිවිධිත රූපසගතො අභිකා
 කතමන්තං රූපං චක්ඛුඤ්ඤායං? යං චක්ඛු චතුන්තං මහා
 භූතානං උපාදය පසාදෙ පෙ සුඤ්ඤාගාමො පෙසො, ඉද
 න්තං රූපං චක්ඛුඤ්ඤායං කතමන්තං රූපං සොතිඤ්ඤායං — පෙ —
 ඝාණිඤ්ඤායං පෙ ජිව්හිඤ්ඤායං පෙ කායිඤ්ඤායං
 = පෙ — ඉන්ද්‍රියිඤ්ඤායං පෙ පුරිසිඤ්ඤායං පෙ ජිව්හිඤ්ඤායං
 යො තෙසං රූපිනං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා චි
 තානා පාලනා ජිව්හං ජිව්හිඤ්ඤායං, ඉදන්තං රූපං ජිව්හිඤ්ඤායං
 කතමන්තං රූපං නඉඤ්ඤායං? රූපායතනං පෙ කඛළිකා
 රො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං නඉඤ්ඤායං, ඵචං නච විධිත රූපසංග
 හො නචක්ඛං කතමන්තං රූපං චක්ඛුඤ්ඤායං? යං චක්ඛු චතුන්තං මහාභූතානා
 උපාදය පසාදෙ පෙ සුඤ්ඤාගාමො පෙසො, ඉදන්තං රූපං චක්ඛුඤ්ඤායං
 කතමන්තං රූපං සොතිඤ්ඤායං පෙ ඝාණිඤ්ඤායං පෙ ජිව්හිඤ්ඤායං
 පෙ කායිඤ්ඤායං පෙ ඉන්ද්‍රියිඤ්ඤායං පෙ පුරිසිඤ්ඤායං පෙ ජිව්හිඤ්ඤායං
 යො තෙසං රූපිනං ධම්මානං ආයු සිති යපනා යාපනා ඉරියනා චිත
 නා පාලනා ජිව්හං ජිව්හිඤ්ඤායං, ඉදන්තං රූපං ජිව්හිඤ්ඤායං
 කතමන්තං රූපං නඉඤ්ඤායං සප්පට්ඨං? රූපායතනං පෙ ඵොභිබ්බායතනං,
 ඉදන්තං රූපං නඉඤ්ඤායං සප්පට්ඨං භූතමන්තං රූපං නඉඤ්ඤායං
 අප්පට්ඨං? කායවිඤ්ඤායං පෙ කඛළිකාරො ආභාරො, ඉදන්තං රූපං
 නඉඤ්ඤායං අප්පට්ඨං, ඵචං ද සවිධිත රූපසංගහො දසකං කත
 මන්තං රූපං චක්ඛායතනං? යංවා චක්ඛු චතුන්තං මහාභූතානං උ
 පාදය පසාදෙ පෙ සුඤ්ඤාගාමො පෙසො, ඉදන්තං

රූපං චක්ඛායනනං කතමනනං රූපං සංසාරායනනං
 ආලෝකං ආලෝකනං ආලෝකනං ආලෝකනං = පෙ-
 කායායනනං ආලෝකනං රූපායනනං ආලෝකනං සද්දයනනං
 ආලෝකනං ගන්ධායනනං ආලෝකනං රසායනනං ආලෝකනං
 චේතසිකායනනං පඨවිධානං ආලෝකනං චේතසිකාධානං පඨවි-
 නනං රූපං චේතසිකායනනං කතමනනං රූපං අනිද්දයනනං
 අපරිච්ඡේදං බවිජ්ජායනනං පරිච්ඡේදනං? ආනිද්දයනං ආලෝකනං ක-
 බ්ච්චිකායනනං ආනිද්දයනං රූපං අනිද්දයනනං අපරිච්ඡේදං බමරා-
 යනනං පරිච්ඡේදනං චචං චනා දසවිසමා රූපසංගහො
 චනාදසං රූපවිනනං අපරිච්ඡේදනං ආනිද්දයනං

කතමෙධමො කුසලා? තිණි කුසල ඉලාති අලොභො
 අදොසො අමොහො භං සමපසුතො වෙදනා කබ්භො ස-
 ඤ්ඤාකම්මො සංඛාරකම්මො විඤ්ඤාණකම්මො භං සමුප්පාදනං කා-
 යකාමච්චිකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙධමො කුසලා, කතමෙධමො
 අකුසලා තිණි අකුසල මුල නිලොභොදොසොමොහො තදකම්මාති
 ලොසා කං සමපසුතො වෙදනා කබ්භො සඤ්ඤාකම්මො සංඛරා-
 කම්මො විඤ්ඤාණකම්මො භං සමුප්පාදනං කායකම්මං මනොකම්මං
 පොකම්මං ඉප්පධමිතො අකුසලා, කතමෙධමො අව්‍යාකතාකුස-
 ලාකුසලානං ධම්මානං විපාකාකාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අප-
 රිච්ඡාපග්ගවෙදනාකම්මො සඤ්ඤාකම්මො සංඛාරකම්මො විඤ්ඤා-
 ණකම්මොයෙවධමිතොතිරිකා තෙවකුසලානං කුසලානවකම්මවිපාකා
 සංඛංව රූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධමො අව්‍යාකතා ක-
 තමෙධමො සුඛායවෙදනාය සමපසුතො? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ
 රූපාවචරෙ අපරිච්ඡේදනො සුඛං වෙදනං සමපසුතො තං සමපසු-
 තො සඤ්ඤාකම්මො සංඛාරකම්මො විඤ්ඤාණකම්මො, ඉමෙ-
 ධමො සුඛාය වෙදනාය සමපසුතො කතමෙධමො පුකුසාය
 වෙදනාය සමපසුතො පුකුසායං කාමාවචරෙ පුකුසාවෙදනං
 සමපසුතො තං සමපසුතො සඤ්ඤාකම්මො සංඛාරකම්මො වි-
 ඤ්ඤාණකම්මො, ඉමෙධමො පුකුසාය වෙදනාය සමපසුතො
 කතමෙධමො අපුකුසාය වෙදනාය සමපසුතො? අපුකුසාය
 ධමුතං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරිච්ඡේදනො
 අපුකුසාය වෙදනං සමපසුතො තං සමපසුතො සඤ්ඤාකම්මො
 සංඛාරකම්මො විඤ්ඤාණකම්මො, ඉමෙධමො අපුකුසාය වෙ-
 දනාය සමපසුතො කතමෙධමො විපාකා? කුසලාකුසලානං
 ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිච්ඡේදනං

පනතා වෙදනාකඩකොටො පෙට්ඨකොටො විඤ්ඤාණකොටො ඉතෙධි
 මිටා විපාකා කතමෙධිමිටා විපාකාධිමිටා කුසලාකුසලා
 ධම්මා භාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාරනා වෙ
 දනාකනිකොටො පෙට්ඨකොටො විඤ්ඤාණකොටො ඉතෙධිමිටා විපා
 කාධිමිටා කතමෙධිමිටා නෙට්ඨිපාකාධිමිටා කතමෙධිමිටා
 සෙව ධර්මා කිරිසා නෙට්ඨිකුසලා නාකුසලා නවතමෙධිමිටා ස
 භංගරූපං අස ඛයාවධිමිටා ඉතෙධිමිටා නෙට්ඨිපාකා නවතමෙධි
 මිටා කතමෙධිමිටා උපාදිනුපාදනියා? සාසවාකුසලා
 කුසලානං ධම්මානං විපාකා භාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවච
 රා වෙදනාකොටො පෙට්ඨකොටො විඤ්ඤාණකොටො සංවරූපං ක
 මෙසසකතනා, ඉතෙධිමිටා උපාදිනුපාදනියා කතමෙධි
 මිටා අනුපාදිනුපාදනියා? සාසවා කුසලාකුසලාධිමිටා භාමාව
 චරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාකොටො පෙට්ඨකොටො වි
 ඤ්ඤාණකොටො සෙවධිමිටා කිරිසා නෙට්ඨිකුසලා නාකුසලා නව
 තමෙධිමිටා සංවරූපං කතමෙධිමිටා ඉතෙධිමිටා අනුපාදි
 නුපාදනියා කතමෙධිමිටා අනුපාදිනුපාදනියා අප
 රිසාරනා මග්ගාව මග්ගප්පානිව අසංඛාරාව ධාරු ඉතෙධිමිටා
 අනුපාදිනුපාදනියා අනුපාදනියා කතමෙධිමිටා සංකිලිසි සංකිලෙ
 සිකා? නිඤ්ඤාකුසලප්පානි ලොභො දෝසො මොහො නදෙක
 භිව කිලෙසානං සමුද්ග්ගො වෙදනාකොටො පෙට්ඨකොටො වි
 ඤ්ඤාණකොටො නා සමුද්ග්ගො කාමාසමිමං උච්චාසමිමං මනොක
 මිමං, ඉතෙධිමිටා සංකිලිසිසංකිලෙසිකා කතමෙධිමිටා අසං
 කිලිසිසංකිලෙසිකා, සාසවා කුසල ව්‍යායානා ධර්මා භාමාවචරා
 රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකොටො වෙදනාකොටො සංකුසල
 කොටො සංඛාරකොටො විඤ්ඤාණකොටො ඉතෙධිමිටා අසංකි
 ලිසිසංකිලෙසිකා කතමෙධිමිටා අසංකිලිසිසංකිලෙසිකා
 අපරිසාරනා මග්ගාව මග්ගප්පානිව අසංඛාරාව ධාරු ඉතෙධි
 මිටා අසංකිලිසිසංකිලෙසිකා කතමෙධිමිටා සංකිලිසිසංකිලෙසිකා
 සම්මතකා සම්මතරභූමිසං භාමාවචරෙ රූපාවචරො අපරිසාර
 නො විතකකම්මානං සමෙත්තං නං සම්මතකා වෙදනාකො
 ටො පෙට්ඨකොටො විඤ්ඤාණකොටො ඉතෙධිමිටා සම්මතකා සම්
 මතකා කතමෙධිමිටා අවිතකකම්මාරමතො? අවිතකකම්මාරම
 තනුමිසං රූපාවචරො අපරිසාරනා විමාරං භංගො නං ස
 මුද්ග්ගො වෙදනාකොටො පෙට්ඨකොටො විඤ්ඤාණකොටො ඉ
 තෙධිමිටා අවිතකකම්මාරමතො කතමෙධිමිටා අවිතකකම්මාරො?

අවිතකත අවිචාරයුතියං කාමාවච්ඡෙද රූපාවච්ඡෙද අරූපාවච්ඡෙද අපරියාපනෙනා වෙදනාකම්මෙකං — අප — විඤ්ඤාණකම්මෙකං සංඛං ව රූපා අසම්පිතං ව ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අවිතකතාදවිචාරාකත නමෙ ධම්මා පිතිසහගතා? පිතිකම්මෙකං කාමාවච්ඡෙද රූපාවච්ඡෙද අපරියාපනෙනා පිතිං ධර්මං තං සම්පසුතෙනා අවදානාකම්මෙකං උපෙසං විඤ්ඤාණකම්මෙකං, ඉමෙ ධම්මා පිතිසහගතා කතමෙධම්මා සුඛසහගතා? සුඛයුතියං කාමාවච්ඡෙද රූපාවච්ඡෙද අපරියාපනෙනා සුඛං ධර්මං තං සම්පසුතෙනා සඤ්ඤාකම්මෙකං සංඛාරකම්මෙකං විඤ්ඤාණකම්මෙකං, ඉමෙධම්මා සුඛසහගතා කතමෙධම්මා උපෙකම්මසහගතා? උපෙකම්මයුතියං කාමාවච්ඡෙද රූපාවච්ඡෙද අරූපාවච්ඡෙද අපරියාපනෙනා උපෙකම්ම ධර්මං තං සම්පසුතෙනා සඤ්ඤාකම්මෙකං සංඛාරකම්මෙකං විඤ්ඤාණකම්මෙකං, ඉමෙධම්මා උපෙකම්ම සහගතා කතමෙධම්මා දසකතෙනා පහානම්මා? තිණ්සංයෝජනාති සක්කායදිට්ඨි විචිකිල්ලා සිලබ්ධතපරාමාසො තප්ප කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අසුඤ්ඤා පුට්ඨානො අරියානං අදසසාවි අරියධම්මසො අසොච්ඡෙද අරියධම්මෙ අවිනිතො සපුරිසානං අදසසාවි සපුරිසධම්මසො අනොච්ඡෙද සපුරිසධම්මෙ අවිනිතො රූපං අත්තතො සමුපසංගති රූපවත්තංවා අත්තානං අත්තතිවා රූපං රූපස්මිංවා අත්තානං, වෙදනං අත්තතො සමුපසංගති වෙදනාපත්තංවා අත්තානං අත්තතිවා වෙදනං වෙදනාසවා අත්තානං, සඤ්ඤා අත්තතො සමුපසංගති සඤ්ඤාවත්තංවා අත්තානං අත්තතිවා සඤ්ඤා සඤ්ඤාසවා අත්තානං, සංඛාරෙ අත්තතො සමුපසංගති සංඛාරවත්තංවා අත්තානං අත්තතිවා සංඛාරෙ සංඛාරෙසුචා අත්තානං විඤ්ඤාණං අත්තතො සමුපසංගති විඤ්ඤාණවත්තංවා අත්තානං අත්තතිවා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණස්මිංවා අත්තානං, යා ඵරූපා දිඨි දිඨිගතං දිඨිගතං දිඨිකාත්තා රො දිඨිවිසුකාසිතං දිඨිවිසංකිතං දිඨිසමඤ්ඤාප්තං ගාතො පතිසංගො අතිතිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිත්තාපප්පා මිත්තං තිසංගතං විපරිසෙසගාතො, අයං චුළුවති සක්කායදිට්ඨි ගාත කතමා විචිකිල්ලා? සපුරිකංඛති විචිකිල්ලති ධම්මෙකංඛති විචිකිල්ලති සංයෝජනංඛති විචිකිල්ලති සික්කායකංඛති විචිකිල්ලති පුබ්බගෙනා කංඛති විචිකිල්ලති අපරතො කංඛති විචිකිල්ලති පුබ්බගතාපරතො කංඛති විචිකිල්ලති ඉදප්පච්ඡතො පටිච්ඡසමුප්පත්තාසු ධම්මෙසු කංඛති විචිකිල්ලති, යා

එවරුපා කැබා කැබායනා කැබා සිනහන. විවිධ විවිධවත්, ඉන්කං වෙඩා පටා සංසයෝ අනෙකාසගානා ආසපනා පරි සපනා අපරියෝගාහනා මුනිවත්තං නිනාසා මනෝවිල බෝ, අයං වුවුවත් විවිධවත්, තත්ත තත්තමා සිලබ්තපරා මාසෝ ඉතෝ, බිහිසා සමනොහමනානං සිලන පුටි වනොන පුටි සිලබ්තන පුටි යා එවරුපා දිසි දිසිනං දිසිගනං දිසිකානානා දිසිවිසුකායිනං දිසිවිසුකායිනං දිසිසංසුකායිනං හා හෝ පතිසානෝ අනිතිවේසෝ පරාමාසෝ කුමමහො මිලාප පො මිලාපනං නිසායනනං විපරියෙසනානෝ, අයං වුවුවත් සිලබ්තපරාමාසෝ, ඉතානි නිණිසංයෝජනානි තදෙකසාව කි ලෙසා නා සමපයුතො වෙදනාකනිකෝ පෙවිසුකානි කබොනා නං සමුදානං කායකමමං වජිකමමං මනොකමමං, ඉ මෙ ධම්මා දසුනෙනා පහානබ්බා කතමෙ ධම්මා භාවනා ය පහානබ්බා? අවසේසෝ ලොහෝ දෙසෝ මොහෝ තදෙක සාව කිලෙසා නං සමපයුතො වෙදනාකනිකෝ පෙවිසුකානි කබොනා නං සමුදානං කායකමමං වජිකමමං මනොකමමං, ඉ මෙ ධම්මා භාවනා ය පහානබ්බා කතමෙ ධම්මා ද්‍රෝ වදසුනෙනා නහාවනාය පහානබ්බා? කුසලාචාරානාධම්මා කා මාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනා වෙදනාකනි කෝ පෙවිසුකානි කබොනා සබ්බං රූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉ මෙ ධම්මා තෙවදසුනෙනා නහාවනාය පහානබ්බා කතමෙ ධම්මා දසුනෙනා පහානබ්බා හෙතුකා? නිණිසංසුකායි නානි සකකායදිසි විවිධවත් සිලබ්තපරාමාසෝ — තත්ත තත්තමා සකකායදිසි පෙවිසුකානි අයං වුවුවත් සකකායදිසි තත්ත තත්තමා විවිධවත් පෙවිසුකානි අයං වුවුවත් විවිධවත් — තත්ත තත්තමා සිලබ්තපරාමාසෝ පෙවිසුකානි අයං වුවුවත් සිලබ්තපරා මාසෝ, ඉතානි නිණි සංයෝජනානි තදෙකසාවකිලෙසා නං සමප යුතො වෙදනාකනිකෝ පෙවිසුකානි කබොනා නං සමුදානං කායකමමං වජිකමමං මනොකමමං, ඉ මෙ ධම්මා දසු නෙනා පහානබ්බා හෙතුකා? නිණි සංයෝජනානි සකකාය දිසි විවිධවත් සිලබ්තපරාමාසෝ, ඉ මෙ ධම්මා දසුනෙනා පහා නබ්බා තදෙකසාව ලොහෝ දෙසෝ මොහෝ, ඉ මෙ ධම්මා දසු නෙනා පහානබ්බා හෙතු තදෙකසාව කිලෙසා නං සමපයුතො වෙ දනාකනිකෝ පෙවිසුකානි කබොනා නං සමුදානං කාය කමමං වජිකමමං මනොකමමං, ඉ මෙ ධම්මා දසුනෙනා පහාන

බබ්බෙහුනා කතෙ ධර්මා භාවනාය පභානබ්බෙහුනා? ආ
 වජ්ජසෙ ලොභො පදංගො මොහො, ඉතෙධම්මා භාවනාය පභා
 නබ්බෙහු. තදෙකථි ච කිලෙසා තිං සම්පත්තො, වෙදනාකම්
 භො පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො, තංසම්මාදානං කායකම්මං ච
 චිත්තම්මං මනොකම්මං, ඉතෙ ධර්මා භාවනාය පභානබ්බෙහුනා
 කතෙධම්මා නෙවදස්සනෙන නිත්තාචිත්තාය පභානබ්බෙහු
 නා? තෙ ධර්මෙ සප්පජා අමසෙසා කුසල්ලාකුසල්ලාභාසනා ධර්මා
 කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනතා වෙදනාකම්
 භො සංකාරාකම්භො සංඛාරාකම්භො විසුඤ්ඤාණකම්භො සබ්බං
 ච රූපා අසංඛාරා ධාතු, ඉතෙධම්මා නෙවදස්සනෙන නිත්තා
 චිත්තාය පභානබ්බෙහුනා— කතමෙධම්මාආවයනාමිනො? සචා
 කුසල්ලාකුසල්ල ධර්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනා
 කම්භො පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො, ඉතෙධම්මා ආවයනාමි
 නො කතමෙධම්මා අපචයනාමිනො? චරතරොමග්ගා අපරි
 යාපනතා, ඉතෙධම්මා ආවයනාමි නො කතමෙධම්මා කෙච
 පුංචයනාමිනො නිප්පවයනාමිනො? කුසල්ලාකුසල්ලානං ධර්මානං
 විසාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනතා වෙ
 දනාකම්භො පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො සෙවධම්මා කිරිසා
 නෙවකුසල්ලා නාකුසල්ලා නවකම්මවිපාකා සබ්බං රූපා අසංඛාරා
 චධාතු, ඉතෙධම්මා නෙවආවයනාමිනො නිප්පවයනාමිනො කත
 මෙධම්මා සෙකම්භො? චරතරොමග්ගා අපරියාපනතා හෙසිමා
 නිවර්තීසාමිසුඤ්ඤාච්ඡාති; ඉතෙධම්මාසෙකම්භො—කතමෙධම්මා අසෙ
 කම්භො? උපරිපිමං අරහත්තථලං, ඉතෙධම්මා අසෙකම්භො කත
 මෙධම්මා නෙවසෙකම්භො නාසෙකම්භො? තෙධම්මෙ සප්පජා අවිසෙ
 සා කුසල්ලාකුසල්ලවරාකතා ධර්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා
 වචරා අපරියාපනතා වෙදනාකම්භො—පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො
 සබ්බං ච රූපා අසංඛාරා ධාතු, ඉතෙධම්මා නෙවසෙකම්භො නාසෙ
 කම්භො කතමෙධම්මා පරිත්තා? සබ්බං ච කාමාවචරාකුසල්ලාකුසල්ලාභා
 සනා ධර්මා රූපකම්භො—පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො, ඉතෙධම්මා
 පරිත්තා. කතමෙධම්මා මහග්ගතා? රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසල්
 ලාභාකතා ධර්මා වෙදනාකම්භො—පෙ—විසුඤ්ඤාණකම්භො, ඉතෙ
 ධම්මා මහග්ගතා. කතමෙධම්මා අප්පමාණා? අපරියාපනතා මග්ගා
 ච මග්ගප්පානිච අසංඛාරා ධාතු, ඉතෙධම්මා අප්පමාණා—කත
 මෙධම්මා පරිත්තාරූපමාණා? පරිත්තාරූපමෙම ආරබ්භා යෙ උපපජ්ජ
 තති විත්තමෙධසිකා ධර්මො, ඉතෙධම්මා පරිත්තාරූපමාණා—කත

මේ බලමා මහතනා රචනා මහගනනෙ බලව ආරචන යෙ උපපාදානි විතතවෙනසිකා බලමා, ඉමෙබලමා මහගනනාරචනා. කතමෙ බලමා අපමාණා රචනා? අපමාණෙබලව ආරචන යෙ උපපාදානි විතතවෙනසිකා බලමා ඉමෙබලමා, අපමාණාරචනා කතමෙබලමා හිනා? හිනි අකුසලමුලානි ලොහො දෙසො මොහොතාදෙකසාව කිලෙසා නං සමපයුතො වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො නං සමුදානං කායකිනං වජිකමුඛං මනොකමුඛං ඉමෙබලමාහි යා. කතමෙ බලමා මැකිමා? සාසවා කුසලා කුසලා ව්‍යාකතා බලමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, ඉමෙබලමා මැකිමා, කතමෙබලමා පණිනා අපරිසාපනා මග්ගාව මග්ගඵලානිව අසඬිතාව ධාතු, ඉමෙබලමා පණිනා, කතමෙබලමා මිච්ඡත්තනියතා? පඤ්ඤානිති ආනන්දාරකානි යාව මිච්ඡාදිසි නිසනා? ඉමෙබලමා මිච්ඡත්තනියතා, කතමෙබලමා සමතනනියතා ව තතාරොමග්ගාඅපරිසාපනා, ඉමෙබලමා සමතනනියතා, කතමෙ බලමා අනියතා? තෙ බලමෙ සපෙතො අවසෙසා කුසලා කුසලා ව්‍යාකතා බලමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනා වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, සඬංව රූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙබලමා අනියතා. කතමෙබලමා මග්ගාරචනා? අරියමග්ගං ආරචන යෙ උපපාදානි විතතවෙනසිකා බලමා, ඉමෙබලමා මග්ගාරචනා. කතමෙබලමා මග්ගහෙතුකා? අරියමග්ගසමබ්බිසං මග්ගබ්බානි සපෙතො නං සමපයුතො වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, ඉමෙබලමා මග්ගහෙතුකා, අරියමග්ගසමබ්බිසං සමුච්ඡි මග්ගාවෙව හෙතු ව සමමාදිසි සපෙතො නං සමපයුතො වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, ඉමෙබලමා මග්ගහෙතුකා, අරියමග්ගසමබ්බිසං අලොහො අදෙසො අමොහො, ඉමෙබලමා මග්ගහෙතු නං සමපයුතො වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, ඉමෙබලමා මග්ගහෙතුකා. කතමෙබලමා මග්ගාධිපතීනො? අරියමග්ගං අධිපතීං කර්තො යෙ උපපාදානි විතතවෙනසිකා බලමා, ඉමෙබලමා මග්ගාධිපතීනො, අරියමග්ග සමබ්බිසං විමංසානි පට්ඨාසං මායා භාවයනාසං විමංසං සපෙතො නං සමපයුතො වෙදනාකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකිනො, ඉමෙබලමා මග්ගාධිපතීනො, කතමෙබලමා උපපනා යෙ බලමා ජාතා භූතා සංඝරාතා නිබ්බා

තනා අභිනිබ්බතනා පාතුගුතා උපපන්නා සමුප්පන්නා උභිතා සමුභිතා උපපන්නා උපපන්නං සේනසංගතිතා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා උපපන්නා කතමෙධම්මා අනුප්පන්නා? යෙධම්මා අජාතා අපුතා අසංකප්පාතා අනිබ්බතනා අනභිනිබ්බතනා අපාතුගුතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුභිතා අසමුභිතා අනුප්පන්නා, අනුප්පන්නං සේනසංගතිතා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා අනුප්පන්නා කතමෙධම්මා උපපාදින්නා? කුසලා කුසලානං ධම්මානං අවිපකකම්පාකානං විජාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපන්නා වේදනාකධකො පෙවිඤ්ඤාණකධකො යඤ්චරූපං කමමස්ස කතගතා උපපජ්ජස්සති, ඉමෙධම්මා උපපාදින්නා කතමෙධම්මා අතීතා? යෙධම්මා අතීතා නිරුඬා විගතා විපරිණතා අත්තංගතා අබ්බතංගතා උපපජ්ජන්ති විගතා අතීතා අතීතං සේනසංගතිතා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා අතීතා කතමෙධම්මා අනාගතා? යෙධම්මා අජාතා අපුතා අසංකප්පාතා අනිබ්බතනා අනභිනිබ්බතනා අපාතුගුතා අනුප්පන්නා අනුභිතා අසමුභිතා අනාගතා අනාගතං සේනසංගතිතා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා අනාගතා කතමෙධම්මා පච්චුප්පන්නා? යෙධම්මා ජාතා ගුතා සංකප්පාතා නිබ්බතනා අභිනිබ්බතනා පාතුගුතා උපපන්නා සමුප්පන්නා උභිතා සමුභිතා පච්චුප්පන්නා පච්චුප්පන්නං සේනසංගතිතා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං ඉමෙධම්මා පච්චුප්පන්නා කතමෙධම්මා අතීතා රච්චණා? අතීතෙධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා, ඉමෙධම්මා අතීතාරම්භණං කතමෙධම්මා අනාගතාරම්භණා? අණාගතෙධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා, ඉමෙධම්මා අනාගතාරම්භණං කතමෙධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්භණා? පච්චුප්පන්නෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උපපජ්ජන්ති විතතවේනසිකා ධම්මා, ඉමෙධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්භණං කතමෙධම්මා අජ්ඣත්තා? යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං සත්තානං අජ්ඣත්තං පච්චිත්තං නිශ්චයා පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා අජ්ඣත්තා කතමෙධම්මා බහිකා? යෙධම්මා තෙසං තෙසං පරස්සත්තානං පරපුග්ගලානං අජ්ඣත්තං පච්චිත්තං නිශ්චයා පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වේදනා සංකප්පා සංඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙධම්මා බහිකා කතමෙධම්මා අජ්ඣත්ත බහිකා? නුද්දායං ඉමෙධම්මා

අජිකිත්ත බහිසා කතමෙධම්මො අජිකිත්තාරමණො, අජිකිත්ත
ධම්මෙ ආරභ්‍ය සෙ උප්පජ්ජන්ති විත්තවෙතසිකා ධම්මො, ඉමෙධම්මො
අජිකිත්තාරමණො කතමෙධම්මො බහිසා රමමණො බහිසා ධම්මො
ආරභ්‍ය සෙ උප්පජ්ජන්ති විත්තවෙතසිකා ධම්මො, ඉමෙධම්මො
බහිසා රමමණො කතමෙධම්මො අජිකිත්තබහිසාරමණො? අජිකි
ත්ත බහිසා ධම්මො ආරභ්‍ය සෙ උප්පජ්ජන්ති විත්තවෙත
සිකා ධම්මො, ඉමෙධම්මො අජිකිත්ත බහිසා රමමණො කතමෙධ
ම්මො සනිදස්සනා සප්පට්ඨිකා? රූපායතනං, ඉමෙධම්මො සනිදස්සනා
සප්පට්ඨිකා කතමෙධම්මො? අනිදස්සනා සප්පට්ඨිකා? චක්ඛා යතනං
සොතායතනං ඝාණං යතනං ජ්ඣා යතනං කායා යතනං සද්දං
යතනං ගඤ්ඤායතනං රසායතනං ඵෙණ්ඩ්‍රිකායතනං ඉමෙධම්මො අ
නිදස්සන සප්පට්ඨිකා කතමෙ ධම්මො අනිදස්සන අප්පට්ඨිකා? වෙදනා
කබ්‍රහ්මා සංකප්පාසංකප්පා සංඛාරකබ්‍රහ්මා විඤ්ඤාණකබ්‍රහ්මා යද්ධි
රූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨිකං ධම්මොයතනාපරිශාපනතං අසංඛ
තාවධාතු, ඉමෙධම්මො අනිදස්සනඅප්පට්ඨිකා භික්ඛං කතමෙ
ධම්මොතෙහු? තසොකුසලතෙහු තසො අකුසලතෙහු තසො අව්‍යාක
තතෙහු නවකාමා චචරතෙහු ඡරූපාචචරතෙහු ඡරූපාචචරතෙහු
තු ඡරූපාචචරතනාතෙහු තත්තත්තම තසො කුසලතෙහු
අලොභො අද්දෙසො අමොහො තත්ත කතමො අලොභො
යො අලොභො අලුඛායා අලුඛිතතනා අසාරානා අසාර
ජ්ජනා අසාරජ්ජිතතනං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං
අයං වුවච්ඡි අලොභො තත්ත කතමො අද්දෙසො?
තො අද්දෙසො අදුස්සනා අදුස්සිතතනං මෙතති මෙතනා
යනා මෙතනාසිතතනං අනුදද්ද අනුදද්දයනා අනුදද්දසිතතනං
භිතෙසිතා අනුකම්පා අව්‍යාපාදෙ අව්‍යාපජ්ජන්තා අද්දෙසො කුස
ලමූලං අයං වුවච්ඡි අද්දෙසො තත්ත කතමො අමොහො? දු
කෙඛ ඤ්ඤාණං දුකඛසමුදයෙ ඤ්ඤාණං දුකඛනිරෝධෙ ඤ්ඤාණං දුකඛ
නිරෝධාමිතියා පටිපද්ධිය ඤ්ඤාණං පුබ්බගෙන ඤ්ඤාණං අපරගෙන
ඤ්ඤාණං පුබ්බනනාපරගෙන ඤ්ඤාණං ඉද්දප්පච්චයනා පටිච්චසමුප්ප
නෙනසු ධම්මොසු ඤ්ඤාණං, යා චචරූපා ජිඤ්ඤා පජානනා විචයො
පටිච්චයො ධම්මොචයො සලලකඛණො උපලකඛණො පච්චිපලකඛ
ණො පණ්ඩිතං කොසලලං නෙපුඤ්ඤං වෙහව්‍යා විත්තා දුප්ප
ටිකඛා හුරි මෙධා පරිණාසිකා විපස්සනා සමපජ්ඤා පතොදෙ
පඤ්ඤාපඤ්ඤිකියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසංඝං පඤ්ඤාපාසාදෙ පඤ්ඤා
ආලොකො පඤ්ඤාමහාසො පඤ්ඤාපජ්ජානො පඤ්ඤාරතනං අ

මොහො ධම්මච්චිතො සම්මාදිසී, අයං වුවච්චි අමොහො, ඉමෙ
 තයො කුසලගෙහි.....තසා කතමෙ තයො අකුසලගෙහි?
 ලොහො දෙසො මොහො.....තසා කතමො ලොහො? යො රා
 ගො සාරාගො අනුතයො අනුරොධො නන්දිනන්දරාගො චිත්තස්ස
 සාරාගො ඉච්ඡා ඡ්ච්ඡා අර්හස්සානං ගෙධො පළිගෙධො ස
 ඝො පඤ්ඤා එජා මායා ජනිතා සංජනනී සිඛන්ති ජාලිනී
 සරිතා විසන්තිතා සුත්තං විසවා ආයුහිති දුතියං පණ්ඩිතව
 තොති චතූ චන්දො සන්ධිවො සින්නො අපෙක්ඛා පටිබ්බු
 ආසා ආසිංසනා අසිංසිතතං රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා
 පොඨිබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජිවිතාසා ජප්පා පරජප්පා
 අභිජප්පා ජප්පනා පජිතතං ලොඥ්ජං ලොඥ්ජායනා ලොඥ
 ජ්ජායිතතං පුච්ඡිකතා සාධුකමන්තා අධිමරුගො විසමලොහො
 නිකන්ති නිකාමනා පප්පනා පිසනා සමප්පනා කාමතණ්හා
 භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා ආරූපතණ්හා නිරොධත
 ණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා පොඨ
 බ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔක්ඛො යොගො ගණ්ඨො උපාදනං ආව
 රණං නිවරණං ඡාදනං බ්බිකං උපකක්ඛිලෙසො අනුසයො ප
 ඊවුක්ඛං ලතා වෙච්චිතං දුක්ඛමුලං දුක්ඛනීදනං දුක්ඛප්පහ
 වො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං
 තණ්හාගද්දලං තණ්හාසමුදෙද අභිජ්ඣා ලොහො අකුසලමුලං
 අයං වුවච්චි ලොහො.....තසා කතමො දෙසො? අනන්ධ,
 මෙ අවරිති ආසාතො ජායති අනන්ධමෙ වරතීති ආසාතො ජා
 යති අනන්ධං මෙවරිසානති ආසාතො ජායති පියස්සමෙ
 මනාපස්ස අනන්ධං අවරි පෙ..... අනන්ධවරති පෙ.....
 අනන්ධං වරිසානති ආසාතො ජායති අප්පියස්ස මෙ
 අමනාපස්ස අනන්ධං අවරි =පෙ= අනන්ධං වරති=පෙ= අ
 නන්ධං වරිසානති ආසාතො ජායති අසානෙවාපන ආසාතො
 ජායති යො එවරුපො චිත්තස්ස ආසාතො පටිසාතො පටිසං
 පටිවිරොධො නොපොප්පනොපොසප්පනොපො දෙසො පදෙසො
 සම්පදෙසාචිත්තස්ස ව්‍යාපනා මනාපදෙසොතොධොකුක්ඛිතා
 කුක්ඛිතතං දෙසොසුස්සනා දුස්සිතතං ව්‍යාපනා ව්‍යාපජනා
 ව්‍යාපජිතතං විජරාධො පටිවිරොධො වණ්ඨිකතං අසුජරාපො අ
 නතමනතාචිත්තස්ස, අයං වුවච්චි දෙසො.....තසා කතමො මො
 හො? දුක්ඛඅඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ අ
 ඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධාමිනියා පටිපද්දය අඤ්ඤාණං පුබ්බගත අ

ඤාණං අපරනෙත ඤාණං පුබ්බන්තාපරනෙත ඤාණං ඉ
දප්පව්වයනා ඥානවිච්ඡේදප්පනනසු බ්‍රහ්මසු ඤාණං යං එව
රූපං අඤාණං අදස්සනං අනභිසම්මො අනතුබ්බො අස
මේඛාබො අසුභ්‍රව්වෙට්ඨො අසංඛාතනා අපරිප්පයානනො අසමි
කකණො අපච්චේදකකණො අපච්චකකි කමමං දුමමඡ්ඤා චාලනං
අසමඡ්ඤාං මොහො පමොහො සමමානනා අවිජ්ජා අවි
ජ්ජානො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිප්පයානං
අවිජ්ජාලඛනිමොහො අකුසලමූලං අයං චූච්චි චොහො, ඉමෙ
තයො අකුසලනෙතු. තස්ස කතමෙ තයො අව්‍යාකතනෙතු? කු
සලානංවා බ්‍රහ්මානං විපාකනො කිරියා ව්‍යාකතනෙසුවා බ්‍රහ්මෙසු
අලොභො අදොසො අමොහො, ඉමතයො අව්‍යාකතනෙතු
තස්ස කතමෙ නවකාමාවචරනෙතු තයොකුසලනෙතු තයො අ
කුසලනෙතු තයො? අව්‍යාකතනෙතු, ඉමෙනව කාමාවචරනෙතු
තස්ස කතමෙ ඡරූපාවචරනෙතු? තයො කුසලනෙතු තයො අ
ව්‍යාකතනෙතු, ඉමෙ ඡරූපාවචරනෙතු තස්ස කතමෙ ඡරූ
පාවචරනෙතු? තයො කුසලනෙතු තයො අව්‍යාකතනෙතු, ඉමෙ ඡ
රූපාවචරනෙතු තස්ස කතමෙ ඡපරිප්පයානනෙතු? තයො කු
සලනෙතු තයො අව්‍යාකතනෙතු, ඉමෙ ඡ අපරිප්පයානනෙතු ත
ස්ස කතමෙ තයො කුසලනෙතු අලොභො අදොසො අමොහො
තස්ස කතමො අලොභො? යො අලොභො අප්‍රිඛානා අප්‍රි
ඛිතන්තං අසාරාගො අසාරජ්ජා අසාරජ්ජනං අනභිසංඛා
අලොභො කුසලමූලං අයං චූච්චි අලොභො තස්ස කත
මො අදොසො? යො අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතන්තං — පෙ — අ
ව්‍යාපාදො අව්‍යාපජ්ඣො අදොසො කුසල මූලං, අයං චූච්චි අ
දොසො තස්ස කතමො අමොහො? දුක්ඛඤාණං දුක්ඛසමුද
යෙඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධනාමිති යාපට්ඨපදාස ඤා
ණං පුබ්බනෙත ඤාණං අපරනෙත ඤාණං පුබ්බන්තා පරනෙත
ඤාණං ඉදප්පව්වයනා පච්චිකමුප්පනනසු බ්‍රහ්මසු ඤාණං යං එ
වරූපාපඤා පජානනා විචයො පච්චයො බ්‍රහ්මවිචයො සලලක
ණා උපලකකිණා පච්චුපලකකිණා පණ්ඩිතං කොසලලං නෙපු
ඤාණං චෙතව්‍යා විනා උපපරිකාමා තුරි මෙධා පරිණාසිකා වි
පස්සනා සමපජ්ඣාං පනොදො පඤා පඤාඤායං පඤාබලං
පඤාසංඝං පඤාපාසාදො පඤාඤාපාලොකො පඤාඤාභිභාසො
පඤාපජ්ජොතො පඤාඤාරතං අමොහො බ්‍රහ්ම විව්‍යාසා සමොද්ධි
සි බ්‍රහ්මවිචයසමෙධාසංකප්පිතා මහාසංගං මහාපරියා පනතං, අයං

චිත්තී අමොහො, ඉමෙ තයො කුසලහෙතු භවතී භවතී භවතී
 තයො අවතාකතනෙතු? කුසලානං ධම්මානං විජානතො අලොභො
 අදොසො අමොහො, ඉමෙතයො අවතාකතනෙතු ඉමෙ ඡප්පරියාප
 න්තාහෙතු ඉමෙධම්මාහෙතු භවතී භවතී භවතී නහෙතු? තෙ ධම්මෙ
 උපෙක්ඛා අවසෙසා කුසලාකුසලවිතාකතාධම්මා කාමාවචරා රූපාව
 චරා අරූපාවචරා අපරිනාපහනා වේදනාකකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො
 සබ්බකුලාරූපං අසංඛතාවධාතු? ඉමෙධම්මා නහෙතු
 භවතී භවතී භවතී සහෙතුකා? තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා සහෙ
 තුකා වේදනාකකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො ඉමෙධම්මා ස
 හෙතුකා භවතී භවතී භවතී අහෙතුකා? තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා
 අහෙතුකා වේදනාකකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො සබ්බකුලාරූ
 පං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධම්මා අහෙතුකා භවතී භවතී භවතී හෙ
 තුසම්පයුත්තා? තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා සම්පයුත්තා වේදනාකකි
 නො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො, ඉමෙධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා
 භවතී භවතී භවතී හෙතුසම්පයුත්තා? තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා විප
 සුත්තා වේදනාකකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො සබ්බකුලාරූ
 පං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා භවතී භවතී භවතී
 හෙතුභව්වසනෙතුකාව? ලොභො මොහෙන හෙතුවේව සහෙතු
 කොව දොසො මොහෙන හෙතුවේව සහෙතුකොව මොහො
 දොසෙන හෙතුවේව සහෙතුකොව අලොභො අදොසො
 අමොහොතෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤං හෙතුවේව සහෙතුකාව, ඉමෙධම්මා
 හෙතුවේව සහෙතුකාව භවතී භවතී භවතී සහෙතුකාවේව
 නවහෙතු තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා සහෙතුකා තෙති ධම්මා
 උපෙක්ඛා වේදනාකකිනො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො —පෙ—
 ඉමෙධම්මා සහෙතුකාවේව නවහෙතු භවතී භවතී භවතී හෙතු
 වේව හෙතුසම්පයුත්තාව? ලොභො මොහෙන හෙතුවේව හෙ
 තුසම්පයුත්තාව මොහො ලොහෙන හෙතුවේව හෙතු
 සම්පයුත්තාව දොසො මොහෙන හෙතුවේව හෙතුසම්පයුත්තා
 ව මොහො දොසෙන හෙතුභව්ව හෙතුසම්පයුත්තාව අලො
 හො අදොසො අමොහො තෙ අඤ්ඤාමඤ්ඤං හෙතුවේව හෙ
 තුසම්පයුත්තාව ඉමෙධම්මා හෙතුවේව හෙතුසම්පයුත්තාව
 භවතී භවතී භවතී හෙතුසම්පයුත්තාවේව නවහෙතු? තෙති ධම්මෙ
 ති යෙධම්මා සම්පයුත්තා තෙති ධම්මෙ උපෙක්ඛා වේදනාකකිනො
 —පෙ— විඤ්ඤාණකකිනො, ඉමෙධම්මා හෙතුසම්පයුත්තාවේව නව

හෙතු කතමෙධමො නහෙතු සහෙතුකා? තෙනි ධර්මය
 යෙධමො නහෙතු සහෙතුකා වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤා
 ණකකිකො, ඉමෙධමො නහෙතු සහෙතුකා කතමෙධමො
 නහෙතු අනෙතුකා? තෙනිධමෙති යෙධමො නහෙතු අනෙ
 තුකා වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො සංඛාරා
 රූපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධමො නහෙතු අනෙතුකා කතමෙ
 ධමො සප්පව්වයා? පඤ්චකකිකො රූපකකිකො වෙදනාකකිකො
 සංඛාරකකිකො සංඛාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො ඉමෙධමො ස
 ප්පව්වයා කතමෙධමො අප්පව්වයා? අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධ
 මො අප්පව්වයා කතමෙධමො සංඛතා? යෙව තෙධමො ස
 ප්පව්වයා තෙව තෙධමො සංඛතා, කතමෙධමො අසංඛතා? යො
 ඵව සොධමො අප්පව්වයො සොඵව සොධමො අසංඛතා
 කතමෙධමො සනිදස්සනා? රූපායතනං, ඉමෙධමො සනිද
 ස්සනං කතමෙධමො අනිදස්සනා? චක්ඛායතනං —පෙ—
 ඵොඤ්ඤායතනං වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො ය
 ඤ්ඤාරූපං අනිදස්සනං අප්පවිසං ධම්මායතනපරිසාපනනං අසං
 ඛතාවධාතු, ඉමෙධමො අනිදස්සනං කතමෙධමො අප්පවි
 සා? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොඤ්ඤායතනං, ඉමෙධමො සප්ප
 විතා කතමෙධමො අප්පවිසා? වෙදනාකකිකො —පෙ— වි
 ඤ්ඤාණකකිකො යංචරූපං අනිදස්සනං අප්පවිසං ධම්මායතන
 පරිසාපනනං අසංඛතාවධාතු ඉමෙධමො අප්පවිසං කතමෙ
 ධමො රූපිනො? චතතාරො මහාභුතා චතුනතා මහාභුතානං
 උපාදය රූපං ඉමෙධමො රූපිනො කතමෙධමො අරූපි
 නො? වෙදනාකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො අසංඛතාවධා
 තු, ඉමෙධමො අරූපිනො කතමෙධමො ලොකියා? සාසවා
 කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවච
 රා රූපකකිකො —පෙ— විඤ්ඤාණකකිකො, ඉමෙධමො
 ලොකියා කතමෙධමො ලොකුතතරා? අපරිසාපනනායො
 ව මහාපලානිව අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධමො ලොකුතතරා කතමෙධමො
 කොනච්චිකස්සයො කොනච්චිකස්සයො? යෙ
 තෙධමො චක්ඛුචිකස්සයො නතෙධමො සොතච්චිකස්සයො, යෙ
 වාපන තෙධමො සොතච්චිකස්සයො නතෙධමො චක්ඛුචිකස්සයො,
 යෙනෙධමො චක්ඛුචිකස්සයො නතෙධමො සාණච්චිකස්සයො, යෙ
 වාපන තෙධමො සාණච්චිකස්සයො නතෙධමො චක්ඛුචිකස්සයො,
 යෙනෙධමො චක්ඛුචිකස්සයො නතෙධමො ජිහ්වාච්චිකස්සයො,

[illegible]

යනා, යෙතෙධම්මා කායච්ඡේදාදයනා නතෙධම්මා ජිව්හාච්ඡේදාදයනා,
යෙවාපන තෙධම්මා ජිව්හාච්ඡේදාදයනා චානෙධම්මා කායච්ඡේදාද
යනා, ඉමෙධම්මා කෙනාචි ච්ඡේදාදයනා තෙනෙචි න ච්ඡේදාදයනා

කිතමෙධම්මා ආසවා? චතතරො ආසවා කාමාසවො භවා
සවො දිඝාසවො අවිජ්ජාසවො තත්ත කතමො කාමාසවො?
යො කාමෙසු කාමච්ඡේදො කාමරාමො කාමනඤ්ඤා කාමතණ්හා
කාමසිනෙතො කාමපරිලාභො කාමමුත්ථා කාමඥ්ඤාසානං,
අයං වුවච්ඡි කාමාසවො තත්ත කතමො භවාසවො? යොහ
වෙසු භවච්ඡේදො භවරාගො භවනඤ්ඤා භවතණ්හා භවසිනෙතො
භවපරිලාභො භවමුත්ථා භවඥ්ඤාසානං, අයං වුවච්ඡි භවාසවො
තත්ත කතමො දිඝාසවො? සංඝො ලොකොතිවා අසංඝ
තො ලොකොතිවා අනුභවා ලොකොතිවා අනන්තවා ලොකො
තිවා තංජීවං තංසර්වත්තිවා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සර්ව
ත්තිවා හොති තථාගතො පරමරණ්ණාතිවා තහොති තථාගතො
පරමරණ්ණාතිවා හොතිව නවතොති තථාගතො පරමරණ්ණාතිවා
තෙවහොති න තහොති තථාගතො පරමරණ්ණාතිවා යා ඵවරු
පා දිසි දිසිගතං දිසිගතනං දිසිකන්තාරො දිසිවිසුකාසිතං දි
සිවිසුකුතං දිසිසංයෝජනං ගාභො පඨිසාහො අතිතිවෙසො
පරාමාසො කුමමගෙහො මිත්ථාපථො මිත්ථතං නිසායතනං වි
පරියෙසගාහො, අයං වුවච්ඡි දිඝාසවො, සංඝො මිත්ථාදිසි දිඝාස
වො තත්ත කතමො අවිජ්ජාසවො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛ
සමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරෝධගාමි
නියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බතෙන අඤ්ඤාණං අපරතෙන අ
ඤ්ඤාණං පුබ්බතොපරතෙන අඤ්ඤාණං ඉදංපට්ඨයනා පට්ඨවසමු
පපතොසු ධම්මසු අඤ්ඤාණං යං ඵවරුපං අඤ්ඤාණං අදස්ස
නං අනතිසමයො අනන්තබොධො අසංඝායො අපට්ඨවෙධො අ
සංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපට්ඨවෙක්ඛනා
අපට්ඨකුක්ඛතමං දුමොඤ්ඤං බාලං අසමපජ්ඣො මොහො ප
මොහො සමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාතො අවිජ්ජාතො අ
විජ්ජානුසංයො අවිජ්ජාපරිප්පඤ්ඤා අවිජ්ජාලංගි මොහො අකුසල
මූලං අයං වුවච්ඡි අවිජ්ජාසවො ඉමෙධම්මා ආසවා තත්ත
කමෙ ධම්මා කොආසවා? තෙධම්මෙ ඵප්පඤ්ඤා අවසෙසා කුසලා
කුසලා ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරි

යාපනනා වෙදනාකකුණො ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො සබ්බ
 ඥාපරුපං අසංඛතාවධාතු ඉමෙධිමා නොආසවා කතමෙ
 ධම්මාසාසවා? කුසලාකුසලා ව්‍යාකතා ධම්මා කාමා චචරාරුපා
 චචරා අරුපාවචරා රුපකුණො ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො ඉ
 මෙධිමා සාසවා කතමෙධිමා අනාසවා? අපරිත්තාපන්නා ම
 ග්‍යාව මග්ගප්පානිව අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධිමා අනාසවා කතමෙ
 ධම්මා ආසවසම්ප්පය්‍යනා? තෙනි ධම්මෙහි යෙධිමා සම්ප්පය්‍යනා
 වෙදනාකකුණො ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො ඉමෙ
 ධිමා ආසවසම්ප්පය්‍යනා කතමෙධිමා ආසවවිප්පය්‍යනා
 තෙනි ධම්මෙහි යෙධිමා විප්පය්‍යනා වෙදනාකකුණො
 ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො සබ්බඥාපරුපං අසංඛතාව ධාතු,
 ඉමෙධිමා ආසවවිප්පය්‍යනා කතමෙ ධිමා ආසවාචෙව සාස
 වාව, තෙතසව ආසවා ආසවාචෙව සාසිවාව කතමෙධිමා
 සාසවාචෙව නොව ආසවා තෙනි ධම්මෙහි යෙධිමා සාසවා
 තෙධිමෙම උපෙත්ථා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡායාකිනා ධ
 ම්මා කාමාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා රුපකුණො
 ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො, ඉමෙධිමා සාසවාචෙව නොව
 ආසවා කතමෙධිමා ආසවාචෙව ආසව සම්ප්පය්‍යනාව? කා
 මාසවො අවිජ්ජාසවො න ආසවො චෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව් අ
 විජ්ජාසවො කාමාසවෙන ආසවොචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව හවා
 සවො අවිජ්ජාසවෙන ආසවොචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව අවි
 ජ්ජාසවො හවාසවෙන ආසවොචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව දිසාසවො
 අවිජ්ජාසවො න ආසවොචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව අවිජ්ජාසවො
 දිසාසවො න ආසවොචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව ඉමෙධිමා ආස
 වාචෙව ආසවසම්ප්පය්‍යනොව කතමෙධිමා ආසවසම්ප්පය්‍යනා
 චෙව නොව ආසවා? තෙනි ධම්මෙහි යෙධිමා සම්ප්පය්‍යනා තෙ
 ධිමෙම උපෙත්ථා වෙදනාකකුණො ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො,
 ඉමෙධිමා ආසවසම්ප්පය්‍යනාචෙව නොව ආසවා කතමෙධ
 මා ආසවවිප්පය්‍යනා සාසවා? තෙනි ධම්මෙහි යෙධිමා විප්පය්‍ය
 නා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡායාකිනා ධම්මා කාමාවචරා රුපාවචරා
 අරුපාවචරා රුපකුණො ඥාපෙ චික්ඛාණකකුණො, ඉමෙධි
 මා ආසවවිප්පය්‍යනා සාසවා? කතමෙධිමා ආසවවිප්පය්‍ය
 නා අනාසවා? අපරි ඥාපනනා මග්ගා මග්ගප්පානිව අසංඛතා
 ව ධාතු, ඉමෙධිමා ආසවවිප්පය්‍යනා අනාසවා

නිකායපාලනායක සංඛ්‍යාණි භාණ්ඩාරං නිකායං

කතමෙ ධම්මා සංකෙසුරතා? දසසංයෝජනානි කාමරාගස
 කෙසුරතං පටිසසංකෙසුරතං මානසකෙසුරතං දිසිසංකෙසුර-
 තං විචිකිල්පාසකෙසුරතං සිලබ්ධත පරාමාස සකෙසුරතං, භ-
 වරාගසකෙසුරතං ඉසාසකෙසුරතං මුව්ථිසකෙසුරතං අ-
 විජජාසකෙසුරතං මුත්තස්ස කතමං කාමරාගසකෙසුරතං?
 යො කාමෙසු කාමච්ඡෙදෙ කාමරුගො කාමනඤ්ඤි කාමතණ්හා
 කාමසිතොගො කාමපරිජ්ජානො කාමමුච්ඡා කාමදොක්ඛාසානං, ඉදං
 වුවච්ඡි කාමරාග සකෙසුරතං මුත්තස්ස කතමං පටිසසංකෙසු-
 රතං? අනස්සං මෙ අවරීති ආසානො ජායති අනස්සං මෙ වරී-
 තීති ආසානො ජායති අනස්සං මෙ වරිස්සතීති ආසානො ජායති,
 පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනස්සං අවරී පෙ අනස්සං වර-
 තී පෙ අනස්සං වරිස්සතීති ආසානො ජායති, අපි-
 යස්ස මෙ අමනාපස්ස අනස්සං අවරී පෙ අනස්සං වර-
 තී පෙ අනස්සං වරිස්සතීති ආසානො ජායති, අසානො ජායති,
 යො ඵවරුපො විතතස්ස ආසානො පටි-
 ඝානො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො
 දෙසො පදෙසො පමපදෙසො විතතස්ස ව්‍යාපනති මනො ප-
 දෙසො කොධො කුර්ඤ්ඤා කුර්ඤ්ඤානතං දෙසො දුස්සනා දු-
 සසිතතතං ව්‍යාපනති ව්‍යාපජජනා ව්‍යාපජජනතං විරොධො පටි-
 විරොධො චණ්ඩිකං අභුරොපො අනතතමනතා විතතස්ස
 ඉදං වුවච්ඡි පටිසසංකෙසුරතං මුත්තස්ස කතමං මානසකෙසුර-
 තා? සෙයොගමස්මිති මානො සදිසොගමස්මිති මානො තිනො
 හමස්මිති මානො යො ඵවරුපො මානො මඤ්ඤා මඤ්ඤිතතං
 උනනාති උනනමො ධජො සමපග්ගාහො කෙතුකම්මතා විතතස්ස
 ඉදං වුවච්ඡි මාන සකෙසුරතං මුත්තස්ස කතමං දිසිසංකෙසු-
 රතං? සස්සනො ලොකොතිවා අසස්සනො ලොකොතිවා අනත-
 වා ලොකොතිවා අනතතවා ලොකොතිවා තංජිවංතං සරිරනති
 වා අඤ්ඤං ජිවං අඤ්ඤං සරිරනතිවා හොති තථාගතො පරමම-
 රණාතිවා නහොති තථාගතො පරමමරණාතිවා හොතිව නව-
 හොති තථාගතො පරමමරණාතිවා තෙවහොති තතහොති ඤ්-
 ථාගතො පරමමරණාතිවා, යා ඵවරුපා දිසි දිසිතතං දිසිගහ-
 තං දිසිකතනාරො දිසිවිසුතාසිතං දිසිවිපසන්තං දිසිසංකෙසුර-
 තං ගාගො පතිඨාගො අගිනිංවස්සො පරාමාසො කුමමගො මි

වචනෙකිනා, අපවචනෙකිනා, දුමුණුකිනා, බාලාං අසප්ප
 සැකං මොහො පමොහො සමෙමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො
 අවිජ්ජාසොගො අවිජ්ජානුසංඝා අවිජ්ජාපණ්ණසානං අවිජ්ජාලංගි
 මොහො අකුසලමුලං, ඉදංචුවචනි අවිජ්ජා සසෙකුප්පාදනං, ඉ
 මෙ ධම්මා සසෙකුප්පාදනං කතමෙ ධම්මා නොසසෙකුප්පාදනං?
 තෙධමෙම භිජෙත්වා අවසේසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමා
 වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනනා වෙදනාකකුඤ්ඤා
 පෙවිකුඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා සබ්බවරූපං අසංවතාවධාතු, ඉ
 මෙධම්මා නොසසෙකුප්පාදනං කතමෙ ධම්මා සසෙකුප්පාදනියා
 සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතාධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අ
 රූපාවචරා රූපකකුඤ්ඤා පෙවිකුඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා, ඉමෙ
 ධම්මා සසෙකුප්පාදනියා කතමෙධම්මා අසසෙකුප්පාදනියා? අප
 රිශාපනනා මග්ගාව භිග්ගඵලානිව අසංවතාවධාතු, ඉමෙධම්මා
 අසසෙකුප්පාදනියා කතමෙධම්මා සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනා?
 තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා සම්පයුතනා වෙදනාකකුඤ්ඤා පෙ
 විකුඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා, ඉමෙධම්මා සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනා
 කතමෙධම්මා සසෙකුප්පාදන විපයුතනා? තෙති ධම්මෙති යෙධම්මා
 විපයුතනා වෙදනාකකුඤ්ඤා පෙවිකුඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා ස
 බ්බවරූපං අසංවතාවධාතු, ඉමෙධම්මා සසෙකුප්පාදනවිපයුතනා
 කතමෙධම්මා සසෙකුප්පාදනාවෙව සසෙකුප්පාදනියාව? තානෙ
 ට සංයෝජනානි සසෙකුප්පාදනාවෙව සංයෝජනියාව කත
 මෙ ධම්මා සසෙකුප්පාදනියාවෙව නොවසසෙකුප්පාදනා? තෙති ධ
 මෙමති යෙධම්මා සසෙකුප්පාදනියා තෙ ධම්මෙ අපෙත්වා අවසේ
 සා සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා
 අරූපාවචරා රූපකකුඤ්ඤා පෙවිකුඤ්ඤාණකකුඤ්ඤා, ඉමෙ
 ධම්මා සසෙකුප්පාදනියාවෙව නොවසසෙකුප්පාදනා කතමෙධම්මා
 සසෙකුප්පාදනාවෙව සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනාව කාමරාගසසෙකුප්පා
 දනං අවිජ්ජාසසෙකුප්පාදනෙන සංයෝජනුකූලව සසෙකුප්පාදනස
 ම්පයුතනාව අවිජ්ජාසසෙකුප්පාදනං කාමරාගසසෙකුප්පාදනෙන ස
 සෙකුප්පාදනකූලව සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනාව පටිසසසෙකුප්පාදනං
 අවිජ්ජාසසෙකුප්පාදනෙන සසෙකුප්පාදනකූලව සසෙකුප්පාදනසම්පයු
 තනාව අවිජ්ජාසසෙකුප්පාදනං පටිසසසෙකුප්පාදනෙන සසෙකුප්පාද
 නකූලව සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනාව මානසසෙකුප්පාදනං අවිජ්ජා
 සසෙකුප්පාදනෙන සසෙකුප්පාදනාවෙව සසෙකුප්පාදනසම්පයුතනාව අ
 විජ්ජාසසෙකුප්පාදනං මානසසෙකුප්පාදනෙන සසෙකුප්පාදනාවෙව ස

සෙයුරුනසම්පයුතනංව දිසිසෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන
සෙයුරුනංවෙව සෙයුරුනසම්පයුතනංව අවිජ්ජාසංකොප්පනං
දිසිසෙයුරුනෙන සෙයුරුනංවෙව සෙයුරුනසම්පයුතනංව
විවිකිච්ඡාසෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන
සෙයුරුනසම්පයුතනංව අවිජ්ජාසංකොප්පනං විවිකිච්ඡාසෙයුරු
පනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන සෙයුරුනසම්පයුතනංව 'සීලබ්බත
පරාමාසසිසෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන සෙයුරුනසෙයුරු
වංසෙයුරුනසම්පයුතනංව අවිජ්ජාසංකොප්පනං සීලබ්බතපරාමා
සසිසෙයුරුනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන සෙයුරුනසම්පයුතනංව
භවරාගසෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන
සෙයුරුනසම්පයුතනංව අවිජ්ජාසංකොප්පනං භවරාගසෙයුරු
පනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන සෙයුරුනසම්පයුතනසච්ඡ ඉසාං
සෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන සෙයුරුනසෙයුරුන ස
ෙයුරුනසම්පයුතනසච්ඡ අවිජ්ජාසංකොප්පනං ඉසාංසෙයුරු
නෙන සෙයුරුනංවෙව සෙයුරුනසම්පයුතනංව මච්ඡරියස
ෙයුරුනං අවිජ්ජාසංකොප්පනෙන සෙයුරුනංවෙව සෙයුරු
රුනසම්පයුතනංව අවිජ්ජාසංකොප්පනං මච්ඡරියසෙයුරුනෙන
සෙයුරුනංවෙව සෙයුරුනසම්පයුතනංව, ඉමෙධිමො සෙයුරු
පනංවෙව සෙයුරුනසම්පයුතනංව කතමෙධිමො සෙයුරු
පනසම්පයුතනංවෙව නොවසෙයුරුනා? තෙනි ධම්මෙති යෙධි
මො සම්පයුතනා තෙධිමෙධි ස්පෙතො වෙද්ධාකුඤ්ඤො පෙ
ච්ඡාසෙයුරුනකුඤ්ඤො, ඉමෙධිමො සෙයුරුනසම්පයුතනංවෙව
නොවසෙයුරුනා කතමෙධිමො සෙයුරුනසම්පයු
නා සෙයුරුනසම්පයුතනා තෙනිධම්මෙති යෙධිමො විපයුතනා සාස
වා කුසලාකුසලාවතාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා
වචරා රූපකුඤ්ඤො පෙ ච්ඡාසෙයුරුනකුඤ්ඤො, ඉමෙධිමො
සෙයුරුනසම්පයුතනා සෙයුරුනසම්පයුතනා කතමෙධිමො ස
ෙයුරුනසම්පයුතනා අසෙයුරුනසම්පයුතනා? අපරියාපනනා, මනාව
මනාපලාතිව අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධිමො සෙයුරුනසම්පයු
තනා, අසෙයුරුනසම්පයුතනා

කතමෙධිමො ගණා? චතාරොගණා අභිජ්ඣා කායගණො
ව්‍යාපාදො කායගණො සීලබ්බතපරාමාසො කායගණො ඉදං ස
ච්චාසිනිච්චෙසො කායගණො තත්ත භාගමො අභිජ්ඣාකාය
ගණො, යො රාගො සාරාගො අනුතයො අනුරොධො නිජ්ඣ
නිජ්ඣරාගො විතත්ත සාරාගොඉච්ඡා මුච්ඡා අභේකාසානං

ගෙඩො පළිගෙඩො සංගො පසංගො එජා මායා ජනිතා සං
ජනනි සිඛනි ජාලිනි සංඝිතා විසතතික්ඛා සුත්තං විසවා අසු
හනි දුතියාං පණ්ණි භවතෙතති වනං වනපො සංඝපො ධීතෙ
ගො අපෙක්ඛාං පටිබන්ධු ආභි ආසිංසනා ආසිංසිතතං රුපාසා
සද්දසා භුක්කාසා රසාසා පොභිබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා
ජිවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පිතතං ලොච
පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පාසිතතං පුට්ඨස්සේකනා සාධු කම්ප
නා අධම්මරාගො විසමලොගො නිකන්තිනිකා මනා පසුභා
පිහනා සංපසුනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රුපත
ණ්හා අරුපතණ්හා නිරොධන්ණ්හා රුපතණ්හා සද්දතණ්හා ග
ඤ්ඤතණ්හා රසතණ්හා පොභිබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඕසො සො
ගො ගන්තා උපාදානං ආවරණං නිවරණං ජදනං බ්බන්තං
උපකක්ඛිලෙසො අනුස්සො පරිප්පානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමු
ලං දුක්ඛතිදුක්ඛං දුක්ඛසුභවං මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිස
යො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගදදුලං තණ්හාසමුද්දො අ
භික්ඛාලොගො අකුසලමුලං අයංචුවච්ඡි අභික්ඛාකායයන්තො
භවතො කතමො ව්‍යාපාදො කායයන්තො අනන්තමෙ අවර්තී
ආසානො ජායති අනන්තමෙ වරතීති ආසානො ජායති
අනන්තමෙ වරිස්සතීති ආසානො ජායති පිට්ඨස්සමෙ මනාප
ස්ස අනන්තං අවරි පෙ අනන්තං වරතී පෙ අන
න්තං වරිස්සතීති ආසානො ජායති අප්පිට්ඨස්සමෙ අමනාපස්ස
අන්තං අවරි පෙ අන්තං වරතී පෙ අන්තං වරිස්ස
තීති ආසානො ජායති අසානොපන ආසානො ජායති සො
ඵවරුපො විතතස්ස ආසානො පටිසානො පටිසං පටිවිත්තො
කොපො පකොපො සමපකාපොදෙසො පදෙසො සමපදෙසො
විතතස්ස ව්‍යාපතති මනාපදෙසො කොටො කුරුක්ඛිතා කුරුක්ඛිත
තං දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතං ව්‍යාපතති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යා
පජ්ජිතතං විත්තොටො පටිවිත්තොටො වණ්ඨිකං අසුත්තොපො අන
ත්තමනනා විතතස්ස අයංචුවච්ඡි ව්‍යාපාදො කාය ගන්තො
භවතො කතමො සිලබ්බතපරාමාසො කායගන්තො ඉතො බ්බිබ්බා
සමණ්ඛාගමණ්හං සිලෙන සුඛි වතෙන සුඛි සිලබ්බතත
සුඛිති යා ඵවරුපා දිසී දිසිතං දිසිගහනං දිසිකහනාරො
දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිපජ්ජිතං දිසිසංකෙසුජනං ගංගො පති
භාගො අතිභිවෙසො පරාමාසො කුම්බිගො මිච්ඡාපපො මිච්ඡ
තං තිත්තායතනං විපරිජෙසගාගො, අයං චුවච්ඡි සිලබ්බතපරා

මොසො කායගණො නිත්තරානං ඉදං සංවිමලිකිච්චෙසො
 කායගණො? සංඝො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤ
 නතිවා අසංඝො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනති
 වා අනතවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා අන
 නතවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා අනං
 සරිතං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා අඤ්ඤංචං අඤ්ඤංසරී
 රං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා හොති තථාගතො පර
 මරිකං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා නහොති තථාගතො
 පරමරිකං තිවා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා හොතිව න
 වහොති තථාගතො පරමරිකං තිවා ඉදමෙව සච්චං මොඝම
 ඤ්ඤනතිවා නෙවහොති තතහොති තථාගතො පරමරිකං ති ඉ
 දමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤනතිවා යා ඵට්ඨාසා දිසි දිසිගතං දිසි
 ගතනං දිසිකතනාරො දිසිවිසුකාසිකං දිසිවිප්පදිතං දිසි
 ඤ්ඤාප්තං ගාහො පතිසාහො අතිනිච්චෙසො පරාමාසොක්ඛම
 ග්ගො මිච්ඡාපප්පා මිච්ඡාතං නිසාසතං විපරිසංසගාහො,
 අසං චූචිති ඉදං සංවිමලිකිච්චෙසො කායගණො ධූපෙතො සිල
 ඤ්ඤපරාමාසං කායගණං සංඝාමි මිච්ඡාදිසි ඉදං සංවිමලිකිච්චෙසො
 කායගණො ඉදමධම්මා ගණං කතමධම්මා නොගණා? හෙ
 ධම්ම ධූපෙතො අවසෙසා කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා ධම්මා කාමාව
 චරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකකිකො
 පෙ විඤ්ඤාණකකිකො සංඝංවරූපං අසංඛතාව
 ධාතු ඉදමධම්මා නොගණා කතමධම්මා ගණනියා? සාසව
 කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා
 රූපකකිකො පෙ විඤ්ඤාණකකිකො ඉදමධම්මා ගණ
 නියා කතමධම්මා අගණනියා? අපරිසාපනතා මග්ගාව ම
 ග්ගප්පාතිව අසංඛතාව ධාතු ඉදමධම්මා අගණනියා කත
 මධම්මා ගණසම්ප්පන්නා? තෙති ධම්මෙති සෙධම්මා සම්ප්පන්නා
 වෙදනාකකිකො පෙ විඤ්ඤාණකකිකො ඉදමධම්මා ගණ
 සම්ප්පන්නා කතමධම්මා ගණවිප්පන්නා? තෙති ධම්මෙති
 සෙධම්මා විප්පන්නා වෙදනාකකිකො පෙ විඤ්ඤාණ
 කකිකො සංඝංවරූපං අසංඛතාව ධාතු ඉදමධම්මා ගණවිප්ප
 ඤ්ඤා කතමධම්මා ගණාවෙව ගණනියාව? හෙවගණා
 ගණාවෙව ගණනියාව කතමධම්මා ගණනියාවෙව නො
 වගණා? තෙතිධම්මෙති සෙධම්මා ගණනියා තෙධම්මෙ ධූපෙතො
 අවසෙසා කුසලාකුසල ච්ඡායාකතාධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා

කොට්ඨකා කුණ්ඩලා කුණ්ඩලානං දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතනං
 ව්‍යාපනති ව්‍යාපනතා ව්‍යාපනතානං විරොධො පටිවිරොධො
 ව්‍යාපාදනිවරණං තත්ත කතමං විනම්බනිවරණං අභි පිතං
 අඤ්චිං තත්තකතමං පිතං යා විතතස්ස අකල්ලතා අනම්ම
 ඤායා ඔලිසනා සලලිසනා ලිතං ලිසනා ලිසිතතාං පිතං
 පිසනා පිසිතතනං විතතස්ස ඉදං වුව්වති පිතං තත්ත කතමං
 මිං යා කායස්ස අකල්ලතා අනම්මඤ්ඤායා භුතාහො පරිසො
 නාහො අනතා සමා රොධො මිං සොපං පචලාසිනා
 සොපං සුපිතං සුපිතතනං ඉදං වුව්වති මිං ඉති ඉදව
 පිතං ඉදව මිං ඉදං වුව්වති විනම්බනිවරණං තත්ත
 කතමං උච්චතාකුක්කුච්චනිවරණං අභි උච්චතං අභිකුක්කුච්චං
 තත්ත කතමං උච්චතං යං විතතස්ස උච්චතං අවු
 පසමො තවතසො විකේධපො භග්ගතනං විතතස්ස ඉදං වුව්වති
 උච්චතං තත්ත කතමං කුක්කුච්චං? අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤා
 කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤා අචරෙජ්ජ චරෙජ්ජසඤ්ඤා චරෙජ්ජ අච
 ජ්ජසඤ්ඤා යං ඵවරුපං කුක්කුච්චං කුක්කුච්චායනා කුක්කුච්චා
 සිතතනං වෙතසො විප්පිසාරො මනොවිලෙඝො, ඉදං වුව්වති කු
 කුච්චං ඉති ඉදං උච්චතං ඉදං කුක්කුච්චං ඉදං වුව්වති
 උච්චතං කුක්කුච්ච නිවරණං තත්ත කතමං විචිකිල්ලනිවරණං
 සංසරි කංඛති විචිකිල්ලති ධම්මෙකංඛති විචිකිල්ලති සංසෙ
 කංඛති විචිකිල්ලති සිංඛාය කංඛති විචිකිල්ලති පුබ්බතොත ක
 ඞ්ඛති විචිකිල්ලති අපරතොත කඞ්ඛති විචිකිල්ලති පුබ්බතොතාපර
 තොත කඞ්ඛති විචිකිල්ලති ඉදං වුව්වති පටිච්චසමුප්පන්නොසු ධ
 මෙසු කඞ්ඛති විචිකිල්ලති යං ඵවරුපං කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛා
 සිතනං විචිකිල්ලති විචිකිල්ලා වෙද්ධානං වෙද්ධාපථො සංසයො අනෙකං
 සගාහො අසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගා හතා ඵමතිතතනං
 විතතස්ස මනොවිලෙඝො, ඉදං වුව්වති විචිකිල්ල නිවරණං තත්ත
 කතමං අචරුනිවරණං, දුක්ඛාදඤ්ඤානං දුක්ඛසමුදයෙ
 අඤ්ඤානං දුක්ඛානි රොධෙ අඤ්ඤානං දුක්ඛානි රොධො මිනියා පටි
 පදාය අඤ්ඤානං පුබ්බතොත අඤ්ඤානං අපරතොත අඤ්ඤානං
 පුබ්බතොතාපරතොත අඤ්ඤානං ඉදං වුව්වති පටිච්චසමුප්පන්නොසු
 ධම්මෙසු අඤ්ඤානං යං ඵවරුපං අඤ්ඤානං අදස්සනං අනභිස
 මසො අනායුධොධො අසනඞ්ඛොධො අප්පට්ඨොධො අසංගාහනා අප
 රියොගාහනා අසමප්පක්ඛනා අපට්ඨප්පක්ඛනා අපට්ඨකුක්කුච්චං

දුමුඛිකං බලං, අසම්පන්නං මොහො පමාහො සමෙධාහො
 අවිජ්ජා අවිජ්ජාසංකල්පො අවිජ්ජාසංකල්පො අවිජ්ජාසංකල්පො
 යුග්ගං තං අවිජ්ජාසංකල්පො අවිජ්ජාසංකල්පො, ඉදං ඉදං අවි
 ජ්ජානිවරණං ඉමෙධාහො නිවරණං කතමෙධාහො නොතිව
 රණං? තෙධාහො ධර්මො අවසේසා කුසලාකුසලා ව්‍යාකතා
 ධර්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනා වෙදනා
 කඛන්ධො පෙ විඤ්ඤාණකඛන්ධො සඛවරූපං අසංඛතාව
 ධාතු, ඉමෙධාහො නොතිවරණං කතමෙධාහො නිවරණියා?
 සාසවා කුසලා කුසලා ව්‍යාකතා ධර්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අ
 රූපාවචරා රූපකඛන්ධො පෙ විඤ්ඤාණකඛන්ධො ඉමෙධ
 ඛො නිවරණියා කතමෙධාහො අතිවරණියා? අපරිසාපනා
 මග්ගාව මග්ගපද්ධතීව අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධාහො අතිවරණියා
 කතමෙධාහො නිවරණසම්පයුතා තෙතිධමෙති සෙධමො
 සම්පයුතා වෙදනා කඛන්ධො පෙ විඤ්ඤාණකඛන්ධො, ඉමෙ
 ධාහො නිවරණසම්පයුතා කතමෙධාහො නිවරණවිපයුතා?
 තෙතිධමෙති සෙධමො විපයුතා වෙදනා කඛන්ධො පෙ
 විඤ්ඤාණකඛන්ධො සඛවරූපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධාහො නිවරණ
 විපයුතා කතමෙධාහො නිවරණං වෙව නිවරණියාව? තා
 තෙව නිවරණති නිවරණවෙව නිවරණියාව කතමෙධාහො
 නිවරණියා වෙව තොව නිවරණං? තෙතිධමෙති සෙධමො නි
 වරණියා තෙධමෙති පෙති අවසේසා සාසවා කුසලා කුසලා
 ව්‍යාකතා ධර්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකඛ
 න්ධො පෙ විඤ්ඤාණකඛන්ධො, ඉමෙධාහො නිවරණියා වෙව
 තොව නිවරණං කතමෙධාහො නිවරණං වෙව නිවරණසම්ප
 යුතාව කාමවිජ්ජානිවරණං අවිජ්ජානිවරණෙන නිවරණං වෙව
 නිවරණසම්පයුතාව අවිජ්ජානිවරණං කාමවිජ්ජානිවරණෙන නි
 වරණං වෙව නිවරණසම්පයුතාව ව්‍යාපාදනිවරණං අවිජ්ජානිවර
 ණෙන නිවරණං වෙව නිවරණසම්පයුතාව අවිජ්ජානිවරණං ව්‍යාපා
 දනිවරණෙන නිවරණං වෙව නිවරණ සම්පයුතාව පිනම්බනිවර
 ණං අවිජ්ජානිවරණෙන නිවරණං වෙව නිවරණ සම්පයුතාව අවි
 ජ්ජානිවරණං පිනම්බනිවරණෙන නිවරණං වෙව නිවරණ සම්පයු
 තාව ප්‍රඨව්වනිවරණං අවිජ්ජානිවරණෙන නිවරණං වෙව නිවර
 ණ සම්පයුතාව අවිජ්ජානිවරණං ප්‍රඨව්වනිවරණෙන නිවරණං වෙව
 නිවරණ සම්පයුතාව කුසලානිවරණං අවිජ්ජානිවරණෙන නිව
 රණං වෙව නිවරණ සම්පයුතාව අවිජ්ජානිවරණං කුසලානිවරණ

නෙත නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච විවික්ඛිතානිවරණං
 අවිජ්ජානිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච අවිජ්ජා
 නිවරණං විවික්ඛිතානිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයු
 ත්තංච කාමච්ඡන්දනිවරණං උඛ්චිතිවරණෙන නිවරණංචෙව නි
 වරණසම්පයුත්තංච උඛ්චිතිවරණං කාමච්ඡන්දනිවරණෙන නිවර
 ණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච ව්‍යාපාදනිවරණං උඛ්චිතිව
 රණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච උඛ්චිතිවරණං
 ව්‍යාපාදනිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච පිනමි
 ඩිතිවරණං උඛ්චිතිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තං
 ච උඛ්චිතිවරණං පිනමිතිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණස
 ම්පයුත්තංච කුක්කුච්චිතිවරණං උඛ්චිතිවරණෙන නිවරණංචෙ
 ව නිවරණසම්පයුත්තංච උඛ්චිතිවරණං කුක්කුච්චිතිවරණෙන
 නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච විවික්ඛිතානිවරණං උඛ්චිති
 වරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච උඛ්චිතිවරණං
 විවික්ඛිතානිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තංච අවි
 ජ්ජානිවරණං උඛ්චිතිවරණෙන නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයු
 ත්තංච උඛ්චිතිවරණං අවිජ්ජානිවරණෙන නිවරණංචෙව නිව
 රණසම්පයුත්තංච ඉමෙධම්මා නිවරණංචෙව නිවරණසම්පයුත්තං
 ච කතමෙධම්මා නිවරණසම්පයුත්තංච නොචතිවරණං
 තෙතිධම්මෙති සෙධම්මා සම්පයුත්තං තෙධම්මෙ අපෙත්වා වෙදනා
 කංඤ්ඤා පෙත්වා විඤ්ඤාණකඛ්ඤා ඉමෙධම්මා නිවරණසම්ප
 යුත්තංච නොචතිවරණං කතමෙධම්මා නිවරණවිපයු
 ත්තා නිවරණීයා ? තෙතිධම්මෙති ගෙධම්මා විපයුත්තා සාසවා
 කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාව
 චරා රූපාඤ්ඤා පෙත්වා විඤ්ඤාණකඛ්ඤා ඉමෙධම්මා නිව
 රණවිපයුත්තා නිවරණීයා කතමෙධම්මා නිවරණවිපයු
 ත්තා අනිවරණීයා ? අපරිපාපත්තා මග්ගාව මග්ගඵලානිව අසං
 ධතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා නිවරණවිපයුත්තා අනිවරණීයා

කතමෙ ධම්මා පරාමාසා දිඨිපරාමාසො තස්ස කතමො
 දිඨිපරාමාසො සංස්කෘතො ලොකොතිවා අසංස්කෘතො ලොකොති
 වා අනන්තවා ලොකොතිවා අනන්තවා ලොකොතිවා තංජීවන්තං
 සරීරන්තිවා අඤ්ඤාජීවං අඤ්ඤං සරීරන්තිවා, හොති තථාග
 තො පරමමරණානිවා නහොති තථාගතො පරමමරණානිවා
 නොතිව නවහොති තථාගතො පරමමරණානිවා තෙවහොති න
 නහොති තථාගතො පරමමරණානිවා යා ඵවරූපා දිඨි දිඨිග

තං දිසිගහනං දිසිකන්තාරො දිසිවිසුකාසිකා දිසිවිසුකාසිකං දි
සිසංසංසුචනං ආනතා පභිසංසංසු ආනිතිවෙසො පරාමාසො කු
මමග්ගො මිත්තපථො මිත්තපථො නිත්තපථො විපරිසංසංසො
අයං වූඩ්භි දිසිපරාමාසො සංඛාරාදිදිසිපරාමාසො, ඉමෙ
ධම්මො පරාමාසො කතමෙධම්මො තොපරාමාසො තෙධම්මෙ ධ
පෙත්වා අවසේසා කුසලාකුසලාච්ඡාසාකතා ධම්මො කාමාවචරා රු
පාවචරා අරුපාවචරා අපරිසංසන්නා වේදනාකුසො පෙ
විසුසුභ්භිකාකුසො සංඛාරාදිදිසිපරාමාසො, ඉමෙධම්මො
තොපරාමාසො කතමෙධම්මො පරාමාසො, සාසවා කුසලාකුස
ලාච්ඡාසාකතා ධම්මො කාමාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා රුපකුස
කුසො පෙවිසුසුභ්භිකාකුසො, ඉමෙධම්මො පරාමාසො
කතමෙධම්මො අපරාමාසො අපරිසංසන්නා මග්ගාව මග්ගප්පාතිව
අසංඛාරාව ධාතු, ඉමෙධම්මො අපරාමාසො කතමෙධම්මො පරා
මාසංසංසුචනා? තෙතිධම්මෙති යෙධම්මො සංසංසුචනා වේදනාකු
සො පෙවිසුසුභ්භිකාකුසො = පෙ = ඉමෙධම්මො පරා
මාසංසංසුචනා කතමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා? තෙතිධ
මෙති යෙධම්මො විප්ප්පුචනා වේදනාකුසො පෙවිසුසු
භ්භිකාකුසො සංඛාරාදිදිසිපරාමාසො අසංඛාරාව ධාතු, ඉමෙධම්මො පරාමාස
විප්ප්පුචනා කතමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා පරාමාසො? සෙව
පරාමාසො පරාමාසංසංසුචනා පරාමාසො කතමෙධම්මො පරා
මාසංසංසුචනා තොවපරාමාසො? තෙතිධම්මෙති යෙධම්මො පරාමාස
තෙධම්මෙ ධපෙත්වා අවසේසා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසාකතා ධ
ම්මො කාමාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා රුපකුසකුසො පෙ
විසුසුභ්භිකාකුසො, ඉමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා තොවපරාමා
සො කතමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා පරාමාසො? තෙතිධ
මෙති යෙධම්මො විප්ප්පුචනා සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාසාකතා ධ
ම්මො කාමාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා රුපකුසකුසො පෙ
විසුසුභ්භිකාකුසො ඉමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා පරාමාසො
—කතමෙධම්මො පරාමාසංසංසුචනා අපරාමාසො? අපරිසංසන්නා
මග්ගාව මග්ගප්පාතිව අසංඛාරාව ධාතු, ඉමෙධම්මො පරාමාසං
සුචනා අපරාමාසො —කතමෙධම්මො සාරලමණා? වේදනාකු
සො සංඛාරාකුසො සංඛාරාකුසො විසුසුභ්භිකාකුසො, ඉමෙධ
ම්මො සාරලමණා —කතමෙධම්මො අනාරමණා? සංඛාරාදිදිසි
පරාමාසො, ඉමෙධම්මො අනාරමණා —කතමෙධම්මො වි
තො? වූඩ්භි විසුසුභ්භිකාකුසො සංඛාරාකුසො සංඛාරාකුසො ජිව්හාරි

සද්දායකා කායවිඤ්ඤාණං මනෝධාතු මනෝවිඤ්ඤාණධාතු, ඉමෙ
 ධම්මා විතතා—කතමෙධම්මා නොවිතතා? වෙදනාකඛණේ ස
 ඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ සංඛාරවරුපං අසංඛතාවධාතු, ඉ
 මෙධම්මා නොවිතතා —කතමෙධම්මා වෙනසිකා? වෙදනාකඛ
 ඤේ සද්දායකඤ්ඤා සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධම්මා වෙනසිකා
 කතමෙධම්මා අවෙනසිකා? විතතංව සංඛංව රූපං අසංඛතාව
 ධාතු ඉමෙධම්මා අවෙනසිකා —කතමෙධම්මා විතතසම්පයු
 තතා? වෙදනාකඛණේ සද්දායකඤ්ඤා සංඛාරකඛණේ, ඉමෙ
 ධම්මා විතතසම්පයුතතා —කතමෙධම්මා විතතවිපසයුතතා, ස
 ඤංව රූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා විතතවිපසයුතතා, වි
 තතා නවතතඛං විතෙතන සම්පයුතතනනිපි විතෙතන විපසයු
 තතනනිපි —කතමෙධම්මා විතතසංසථා? වෙදනාකඛණේ ස
 ඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධම්මා විතතසංසථා —කත
 මෙධම්මා විතතවිසංසථා? සංඛංවරුපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධ
 ම්මා විතතවිසංසථා, විතතං නවතතඛං විතෙතන සංසථනනිපි
 විතෙතන විසංසථනනිපි —කතමෙධම්මා විතතසමුදානා? වෙද
 නාකඛණේ සද්දායකඤ්ඤා සංඛාරකඛණේ කායවිඤ්ඤාණි වචි
 විඤ්ඤාණි සංවාපනඤ්ඤාමි අචරුපං විතතරං විතතභතභුකං
 විතතසමුදානං රූපායතනං සද්දායතනං තඤ්ඤායතනං රසායත
 නං ඵොසිඛායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්සලුහුතා
 රූපස්සමුදුතා රූපස්සකම්මඤ්ඤාතා රූපස්සඋපවිසයා රූපස්සස
 න්නාති කචළිකාරො ආහාරො, ඉමෙධම්මා විතතසමුදානා —
 කතමෙධම්මා නොවිතතසමුදානා? විතතංව අවසෙසංව රූපං
 අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා නොවිතතසමුදානා —කතමෙධ
 ම්මා විතතසහසුතා? වෙදනාකඛණේ සද්දායකඤ්ඤා සංඛාර
 කඛණේ කායවිඤ්ඤාණි මච්චිඤ්ඤාණි, ඉමෙධම්මා විතතසහසු
 තො --කතමෙධම්මා නොවිතතසහසුතො? විතතංව අවසෙසං
 ව රූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා නොවිතතසහසුතො --
 කතමෙධම්මා විතතානුපර්වතානො? වෙදනාකඛණේ සද්දාය
 කඛණේ සංඛාරකඛණේ කායවිඤ්ඤාණි මච්චිඤ්ඤාණි, ඉමෙධ
 ම්මා විතතානුපර්වතානො --කතමෙධම්මා නොවිතතානුපර්ව
 තානො? විතතංව අවසෙසංව රූපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධම්මා
 නොවිතතානුපර්වතානො —කතමෙධම්මා විතතසංසථසමුදානා?
 වෙදනාකඛණේ සද්දායකඤ්ඤා සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධම්මා
 විතතසංසථසමුදානා —කතමෙධම්මා නොවිතතසංසථසමුදානා?

චිත්තංච සංඛංචොරුපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධම්මා නොචිත්ත
සංසඨිසමුඨානා —කතමෙධම්මා චිත්තසංසඨිසමුඨානසහනුනො?
වෙදනාක්කන්ධො සක්ඛාකන්ධො සංඛාරකන්ධො, ඉමෙධම්මා චි
ත්තසංසඨි සමුඨානසහනුනො —කතමෙධම්මා නොචිත්තසංසඨි
සමුඨානසහනුනො? චිත්තංච සංඛංච රුපං අසංඛතාවධාතු, ඉ
මෙධම්මා නොචිත්තසංසඨි සමුඨාන සහනුනො —කතමෙධම්මා
චිත්තසංසඨි සමුඨානානුපරිවර්තනිනො? වෙදනාක්කන්ධො සක්ඛා
කන්ධො සංඛාරකන්ධො, ඉමෙධම්මා චිත්තසංසඨි සමුඨානානුප
රිවර්තනිනො කතමෙධම්මා නොචිත්තසංසඨි සමුඨානානු පරි
වර්තනිනො? චිත්තංච සංඛංචරුපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධම්මා
නොචිත්තසංසඨි සමුඨානානුපරිවර්තනිනො කතමෙධම්මා අ
ප්ඤ්ඤාතා? චක්ඛාධිතං පෙමනායතනං, ඉමෙධම්මා
අප්ඤ්ඤාතා කතමෙධම්මා බාහිරා? රූපායතනං පෙ
ධම්මායතනං, ඉමෙධම්මා බාහිරා කතමෙධම්මා උපාද්දා?
චක්ඛායතනං පෙමනායතනං ආභාරො, ඉමෙධම්මා උ
පාද්දා කතමෙධම්මා නොඋපාද්දා? වෙදනාක්කන්ධො සක්ඛා
කන්ධො සංඛාරකන්ධො වික්ඛාණකන්ධො චත්තාරොච මහා
භූතා අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා නොඋපාද්දා කතමෙධම්මා
උපාදින්නා? සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකාකා
මාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාක්කන්ධො පෙම
වික්ඛාණකන්ධො යංවරුපං කම්මස්ස කතතතා, ඉමෙධම්මා උ
පාදින්නා කතමෙධම්මා අනුපාදින්නා? සාසවා කුසලාකු
සලාධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාක්කන්ධො
පෙමවික්ඛාණකන්ධො යෙවධම්මා කිරිසා නොචකුසලා
නාකුසලා නවකම්මවිපාකා, යංවරුපං නකම්මස්සකතතතා අප
රිශාපනතා මහාව මහපලානිව අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධම්මා
අනුපාදින්නා කතමෙධම්මා උපාද්දා? චත්තාරි උපාද්දානා
නි කාමුපාද්දානං දිඤ්ඤාපාද්දානං සිලබ්බපාද්දානං අත්තපාද්දානං
තස්ස කතමං කාමුපාද්දානං යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දෙ කා
මරාගො කාමනඤ්ඤා කාමතණ්හා කාමසිත්තෙහා කාමපරිප්පාදො කා
මමුත්ථො කාමජෙකාසානං, ඉදංචුවච්ඡි කාමුපාද්දානං තස්ස කත
මං දිඤ්ඤාපාද්දානං නඤ්ඤානං නඤ්ඤිතං නඤ්ඤිතං නඤ්ඤිතං
කම්මානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නඤ්ඤා අසං ලොකො නඤ්ඤා
පරොලොකො නඤ්ඤා මානා නඤ්ඤා පිනා නඤ්ඤා ඔපපාතිනා
නඤ්ඤා ලොකෙසමණ්ඩ්‍රාගමණා සම්මග්ගනා සම්මාපට්ඨනා, යෙ ඉ

මංචිලොකං පරංචි ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සවිජ්ඣන්තා පච්චෙදෙනාහි
 නි, යා එවරුපා දිසී දිසීගතං දිසීගතං දිසීකන්තාරො දිසී වි
 සුකාසිකං දිසී විපජ්ඣතං දිසී සංඤ්ඤාප්තං ගාභො පභිඤ්ඤා අ
 භිනිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිත්තපථො මිත්තතං නි
 නායතනං විපරිසෙසගාභො, ඉදං වුවච්ඡි දිසී පාදනං, සපෙඤ්ඤා
 සිලබ්ධකුපාදනං අතනවාදුපාදනං, සබ්බාපිමිත්තා දි දිසී පාදනං
 තත්ත කතමං සිලබ්ධකුපාදනං, ඉද්ධො බහිමා සමන්තාග්ගමන්තා
 නං සිලොක්ඛානි වතෙනසුඤ්ඤා සිලබ්ධතෙනසුඤ්ඤා යා එවරුපා දිසී දිසී
 ගතං දිසීගතං දිසීකන්තාරො දිසී විසුකාසිකං දිසී විපජ්ඣතං දිසී
 සංඤ්ඤාප්තං ගාභො පභිඤ්ඤා අභිනිවෙසො පරාමාසො කු
 මමගො මිත්තපථො මිත්තතං නිනායතනං විපරිසෙසගා
 භො, ඉදං වුවච්ඡි සිලබ්ධකුපාදනං තත්ත කතමං අතනවාදු
 පාදනං? ඉධ අසුකවා පුපුරුනො අරිකානං අදස්සාචි අරියධ
 මමස්ස අකොච්ඡෙදෙ අරියධමෙම අවිනිකො සපුරිසානං අදස්සා
 වි සපුරිසධමමස්ස අකොච්ඡෙදෙ සපුරිසධමම අවිනිකො රුපං
 අතනො සමනුපස්සති රුපවතනංවා අතනානං අතනනිවා රු
 පං රුපසමිවා අතනානං වෙදනං පෙඤ්ඤා සංඤ්ඤා පෙ
 ඤ්ඤා සංඛාරං පෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණං අතනො සමනුපස්සති වි
 ඤ්ඤාණවතනංවා අතනානං අතනනිවා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණ
 සමිවා අතනානං, යා එවරුපා දිසී දිසීගතං දිසීගතං දිසීක
 න්තාරො දිසී විසුකාසිකං දිසී විපජ්ඣතං දිසී සංඤ්ඤාප්තං ගාභො
 පභිඤ්ඤා අභිනිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිත්තපථො
 මිත්තතං නිනායතනං විපරිසෙසගාභො, ඉදං වුවච්ඡි අතනවාදු
 පාදනං ඉමෙධමිමා උපාදනා කතමෙධමිමා තොඋපාදනා?
 තෙධමිමා සපෙඤ්ඤා අවසෙසා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කා
 මාවචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා අපරියාපනතා වෙදනාකකි
 ඤ්ඤා පෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණකකිඤ්ඤා සබ්බාවරුපං අසංඛතාවධා
 නු, ඉමෙධමිමා තොඋපාදනා කතමෙ ධම්මා උපාදනීයා? සාස
 වා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රුපාවචරා අරු
 පාවචරා රුපකකිඤ්ඤා පෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණකකිඤ්ඤා ඉමෙධමිමා
 උපාදනීයා කතමෙධමිමා අනුපාදනීයා? අපරියාපනතා මනොව
 ඥානප්‍රාණිව අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධමිමා අනුපාදනීයා කතමෙධමිමා
 උපාදනසමුප්පන්නා? තෙතිධමෙමිමා යෙ ධම්මා ස
 මුප්පන්නා වෙදනාකකිඤ්ඤා පෙඤ්ඤා විඤ්ඤාණකකිඤ්ඤා, ඉ
 මෙධමිමා උපාදනසමුප්පන්නා කතමෙධමිමා උපාදනවිපසු

තතා? තෙනිධ්වෙත්ති යෙධ්වත්ති විපජ්ජනා චෙදනාක්කංකො
 පෙවිඤ්ඤාණක්කංකො සබ්බවරුපං අසංඛතාච ධාතු,
 ඉමෙධම්මා උපාදනවිපජ්ජනා කතමෙධම්මා උපාදනාවෙච
 උපාදනීයාවි? තාතෙච උපාදනාති උපාදනාවෙච උපාදනීයාව
 කතමෙධම්මා උපාදනීයාවෙච නොච උපාදනා? තෙනිධ්
 මෙති යෙධ්වත්ති උපාදනීයා තෙධ්මෙ ධර්මා අවසෙසා සාස
 වා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා
 වචරා රූපිකංකො පෙවිඤ්ඤාණක්කංකො ඉමෙධම්මා
 උපාදනීයාවෙච නොච උපාදනා කතමෙධම්මා උපාදනාවෙ
 ච උපාදනසම්පජ්ජනතාව? දිඤ්ඤාදනං කාමුපාදනෙන උපාදනං
 වෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව, කාමුපාදනං දිඤ්ඤාදනෙන උපාද
 නංවෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව, සීලඛතුපාදනං කාමුපාදනෙ
 න උපාදනංවෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව, කාමුපාදනං සීලඛතු
 පාදනෙන උපාදනංවෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව, අතනුවාදපාද
 නා කාමුපාදනෙන උපාදනංවෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව, කා
 මුපාදනං අතනුවාදපාදනෙන උපාදනංවෙච උපාදනසම්පජ්ජ
 නතාව, ඉමෙධම්මා උපාදනංවෙච උපාදනසම්පජ්ජනතාව කි
 තමෙධම්මා උපාදනසම්පජ්ජනතාවෙච නොච උපාදනං? තෙනිධ්
 මෙති යෙධ්වත්ති සම්පජ්ජනා තෙධ්මෙ ධර්මා වෙදනාක්ක
 ඤ්ඤා පෙවිඤ්ඤාණක්කංකො; ඉමෙධම්මා උපාදනසම්ප
 ජ්ජනතාවෙච නොච උපාදනා කතමෙධම්මා උපාදනවිපජ්ජ
 නතා උපාදනීයා? තෙනිධ්වෙත්ති යෙධ්වත්ති විපජ්ජනා සාසව
 කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවච
 රා රූපිකංකො පෙවිඤ්ඤාණක්කංකො, ඉමෙධම්මා උපා
 දනවිපජ්ජනා උපාදනීයා කතමෙධම්මා උපාදනවිපජ්ජනා
 අනුපාදනීයා අපරිසාරිකා මග්ගාච මග්ගප්පාතිච අසංඛතාච
 ධාතු, ඉමෙධම්මා උපාදනවිපජ්ජනා අනුපාදනීයා

තිකෙධ්වෙත්ති දුතියකභිතවාරං.

කතමෙධම්මා කිලෙසා? දසකිලෙසවත්තුති ලොභො දොසො
 මොහො මානො දිඨ්ඨි විචිකිච්ඡා චිතං උඛ්චිටං අභිජ්ඣා අනො
 භතපං තප්පං කතමො ලොභො? යො රාගො සාරාගො
 අනුභයො අනුරොධො නඤ්ඤා නඤ්ඤාගො විතතස්ස සාරාගො
 ඉච්ඡා මුච්ඡා අපේක්ඛාසානං ගෙධො පලිගෙධො සග්ගො ප

භේතො එජා මායා ජනිතා සංස්කෘතනී සිඛනී ජාලිනී සර්තා විස
 තතිතා සුතතං විසවා ආයුහනී දුතියා පණ්ණිං භාවනෙතනී වනං
 වනපථා සසථො සිද්ධතො අරේකනා පටිච්ඡා ආසා ආසංස
 නා ආසිංසිතතං රූපාසා සද්දසා ගන්ධාසා රසාසා ථොඨබ්බාසා
 ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පච්ඡප්ප් අභිජප්පා
 ජප්පනා ජප්පිතතං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පාසී
 තතං පුච්ඡජිතනා සාදුකම්මනා අධිබ්බරාගො විසම්මොගො
 නිත්තනී නිසාමිතං පසනා පිහනා* සම්පසනා කාමග්ගණා
 භවිතණ්ණා විභවතණ්ණා රූපතණ්ණා අරූපතණ්ණා නිරොධත
 ණ්ණා සද්දතණ්ණා ගක්ඛිතණ්ණා රුක්ඛතණ්ණා ථොඨබ්බතණ්ණා ධ
 ම්මතණ්ණා මසො යොගො ගන්තො උපාදානං ආවරණං නිවර
 ණං ජදනං බන්ධනං උපකක්ඛිලෙසො අනුසංගො පරියුඨානං ල
 හා චෙට්ඨිතං දුක්ඛමුලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො
 මාරබ්ලිපං මාරවිසයො තණ්හා නදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දලං
 තණ්හාසමුදෙද අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමුලං, අයං චුට්ඨිති
 ලොභො ආසා තසා කතමො දෙසො? අනසාමෙම අවරිති ආ
 ඝාතො ජායති අනසාමෙම වරිතිති ආඝාතො ජායති අනසා
 මෙම වරිසාසාතිති ආඝාතො ජායති, පියසාමෙ මනාපසා අන
 සාං අවරි ආසා අනසාං වරිති ආසා අනසාං වරි
 සාසාතිති ආඝාතො ජායති, අපට්ඨසාමෙ අමනාපසා අසාං අව
 රි ආසා අනසාං වරිති ආසා අනසාං වරිසාසාතිති ආඝා
 තො ජායති, අසානව්‍යාපන ආඝාතො ජායති, යො එවරුපො
 විතනසා ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො
 පකොපො සම්පකොපො දෙසො පඤ්ඤො සම්පඤ්ඤො විතන
 සා ව්‍යාපනා මනොපදෙසො කොධො කුර්ඤානා කුර්ඤිතතං
 දෙසො දුස්සනා දුස්සිතතං ව්‍යාපනා ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජ
 තතං විරොධො පටිවිරොධො විභික්ඛං අසුරොපො අනතනම
 නතා විතනසා, අයං චුට්ඨිති දෙසො ආසා තසා කතමො මොගො?
 දුක්ඛං අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිවර්තමෙ අ
 ඤ්ඤාණං දුක්ඛනිවර්තමාගමිතියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බතෙන
 අඤ්ඤාණං අපරතෙන අඤ්ඤාණං පුබ්බතාපරතෙන අඤ්ඤාණං
 ඉදංචව්‍යයනා පටිච්චසමුප්පනොසු ඔමෙමසු අඤ්ඤාණං, යං එව
 රූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනුගිහමයො අනනුබොධො අස
 ඤ්ඤාධො අපට්ඨවෙධො අසංගාහනා අපරිසොගාහනා අසමපෙක්ඛ
 නා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුමෙමජ්ඣං බාලං අසමප

ඡක්කුං මො'හො පමො'හො සමො'හො අවිජ්ජා අවිජ්ජානො
 අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසංයො අවිජ්ජාපරිප්පභානං අවිජ්ජාලභි
 මො'හො අක්කුසලමූලං, අයංචුවච්ඡි මො'හො ඤාතං කතමො
 මානො? ඡෙය්‍යො හමසමිත්තො මානො සද්දිස්සාහමසමිති මානො
 භික්ඛොහමසමිති මානො, යො ඵවරුපො මානො මඤ්ඤානා ම
 ඤ්ඤිතහං උන්නති උන්නමො ධරො සමපග්ගාහො තෙනුක
 මහතා විජ්ජාසං, අයංචුවච්ඡි මානො ඤාතං කතමා දිසි? ස
 සොහො ලොකොතිවා අසසොහො ලොකොතිවා අත්තවා ලො
 කොතිවා අත්තත්තවා ලොකොතිවා තං ජිවන්තං සර්වත්තවි අ
 ක්කුං ජිවං අක්කුං සර්වත්තවි තොති තථාගතො පරමෙරණ,
 තිවා තහොති තථාගතො පරමෙරණොතිවා හොතිව නවිතොති
 තථාගතො පරමෙරණොතිවා නෙවහොති නත්තොති තථාගතො,
 පරමෙරණොතිවා, යා ඵවරුපා දිසි දිසිගතං දිසිගතං දිසිකත්තං
 රො දිසිවිසුකාසිකං දිසිවිපජ්ජනං දිසිසඤ්ඤාජනං ගා'හො පති
 භා'හො අතිතිවෙසො පරාමාසො කුමමනො මිච්ඡාපථො මිච්ඡ
 ත්තං තිසායත්තං විපරිජ්ජසගාහො, අයංචුවච්ඡි දිසි, සඤ්ඤා
 මිච්ඡාදිසි දිසි ඤාතං කතමා විචිකිච්ඡා? සපාරිකංඛති විචිකි
 ච්ඡතිධමෙම කංඛති විචිකිච්ඡති සංසෙකංඛති විචිකිච්ඡති සිකා
 ය කංඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තෙ කංඛති විචිකිච්ඡති අපරන්තෙ
 කංඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තාපරන්තෙ කංඛති විචිකිච්ඡති ඉද
 පපච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නොසු ධමෙසු කංඛති විචිකිච්ඡති, යා
 ඵවරුපා කංඛා කංඛායතා කංඛායිතත්තං විජ්ජා විචිකිච්ඡා වෙස
 කං වෙධාපථො සංසයො අනෙකාසනාහො ආසප්පතා පරිස
 ප්පතා අපරිසොගාහතා ඵමතිතත්තං විත්තසං මනො විලෙඛා,
 අයං චුවච්ඡිවිචිකිච්ඡා ඤාතං කතමං චිතං? යා විත්තසං අ
 කලාතා අකමමඤ්ඤානා ඔලියනා සලලියනා ලීනං ලියනා ලිසි
 තත්තං චිතං චියනා ලිසිතත්තං විත්තසං, ඉදංචුවච්ඡි චිතං
 තත්තං කතමං උභවං? යං විත්තසං උභවං අවුපසමො වෙන
 සො විසෙඛපො හත්තත්තං විත්තසං, ඉදංචුවච්ඡි උභවං
 තත්තං කතමං අභිරිකං? යං නභිරිකං නිරිසිතබ්බත නිරිසිත
 පාපකානං අක්කුසලානං ධම්මානං සමාපත්තිසා, ඉදංචුවච්ඡි අභි
 රිකං තත්තං කතමං අනොත්තං? යං නම්මත්තප්පති ඔත්තති
 තබ්බත ඔත්තප්පති පාපකානං අක්කුසලානං ධම්මානං සමාප
 ත්තිසා, ඉදං චුවච්ඡි අනොත්තප්පං, ඉමෙධම්මා කිලෙසා
 කතමෙධම්මා නොකිලෙසා? තෙ ධමෙම ඡප්පත්තා අවසෙසා කුස

ලාභාසලා ව්‍යාකෘතාධිමතා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා සඛා වරූපා අසංඛතාවධාතු, ඉමෙධිමතා නොකිලෙසා කතමෙධිමතා සංකිලෙසිකා? භාසවා කුසලාකුසලා ව්‍යාකෘතා ධිමතා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා, ඉමෙධිමතා සංකිලෙසිකා කතමෙධිමතා අසංකිලෙසිකා? අපරිසාපනතා මනාව මෙහෙවලානිව අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධිමතා අසංකිලෙසිකා කතමෙධිමතා සංකිලිථා? භික්ෂු අකුසලමූලානි ලොභො දෝසො මොහො තදෙකථා භික්කුලෙසා තංසමාපුනෙනා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා තංසමුච්ඡායං කායකායං චේතමං මනොකමං ඉමෙධිමතා සංකිලිථා කතමෙධිමතා අසංකිලිථා? කුසලාප්‍රායානාධිමතා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිසාපනතා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා සඛාවරූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධිමතා අසංකුලිථා කතමෙධිමතා කිලෙසසමපුනතා? භික්ෂු ඵලෙභි සෙධිමතා සමාපුනතා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා, ඉමෙධිමතා කිලෙසසමපුනතා කතමෙධිමතා කිලෙසවිසමපුනතා? තෙහි ධමෙත සෙධිමතා විසමපුනතා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා සඛාවරූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙධිමතා කිලෙසවිසමපුනතා කතමෙධිමතා කිලෙසාවෙව සංකිලෙසිකාව? තෙව කිලෙසාකිලෙසා වෙව සංකිලෙසකාව කතමෙධිමතා සංකිලෙසිකාවෙව නොවකිලෙසා? තෙනධිමෙවහි සෙධිමතා සංකිලෙසිකා තෙධිමෙව ධමෙතා අවසෙසා භාසවා කුසලාකුසලා ව්‍යාකෘතා ධිමතා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා, ඉමෙධිමතා සංකිලෙසිකාවෙව නොවසංකිලෙසා කතමෙධිමතා කිලෙසාවෙව සංකුලිථා? තෙව කිලෙසාකිලෙසා වෙව සංකිලිථා කතමෙධිමතා සංකිලිථාවෙව නොවකිලෙසා? තෙහි ධිමෙවහි සෙධිමතා සංකුලිථා, තෙධිමෙව ධමෙතා වෙදනාකුක්කුණා ~~පෙ~~ විඤ්ඤාණකුක්කුණා, ඉමෙධිමතා සංකිලිථාවෙව නොවකිලෙසා කතමෙධිමතා කිලෙසාවෙව කිලෙසසමපුනතාව? ලොභො මොහෙන කිලෙසාවෙව කිලෙසසමපුනතාව, මොහො ලොහෙන කිලෙසාවෙව කිලෙසසමපුනතාව දෝසො මොහෙන කිලෙසාවෙව කිලෙසසමපුනතාව, මොහො දෝසෙන කිලෙසාවෙව කිලෙසසමපුනතාව මොහො මො

හෙත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මොහො මොහො
 කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, දිසි මොහොත කිල
 සොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මොහො දිසි කිලෙසොවෙව
 කිලෙසසමපසුතොව, විවිකිව්‍යා මොහොත කිලෙසොවෙව කි
 ලෙසසමපසුතොව, මොහො විවිකිව්‍යා කිලෙසොවෙව කිලෙ
 සසමපසුතොව, පින. මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසු
 තොව, මොහො පින. කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව,
 උඬුවි. මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මො
 හො උඬුවින කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, අතිරික.
 මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මොහො අතිරි
 කෙත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, අනොතොප. මො
 හොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මොහො අනොතො
 පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, ලො. මො උඬුවි
 න කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. ලොහොත
 කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, දෙසො උඬුවින කිලෙ
 සොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. දෙසෙන කිලෙසො
 වෙව කිලෙසසමපසුතොව, මොහො උඬුවින කිලෙසොවෙව
 කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙ
 සසමපසුතොව, මොහො උඬුවින කිලෙසොවෙව කිලෙසසමප
 සුතොව, උඬුවි. මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව,
 දිසි උඬුවින කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි.
 දිසි කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, විවිකිව්‍යා උඬුවි
 න කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. විවිකිව්‍යා
 කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, පින. උඬුවින කිලෙ
 සොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. පිනෙත කිලෙසොවෙව
 කිලෙස සමපසුතොව, අතිරික. උඬුවින කිලෙසොවෙව
 කිලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. අතිරිකෙත කිලෙසොවෙව කි
 ලෙසසමපසුතොව, අනොතොප. උඬුවින කිලෙසොවෙව කි
 ලෙසසමපසුතොව, උඬුවි. අනොතොපෙන කිලෙසොවෙව කි
 ලෙසසමපසුතොව, ලොහොත අතිරිකෙත කිලෙසොවෙව කි
 ලෙසසමපසුතොව, අතිරික. ලොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙස
 සමපසුතොව, දෙසො අතිරිකෙත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමප
 සුතොව, අතිරික. දෙසෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතො
 ව, මොහො අතිරිකෙත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව
 අතිරික. මොහොත කිලෙසොවෙව කිලෙසසමපසුතොව, මො

තො අභිරිකෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසසම්පසුත්තොව, අභිරිකා-
මානෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස සම්පසුත්තොව, දිසි අභිරිකෙන කි-
ලෙසොවෙව කිලෙසසම්පසුත්තොව, අභිරිකං දිසියා කිලෙසො-
වෙව කිලෙසසම්පසුත්තොව, විචිකිල්පා අභිරිකෙන කිලෙසො-
වෙව කිලෙසසම්පසුත්තොව, අභිරිකං විචිකිල්පාය කිලෙසො-
වෙව කිලෙසසම්පසුත්තොව, පිතං අභිරිකෙන කිලෙසොවෙව
කිලෙසසම්පසුත්තොව අභිරිකං පිතෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසස-
ම්පසුත්තොව, උඬ්ඵලං අභිරිකෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසසම්පසු-
ත්තොව, අභිරිකං උඬ්ඵලෙන කිලෙසොවෙව කිලෙසසම්පසු-
ත්තොව අනොත්තප්පං අභිරිකෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අභිරිකං අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, ලොභො අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං ලොභෙන් කිලෙසොවෙව කි-
ලෙසසම්පසුත්තොව, දොසො අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං දොසෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, මොහො අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං මොහෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, මානො අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං මානෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං මානෙන කිලෙසොවෙව කිලෙ-
සසම්පසුත්තොව, දිසි අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං දිසියා කිලෙසොවෙව කිලෙසසම්ප-
සුත්තොව, විචිකිල්පා අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං විචිකිල්පාය කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, පිතං අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං පිතෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, උඬ්ඵලං අනොත්තප්පෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං උඬ්ඵලෙන කිලෙසොවෙව කිලෙස-
සම්පසුත්තොව, අනොත්තප්පං අභිරිකෙන කිලෙසොවෙව කි-
ලෙසසම්පසුත්තොව, ඉමෙධිමිතා කිලෙසොවෙව කිලෙසසම්පසුත්තො-
ව කාතමෙධිමිතා කිලෙසසම්පසුත්තොවෙව නොවකිලෙසා?
තෙතිධිමෙති සෙධිමිතා සම්පසුත්තො, තෙධිමෙති ස්පෙත්තා තෙද-
තාකධිමෙති සම්පසුත්තො, ඉමෙධිමිතා කිලෙස-
සම්පසුත්තොවෙව නොවකිලෙසා කාතමෙධිමිතා කිලෙසවිපසු-
ත්තො සංකිලෙසිකා, තෙතිධිමෙති සෙධිමිතා විපසුත්තො සාය

වා කුසලාවතාකතාධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකඛ්ඛේ. පෙ. විඤ්ඤාණකඛ්ඛේ, ඉමෙධම්මා කිල සවිපසුතතා සංකිලෙසිනා. කතමෙධම්මා කිලසවිපසුතතා අසංකිලෙසිනා; අපරිසාපනතා මහතාව මහතථලානිව අසංකිලෙසිනා, ඉමෙධම්මා කිලසවිපසුතතා අසංකිලෙසිනා.

කතමෙධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා, තිණි සංකොඤ්ඤානි සුඤ්ඤායදිසි විවිකිල්ලා සිලබ්බතපරාමාසො. තස්ස කතමා සංකොඤ්ඤාදිසි? ඉධ අස්සුතවා පුද්ගලතො අරියානං අදස්සුපි අරියධම්මස්ස අනොවිදෙ අරියධම්මෙ අවිනිතො සපුරිසානං අදස්සාපි සපුරිසධම්මස්ස අනොවිදෙ සපුරිසධම්මෙ අවිනිතො රූපං අතතතො සමනුපස්සති රූපවනතො අතතානං අතතති වා රූපං රූපසීමාවා අතතානං වෙදනං. පෙ. සංකොඤ්ඤා. පෙ. සංකොඤ්ඤා. පෙ. විඤ්ඤාණං අතතතො සමනුපස්සති විඤ්ඤාණවනතො අතතානං අතතතිවා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණසමාවා අතතානං යා ඵවරූපා දිසි දිසිගතං දිසිගතනං දිසිකතනාරො දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිප්පඤ්ඤානං දිසිසංකොඤ්ඤාපනං භාගො පතිසංගො අභිනිවේසො පරාමාසොක්ඛම්මෙතො මිඛ්ථාපථො මිඛ්ථනං තිසායනනං විපරියෙසගාගො, අයංචුවචති සංකොඤ්ඤා. තස්ස කතමා විවිකිල්ලා? සපුරිකංඛති විවිකිල්ලති ධම්මෙකංඛති විවිකිල්ලති සංකොඤ්ඤාති විවිකිල්ලති සිකිතායකංඛති විවිකිල්ලති පුබ්බතො කංඛති විවිකිල්ලති අපරතො කංඛති විවිකිල්ලති පුබ්බතො පරතො කංඛති විවිකිල්ලති ඉදංචාසනා පටිච්චසම්මුත්තොසු ධම්මෙසු කංඛති විවිකිල්ලති, යා ඵවරූපා කංඛා කංඛායනා කංඛාසිතනං මිමති විවිකිල්ලා වෙලනං, වෙලාපථො සංසයො අනෙකංසගාගො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාගනා ඵමිතිතනං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, අයං චුවචති විවිකිල්ලා. තස්ස කතමො සිලබ්බතපරාමාසො? ඉතො ඛතිඛා සමණ්ඩාගමණොනං සිලෙන සුභිචිතෙන සුභි සිලබ්බතෙන සුභිති යා ඵවරූපා දිසිදිසිගතං දිසිගතනං දිසිකතනාරො දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිප්පඤ්ඤානං දිසිසංකොඤ්ඤාපනං භාගො පතිසංගො අභිනිවේසො පරාමාසො කුමමෙතො මිඛ්ථාපථො මිඛ්ථනං තිසායනනං විපරියෙසගාගො, අයංචුවචති සිලබ්බතපරාමාසො, ඉමාති තිණි සංකොඤ්ඤාපනානි තදෙකසාව කිලෙසා තංසමපසුතොවෙදනාකඛ්ඛේ. පෙ. විඤ්ඤාණකඛ්ඛේ තංසමපසුතං නායක

කමට වඩා වැඩි වීමට, මනෝකමට, ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහත
 බොහෝ කතමෙ ධර්මය නදක්ෂතෙන් පහතබොහෝ තෙමෙම
 ධර්මයට අවසරය කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා ධර්මය කාමාවචරා
 රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනතා වෙදනාකමකිනි. පෙර
 පෙර විශ්ලේෂණකමකිනි, සබ්බවරූපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙඩ
 ධර්මය නදක්ෂතෙන් පහතබොහෝ කතමෙ ධර්මය භාවනාය පහ
 තබොහෝ අවසරය ලොභො දෝශො මොහො නදෙකථාව කි
 ලෙසා තංසමප්පුනතා වෙදනාකමකිනි. පෙර විශ්ලේෂණක
 මොහො තංසමුච්ඡායං කායකමට වඩා වැඩි වීමට, මනෝකමට,
 ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහතබොහෝ කතමෙ ධර්මය නතාවචරාය පහතබොහෝ
 තෙමෙම ධර්මයට අවසරය කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා ධර්මය කාමා
 වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරිශාපනතා වෙදනාකමකිනි.
 පෙර විශ්ලේෂණකමකිනි, සබ්බවරූපං අසංඛතාවධාතු, ඉමෙ
 ධර්මය නතාවචරාය පහතබොහෝ කතමෙ ධර්මය දක්ෂතෙන් පහ
 තබොහොඳුකා? නිශ්චයකෙසෙය් ප්‍රකාශයදී විවික්ච්ඡාසිල
 බ්‍රහ්මපරාමාසො තත කතමා සකකායදීති? ඉධ අස්සුතවා පුට්ඨ
 ජනො පෙර විපරිශේසනාහො අයං චුට්ඨති සකකායදීති
 තත කතමා විවික්ච්ඡා? සප්පරි කකිති විවික්ච්ඡාති. පෙර
 ඵලිති තතං විතතං මනෝවිපලබ්ධො, අයං චුට්ඨති වි
 වික්ච්ඡා තත කතමො සිලබ්‍රහ්මපරාමාසො? ඉතොබ්‍රහ්ම
 සමණ්‍යාග්‍රහණං ඕපලන පුබ්බං පෙර විපරිශේසනාහො
 අයං චුට්ඨති සිලබ්‍රහ්මපරාමාසො, ඉමානි නිශ්චයකෙසෙය් ප්‍රකාශයදී
 තිදෙකථාව කිලෙසා තංසමප්පුනතා වෙදනාකමකිනි. පෙර
 පෙර විශ්ලේෂණකමකිනි, තංසමුච්ඡායං කායකමට වඩා වැඩි වීමට,
 මනෝකමට, ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහතබොහොඳුකා, නිශ්චය
 කෙසෙය් ප්‍රකාශයදීති විවික්ච්ඡා සිලබ්‍රහ්මපරාමාසො
 ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහතබොහෝ, නදෙකථො ලොභො දෝ
 ශො මොහො, ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහතබොහොඳු, නදෙක
 ථාව කිලෙසා තංසමප්පුනතා වෙදනාකමකිනි. පෙර වි
 ශ්ලේෂණකමකිනි, තංසමුච්ඡායං කායකමට වඩා වැඩි වීමට,
 මනෝකමට, ඉමෙඩියට් දක්ෂතෙන් පහතබොහොඳුකා කතමෙ ධර්මය
 නදක්ෂතෙන් පහතබොහොඳුකා? තෙමෙම ධර්මයට අවසරය
 කුසලාකුසලාච්ඡායාකතා ධර්මය කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාව
 රා අපරිශාපනතා වෙදනාකමකිනි. පෙර විශ්ලේෂණක
 මොහො සබ්බවරූපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙඩියට් නදක්ෂතෙන්

පහාතඬුණහඬුණා කතමෙබමා හාවනාය පහාතඬුණෙහු
 කා? අවසෙසො ලොහො ඉද්දෙසා මොහො, ඉමෙබමා හාව
 නාය පහාතඬුණහඬු, තදෙකඬාව කිලෙසා නංසමපයුතො වෙ
 දනාකකිනො පෙ විඤ්ඤාණකකිනො, නංසමපයුතං කාය
 කමි? වටිනමි. මනොකමමි, ඉමෙබමා හාවනාය පහාතඬු
 හෙහු කා කතමෙබමා නහාවනාය පහාතඬුණෙහු කා? හෙ
 බමම. ධපෙත්වා අවසෙසං කුසලාකුසලාවසාකතා, බමමා කාමා
 වචරා රුපාවචරා අරුපාවචරා අපරියාපනො වෙදනාකකිනො
 පෙ විඤ්ඤාණකකිනො සබ්බංවරුපං අසංඛතාවධාතු, ඉ
 මෙබමා නහාවනාය පහාතඬුණෙහු කා කතමෙබමා සවි
 තකකා? සවිතකකහුමියං කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අපරියාප
 නො විතකකං ධපෙත්වා නංසමපයුතො වෙදනාකකිනො පෙ
 විඤ්ඤාණකකිනො, ඉමෙබමා සවිතකකා කුතමෙබ
 මා අවිතකකා අවිතකකහුමියං කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අරු
 පාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිනො පෙ විඤ්ඤා
 ණකකිනො විතකකාවසබ්බංවරුපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙ
 බමා අවිතකකා කතමෙබමා සවිචාරා? සවිචාරහුමියං
 කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අපරියාපනො විචාරං ධපෙත්වා නං
 සමපයුතො වෙදනාකකිනො පෙ විඤ්ඤාණකකිනො ඉ
 මෙ බමා සවිචාරා කතම බමා අවිචාරා? අවිචාරහුමියං
 කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අරුපාවචරෙ අපරියාපනො වෙ
 දනාකකිනො පෙ විඤ්ඤාණකකිනො විචාරොව සබ්බං
 රුපං අසංඛතාව ධාතු, ඉමෙබමා අවිචාරා කතමෙබමා
 සපටිඨිකා? සපටිඨිකහුමියං කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අපරියාප
 නො පිහිංධපෙත්වා නංසමපයුතො වෙදනාකකිනො පෙ
 විඤ්ඤාණකකිනො, ඉමෙබමා සපටිඨිකා කතමෙබමා
 අපටිඨිකා? අපටිඨිකහුමියං කාමාවචරෙ රුපාවචරෙ අරුපාවච
 රෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිනො පෙ විඤ්ඤාණකකි
 නො පිහිව සබ්බංවරුපං අසංඛතාවධාතු; ඉමෙබමා අපටිඨිකා
 කතමෙබමා පිතිසහගතා? පිතිහුමියං කාමාවචරෙ රුපාව
 චරෙ අපරියාපනො පිහිං ධපෙත්වා නංසමපයුතො වෙදනා
 කකිනො පෙ විඤ්ඤාණකකිනො ඉමෙබමා පිතිසහගතා
 කතමෙබමා නපිතිසහගතා? නපිතිහුමියං කාමාවචරෙ රු
 පාවචරෙ අරුපාවචරෙ අපරියාපනො වෙදනාකකිනො පෙ
 විඤ්ඤාණකකිනො පිහිව සබ්බංවරුපං අසංඛතාව ධාතු ඉමෙ

බමලා තපිභිසභගතා කතමෙධමමා සුඛසභගතා? සුඛභූමියං
 කාමාවච්චෙ රූපාවච්චෙ අපරියාපනෙන සුඛංඤ්ජනා නංසමප
 යුතෙනා සඤ්ඤාකකුණො සංඛාරකුණො විඤ්ඤාණකකුණො
 ඉමෙධමමා සුඛසභගතා කතමෙධමමා නසුඛසභගතා? නසු
 ඛභූමියං කාමාවච්චෙ රූපාවච්චෙ අරූපාවච්චෙ අපරියාපනෙන
 සුඛං ඤ්ජනා නංසමපයුතෙනා වෙදනාකකුණො පෙවි
 ඤ්ඤාණකකුණො සුඛඤ්ඤා සඤ්ඤාචරූපං අසංඛතාවධානු ඉමෙ
 මමා නසුඛසභගතා කතමෙධමමා උපෙකකාසභගතා? උපෙකකා
 භූමියං කාමාවච්චෙ රූපාවච්චෙ අරූපාවච්චෙ අපරියාපනෙන
 උපෙකකාඤ්ජනා නංසමපයුතෙනා සඤ්ඤාකකුණො සංඛාරකුණො
 විඤ්ඤාණකකුණො ඉමෙධමමා උපෙකකාසභගතා කතමෙධමමා
 නඋපෙකකා සභගතා? නඋපෙකකාභූමියං කාමාවච්චෙ රූපාවච්චෙ
 අරූපාවච්චෙ අපරියාපනෙන වෙදනාකකුණො පෙවි
 විඤ්ඤාණකකුණො උපෙකකාච සඤ්ඤාචරූපං අසංඛතාවධානු ඉමෙ
 ධමමා නඋපෙකකාසභගතා කතමෙධමමා කාමාවච්චරා? හෙ
 ඤ්ජනා අවිච්ඡිතරයං පරිශන්තං කරිත්වා උපරිතො පරතිමේත
 ච්ඡවතතීදෙවෙ අනෙතාකරිත්වා යං එතස්මිං අනතරෙ එතාවච්ච
 රා එත පරියාපනතා ඛණ්ඩානු ආයතනා රූපාවෙදනාසඤ්ඤා සං
 ඛාරා විඤ්ඤාණං ඉමෙධමමා කාමාවච්චරා කතමෙධමමා නකාමා
 ච්චරා? රූපාවච්චරා අරූපාවච්චරා අපරියාපනතා ඉමෙධමමා නකාමා
 ච්චරා කතමෙධමමා රූපාවච්චරා හෙඤ්ජනා මුහුත්තොක
 පරිශන්තං කරිත්වා උපරිතො අකනිඤ්දෙවෙ අනෙතාකරිත්වා
 යං එතස්මිං අනතරෙ එතාවච්චරා එතපරියාපනතා සමාපනත
 ස්ථා උපනතස්ථා දිඤ්ඤාසුඛවිහාරස්ථා විතතවෙනසිකාධ
 මමා ඉමෙධමමා රූපාවච්චරා කතමෙධමමා කරූපාවච්චරා? කා
 මාවච්චරා අරූපාවච්චරා අපරියාපනතා ඉමෙධමමා කරූපාවච්චරා
 කතමෙධමමා අරූපාවච්චරා? හෙඤ්ජනා ආකාශානං වායන
 නූපගෙ දෙවෙපරිශන්තං කරිත්වා උපරිතො තෙවසඤ්ඤා නාස
 ඤ්ඤා යතනූපගෙ දෙවෙ අනෙතා කරිත්වා යං එතස්මිං අනතරෙ
 එතාවච්චරා එත පරියාපනතා සමාපනතස්ථා උපනතස්ථා
 දිඤ්ඤාසුඛවිහාරස්ථා විතතවෙනසිකා ධම්මා ඉමෙධමමා අරූ
 පාවච්චරා කතමෙධමමා නඅරූපාවච්චරා? කාමාවච්චරා රූපා
 ච්චරා අපරියාපනතා ඉමෙධමමා නඅරූපාවච්චරා කතමෙධ
 මමා පරියාපනතා? සාසවා කුසලාකුසලාච්ඡාකතාධමමා කාමාච
 ච්චරා රූපාවච්චරා අරූපාවච්චරා රූපකකුණො පෙවි විඤ්ඤා

භික්ඛකෝ ඉමෙධම්මා පරියාපන්නා කතමෙධම්මා අපරියාපන්නා? මග්ගාව මග්ගඵලානිව අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධම්මා අපරියාපන්නා කතමෙධම්මා නියතානිකා? චතතාරො ඔග්ගා අපරියාපන්නා ඉමෙධම්මා නියතානිකා කතමෙධම්මා අනියතානිකා? තොධම්මෙ ධර්මො අවසේසා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාකතකෝ පෙවිඤ්ඤාණකතකෝ සුඛං වරූපං අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධම්මා අනියතානිකා කතමෙධම්මා නියතා? පංචකම්මානි ආනන්ධාරිකානි යාව මිච්ඡාදිඤ්ඤා නියතා චතතාරො මග්ගා අපරියාපන්නා ඉමෙධම්මා නියතා කතමෙධම්මා අනියතා? තොධම්මෙ ධර්මො අවසේසා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාකතකෝ පෙවිඤ්ඤාණකතකෝ සුඛං වරූපං අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධම්මා අනියතා කතමෙධම්මා සලකතරා? සාසිචා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකතකෝ පෙවිඤ්ඤාණකතකෝ ඉමෙධම්මා සලකතරා කතමෙධම්මා අනුතතරා? අපරියාපන්නා මග්ගාව මග්ගඵලානිව අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධම්මා අනුතතරා කතමෙධම්මා සරණා? හිති අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො තදෙකසාව කිලෙසා තංසමපයුතො වෙදනාකතකෝ පෙවිඤ්ඤාණකතකෝ තංසමපයුතො කායකම්මං චචිකම්මං මනෝකම්මං ඉමෙධම්මා සරණා කතමෙධම්මා අරණා කුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාකතකෝ පෙවිඤ්ඤාණකතකෝ සුඛං වරූපං අසංඛතාව ධාතු ඉමෙධම්මා අරණා,ති

අභිධම්මදානං

කතමෙධම්මා විජ්ජාභාගිනො? විජ්ජාය සමපයුතකා ධම්මා ඉමෙධම්මා විජ්ජාභාගිනො කතමෙධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො? අවිජ්ජාය සමපයුතකා ධම්මා, ඉමෙධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො කතමෙධම්මා විජ්ජපමා? හෙසමෙසු තිසු අරිය මග්ගසුපඤ්ඤා, ඉමෙධම්මා විජ්ජපමා කතමෙධම්මා චර්ජපමා? උපර්ජමේ අරහත්තමග්ගෙපඤ්ඤා, ඉමෙධම්මා චර්ජපමා කතමෙධම්මා බාලා? අභිරික්ඛං අනොත්තප්පං, ඉමෙධම්මා බාලා, සඤ්ඤාපි අකුසලාධම්මා බාලා කතමෙධම්මා පණ්ඩිතා? හිරිච්ඡිකතප්පං, ඉමෙධම්මා පණ්ඩිතා, සඤ්ඤාපි කුසලාධම්මා පණ්ඩිතා කතමෙධම්මා කණ්ණා? අභිරික්ඛං අනොත්තප්පං, ඉමෙ

ධම්මා කුණා, සඤ්ඤා අකුසලාධිවෘත්තා කුණා කතමෙධම්මා සුඤ්ඤා භිත්ති භවතායං ව, ඉමෙධම්මා සුඤ්ඤා, සඤ්ඤා කුසලාධිවෘත්තා කුණා කතමෙධම්මා තත්ත්වයා? කායදුච්චිතං චෛදුච්චිතං චතොදුච්චිතං ඉමෙධම්මා තපනියා, සඤ්ඤා අකුසලාධිවෘත්තා තපනියා කතමෙධම්මා අතපනියා? කායසුච්චිතං චෛදුච්චිතං චතොදුච්චිතං, ඉමෙධම්මා අතපනියා සඤ්ඤා කුසලාධිවෘත්තා අතපනියා කතමෙධම්මා අධිවචනා? යානසංතෙසං ධම්මානං සංඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤානි චොභාරො නාම නාමකමං නාමධෙයං නිරුත්ති ව්‍යාප්තං අභිලාපො, ඉමෙධම්මා අධිවචනා, සඤ්ඤා ධම්මා අධිවචනපථා කතමෙධම්මා නිරුත්ති? යා නෙසංතෙසං ධම්මානං සංඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤානි චොභාරො නාම නාමකමං නාමධෙයං නිරුත්ති ව්‍යාප්තං අභිලාපො ඉමෙධම්මා නිරුත්ති, සඤ්ඤා ධම්මා නිරුත්තිපථා කතමෙධම්මා පඤ්ඤානි? යා නෙසංතෙසං ධම්මානං සංඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤානි චොභාරො නාම නාමකමං නාමධෙයං නිරුත්ති ව්‍යාප්තං අභිලාපො, ඉමෙධම්මා පඤ්ඤානි සඤ්ඤා ධම්මා පඤ්ඤානිපථා කතමං නාමං? වේදනාකකිකො සඤ්ඤාකකිකො සංඛාරකකිකො විඤ්ඤාණකකිකො අසංඛතාවධානං, ඉදං චෛති නාමං කතමං රූපං? චතොදුච්චිතං මහා භූතා චතුර්නං මහා භූතානං උපාදය රූපං, ඉදං චෛති රූපං කතමා අවිජ්ජා? යං අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං අනභිසම්මො අනක්ඛනොධො අසම්මොධො අපච්චිවේධො අසංගාහණො අපරිසොදාහනා අසම්පෙක්ඛණො අපච්චිවේක්ඛනා අපච්චික්ඛකමං දුට්ඨෙක්ඛං බාලාං අසම්පර්ඤ්ඤා මොහො පමොහො සමමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරිවෘත්තං අවිජ්ජාලිහි මොහො අකුසලමූලං, අයං චෛති අවිජ්ජා කතමා භවතණ්හා? යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවතණ්හා භවසිත්තො භවපරිලාහො භවමුත්තො භවජ්ඣාසානං අයං චෛති භවතණ්හා කතමා භවදිසි? භවිස්සති අනාව ලොකොවාති යා ඵවරූපා දිසි දිසිගතං පෙවිපරිසෙසනාහො, අයං චෛති භවදිසි කතමා විභවදිසි? කභවිස්සති අනාව ලොකොවාති යා ඵවරූපා දිසි දිසිගතං පෙවිපරිසෙසනාහො, අයං චෛති විභවදිසි කතමා සස්සනදිසි? සස්සනො අනාව ලොකොවාති යා ඵවරූපා දිසි දිසිගතං පෙවිපරිසෙසනාහො, අයං චෛති

සසන්නදිසි මුත්තක කතමා උච්චේදදිසි උච්චේද්දිසි අතනා
 ව ලොකොවාහි යා එවරුපා දිසි දිසිගතං මෙපෙවිපරි
 යෙසගාහො අයංවුච්චති උච්චේද්දිසි මුත්තක කතමා අතනා
 දිසි? අතනාවා අතනාව ලොකොවාහි යා එවරුපා දිසි දිසිගතං
 මෙපෙවිපරිසෙසගාහො අයං වුච්චති අතනාවා දිසි. තස ක
 තමා අතනතවා දිසි? අතනතවා අතනාව ලොකොවාහි යාඑව
 රුපා දිසි දිසිගතං මෙපෙවිපරිසෙසගාහො අයං වුච්චති
 අතනතවා දිසි මුත්තක කතමා පුබ්බතනානුදිසි පුබ්බතනං ආ
 රබ්බ යා උපපජ්ජති දිසි දිසිගතං මෙපෙවිපරිසෙසගාහො
 අයං වුච්චති පුබ්බතනානුදිසි මුත්තක කතමා අපරතනානුදිසි?
 අපරතනං ආරබ්බ යා උපපජ්ජති දිසි දිසිගතං මෙපෙවි
 පරිසෙසගාහො අයං වුච්චති අපරතනානුදිසි මුත්තක කත
 මං අහිරිකං? යං නහිරිසති හිරිසිතබ්බෙන නහිරියති පාපකානං අ
 කුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති අහිරිකං මු
 තස්ස කතමං අනාතතපං? යං නභතතපති භතතපිතබ්බෙන
 නභතතපති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා දුදං
 වුච්චති අනාතතපං මුත්තක කතමා හිරි? යං හිරියති හිරි
 සිතබ්බෙන හිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා
 යා අයං වුච්චති හිරි මුත්තක කතමං භතතපං? යං භතත
 පති භතතපිතබ්බෙන භතතපති පාපකානං අකුසලානං ධ
 ම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති භතතපං මුත්තක කතමාදෙ
 වචස්සනා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ දෙවචස්සායං දෙවචස්සි
 යං දෙවචස්සනා විපට්ඨකුලගාහිතා විපට්ඨනිකසාතනා අනාදරියං
 අනාදරතා අභාරවතා අපභිසංචතා අයං වුච්චති දෙවචස්සනා
 මුත්තක කතමා පාපමිතතා? යෙනෙ පුග්ගලා අස්සඛා දුස්සි
 ලා අපසංසුතා මච්ඡරිනො දුපපඤ්ඤා යා තෙසංසෙවතා නිසෙ
 වතා සංසෙවතා භජතා සංභජතා භතති සම්භතති තංසම්චං
 කතා අයං වුච්චති පාපමිතතා මුත්තක කතමා සොචචස්ස
 නා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ සොචචස්සායං සොචචස්සි යං සො
 චචස්සනා අපට්ඨකුලගාහිතා අවිපට්ඨනිකසාතනා සභාරවතා
 සපභිසංචතා අයං වුච්චති සොචචස්සනා මුත්තක කතමා ක
 ලාණමිතතා? යෙ තෙ පුග්ගලා සඛා සිලවතෙතා ඛුද්ධතා
 වාගවතෙතා පඤ්ඤවතෙතා යා තෙසං සෙවතා නිසෙවතා
 සංසෙවතා භජතා සංභජතා භතති සම්භතති තංසම්චංකතා අ
 යං වුච්චති කලාණමිතතා මුත්තක කතමා ආපත්ති කුසල

තා? පඤ්චි ආපනතික්ඛක්ඛා ආපනතියො සත්තපි ආපනතික්ඛක්ඛා
 ආපනතියො යා තාසං ආපනතීන්ඤ ආපනතික්ඛසලතා පඤ්ඤා
 පජානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවයො සමමාදිඝි අයංචුවච්ච
 ති ආපනතික්ඛසලතා තත්ත කතමා ආපනතිවුචාග කුසලතා?
 යාතාතිආපනතීති වුචානක්ඛසලතා පඤ්ඤා පජානතා පෙ අමොහො
 ධම්මවිවයො සමමාදිඝි අයංචුවච්චති ආපනති වුචාන
 කුසලතා තත්ත කතමා සමාපන්නික්ඛසලතා? අනි සචිතකක
 සමචාරා සමාපන්නි අනි අචිතකකච්චාරමතතා සමාපන්නි අනි
 අචිතකකඅච්චාරා සමාපන්නි යා තාසං සමාපන්නිනං සමාපන්නි
 කුසලතා පඤ්ඤා පජානතා පෙ අමොහො ධම්ම විව
 යො සමමාදිඝි අයං චුවච්චති සමාපන්නික්ඛසලතා තත්ත කත
 මා සමාපන්නි වුචානක්ඛසලතා? යා තාති සමාපන්නිති වුචානක්ඛ
 සලතා පඤ්ඤා පජානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවයො ස
 මමාදිඝි අයංචුවච්චති සමාපන්නිවුචාන කුසලතා තත්ත කතමා
 ධාතු කුසලතා? අභාරසධාතුයො චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛු
 ඤ්ඤාණධාතු සොඨධාතු සද්ධධාතු සොත්ථිඤ්ඤාණධාතු භාණ
 ධාතු ගක්ඛධාතු සාණ්ඨිඤ්ඤාණධාතු ජ්වහාධාතු රසධාතු ජ්වහා
 විඤ්ඤාණධාතු කායධාතු ජොඨබ්බධාතු කායවිඤ්ඤාණධාතු මනෝ
 ධාතු ධම්මධාතු මනෝවිඤ්ඤාණධාතු යා තාසංධාතුතං ධාතුක්ඛ
 සලතා පඤ්ඤා පජානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවයො ස
 මමාදිඝි අයංචුවච්චති ධාතුක්ඛසලතා තත්ත කතමා මනසිකාර
 කුසලතා? යා තාසං ධාතුතං මනසිකාරක්ඛසලතා පඤ්ඤා පජා
 නතා පෙ අමොහො ධම්මවිවයො සමමාදිඝි අයංචුවච්චති
 මනසිකාරක්ඛසලතා තත්ත කතමා ආයතනක්ඛසලතා? වාදසා
 යතනානි චක්ඛායතනං රූපායතනං භොතායතනං සද්දායතනං
 භාණායතනං ගක්ඛායතනං ජ්වහායතනං රසායතනං කායායතනං
 ජොඨබ්බායතනං මනායතනං ධම්මායතනං යා තෙසං ආයතනා
 නං ආයතනක්ඛසලතා පඤ්ඤා පජානතා පෙ අමොහො
 ධම්මවිවයො සමමාදිඝි අයංචුවච්චති ආයතනක්ඛසලතා තත්ත
 කතමා පටිච්චසමුප්පාදක්ඛසලතා? අපිජජාපච්චයා සංඛාරා සංඛා
 රපච්චයා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං නාමරූපපච්ච
 යා සමායතනං සමායතනපච්චයා පිසෙයා පිසෙයපච්චයා වෙදනා
 වෙදනාපච්චයා තණ්හා තණ්හාපච්චයා උපාදානං උපාදානපච්ච
 යා භවො භවපච්චයා ජාති ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරි
 දෙවි දුක්ඛ දෙමනස්සපායාසා සමඛවහනි එවමෙහෙයා කෙවලයා

දුක්ඛකම්මයා සමුදයො හොතිති, යා තස්ස පඤ්ඤා පජානනා පෙ—අමොඡ්ඡා ධම්මවිචයො සමමාදීඝී අයංවුච්චති පටිච්චසත්තු පසාද කුසලතා තස්ස ඝ්ඛාමා ආනක්ඛසලතා? යෙයෙධම්මො යෙසං යෙසං ධම්මානං ගෙනුපට්ඨයා උපාදය තංතංආනානි යා තස්ස පඤ්ඤා පජානනා පෙ—අමොඡ්ඡා ධම්මවිචයො සමමාදීඝී අයංවුච්චති ආනක්ඛසලතා තස්ස කතමා අභානක්ඛ සලතා? යෙයෙධම්මො යෙසංයෙසංධම්මානං න තෙනතු අප්පච්චයාඋපා දයකංභිං, අභානනති යාභිත්ත පඤ්ඤා පජානනා පෙ—අමො හො ධම්මවිචයො සමමාදීඝී අයංවුච්චති අභානක්ඛසලතා, තස්ස කත් මො අර්ථවො? යො අර්ථවො අර්ථවතා අජ්ඣතා අවච්ඡිකතා අකුට්ඨතා අයංවුච්චති අර්ථවො තස්ස කතමො මග්ගවො? යාමුදුතා මග්ගවතා අකකකලතා අකසිතතා නිවච්චතතා අයංවුච්ච ති මග්ගවො තස්ස කතමා ඛන්ති යා ඛන්ති ඛන්තතා අභිචා ස්සතතා අවණ්ඨිකතා අනස්සරොපො අත්තමතතා විතකස්ස අයං වුච්චති ඛන්ති තස්ස කතමො සොරච්චං යො කාසිකො අ විතිකකමො වාවසිකො අවිතිකකමො කාසිකවාචසිකො අවිති කකමො ඉදං වුච්චති සොරච්චං සබ්බොපි සීලසංවරො සොරච්චං තස්ස කතමො සාබල්‍යං යාභාවාවා අත්තතා අසාතා කක්ඛ ඝා පරතවුතා පරතිසර්ජනී කොධසාමතතා අසමාධිසංවතතනි කා තථාරූපිං වාවං පහාය යාභාවාවා නෙලා කණ්ණස්සවා පෙ මනියා හදයසිතමා පොරී බහුජ්ජනකතතා බහුජ්ජනමතතා තථාරූපිංවාවං භාසිතා හොති යා තස්ස සණ්ඨවාචතා සබ්බලවාචතා අචරුසවාචතා ඉදංවුච්චති සාබල්‍යං තස්ස කතමො පටිස ඤාරො? වෙපට්ඨසන්තාරා ආමිසපට්ඨසන්තාරොව ධම්මපට්ඨසන්තාරොව ඉධෙකචෙවා පටිසන්තාරකො හොති ආමිසපට්ඨසන්තාරෙතවා ධම්ම පට්ඨසන්තාරෙතවා අයංවුච්චති පටිසන්තාරො තස්ස කතමො ඉ ඤ්ඤියෙසු අනුත්තවාරතා ඉධෙකචෙවා චක්ඛුතා රූපං දිස්වා ති මිත්තග්ගාති හොති අනුත්තරස්සත්තග්ගාති යත්තාසිකරණවෙතං චක්ඛු ඤ්ඤියං අසංවුත්තං විහරන්තා අභිජ්ඣා දෙමිත්තයා පාපතා අකුස ලා ධම්මො අනායාසවෙසනං තස්ස සංවරාය නපට්ඨපර්ජනී තරකක ති චක්ඛුඤ්ඤියං චක්ඛුඤ්ඤියෙ තස්සංවරං ආපර්ජනී සොනෙත සද්දං සුත්තං පෙ—සානෙත ගතං සාසිත්වා—පෙ—ජ්ඣිකාය රසං සාසිත්වා—පෙ—කායෙත චොට්ඨිකං චුසිත්වා—පෙ—මනසා ධ මමං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාති හොති අනුත්තරස්සත්තග්ගාති යත්තාසි කරණවෙතං මනිඤ්ඤියං අයංවුත්තං විහරන්තා අභිජ්ඣා දෙමිත්ත

සාපකා අකුසලා ධර්මා අනායාසවේදයාං නසංසාරාය න පටිපජ්ජති නරකඛති මනික්ඛුං මනික්ඛුයෙ නසංසාරං ආපජ්ජති යා ඉමෙසං ඡන්තංඤ්ඤායාං අග්ගති අගොපනා අනාරකො අසංවරො අයංචුවචති ඉක්ඛිතෙසු අගුත්තවාරතා, තත්ත කතමා හොජනෙ අමතනාසුඤ්ඤා? ඉධෙකවේවා අපට්ඨංඛා අයොති සො ආහාරං ආහාරෙති දවාය මදය මණ්ඩනාය විභූසනාය යා තත්ත අසංචුට්ඨිතා අනෙත්ඤ්ඤා, අපට්ඨංඛා හොජනෙ, අයංචුවචති හොජනෙ අමතනාසුඤ්ඤා තත්ත කතමා ඉක්ඛිතෙසු අගුත්තවාරතා? ඉධෙකවේවා චික්ඛුතා රූපං දිශා නතිමි තතගාති හොති නඅනුබ්බසුත්තගාති යථාධිකරණමෙතං ච ඤ්ඤායං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලාධර්මා අනායාසවේදයාං නසංසාරාය පටිපජ්ජති රකඛති ච ඤ්ඤායං චඤ්ඤායෙ සංවරං ආපජ්ජති සොතෙන සදංසුත්වා ජෙසංසංඝෙත ගතිං සාධත්වා ජෙසංසංසාරාය රසං සාධත්වා ජෙසංසංසාරායෙත ථොභිඤ්ඤා චුඤ්ඤා ජෙසංසංසාරාය ධර්මං විඤ්ඤාය නතිමිතතගාති හොති නානුබ්බසුත්තගාති යථාධිකරණමෙතං මනික්ඛුං අසංචුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදො මනස්සා පාපකා අකුසලා ධර්මා අනායාසවේදයාං නසංසාරාය පටිපජ්ජති රකඛති මනික්ඛුං මනික්ඛුයෙ සංවරං ආපජ්ජති යා ඉමෙසං ඡන්තං ඉක්ඛිතාං අග්ගති අගොපනා අනාරකො සංවරො අයංචුවචති ඉක්ඛිතෙසු අගුත්තවාරතා තත්ත කතමා හොජනෙ මතනාසුඤ්ඤා? ඉධෙකවේවා පට්ඨංඛායොතිසො ආහාරං ආහාරෙති නෙවදවාය නමදය නමණ්ඩනාය නවිභූසනාය යං වදෙච ඉමිස්සකායස්ස භික්ඛා යාපනාය විහිංසුපරනියා බ්‍රහ්මචරියානුගතාය ඉතිපුරාතංව වෙදනං පට්ඨංඛාමි නවච්චෙදනං නට්ඨාදෙස්සාමි යාත්‍රාව මෙ හවිස්සති අනවජ්ජනාව චාසුචිතා රොවාති යා තත්ත සතතුභිතා මතනාසුඤ්ඤා පට්ඨංඛා හොජනෙ අයංචුවචති හොජනෙ මතනාසුඤ්ඤා තත්ත කතමං මුඛි සච්චං? යා අසති අනුක්ඛාති අපට්ඨස්සති අසරණතා අසාධාරණතා අපිලාපනතා පමුක්ඛනතා ඉදංචුවචති මුඛිසච්චං තත්ත කතමං අසමපජ්ඤා? යං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභියමෙයා අනනුබොධො අසමබ්බාධො අපට්ඨවේධො අසංගාහනා අපරිශොභානතා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවේකනා අපච්චකකමමං දුමෙමජ්ඣං බාලාං අසමපජ්ඤා මොහො පමොහො සුමොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජාසො අවිජ්ජායොහො අවිජ්ජානුසංයො අවි

පරාපරිසූඨානං අවිජ්ජාලභි මොහො අකුසලමූලං ඉදංචුවචි අ
සමපර්ඤ්ඤං තප්පකතමා භිනි? යා සති අනුස්සති පටිස්සති
සතිසරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අපමුක්ඛසනතා සතිසතිඤ්ඤා
සතිබලං සම්මාසිති අයංචුවචි සති තප්ප කතමං සමපර්
ඤ්ඤං? යා සිද්ධාපරානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවිසො
සමාදිසි ඉදංචුවචි සමපර්ඤ්ඤා තප්ප කතමං පටිස්සංඛා
නබලං? යා පඤ්ඤාපරානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවි
සො සමාදිසි ඉදංචුවචි පටිස්සංඛා බලං තප්ප කතමං
භාවනාබලං? යා කුසලානං ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහු
ලිකමං ඉදංචුවචි භාවනාබලං සත්තපිට්ඨකානං භාවනාබලං
තප්ප කතමො සමථො? යා විතතස්ස සිති පෙ
සම්මාසමාධි අයංචුවචි සමථො තප්ප කතමා විපස්සනා?
යා පඤ්ඤා පරානතා පෙ අමොහො ධම්මවිවිසො සමා
දිසි අයංචුවචි විපස්සනා තප්ප කතමං සමප්තිමිත්තං? යා
විතතස්ස සිති පෙ සමාධි සමාධි ඉදං චුවචි සඤ්ඤා
මිත්තං තප්ප කතමං පග්ගාහනිමිත්තං? යො චෙතසිකො
විරියාරමො පෙ සමාධිවිසො, ඉදංචුවචි පග්ගාහනි
මිත්තං තප්ප කතමො පග්ගාහො? යො චෙතසිකො විරියාර
මො පෙ සමාධිවිසො, අයංචුවචි පග්ගාහො තප්ප
කතමො අවිකෙඤ්ඤා? යා විතතස්ස සිති පෙ සමාස
මාධි අයංචුවචි අවිකෙඤ්ඤා තප්පකතමා සිලවිපතනි? යො
කාසිකො විනික්ඛමො වාචසිකො විනික්ඛමො කාසිකවාචසිකො
චිතික්ඛමො, අයංචුවචි සිලවිපතනි, සබ්බමප්පසිලං සිලවිප
තනි තප්ප කතමා දිසි විපතනි, නඤ්ඤිතං නඤ්ඤිතං නඤ්ඤි
තං නඤ්ඤිතං පුද්ගලානං කමොතං ඵලං විපාකො නඤ්ඤා
ලොකො නඤ්ඤිතොලොකො නඤ්ඤිතො නඤ්ඤිතො නඤ්ඤිතො
ඔපපාතිකා නඤ්ඤිතොකෙ සමණ බ්‍රාහ්මණා සමගග්ගා සමාප
තිපනතා, යෙ ඉමමලොකං පරමලොකං සීයං අභිඤ්ඤා සච්ඡික
තො පට්ඨෙදෙනිති, යා ඵලරූපා දිසි දිසිගතං දිසිගතං දිසිකතො
රො දිසිවිසුකාසිතං දිසිවිපතනං දිසිසංඝෙය්‍යප්පනො පටිස්සා
හො අනිතිවෙසො පරාමාසො කුමමගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡතං
තිත්තායතනං විපරිසෙසගාහො, අයංචුවචි දිසිවිපතනි, සබ්බාපි
මිච්ඡාදිසි දිසිවිපතනි තප්ප කතමා සිලසමපදා? කාසිකො අචිති
ක්ඛමො වාචසිකො අචිතික්ඛමො කාසිකවාචසිකො අචිතික්ඛ

නිකමෙධමො

කතමෙධමො කුසලා? ඔහු සුභුමිසු කුසලං, ඉමෙධමො කුසලා
කතමෙධමො, අකුසලා? වාදස අකුසල විඤ්ඤාපාද, ඉමෙධමො අ
කුසලා, කතමෙධමො අවසාකතා? චතුසු භුමිසු විපාකො නිසු භු
මිසු කිරියා වසාකතං රූපව නිබ්බාණව ඉමෙධමො අවසාකතා

කතමෙධමො සුඛාය වෙදනාය සමපයුතා? කාමාවචරකුසල
තොවගතාදො සොමනස්ස සහගත විඤ්ඤාපාද, අකුසලතො වහන්
රො කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ච, කිරියතොව පම රූපාවචර
නිකවතුකතජ්ඣානකුසලතොව, විපාකතොව කිරියතොව ලොකු
තතර නිකවතුකතජ්ඣානකුසලතොව විපාකතොව එත්තුප්පනනං
සුඛං වෙදනං සපේඛා ඉමෙධමො සුඛාය වෙදනාය සමපයුතා
කතමෙධමො දුක්ඛාය වෙදනාය සමපයුතා? වෙ දෙමන
ස්ස සහගත විඤ්ඤාපාද, දුක්ඛසහගතං කායවිඤ්ඤාණං, එත්තුප්ප
නනං දුක්ඛං වෙදනං සපේඛා ඉමෙධමො දුක්ඛාය වෙදනාය සමප
යුතා, කතමෙධමො අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සමපයුතා? කාමාවචරකුසලතො
වගතාදො උපෙක්ඛාසහගත විඤ්ඤාපාද, අ
කුසලතො ඡ කාමාවචර අකුසලස්ස විපාකතොදස අකුසලස්ස වි
පාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුසු ජ්ඣානං කුසලතොව
විපාකතොව කිරියතොව වගතාදො, අරූපාවචරං කුසලතොව
විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතතරං චතුසු ජ්ඣානං කුසලතො
ව විපාකතොව එත්තුප්පනනං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං සපේඛා ඉමෙ
ධමො අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සමපයුතා නිසෙසාව වෙදනා
රූපව නිබ්බාණව ඉමෙධමො නවතතඛා සුඛාය වෙදනාය සමප
යුතා නිපි දුක්ඛාය වෙදනාය සමපයුතා නිපි අදුක්ඛමසුඛාය වෙද
නාය සමපයුතා නිපි

කතමෙධමො විපාකා? චතුසු භුමිසු විපාකා, ඉමෙධමො
විපාකා, කතමෙධමො විපාකධම්මෙධමො? චතුසු භුමිසු කුසලං
අකුසලං, ඉමෙධමො විපාකධම්මෙධමො, කතමෙධමො නොව
විපාක නවිපාක ධම්මෙධමො? නිසු භුමිසු කිරියා වසාකතං රූපංව
නිබ්බාණංව, ඉමෙධමො නොවිපාක නවිපාකධම්මෙධමො

කතමෙධමො උපාදිනුපාදනියා? නිසු භුමිසු විපාකො යංව
රූපං, කමමස්ස කතතො, ඉමෙධමො උපාදිනුපාදනියා

කතමෙධම්මා අනුපාදිනුපාදනියා? නිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, නිසු භූමිසු කිරියා ව්‍යාකතා යංවරුපං කතමෙධම්මා කතතො ඉමෙධි මමා අනුපාදිනුපාදනියා කතමෙධම්මා අනුපාදිනුපාදනියා දනියා? වතනාරොමණා අපරියාපනතා වතනාරව සාමසුඤ්ඤ ඵලාති නිබ්බාණංව, ඉමෙධම්මා අනුපාදිනුපාදනියා

කතමෙධම්මා සංකිලිඨසංකිලෙසිකා? වාදස අකුසල චිත්ත ට්ඨාද, ඉමෙධම්මා සංකිලිඨ සංකිලෙසිකා කතමෙධම්මා අ සංකිලිඨ සංකිලෙසිකා? නිසු භූමිසු කුසලං නිසු භූමිසු විපාකො නිසු භූමිසු කිරියා ව්‍යාකතං සංඛංවරුපං, ඉමෙධම්මා අසංකිලිඨ සංකිලෙසිකා කතමෙධම්මා අසංකිලිඨ අසංකිලෙසිකා? ව තනාරොමණා අපරියාපනතා වතනාරව සාමසුඤ්ඤ ඵලාති නිබ්බා ඣංව, ඉමෙධම්මා අසංකිලිඨ අසංකිලෙසිකා

කතමෙධම්මා සචිත්තකක සචිචාරා? කාමාවචර කුසලාකුසලං කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඵකාදස චිත්තභූපාද අකුස ලස්ස විපාකතොවෙ, කිරියතො ඵකාදස රූපාවචර පඨමජ්ඣානං කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතනරං පඨමජ්ඣානං කුසලතොව විපාකතොව ඵස්සප්පනෙන විතසකච්චාරෙ පඨපෙඤ්ඤ ඉමෙධම්මා සචිත්තකකසචිචාරා කතමෙධම්මා අචිත්තකක විචාරම තනා? රූපාවචර පංචකතසෙ දුතියංඤානං කුසලතොව විපාක තොවකිරියතොව, ලොකුතනර පංචකතසෙ දුතියංඤානං කුසල තොව විපාකතොව, ඵස්සප්පනෙන විචාරං පඨපෙඤ්ඤ විතසකකාව, ඉ මෙධම්මා අචිත්තකකසචිචාරමතනා—කතමෙධම්මා අචිත්තකක අචිචාරා? වෙපංව විඤ්ඤාණානි රූපාවචරනිකජ්ඣානාකුසලතොව විපාකතො ව කිරියතොව වතනාරො ආරුප්පා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතනරනිකජ්ඣානා කුසලතොව විපාකතොව, පංචකතසෙ දුතියංඤානෙ උප්පනෙනාව විචාරො රූපංව නි බ්බාණංව, ඉමෙධම්මා අචිත්තකක අචිචාරා, චිත්තකකසභ්ජාතො වි චාරො නච්චතඤ්ඤා, සචිත්තකක සචිචාරොතිපි අචිත්තකක විචාර මතනොතිපි අචිත්තකක අචිචාරොතිපි

කතමෙධම්මා පිතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො වතනාරො සොමනස්සසහගත චිත්තභූපාද අකුසලතො වතනාරො කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතොපංව කිරියතො පංච රූපා වචර දුතියංඤානා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව

ලොකුතතර දුකුතිකැසීමා කුසලතොව විපාකතොව එසු පාත්‍යං පිනි, ධර්මො, ඉමෙධම්මා පිතිසහගතා කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? කාමාදිවරකුසලතො වතතාරො සොචිත සුඛසහගතවුන්හුපාද අකුසලතො වතතාරො කාමාවචරසා කුසලසා විපාකතො ඡකිරියතො පංච රූපාවචර නිකචතුක්ක ජකිරිතා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතතරති ක වතුක්කැසීමා කුසලතොව විපාකතොව එසුපාත්‍යං සුඛං ධර්මො, ඉමෙධම්මා සුඛසහගතා කතමෙධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො වතතාරො උපෙක්ඛාසහගතවුන්හුපාද අකුසලතො ඡ කාමාවචරසා කුසලසා විපාක තොදස අකුසලසා විපාකතො ඡ කිරියතො ඡ රූපාවචරවතු කැසීමා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව වතතාරො ආරූපා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතතර ව තුපාසීමා කුසලතොව විපාකතොව එසුපාත්‍යං උපෙක්ඛං ධර්මො, ඉමෙධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා, පිති නපිති සහගතා සුඛසහගතා නඋපෙක්ඛාසහගතා සුඛං නසුඛසහගතං සියාපිති සහගතං නඋපෙක්ඛාසහගතං සියා නවතතො පිතිසහගතා, වෙදෙමනසුඛසහගත වන්හුපාද දුක්ඛසහගතං කායවිකුසුණං යාවද්දනා උපෙක්ඛා රූපංච නිබ්බාණංච, ඉමෙධම්මා නවිතත ඉධා පිතිසහගතාතිපි සුඛසහගතාතිපි උපෙක්ඛාසහගතාතිපි

කතමෙධම්මා දසසනෙන පභානබ්බා? වතතාරො දිසීගතස මප්පුතන වින්හුපාද විචිකිල්පාසහගතො වින්හුපාදෙ, ඉමෙධ ම්මා දසසනෙන පභානබ්බා කතමෙධම්මා භාවනාය පභා නබ්බා? උච්චිසහගතො වින්හුපාදෙ, ඉමෙධම්මා භාවනාය ප භානබ්බා, වතතාරො දිසීගතවිපප්පුතනා ලොභසහගත වින්හුපා ද, වෙදෙමනසුඛසහගත වින්හුපාද, ඉමෙධම්මා සියා දසස නෙන පභානබ්බා සියා භාවනාය පභානබ්බා කතමෙධම්මා නෙවදසසනෙන නභාවනාය පභානබ්බා? වතුසුභුමිසු කුසලං පිතුසු භුමිසු විපාකො තිසු භුමිසු කිරියා වතකතං රූපංච නිබ්බා ණංච, ඉමෙධම්මා නෙවදසසනෙන නභාවනාය පභානබ්බා

කතමෙධම්මා දසසනෙන පභානබ්බෙහතුකා? වතතාරො දිසී ගතසප්පුතන වින්හුපාද විචිකිල්පා සහගතො වින්හුපාදෙ එසුපාත්‍යං මොහං ධර්මො, ඉමෙධම්මා දසසනෙන පභාන බ්බෙහතුකා කතමෙධම්මා භාවනාය පභානබ්බෙහතුකා ?

උච්චිකතයනො භික්ඛුසාදෙ ඵසුපපන්නං මොහං ස්පෙය්වා,
 ඉමෙධිමා භාවනාය පභාතබ්බගෙතුකා චතතාරො දිසිගතවි
 පාසුපායා ලොහසනගුතචිත්තපාදා මෙදොමනස්සසහගත විත්තු
 පාදා; ඉමෙධිමා සියාදස්සනෙන පභාතබ්බගෙතුකා සියා භාව
 නාය පභාතබ්බගෙතුකා කතමධම්මා තෙවදස්සනෙන න
 භාවනාය පභාතබ්බගෙතුකා? විචිකිට්ඨාසගතනො භොතො උච්
 චිකතයනො භොතො චතුසු භූමිසු කුසලං චතුසු භූමිසු විපාකො
 නිසු භූමිසු කිරියා ව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බාණංච, ඉමෙධිමා තෙ
 වදස්සනෙන න භාවනාය පභාතබ්බගෙතුකා

කතමෙධිමා ආවසගාමිතො? නිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං,
 ඉමෙධිමා ආවසගාමිතො කතමධම්මා අපචයගාමිතො?
 චතතාරො මග්ගාඅපරියාපනතා, ඉමෙධිමා අපචයගාමිතො
 කතමෙධිමානෙව ආවසගාමිතො න අපචයගාමිතො? චතුසු භූමිසු
 විපාකොනිසු භූමිසු කිරියා ව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බාණංච, ඉමෙධිමා
 නෙව ආවසගාමිතො න අපචයගාමිතො

කතමෙධිමා සෙක්ඛා? චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා හෙසී
 මාතිවතිණ්ණසාමසංකප්පලාති, ඉමෙධිමාසෙක්ඛා කතමෙධිමා
 අසෙක්ඛා උපරිසීමංඅරහතඵලං, ඉමෙධිමා අසෙක්ඛා කත
 මෙධිමා නෙවසෙක්ඛා නාසෙක්ඛා? නිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං
 නිසු භූමිසු විපාකොනිසු භූමිසු කිරියා ව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බා
 ණංච, ඉමෙධිමා නෙවසෙක්ඛා නාසෙක්ඛා

කතමෙධිමා පරිත්තා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං සංඝෝ
 කාමාවචරස්ස විපාකො කාමාවචරකිරියා ව්‍යාකතං සංඝොචරූපං
 ඉමෙධිමා පරිත්තා කතමධම්මා මහගතා? රූපාවචරා
 අරූපාවචරා කුසලාව්‍යාකතා, ඉමෙධිමා මහගතා කත
 මෙධිමා අප්පමාණා? චතතාරො මග්ගා අපරියාපනතා චතතා
 රිච් සාමසංකප්පලාති නිබ්බාණංච, ඉමෙධිමා අප්පමාණා

කතමෙධිමා පරිත්තාරමුණා? සංඝෝකාමාවචරස්ස විපාකො
 කිරියා මනොධාතුකිරියාගෙතුකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස
 සහගතා, ඉමෙධිමා පරිත්තාරමුණා කතමධම්මා මහගතා
 රමුණා? විඤ්ඤාණංචායතනං නෙවසංකප්පලාති නාසංකප්පලායතනං, ඉම
 ධිමා මහගතාරමුණා කතමධම්මා අප්පමාණාරමුණා?
 චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා චතතාරිච් සාමසංකප්පලාති, ඉමෙ

බවම, අප්පමාණාරම්මණා කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො
 සුඤ්ඤප්පත්තං විතතුප්පාදං කිරියතො, චත්තාරො සුඤ්ඤප්පත්තං
 විතතුප්පාදං සංඛං අකුසලං, ඉමෙධම්මෙ? සියාපරිත්තාරම්මණා
 සියාමහග්ගතාරම්මණා න අප්පමාණාරම්මණා, සියා නචත්තාරො
 පරිත්තාරම්මණානිපි මහග්ගතාරම්මණානිපි, කාමාවචරකුසලතො
 චත්තාරො සුඤ්ඤප්පත්තං විතතුප්පාදං කිරියතො, චත්තාරො සුඤ්ඤ
 ප්පත්තං විතතුප්පාදාරුප්පාවචරවිතුප්පාදකානං කුසලතො ච කිරිය
 තො ච කිරිතොග්ගතං මනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසගතො,
 ඉමෙධම්මෙ සියාපරිත්තාරම්මණා සියාමහග්ගතාරම්මණා සියාප්ප
 මාණාරම්මණා සියානචත්තාරො පරිත්තාරම්මණානිපි මහග්ගතාර
 මම්මණානිපි අප්පමාණාරම්මණානිපි, රූපාවචරනිකචතුසරකානං
 කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච චතුසරකානං විපා
 කො ආකාසානංවායිතං ආකිංඤ්ඤාසතං, ඉමෙධම්මෙ
 නචත්තාරො පරිත්තාරම්මණානිපි මහමිත්තාරම්මණානිපි අප්ප
 මාණාරම්මණානිපි රූපං ච නිබ්බාණං ච අපාරම්මණා

කතමෙධම්මො නිත්තා? වාදස අකුසල විතතුප්පාදං, ඉමෙධම්මො
 නිත්තා කතමෙධම්මො මඤ්ඤිමා? නිසු භුමිසු කුසලං නිසු භුමිසු විපා
 කානිසු භුමිසු කිරියා විපාකතං සංඛංවරූපං, ඉමෙධම්මො මඤ්ඤිමා
 කතමෙධම්මො පණ්ණා? චත්තාරො මග්ගා අපරිත්තාරානා
 චත්තාරිච සාමකුසලප්පාති නිබ්බාණං ච, ඉමෙධම්මො පණ්ණා
 කතමෙධම්මො මිච්ඡන්තනියතා? චත්තාරො දිඤ්ඤාසම්ප්පත්තං
 විතතුප්පාදං චෙ දෙමනස්ස සහගතං විතතුප්පාදං, ඉමෙධම්මො සියාමි
 ච්ඡන්තනියතා සියාඅනියතා කතමෙධම්මො සම්මතනියතා?
 චත්තාරො මග්ගා අපරිත්තාරානා, ඉමෙධම්මො සම්මතනියතා
 කතමෙධම්මො අනියතා? චත්තාරො දිඤ්ඤාසම්ප්පත්තා ලො
 භසහගතං විතතුප්පාදං විවිකිල්පාසහගතො විතතුප්පාදෙ උච්ච
 සහගතො විතතුප්පාදෙ නිසු භුමිසු කුසලං නිසු භුමිසු විපාකො
 නිසු භුමිසු කිරියා විපාකතං රූපං ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙධම්මො අනි
 යතා

කතමෙධම්මො මග්ගාරම්මණා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො
 සුඤ්ඤ සම්ප්පත්තං විතතුප්පාදං, කිරියතො චත්තාරො සුඤ්ඤ සම්ප
 ප්පත්තං විතතුප්පාදං, ඉමෙධම්මො සියාමග්ගාරම්මණා නමග්ගගෙ
 තුකා, සියාමග්ගානිපිනො සියානචත්තාරො මග්ගාරම්මණානිපි
 මග්ගානිපිනොනිපි, චත්තාරො අරියමග්ගා නමග්ගාරම්මණා

මගහෙතුකා සියාමගාසිපතීනෝ සියානවතනඤ්ඤා මගාසිප
 සීනෝති, රූපාවචරවතුසංඝානං කුසලතොව කිරියතොව
 කිරියාහෙතුකමනෝවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛා සහගතා, ඉමෙ
 ධම්මා සියාමගාරමඤ්ඤා, නමගහගතකා නමගහසිපතීනෝ
 සියානවතනඤ්ඤා මගාරමඤ්ඤාති, කාමාවචරකුසලතොව චිත්තා
 රො ඤ්ඤානිපප්පත්තනිත්තකුසලාදි, සබ්බං අකුසලං සබ්බොකා
 මාවචරස්ස විපාකො කිරියතොප් විත්තූපාදි රූපාවචරභික්ඛව
 තුකුසංඝානා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව වතුසංඝා
 ඝානස්ස විපාකො වතනාරො ආරුප්පා කුසලතොව විපාක
 තොව කිරියතොව වතනාරිව සාමඤ්ඤප්පලාති, ඉමෙධම්මා නව
 තනඤ්ඤා මගාරමඤ්ඤාතිපි මගහෙතුකාතිපි මගාසිපතීනෝ
 තිපි රූපාවචරභික්ඛාණංව අනාරමඤ්ඤා

කතමෙධම්මා උප්පන්නා වතුසංඝමිසු විපාකො යංවරූපං ක
 මෙස්සකතන්නා, ඉමෙධම්මා සියා උප්පන්නා සියාඋප්පාදිභො
 නවතනඤ්ඤා අනුප්පන්නාති වතුසංඝමිසු කුසලං අකුසලං නිසුඤ්ඤ
 මිදු කිරියා වතාකතං යංවරූපං නසමෙස්සකතන්නා, ඉමෙධම්මා
 සියාඋප්පන්නා සියාඅනුප්පන්නා නවතනඤ්ඤා උප්පාදිභොති නි
 බ්බාණං නවතනඤ්ඤා උප්පන්නනිපි අනුප්පන්නනිපි උප්පාදි
 නොතිපි නිබ්බාණං ධම්මාසංඝෙධම්මා යියාඅනිතා සියාඅනාග
 තාසියාපච්චුප්පන්නා නිබ්බාණං නවතනඤ්ඤා අනිතනනිපි අනාග
 තනනිපි පච්චුප්පන්නනිපි

කතමෙධම්මා අනිතාරමඤ්ඤා? විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං තෙවස්ස
 ඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතනං ඉමෙධම්මා අනිතාරමඤ්ඤා නිශ්චය අනා
 ගතාරමඤ්ඤා නස්ස කතමෙධම්මා පච්චුප්පන්නාරමඤ්ඤා? චෙ
 පංචවිඤ්ඤාණාති තිස්සොව මනොධාතුයො ඉමෙධම්මා පච්චුප්ප
 න්නාරමඤ්ඤා කාමාවචරා කුසලස්ස විපාකතොදස විත්තූපා
 දි අකුසලස්සවිපාකනනා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා
 කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සහගතා, ඉමෙ
 ධම්මාසියා අනිතාරමඤ්ඤා සියාඅනාගතාරමඤ්ඤා සියා පච්චුප්ප
 න්නාරමඤ්ඤා, කාමාවචරකුසලං අකුසලං කිරියතො නවචිත්තූ
 පාදි රූපාවචරවතුසංඝානං කුසලතොව කිරියතොව, ඉමෙ
 ධම්මා සියා අනිතා රමඤ්ඤා සියාඅනාගතාරමඤ්ඤා සියා පච්චු
 ප්පන්නාරමඤ්ඤා සියානවතනඤ්ඤා අනිතාරමඤ්ඤාතිපි අනාගත,
 රමඤ්ඤාතිපි පච්චුප්පන්නාරමඤ්ඤාතිපි; රූපාවචරභික්ඛවතුකක

උක්ඛානා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව චතුසස්ස ඛානස්ස විපාකො ආකාසානස්සායතනං ආකිංචස්සායතනං ච තතාරොමග්ගා අපරියාපනන්තු චතාරිච්ඡාමස්සප්පලානි, ඉමෙධි මො නචතතඛා අභිතාරමමණානිපි අනාගිතාරමමණානිපි පට්ඨ පපනතාරමමණානිපි රූපංව නිඛාණංව අනාරමමණා අනිඤ්ඤ බබ්බ රූපංව නිඛාණංව ඔපෙත්වා සබ්බධමමා සියාඅඋක්ඛිතා සියාබභිඛා සියාඅඋක්ඛිතබභිඛා අනිඤ්ඤබබ්බ රූපංව නිඛාණංව බභිඛා කතමෙධමමා අඋක්ඛිතාරමමණා? විස්සාණංවායං යතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං, ඉමෙධිමො අඋක්ඛිතාරා ධම්මණා කතමෙධමමා බභිඛාරමමණා? රූපාවචර භික්ඛු ඛානඋක්ඛානා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව චතුසස්ස ඛානස්ස විපාකො ආකාසානංවායතනං චතතාරො මග්ගා අපරියාපනන්තා චතාරිච්ඡාමස්සප්පලානි, ඉමෙධිමමා බභිඛා රමණා රූපං ඔපෙත්වා සබ්බධ භාමාවචර කුසලාකුසලාච්ඡාකතා ධම්මා රූපාවචරං චතුසස්සානං කුසලතොව කිරියතොව, ඉමෙධමමා සියාඅඋක්ඛිතාරමමණා සියාබභිඛා රමමණා සියා අඋක්ඛිතබභිඛා රමමණා, ආකිංචස්සායතනං නචතතඛං අඋක්ඛිතතා රමමණානිපි බභිඛාරමමණානිපි අඋක්ඛිතබභිඛා රමමණානිපි රූපංව නිඛාණංව අනාරමමණා

කතමෙධමමා සනිදස්සනසප්පට්ඨා? රූපායතනං පෙ ඉමෙධමමාසනිදස්සනසප්පට්ඨා කතමෙධමමා අනිදස්සනසප්පට්ඨා? චක්ඛායතනං පෙ ථොභික්ඛායතනං; ඉමෙධමමා අනිදස්සනසප්පට්ඨා කතමෙධමමා අනිදස්සනසප්පට්ඨා? චතුසු මිසුකුසලං අකුසලං චතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියා වායනං යංවරූපං අනිදස්සනං අප්පට්ඨං ධම්මායතනපරියාපනනං නිඛාණංව, ඉමෙධමමා අනිදස්සනසප්පට්ඨා තිංඛං

කතමෙධමමා හෙතු? තයොකුසලහෙතු තයොඅකුසල හෙතු තයො අව්‍යාකතහෙතු අලොභො කුසලහෙතු අද්දසො කුසලහෙතු චතුසුභුමිසු කුසලෙසු උප්පජ්ජති, අමොභො කුසලහෙතු කාමාවචරකුසලතො චතතාරො ඤාණවි ප්‍රසුතතච්ඡායාදෙ ඔපෙත්වා චතුසුභුමිසු කුසලෙසු උප්පජ්ජති, ලොභො අසිසු ලොභසහගතෙසු චිත්තප්‍රාදෙසු උප්පජ්ජති, දෙසො විසු දෙමනස්සහගතෙසු චිත්තප්‍රාදෙසු උප්පජ්ජති, මො

තුනේ විතතුප්පාදේ ධපෙතා නිසුහුමිසු කිරියාව්‍යාකතා එතු
ප්පනෙහි හෙතු ධපෙතා, ඉමෙධමමා සහෙතුකාවෙව නවහෙතු,
අහෙතුකා ධමමා නවහතඛා, හෙතුවෙව සහෙතුකාතිපි සහෙ
තුකාවෙව නවහෙතුතිපි කතමෙධමමා හෙතුවෙව හෙතුස
මපසුතතාව? යත් වෙනයොහෙතු එකතො ප්පය්නනි, ඉමෙ
ධමමා හෙතුවෙව හෙතුසමපසුතතාව කතමෙධමමා හෙතු
සමපසුතතාවෙව නවහෙතු? වතුසුහුමිසු කුසලං අකුසලං කාමා
වචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ විතතුප්පාදේ ධපෙතා වතුසුහු
මිසු විපාකතා කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ විතතුප්පාදේ
ධපෙතා නිසුහුමිසු කිරියා ව්‍යාකතං එතුප්පනෙහි හෙතු ධපෙ
තා, ඉමෙධමමා හෙතුසමපසුතතාවෙව නවහෙතු හෙතුවිපසු
තතා ධමමා නවහතඛා හෙතුවෙව හෙතුසමපසුතතාතිපි හෙතු
සමපසුතතාවෙව නවහෙතුතිපි කතමෙධමමා නහෙතු සහෙ
තුකා වතුසුහුමිසු කුසලං අකුසලං කාමාවචරස්ස විපාකතො
අහෙතුකෙ විතතුප්පාදේ ධපෙතා වතුසුහුමිසු විපාකතා කාමාව
චරකිරියතො අහෙතුකෙ විතතුප්පාදේ ධපෙතා නිසුහුමිසු කී
රියා ව්‍යාකතං එතුප්පනෙහි හෙතුධපෙතා ඉමෙධමමා නහෙතු
සහෙතුකා කතමෙධමමා නහෙතු අහෙතුකා වෙපංවට්ඨස්ස
භ්‍යාති භිසෙසාව මනොධාතුයො පංච අහෙතුක මනොවිසුඤ්ඤ
භ්‍යාධාතුයො රූපංචනිඛානංච ඉමෙධමමා නහෙතු අහෙතුකා
හෙතුධමමා නවහතඛා නහෙතුකාතිපි අහෙතුකාතිපි කත
මෙධමමා සප්පච්චයා? වතුසුහුමිසු කුසලං අකුසලං වතුසුහුමිසු
විපාකතො නිසුහුමිසු කිරියා ව්‍යාකතං සඛංචරූපං ඉමෙධමමා
සප්පච්චයා කතමෙධමමා අප්පච්චයා නිඛානං ඉමෙධමමා
අප්පච්චයා කතමෙධමමා සංඛතා? වතුසුහුමිසු කුසලං අකු
සලං වතුසුහුමිසු විපාකතො නිසුහුමිසු කිරියාව්‍යාකතං සඛංච
රූපං ඉමෙධමමා සංඛතා කතමෙධමමා අසංඛතා? නිඛා
නං ඉමෙධමමා අසංඛතා කතමෙධමමා සනිදස්සතා? රූපා
යතනං ඉමෙධමමා සනිදස්සතා කතමෙධමමා අනිදස්සතා?
වක්ඛායතනං පෙපොඨාභිඛායතනං වතුසුහුමිසු කුසලං
අකුසලං වතුසුහුමිසු විපාකතො නිසුහුමිසු කිරියා ව්‍යාකතං යංච
රූපං අනිදස්සතං අප්පට්ඨං ධමමායතන පරියාපන්නං නිඛානංච
ඉමෙධමමා අනිදස්සතා කතමෙධමමා සප්පට්ඨා? වක්ඛාය
තනං පෙපොඨාභිඛායතනං ඉමෙධමමා සප්පට්ඨා කුතමෙධමමා
අප්පට්ඨා? වතුසුහුමිසු කුසලං අකුසලං වතුසුහුමිසු

විපාකො නිසුහුමිසු කිරියාවයාකතං සංවරුපං අනිදසුතං අප්ප
 විසං බමමාසතන පරියාපග්ගං නිබ්බානංව ඉමෙධමමා අප්පවිස
 කතමෙධමමා රුපිනො? වතතාරොව මහාහුතා චතුත්තංව
 හොහුතානං උපාදාස රුපං ඉමෙධමමා රුපිනො කතමෙධ
 මො අරුපිනො? චතුසුහුමිසු කුසලං අකුසලං චතුසුහුමිසු විපා
 කො නිසුහුමිසු කිරියාවයාකතං නිබ්බානංව, ඉමෙධමමා අරුපි
 නො කතමෙධමමා ලොකියා, නිසුහුමිසු කුසලං අකුසලං
 නිසුහුමිසු විපාකො නිසුහුමිසු කිරියාවයාකතං සබ්බංවරුපං ඉමෙ
 ධමමා ලොකියා කතමෙධමමා ලොකුත්තරා වතතාරොමග්ගා
 අපරියාපග්ගා වතතාරිව සාමසුඤ්ජලානි නිබ්බානංව, ඉමෙධමමා
 ලොකුත්තරා.

සසබ්බධමමා කෙනවි විසේඤ්ඤායා කෙනවි නවිසේඤ්ඤායා
 කතමෙධමමා ආසවා? වතතාරො ආසවා කාමාසවො භවා
 සවො දිඨ්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො කාමාසවො අසුඤ්ඤා ලොභසහ
 ගතෙසු චිත්තාදෙසු උපපජ්ජති, භවාසවො චතුසු දිඨ්ඨිගතවි
 ඤ්ඤානං ලොභසහගතෙසු චිත්තාදෙසු උපපජ්ජති, දිඨ්ඨාසවො
 චතුසුදිඨ්ඨිගත සම්පසුතෙසු චිත්තාදෙසු උපපජ්ජති, අවිජ්ජා
 සවො සබ්බාකුසලෙසු උපපජ්ජති, ඉමෙධමමා ආසවා කතමෙ
 ධමමා නොආසවා, සපෙත්ථා ආසවො අභිසෙසං අකුසලං චතුසු
 හුමිසු කුසලං චතුසුහුමිසු විපාකො නිසුහුමිසු කිරියාවයාකතං
 රුපංව නිබ්බානංව ඉමෙධමමා නොආසවා කතමෙධමමා
 සාසවා? නිසුහුමිසු කුසලං අකුසලං නිසුහුමිසු විපාකො නිසුහු
 මිසු කිරියාවයාකතං සබ්බංව රුපං ඉමෙධමමා සාසවා කත
 මෙධමමා අනාසවා? වතතාරො මග්ගා අපරියාපග්ගා වතතාරිව
 සාමසුඤ්ජලානි නිබ්බානංව ඉමෙධමමා අනාසවා කතමෙ
 ධමමා ආසංසම්පසුතා? වෙදෙමනස්සහගත චිත්තාදෙසු උප
 පජ්ජති, මොහො සපෙත්ථා විච්ඡිට්ඨාසහගත උඤ්චිසහගතො
 මොහො සපෙත්ථා අවසෙසං අකුසලං ඉමෙධමමා ආසවසම්පසු
 තා කතමෙධමමා ආසවසම්පසුතා චිත්තාදෙසු දොමනස්සහග
 තෙසු චිත්තාදෙසු උපපජ්ජති, මොහො විච්ඡිට්ඨාසහගතො
 මොහො උඤ්චිසහගතො මොහො චතුසුහුමිසු කුසලං චතුසු
 හුමිසු විපාකො නිසුහුමිසු කිරියාවයාකතං රුපංව නිබ්බානංව
 ඉමෙධමමා ආසවසම්පසුතා කතමෙධමමා ආසවා වෙච්ඡ
 සසවා ව නොආසවා ආසවා වෙච්ඡ සාසවා කතමෙධමමා
 සාසවා වෙච්ඡ නොව ආසවා? සපෙත්ථා ආසවො අභිසෙසං අකු

සලං නිසුභුමිසු කුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරිසාවතා
කතං සබ්බං රූපං ඉමෙධම්මා සාසවාචෙව නොවිඤ්ඤාසවා, අනා
සවාධම්මා කවතාඛා ආසවාචෙව සාසවානිපි සාසවාචෙව
නොවිඤ්ඤාසවානිපි කතමෙධම්මා ආසවාචෙව ආසවසම්පයු
තතාචි? යුසු වෙතයො ආසවා එකතො උපපජ්ජති ඉමෙධ
ම්මා ආසවාචෙව ආසවසම්පයුතතාචි කතමෙධම්මා ආසව
සම්පයුතතාවෙව නොවිඤ්ඤාසවා සම්පයුතා ආසවෙ අඤ්ඤා
සලං ඉමෙධම්මා ආසවසම්පයුතතාවෙව නොවිඤ්ඤාසවා ආසවිඤ්ඤා
සුභතා ධම්මා කවතාඛා ආසවා වෙව ආසවසම්පයුතතානිපි
ආසවසම්පයුතතාවෙව නොවිඤ්ඤාසවානිපි කතමෙධම්මා ආස
විඤ්ඤාසුභතා සුභතා විසුද්ධමනසසහගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු
උපපන්නා මොහො විවිකිල්පසහගතො මොහො උච්චිසහග
තො මොහො නිසුභුමිසු කුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු
කිරිසාවතාකතං සබ්බං රූපං ඉමෙධම්මා ආසවිඤ්ඤාසවා සාස
වා, කතමෙධම්මා ආසවිඤ්ඤාසුභතා අනාසවා වතනාරොම
හො අපරිසාපනතා වතනාරිව සාමඤ්ඤාචරාති තිබ්බානංව, ඉඤ්ඤා
ධම්මා ආසවිඤ්ඤාසුභතා අනාසවා ආසවසම්පයුතතා ධම්මා නව
තතාඛා ආසවිඤ්ඤාසුභතා සාසවානිපි ආසවිඤ්ඤාසුභතා අනාසවා
නිපි

කතමෙධම්මා සඤ්ඤාසුභතානි? දසසඤ්ඤාසුභතානි නාමරාග
සඤ්ඤාසුභතං පටිසඤ්ඤාසුභතං මානසඤ්ඤාසුභතං දිසිසඤ්ඤා
සුභතං විවිකිල්පසඤ්ඤාසුභතං සිලබ්බපරාමාස සඤ්ඤාසුභතං භව
රාගසඤ්ඤාසුභතං ඉසාස ඤ්ඤාසුභතං මච්ඡරිසඤ්ඤාසුභතං
අවිජ්ජාසඤ්ඤාසුභතං කාමරාගසඤ්ඤාසුභතං අභිසුල්ලාහසහ
ගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති, පටිසඤ්ඤාසුභතං චිත්ත
තසසහගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති, මානසඤ්ඤාසුභතං
චතුසුභුමිසු දිසිගතවිපයුතතලොහසහගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු
උපපජ්ජති, දිසිසඤ්ඤාසුභතං චතුසු දිසිගතසම්පයුතතෙනසු විතතු
ප්පාදෙසු උපපජ්ජති, විවිකිල්පසඤ්ඤාසුභතං විවිකිල්පසහ
ගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති, සිලබ්බපරාමාසසඤ්ඤාසුභතං
චතුසු දිසිගතසම්පයුතතෙනසු විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති, භවරාග
සඤ්ඤාසුභතං චතුසු දිසිගතවිපයුතතෙනසු ලොහසහගතෙනසු
විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති, ඉසාසඤ්ඤාසුභතං මච්ඡරිසඤ්ඤා
සුභතං ව චිත්ත දොමනසසහගතෙනසු විතතුප්පාදෙසු උපපජ්ජති
අවිජ්ජාසඤ්ඤාසුභතං සඤ්ඤාසුභතං උපපජ්ජති, ඉඤ්ඤාසුභතං

සඤ්ඤාපත්තා කතමෙධම්මා නොසඤ්ඤාපත්තා? ධර්මෝ
සඤ්ඤාපත්තෙ අවසෙසං අකුසලං චතුස්ස භූමිස්ස කුසලං චතුස්ස
භූමිස්ස විපාකො නිසුභූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච
ඉමෙධම්මා නොසඤ්ඤාපත්තා කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තියා? නිසුභූමිස්ස
කුසලං අකුසලං නිසුභූමිස්ස විපාකො නිසුභූමිස්ස කිරි
යාව්‍යාකතං සබ්බං රූපං ඉමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තියා කත
මෙධම්මා අසඤ්ඤාපත්තියා? චරිතාරෝ මග්ගා අපරිශාපනතා
චතාරිච සාමඤ්ඤාපලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙධම්මා අසඤ්ඤාප
ත්තියා කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තා උච්චවසගගතං
මොගං ධර්මෝ අවසෙසං අකුසලං ඉමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්ත
සම්පයුත්තා කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා උච්චව
සගගතො මොගො චතුස්සභූමිස්ස කුසලං චතුස්සභූමිස්ස විපාකො
නිසුභූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච ඉමෙධම්මා සඤ්ඤා
පත්තවිපයුත්තා කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තාවෙව සඤ්ඤා
පත්තියා ච? තාත්තෙව සඤ්ඤාපත්තානි සඤ්ඤාපත්තාවෙව සඤ්ඤා
පත්තියා ච කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තියාවෙව නොවසඤ්ඤාප
ත්තා? ධර්මෝ සඤ්ඤාපත්තෙ අවසෙසං අකුසලං නිසුභූමිස්ස
කුසලං නිසුභූමිස්ස විපාකො නිසුභූමිස්ස කිරියා ව්‍යාකතං සබ්බං
චරූපං ඉමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තියාවෙව නොවසඤ්ඤාපත්තා, අස
ඤ්ඤාපත්තියා ධර්මා නිවත්තඛ්ඛා සඤ්ඤාපත්තාවෙව සඤ්ඤාප
ත්තියානිපි සඤ්ඤාපත්තියාවෙව නොවසඤ්ඤාපත්තානිපි කත
මෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තාවෙව සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තා ච? යත්ත
චෙතිණි සඤ්ඤාපත්තානි එකතො උපාජ්ජන්ති ඉමෙධම්මා
සඤ්ඤාපත්තා සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තා ච කතමෙධම්මා
සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තාවෙව නොවසඤ්ඤාපත්තා? ධර්මෝ,
සඤ්ඤාපත්තෙ අවසෙසං අකුසලං ඉමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තසම්ප
යුත්තාවෙව නොවසඤ්ඤාපත්තා, සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා ධර්මා
නිවත්තඛ්ඛා සඤ්ඤාපත්තාවෙව සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තානිපි
සඤ්ඤාපත්තසම්පයුත්තාවෙව නොවසඤ්ඤාපත්තානිපි කත
මෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා සඤ්ඤාපත්තියා? උච්චවසගග
තො මොගො නිසුභූමිස්ස කුසලං නිසුභූමිස්ස විපාකො නිසුභූමිස්ස
කිරියා ව්‍යාකතං සබ්බං චරූපං ඉමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා
සඤ්ඤාපත්තියා කතමෙධම්මා සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා අස
ඤ්ඤාපත්තියා චතාරිච සාමඤ්ඤාපලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙධම්මා
සඤ්ඤාපත්තවිපයුත්තා

අසඤ්ඤාප්තියා, සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා බමමා නවතතබ්බා සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා සඤ්ඤාප්තියාතිපි සඤ්ඤාප්තවිපසයුතතා අසඤ්ඤාප්තියාතිපි

කතමෙබ්බමා ගතො? විතතාරොගතො, අභිජ්ඣාකායගතො ව්‍යාපාදෙකායගතො සීලබ්බතපරාමාසො කායගතො ඉදං සච්චා භිනිවෙසො කායගතො අභිජ්ඣාකායගතො අභිසංලොභසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ව්‍යාපාදෙකායගතො විසු දෙව් නාසසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, සීලබ්බතපරාමාසො කායගතොව ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගතොව චතුසු දිසිගතසම්පයුතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙබ්බමා ගතො කතමෙබ්බමා නොගතො? ඔපෙත්වා ගතො අවසෙසං අකුසලං චතුසුභූමියුකුසලං චතුසුභූමියු විපාකො තියුභූමියු කිරියා ව්‍යාකතං රූපංචතිබ්බානංච ඉමෙබ්බමා නොගතො කතමෙබ්බමා ගතනියා? චතුසුභූමියුකුසලං අකුසලං තියුභූමියු විපාකො තියුභූමියු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බංච රූපං ඉමෙබ්බමා ගතනියා කතමෙබ්බමා අගතනියාවතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා වතතාරවසාමඤ්ඤා ඵලානි නිබ්බානංච ඉමෙබ්බමා අගතනියා කතමෙබ්බමා ගතසම්පයුතතා? විතතාරො දිසිගතසම්පයුතතා විතතුප්පාද චිත්තාරො දිසිගතවිපසයුතතා ලොභසහගත විතතුප්පාද ඵසුප්පනනං ලොභං ඔපෙත්වා චේදෙමනස්සහගත විතතුප්පාදා ඵසුප්පනනං පටිඝං ඔපෙත්වා ඉමෙබ්බමා ගතසම්පයුතතා කතමෙබ්බමා ගතවිපසයුතතා? චතුසු දිසිගතවිපසයුතතා ලොභසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පනතො ලොභො විසුදොමනස්සහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පනනං පටිඝං විචිකිල්පා සහගතො විතතුප්පාදො උච්චවසහගතො විතතුප්පාදො චතුසුභූමියු කුසලං චතුසුභූමියු විපාකො තියුභූමියු කිරියාව්‍යාකතං රූපංචතිබ්බානංච ඉමෙබ්බමා ගතවිපසයුතතා කතමෙබ්බමා ගතොවෙව ගතනියාව? නෙව ගතො ගතොවෙව ගතනියාව කතමෙබ්බමා ගතනියාවෙව නොවගතො? ඔපෙත්වා ගතො අවසෙසං අකුසලං තියුභූමියු කුසලං තියුභූමියු විපාකො තියුභූමියු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බංච රූපං ඉමෙබ්බමා ගතනියාවෙව නොවගතො, අගතනියා බමමා නවතතබ්බා ගතොවෙව ගතනියාතිපි ගතනියාවෙව නොවගතොතිපි කතමෙබ්බමා ගතොවෙව ගතසම්පයුතතාව? යසා දිසිව ලොභොව ඵකතො උප්පජ්ජති ඉමෙබ්බමා ගතොවෙව ගතසම්පයුතතාව කතමෙබ්බමා

ගණසම්පයුතතාවේවි නොවගණා? අභිලෝභසහගතවිතතුප්පාද, භවදෙමනසසහගත විතතුප්පාද එප්පයුනෙන ගණෙ ධපෙභ්වා, ඉමෙධමමා ගණසම්පයුතතාවේවි නොවගණා ගණවිපයුතතා ධවමා නවතතඛා ගිණාවේව ගණසම්පයුතතාවිති ගණසම්පයුතතාවේව නොවදුනාවිති කතමෙධමමා ගණවිපයුතතා ගණනියා? චතුසු දිඝිග්භ විපයුතතා ලෝභසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පනො ලොභො විසු දොමනසසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පනො පටිසං විචිකිල්පා සහගතො විතතුප්පාදො උච්චිධසහගතො විතතුප්පාදො නිසුභුමිසු කුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාවතාකතං සඛංවරුපං, ඉමෙධමමා ගණවිපයුතතා ගණනියා කතමෙධමමා ගණවිපයුතතා අගණනියා? චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා චතතාරිව සාමඤ්ඤ ඵලානි නිඛානංව, ඉමෙධමමා ගණවිපයුතතා අගණනියා, ගණසම්පයුතතා ධමමා නවතතඛා ගණනියාහිති ගණවිපයුතතා අගණනියාවිති.

කතමෙධමමා ඔසා පෙකතමෙධමමා යොගා පෙකතමෙධමමා නිවරණා? ඡනිවරණානිකාමල්ප්පාදනිවරණං වතපාදනිවරණං ඕනමිඛනිවරණං උච්චිධකුකුච්ච නිවරණං විචිකිල්පානිවරණං අවිජ්ජානිවරණං කාමල්ප්පාදනිවරණං අභිලෝභසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, වතපාදනිවරණං විසු දොමනසසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ඕනමිඛ නිවරණං සසංඛාරිකෙසු අකුසලෙසු උප්පජ්ජති, උච්චිධනිවරණං සඛාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, කුකුච්චනිවරණං විසු දොමනසසහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විචිකිල්පානිවරණං විචිකිල්පා සහගතෙසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජානිවරණං සඛාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙධමමා නිවරණා කතමෙධමමා නොනිවරණා? ධපෙභ්වා නිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං චතුසුභුමිසු කුසලං චතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාවතාකතං රුපංව නිඛානංව, ඉමෙධමමා නොනිවරණා කතමෙධමමා නිවරණියා නිසුභුමිසු කුසලං අකුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාවතාකතං සඛංවරුපං, ඉමෙධමමා නිවරණියා කතමෙධමමා අනිවරණියා චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා චතතාරිව සාමඤ්ඤ ඵලානි නිඛානංව, ඉමෙධමමා අනිවරණියා කතමෙධමමා නිවරණසම්පයුතතා? වාදසඅකුසලවිතතුප්පාදා, ඉමෙධමමා නිවරණසම්පයුතතා කතමෙධමමා නිවරණවිප

යුතනා? චතුසුභුමිසු කුසලං චතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරි
 යාව්‍යාකතං රූපං නිබ්බානං, ඉමෙධම්මා නිවරණවිප්පයුතනා
 කතමෙධම්මා නිවරණාවෙව නිවරණියාව? නානොනිවරණානි
 නිවරණාවෙව නිවරණියාව, කතමෙධම්මා නිවරණියාවෙව
 නොනිවරණා? ඔපෙත්තානිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං නිසුභුමි
 සු කුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාකතං සඛංව
 රූපං, ඉමෙධම්මා නිවරණියාවෙව නොනිවරණා අනිවරණියා
 ධම්මා නවත්තඛා නිවරණාවෙව නිවරණියානිපි නිවරණියාවෙව
 නොනිවරණානිපි, කතමෙධම්මා නිවරණාවෙව නිවරණ
 සම්පයුතනාව? යස චෙතිණි නිවරණානි එකතො උප්පජ්
 නති, ඉමෙධම්මා නිවරණාවෙව නිවරණසම්පයුතනාව, කත
 මෙධම්මා නිවරණසම්පයුතනාවෙව නොනිවරණා? ඔපෙත්තා
 නිවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙධම්මා නිවරණසම්පයුතනා
 වෙව නොනිවරණා, නිවරණවිප්පයුතනා ධම්මා නවත්තඛා
 නිවරණාවෙව නිවරණසම්පයුතනානිපි නිවරණසම්පයුතනාවෙව
 නොනිවරණානිපි, කතමෙධම්මා නිවරණවිප්පයුතනා නිවර
 ණියා? නිසුභුමිසු කුසලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරි
 ව්‍යාකතං සඛංවරූපං, ඉමෙධම්මා නිවරණවිප්පයුතනා නිවර
 ණියා, කතමෙධම්මා නිවරණවිප්පයුතනා අනිවරණියා? චත්තා
 රොමග්ගා අපරියාපනා වත්තාරිච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං
 ච ඉමෙධම්මා නිවරණවිප්පයුතනා අනිවරණියා නිවරණසම්ප
 යුතනා ධම්මා නවත්තඛා නිවරණවිප්පයුතනා නිවරණියානිපි
 නිවරණවිප්පයුතනා අනිවරණියානිපි

කතමෙධම්මා පරාමාසා? දිසිපරාමාසො චතුසුදිසිගතසම්පයු
 තෙනසු විතකුප්පාදෙසු උප්පජ්නි, ඉමෙධම්මා පරාමාසා, කත
 මෙධම්මා නොපරාමාසා? ඔපෙත්තා පරාමාසං අවසෙසං අකු
 සලං චතුසු භුමිසු කුසලං චතුසු භුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරි
 යාව්‍යාකතං රූපං නිබ්බානං, ඉමෙධම්මා නොපරාමාසා, කත
 මෙධම්මා පරාමසා? නිසුභුමිසු කුසලං අකුසලං නිසුභුමිසු විපා
 කො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාකතං සඛංවරූපං, ඉමෙධම්මා පරාමසා
 කතමෙධම්මා අපරාමසා? චත්තාරොමග්ගා අපරියාපනා
 වත්තාරිච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං, ඉමෙධම්මා අපරාමසා, කත
 මෙධම්මා පරාමාසං සම්පයුතනා? චත්තාරො දිසිගතසම්පයුතනා

චිත්තප්පාද ඵත්තප්පාදානං පරාමාසං ඤපෙතියා, ඉමෙධම්මාපරාමාසං
 සමපසුතතා කතමෙධම්මො පරාමාසං විපසුතතා? චිත්තාරො දිඝි
 ගතචිත්තප්පාදා ලෝභසහගතචිත්තප්පාදා වෙදෙමනස්සසහගත
 චිත්තප්පාදා විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තප්පාදො උභව්වසහගතො
 චිත්තප්පාදො චතුස්සභුමිස්ස කුසලං චතුස්සභුමිස්ස විපාකො තිස්සභුමි
 ස්ස කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙධම්මො පරාමාසං
 විපසුතතා, පරාමාසං නව්තනබ්බො, පරාමාසං සමපසුතතා තිපි
 පරාමාසං විපසුතතා තිපි කතමෙධම්මො පරාමාසං චෙව පරා
 මොචා? සොඵච පරාමාසං පරාමාසං චෙව පරාමොචා කතමෙධම්මො
 පරාමොචා චෙව නොච පරාමාසං? ඤපෙතියා පරාමාසං
 අවසෙසං අකුසලං තිස්සභුමිස්ස කුසලං තිස්සභුමිස්ස විපාකො තිස්සභු
 මිස්ස කිරියාව්‍යාකතං සබ්බං ච රූපං, ඉමෙධම්මො පරාමොචා චෙව නො
 ච පරාමාසං, අපරාමොචා ධම්මො නව්තනබ්බො පරාමාසං චෙව පරා
 මොචා තිපි පරාමොචා චෙව නොච පරාමාසං තිපි කතමෙධම්මො පරා
 මාසං විපසුතතා පරාමොචා? චිත්තාරො දිඝි ගතචිත්තප්පාදා ලෝභ
 සහගත චිත්තප්පාදා වෙදෙමනස්සසහගත චිත්තප්පාදා විචිකිච්ඡා
 සහගතො චිත්තප්පාදො උභව්වසහගතො චිත්තප්පාදො තිස්සභුමිස්ස
 කුසලං තිස්සභුමිස්ස විපාකො තිස්සභුමිස්ස කිරියාව්‍යාකතං සබ්බං
 රූපං, ඉමෙධම්මො පරාමාසං විපසුතතා පරාමොචා කතමෙධම්මො
 පරාමාසං විපසුතතා අපරාමොචා? චිත්තාරො මග්ගො අපරිසා
 පනතා චිත්තාරිච සාමඤ්ඤපලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙධම්මො පරාමා
 සං විපසුතතා අපරාමොචා, පරාමාසං ච පරාමාසං සමපසුතතා ච ධම්මො
 නව්තනබ්බො පරාමාසං විපසුතතා පරාමොචා තිපි පරාමාසං විපසු
 තතා අපරාමොචා තිපි

කතමෙධම්මො භාරමමණා? චතුස්සභුමිස්ස කුසලං අකුසලං චතුස්ස
 භුමිස්ස විපාකො තිස්සභුමිස්ස කිරියාව්‍යාකතං, ඉමෙධම්මො භාරමමණා
 කතමෙධම්මො අනාරමමණා? රූපං ච නිබ්බානං ච ඉමෙධම්මො අ
 නාරමමණා කතමෙධම්මො චිත්තාරා? චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවි
 ඤ්ඤාණං සාණවිඤ්ඤාණං ජීව්‍යාවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනෝධා
 තු මනෝවිඤ්ඤාණධාතූ, ඉමෙධම්මො චිත්තාරා කතමෙධම්මො නො
 චිත්තාරා? වෙදනා කකුඤ්ඤා සඤ්ඤා කකුඤ්ඤා සඤ්ඤා රූපං ච
 නිබ්බානං ච, ඉමෙධම්මො නොචිත්තාරා කතමෙධම්මො වෙනසි
 කා? වෙදනා කකුඤ්ඤා සඤ්ඤා කකුඤ්ඤා සඤ්ඤා රූපං ච
 වෙනසිකා කතමෙධම්මො අවෙනසිකා? වින්‍යානං රූපං ච නිබ්බා

නංව, ඉමෙධිමො අවචනසිනා කතමෙධිමො විතතසමපසුතතා? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධිමො විතතසමපසුතතා කතමෙධිමො විතතවිපසුතතා? රූපං ච නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො විතතවිපසුතතා, විතතං නවතඛණං විතෙතන සමපසුතතනාපි විතෙතන විපසුතතනනාපි කතමෙධිමො විතතසංසඨා? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධිමො විතතසංසඨා කතමෙධිමො විතතවිපසුතතා? රූපං ච නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො විතතවිපසුතතා, විතතං නවතඛණං විතෙතන සංසඨනාපි විතෙතන විසංසඨනනාපි කතමෙධිමො විතතසමුදානා? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ කායවිඤ්ඤානාපි චචිච්ඤ්ඤානාපි සංවාපනඤ්ඤාපි අචචිරූපං විතතණං විතතභගගුකං විතතසමුදානං රූපාසනනං සද්දසනනං ගතියසනනං රසාසනනං පොඨබ්බාසනනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපසංලභනාරූපසංමුදනාරූපසංකල්පඤ්ඤානාරූපසංලපවයො රූපසංසන්නති කඛල්කාරො ආභාරො, ඉමෙධිමො විතතසමුදානා කතමෙධිමො නොවිතතසමුදානා? විතතංව අවසෙසංව රූපං නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො නොවිතතසමුදානා කතමෙධිමො විතතසහගුතො? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ කායවිඤ්ඤානාපි චචිච්ඤ්ඤානාපි, ඉමෙධිමො විතතසහගුතො කතමෙධිමො නොවිතතසහගුතො? විතතංව අවසෙසංව රූපං නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො නොවිතතසහගුතො කතමෙධිමො ඵගානුපරිවතනිතො? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ කායවිඤ්ඤානාපි චචිච්ඤ්ඤානාපි, ඉමෙධිමො විතතානුපරිවතනිතො කතමෙධිමො නොවිතතානුපරිවතනිතො? විතතංව අවසෙසංව රූපං නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො නොවිතතානුපරිවතනිතො කතමෙධිමො විතතසංසඨසමුදානා? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධිමො විතතසංසඨසමුදානා කතමෙධිමො නොවිතතසංසඨසමුදානා? විතතංව රූපං ච නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො නොවිතතසංසඨසමුදානා කතමෙධිමො විතතසංසඨසමුදාන සහගුතො? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ සංඛාරකඛණේ, ඉමෙධිමො විතතසංසඨසමුදානසහගුතො කතමෙධිමො නොවිතතසංසඨසමුදානසහගුතො විතතංව රූපං ච නිබ්බානංව, ඉමෙධිමො නොවිතතසංසඨසමුදානසහගුතො කතමෙධිමො විතතසංසඨසමුදානානුපරිවතනිතො? වෙදනාකඛණේ සඤ්ඤාකඛණේ

තො සංඛාරකතො, ඉමෙධම්මා විතතසංසඨි සමුදානානුපරි
 වහන්තො කතමෙධම්මා නොවිතතසංසඨි සමුදානානුපරි
 වහන්තො? චිත්තංච දූෂංච නිබ්බානංච, ඉමෙධම්මා නොවිතතසං
 සඨි සමුදානානුපරිවහන්තො කතමෙධම්මා අර්ථනිකා?
 වකාසකතං පෙ මනාසකතං, ඉමෙධම්මා අර්ථනිකා
 කතමෙධම්මා බාහිරා රූපාසකතං පෙ ධර්මාස
 කතමෙධම්මා බාහිරා

කතමෙධම්මා උපාදාද? වකාසකතං පෙ කබලී
 කාරිතා ආභාරො, ඉමෙධම්මා උපාදා කතමෙධම්මා නො
 උපාදාද? චතුස්සභුමිස්ස කුසලං අකුසලං චතුස්සභුමිස්ස විපාකො නිසු
 භුමිස්ස කිරිසා ව්‍යාකතං චිත්තාරොච මහාභුතා නිබ්බානංච, ඉ
 මෙධම්මා නොඋපාදා කතමෙධම්මා උපාදින්නා නිසුභුමිස්ස
 විපාකො සංවරුපං කමමසකතතො, ඉමෙධම්මා උපාදින්නා
 කතමෙධම්මා අනුපාදින්නා? නිසුභුමිස්ස කුසලං අකුසලං
 නිසුභුමිස්ස කිරිසා ව්‍යාකතං සංවරුපං කමමසකතතො වර්තා
 රොමණා අපරිසාපන්නා චිත්තාරිච සාමසංඝරානි නිබ්බානංච,
 ඉමෙධම්මා අනුපාදින්නා කතමෙධම්මා උපාදාද? චිත්තාරි
 උපාදින්නා කාමුපාදාදනං දිත්ථපාදාදනං සිලඤ්ඤාදාදනං අත්තවාදාදා
 දනං කාමුපාදාදනං අසිසු ලොභසහගතෙස්ස විතතුපාදාදෙස්සි
 උපපජ්ජති, දිත්ථපාදාදනං සිලඤ්ඤාදාදනං අත්තවාදාදාදනංච
 චතුස්ස දිසිගතස්මපසුතෙස්ස විතතුපාදාදෙස්සි උපපජ්ජති, ඉමෙ
 ධම්මා උපාදාදනා කතමෙධම්මා නොඋපාදාදනා? සපෙඤ්ඤා උ
 පාදනෙ අවසේසං අකුසලං චතුස්සභුමිස්ස කුසලං චතුස්සභුමිස්ස විපා
 කො නිසුභුමිස්ස රිසා ව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බානංච ඉමෙධම්මා
 නොඋපාදාදනා කතමෙධම්මා උපාදාදනා? නිසුභුමිස්ස කුස
 ලං අකුසලං නිසුභුමිස්ස විපාකො නිසුභුමිස්ස කිරිසා ව්‍යාකතං ස
 බ්බංච රූපං ඉමෙධම්මා උපාදාදනා කතමෙධම්මා අනුපා
 දනා? චිත්තාරො මණා අපරිසාපන්නා චිත්තාරිච සාමසංඝරා
 නි නිබ්බානංච ඉමෙධම්මා අනුපාදාදනා කතමෙධම්මා
 උපාදාදනස්මපසුතො? චිත්තාරො දිසිගතස්මපසුතො ලොභසහ
 ගත විතතුපාදා, චිත්තාරො දිසිගතස්මපසුතො ලොභසහගත
 විතතුපාදා, උද්ඤ්ඤානං ලොභං සපෙඤ්ඤා, ඉමෙධම්මා උපාදාදන
 ස්මපසුතො කතමෙධම්මා උපාදාදනස්මපසුතො? චතුස්ස දිසි
 ගතස්මපසුතො ලොභසහගතෙස්ස විතතුපාදාදෙස්ස උපාදාදනා

ලොහො, වෙදෙමනසසගගන විතතුපාද, විවික්ච්ඡාසගගන
 විතතුපාද, උඛවසගගන විතතුපාද, චතුසුමිසු කුස
 ලං චතුසුමිසු විපාකො භිසුමිසු කිරියාවතකතං රූපං ච නී
 බ්බානං ඉමෙධමො උපාදනවිපසුතතා කතමෙධමො උ
 පාදනාවෙව උපාදනියාව? තානෙව උපාදනානි උපාදනාවෙව
 උපාදනියාව කතමෙධමො උපාදනියාවෙව නොව උපාදනා
 ධරෙතො උපාදනෙ අවසෙසං අකුසලං භිසුමිසු කුසලං භිසුමි
 සු විපාකො භිසුමිසු කිරියාවතකතං සබ්බං රූපං ඉමේ
 ධමො උපාදනියාවෙව නොව උපාදනා, අනුපාදනියා ධමො න
 වතතබ්බා උපාදනාවෙව උපාදනියානිපි උපාදනියාවෙව නොව උපා
 දනානිපි කතමෙධමො උපාදනාවෙව උපාදනසපෙසුතතා
 ව? යපා දිසිව ලොහො ඵකතො උපපජ්ජන්ති, ඉමෙධමො උ
 පාදනාවෙව උපාදනසපෙසුතතාව කතමෙධමො උපාදනස
 පෙසුතතාව නොව උපාදනා? අභිලෝභසගගන විතතුපාද චතු
 පාතන උපාදනෙ ධරෙතො, ඉමෙධමො උපාදනසපෙසුතතා වෙ
 ව නොව උපාදනා, උපාදනවිපසුතතා ධමො තප්පතාබ්බා උපා
 දනාවෙව උපාදනසපෙසුතතානිපි උපාදනසපෙසුතතාවෙව නො
 ව උපාදනාපාද කතමෙධමො උපාදනවිපසුතතා උපාද
 නායා? චතුසු දිසිගතවිපසුතතලෝභසගගනෙසු වතතුපාදෙසු
 උපනෙතො ලොහො වෙදෙමනසසගගන විතතුපාද විවික්ච්ඡා
 සගගනො විතතුපාද උඛවසගගනො විතතුපාදෙ භිසුමි
 සු කුසලං භිසුමිසු විපාකො භිසුමිසු කිරියාවතකතං සබ්බං
 ව රූපං ඉමෙධමො උපාදනවිපසුතතා උපාදනියා කත
 මෙධමො උපාදනවිපසුතතා අනුපාදනියා? වතතාරොමනො අ
 පරියාපනො වතතාරව සාමඤ්ඤපලාන නිබ්බානං, ඉමෙධමො
 උපාදනවිපසුතතා අනුපාදනියා, උපාදනසපෙසුතතා ධමො ත
 වතතබ්බා උපාදනවිපසුතතා උපාදනියානිපි උපාදනවිපසුතතා
 අනුපාදනියානිපි

කතමෙධමො කිලෙසා? දසකිලෙසවසුති ලොහො දොසො
 මොහො මානො දිසි විවික්ච්ඡා ඵතං උඛවං අතිරික්ඛං අනො
 තතප්පං ලොහො අභිසු ලෝභසගගනෙසු වතතුපාදෙසු
 උපපජ්ජති දොසො චිසු දොභිනසසගගනෙසු වතතුපාදෙසු උ
 පපජ්ජති, මොහො සබ්බාකුසලෙසු උපපජ්ජති, මානො චතුසු දිසි
 ගතවිපසුතත ලෝභසගගනෙසු විතතුපාදෙසු උපපජ්ජති, දිසි

වතසු දිගිගතසම්පයුතොසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ඣති, විවිකිව්‍යා,
 විවිකිව්‍යාසගතොසු විතතුප්පාදෙසු උප්පජ්ඣති ටිනං සසංඛාරි
 කොසු අකුසලෙසු උප්පජ්ඣති උභවමාං අහිරිකංව අනොකතපං
 ව සංඛාකුසලෙසු උප්පජ්ඣති, ඉමෙධමො කිලෙසා කතමෙ
 ධමමා නොකිලෙසා? ඔපෙතො කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං ව
 තුසුභුමිසු කුසලං වතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාක
 තාං රූපංව නිබ්බානංව, ඉමෙධමො නොකිලෙසා කතමෙ
 ධමමා සංකිලෙසිකා නිසුභුමිසු කුසලං අකුසලං නිසුභුමිසු විපා
 කො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බංව රූපං, ඉමෙධමො සං
 කිලෙසිකා කතමෙධමො අසංකිලෙසිකා? වතොරොමග්ගා
 අපරියාපනතා වතාරව සාමසුඤ්ජලානි නිබ්බානංව ඉමෙධමො
 අසංකිලෙසිකා කතමෙධමො සංකිලිඨා? වාදස අකුසල
 විතතුප්පාද, ඉමෙධමො සංකිලිඨා කතමෙධමො අසංකිලිඨා?
 වතුසුභුමිසු කුසලං වතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාක
 තං රූපංව නිබ්බානංව, ඉමෙධමො අසංකිලිඨා කතමෙධ
 මො කිලෙසසම්පයුතො? වාදස අකුසල විතතුප්පාද, ඉමෙධ
 මො කිලෙසසම්පයුතො කතමෙධමො කිලෙසවිපයුතො?
 වතුසුභුමිසු කුසලං වතුසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාක
 තං රූපංව නිබ්බානංව, ඉමෙධමො කිලෙසවිපයුතො කතමෙධ
 මො කිලෙසාවෙව සංකිලෙසිකාව? නෙවකිලෙසා කිලෙසා
 වෙව සංකිලෙසිකාව කතමෙධමො සංකිලෙසිකාවෙව නො
 වකිලෙසා? ඔපෙතො කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං නිසුභුමිසු කු
 සලං නිසුභුමිසු විපාකො නිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බංව රූ
 පං, ඉමෙධමො සංකිලෙසිකාවෙව නොවකිලෙසා, අසංකිලෙසි
 කා ධමමා නවත්තංඛා කිලෙසාවෙව සංකිලෙසිකාහිපි සංකිල
 සිකාවෙව නොවකිලෙසාහිපි කතමෙධමො කිලෙසාවෙව
 සංකිලිඨාව? නෙවකිලෙසා කිලෙසාවෙව සංකිලිඨාව කත
 මෙධමො සංකිලිඨාවෙව නොවකිලෙසා? ඔපෙතො කිලෙසෙ අ
 වසෙසං අකුසලං, ඉමෙධමො සංකිලිඨාවෙව නොවකිලෙසා, අ
 සංකිලිඨාධමො නවත්තංඛා කිලෙසාවෙව සංකිලිඨාහිපි සංකිලි
 ඨාවෙව නොවකිලෙසාහිපි කතමෙධමො කිලෙසාවෙව කි
 ලෙසසම්පයුතොව? සස වෙනයො කිලෙසා එකතො උප්පජ්ඣ
 තති, ඉමෙධමො කිලෙසාවෙව කිලෙසසම්පයුතොව කතමෙ
 ධමමා කිලෙසසම්පයුතොවෙව නොවකිලෙසා? ඔපෙතො කිලෙ
 සෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙධමො කිලෙසසම්පයුතොවෙව නො

විකිලෙසා, කිලෙසවිපසුත්තා ධම්මා නිවර්තනඛා කිලෙසාවෙව කිලෙසසම්පසුත්තාතිපි කිලෙසසම්පසුත්තාවෙව නොවකිලෙසාතිපි කතමෙධම්මා කිලෙසවිපසුත්තා සංකිලෙසිකා? තීක්‍ෂුණිකුසලං තීක්‍ෂුණිකුසලං විපාකො තීක්‍ෂුණිකුසලං කිරියාව්‍යාකතං සංඛංච රූපං ඉමෙධම්මා කිලෙසවිපසුත්තා සංකිලෙසිකා කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිපසුත්තා අසංකිලෙසිකා? චත්තාරොමග්ගා අපරියා පන්තා චත්තාරොම සාමුද්‍යඤ්චල්ලානි නිබ්බානංච, ඉමෙධම්මා කිලෙසවිපසුත්තා අසංකිලෙසිකා, කිලෙසසම්පසුත්තා ධම්මා නිවර්තනඛා කිලෙසවිපසුත්තා සංකිලෙසිකාතිපි කිලෙසවිපසුත්තා අසංකිලෙසිකාතිපි

කතමෙධම්මා දස්සනෙන පභානඛා? චත්තාරොදිභීගතසම්පසුත්ත විතතුප්පාදේ විචිකිල්පාසගගතො විතතුප්පාදේ, ඉමෙධම්මා දස්සනෙන පභානඛා චත්තාරො දිභීගතවිපසුත්තා ලොභසගගතවිතතුප්පාදේ, චේද්‍යමනස්ස සගගත විතතුප්පාදේ, ඉමෙධම්මා සියාදස්සනෙන පභානඛා සියානදස්සනෙන පභානඛා කතමෙධම්මා නදස්සනෙන පභානඛා? උඛ්චි සගගතො විතතුප්පාදේ චතුස්සුමිසු කුසලං චතුස්සුමිසු විපාකො තීක්‍ෂුණිකුසලං කිරියාව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බානංච, ඉමෙධම්මා නදස්සනෙන පභානඛා කතමෙධම්මා භාවනාය පභානඛා? උඛ්චි සගගතො විතතුප්පාදේ, ඉමෙධම්මා භාවනාය පභානඛා චත්තාරො දිභීගතවිපසුත්තා ලොභසගගතවිතතුප්පාදේ, චේද්‍යමනස්ස සගගතවිතතුප්පාදේ, ඉමෙධම්මා සියාදස්සනෙන පභානඛා සියානභාවනාය පභානඛා කතමෙධම්මා නභාවනාය පභානඛා? චත්තාරො දිභීගතසම්පසුත්ත විතතුප්පාදේ විචිකිල්පාසගගතො විතතුප්පාදේ චතුස්සුමිසු කුසලං චතුස්සුමිසු විපාකො තීක්‍ෂුණිකුසලං කිරියාව්‍යාකතං රූපංච නිබ්බානංච, ඉමෙධම්මා නභාවනාය පභානඛා කතමෙධම්මා දස්සනෙන පභානඛාගෙනුකා? චත්තාරො දිභීගතසම්පසුත්තා විතතුප්පාදේ විචිකිල්පාසගගතො විතතුප්පාදේ එත්තප්පන්තං මොගං ධ්වංසො, ඉමෙධම්මා දස්සනෙන පභානඛාගෙනුකා චත්තාරො දිභීගතවිපසුත්තා ලොභසගගතවිතතුප්පාදේ, චේද්‍යමනස්ස සගගත විතතුප්පාදේ, ඉමෙධම්මා සියාදස්සනෙන පභානඛාගෙනුකා සියානදස්සනෙන පභානඛාගෙනුකා කතමෙධම්මා නදස්සනෙන පභානඛාගෙනුකා? විචිකිල්පාසගගතො මොගො උඛ්චි සගගතො විතතුප්පාදේ ච

තුසුහුමිසු කුසලං චතුසුහුමිසු විපාකො තිසුහුමිසු කිරියාවතාකතුං
 රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙධමො නදස්සතෙන පහාතබ්බතෙතුකා
 කතමෙධමො භාවනාය පහාතබ්බතෙතුකා? උඛ්චවසගග
 තෝ විතතුප්පාදො එජ්ජප්පනං මොඝං ධප්පෙතා, ඉමෙධමො
 භාවනාය පහාතබ්බතෙතුකා චතතාරො දිසීගතවිප්පසුතතා? ලො
 භසගගතවිතතුප්පාදො චෙද්දෙමකස්සසගගත විතතුප්පාදො, ඉමෙධො
 සියාභාවනාය පහාතබ්බතෙතුකා කතමෙධමො නහා
 චතතාරො දිසීගතසමප්පසුතතවිතතු
 ප්පාදො විච්චිවත්තාසගගතො විතතුප්පාදො උඛ්චවසගගතො මොඝො
 චතුසුහුමිසු කුසලං චතුසුහුමිසු විපාකො තිසුහුමිසු කිරියාවතා
 කතුං රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙධමො භාවනාය පහාතබ්බතෙ
 තුකා

කතමෙධමො සවිතකකා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං කාමාව
 චරස්සකුසලස්ස විපාකතො එකාදසවිතතුප්පාදො අකුසලස්ස විපාක
 තොමෙකිරියතො එකාදසරූපාවචර පඨමඤ්ඤානං කුසලතො ච වි
 පාකතො ච කිරියතො ච ලොකුතතරපඨමඤ්ඤානං කුසලතො ච විපා
 කතො ච එජ්ජප්පනං විතකකං ධප්පෙතා, ඉමෙධමො සවිතකකා
 කතමෙධමො අවිතකකා චෙපඤ්චිඤ්ඤානානි රූපාවචරභි
 කචතුකකඤ්ඤානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච චතතා
 රො අරූපාවචරා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලො
 කුතතර භිකචතුකකඤ්ඤානං කුසලතො ච විපාකතො ච විත
 කතො ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙධමො අවිතකකා කතමෙ
 ධමො සවිචාරා? කාමාවචර කුසලං අකුසලං කාමාවචර
 කුසලස්ස විපාකතො එකාදසවිතතුප්පාදො අකුසලස්ස විපාකතො
 මෙකිරියතො එකාදස රූපාවචර එකකදුකඤ්ඤානා කුසලතො ච
 විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුතතර එකකදුකඤ්ඤානා කුසල
 තො ච විපාකතො ච එජ්ජප්පනං විචාරං ධප්පෙතා, ඉමෙධමො සවි
 චාරා කතමෙධමො අවිචාරා? චෙපඤ්චිඤ්ඤානානි රූපාවචර
 භිකඤ්ඤානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච චතතාරො ආ
 රූපා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච ලොකුතතරභිකච
 තුකකඤ්ඤානා කුසලතො ච විපාකතො ච විචාරො ච රූපං ච නි
 බ්බානං ච, ඉමෙධමො අවිචාරා කතමෙධමො සප්ථිභා? කාමාවචරකුසලතො
 චතතාරො සොමනස්සසගගතා විතතුප්පාදො අකුසලතො චතතාරො
 කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච කි

රියතො පංච රූපාවචර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාක
 තොව කිරියතොව ලොකුත්තරදුකතීකර්මාත්මකා කුසලතොව විපා
 කතොව ඵ්ඤ්ඤාප්පන්නං පිහිං ධර්මො, ඉමෙධමො සත්ත්වක
 කතමෙධමො අපිහිකා? කාමාවචරකුසලතො වන්නායො
 උපෙක්ඛාසිගගතවිත්තුප්පාද අකුසලතො අභිකාමාවචරකුසලස්ස වි
 පාකතො ඵකාදස්ස අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත කිරියතො
 රූපාවචර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතො
 ව වන්නායො ආරුප්පා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලො
 කුත්තර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතොව පිහිව රූපා
 ව නිබ්බානංව, ඉමෙධමො අපිහිකා කතමෙධමො පිහිස
 ගගතා? කාමාවචරකුසලතො වන්නායො සොමනස්සගගතා
 විත්තුප්පාද අකුසලතො වන්නායො කාමාවචරකුසලස්ස විපාක
 තො පංච කිරියතො පංච රූපාවචර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසල
 තොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුත්තරදුකතීකර්මාත්මකා කු
 සලතොව විපාකතොව ඵ්ඤ්ඤාප්පන්නං පිහිං ධර්මො, ඉමෙධමො
 පිහිසගගතා.

කතමෙධමො නපිහිසගගතා? කාමාවචරකුසලතො වන්නා
 යො උපෙක්ඛාසිගගතා විත්තුප්පාද අකුසලතො අභි කාමාවචර
 කුසලස්ස විපාකතො ඵකාදස්ස අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත කී
 රියතො ඡ රූපාවචර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතො
 ව කිරියතොව වන්නායො ආරුප්පා කුසලතොව විපාකතොව
 කිරියතොව ලොකුත්තර දුෂ්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතො
 ව පිහිව රූපංව නිබ්බානංව, ඉමෙධමො නපිහිසගගතා
 කතමෙධමො සුඛසගගතා? කාමාවචරකුසලතො වන්නායො සො
 මනස්සගගතා විත්තුප්පාද අකුසලතො වන්නායො කාමාවචර
 කුසලස්ස විපාකතො ඡ කිරියතො පංච රූපාවචරනික වතුක්ක
 ර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුත්තරනික
 වතුක්කර්මාත්මකා කුසලතොව විපාකතොව ඵ්ඤ්ඤාප්පන්නං සුඛං ධ
 ර්මො ඉමෙධමො සුඛසගගතා කතමෙධමො නසුඛසගගතා? කාමාවචර
 කුසලතො වන්නායො උපෙක්ඛාසිගගතා විත්තුප්පාද අකු
 සලතො අභි කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස්ස අකුසලස්ස වි
 පාකතො සත්ත කිරියතො ඡ රූපාවචර වතුක්කර්මාත්මකා කුසල
 තොව විපාකතොව කිරියතොව වන්නායො ආරුප්පා කුසලතො
 ව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුත්තරං වතුක්කර්මාත්මකා කුසල

තොව විපාකතොව සුඛංව රූපංව නිබ්බානංව, ඉමෙධම්මො නසු
 ධසගගතො කතමෙධම්මො උපෙක්ඛාසගගතො? කාමාවචරකු
 සලතො චතතාරො උපෙක්ඛාසගගතවිනතුපපාදු අකුසලතො ඡ
 කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස අකුසලස්ස විපාකතො ඡ
 කිරියතො ඡ රූපාවචරවතුක්ඛානං කුසලතොව විපාකතො
 ඡ කිරියතොව චතතාරො ආරූපා කුසලතොව විපාකතොව
 කිරියතොව ලොකුතතරවතුක්ඛානං කුසලතොව විපාකතො,
 චං ඵසුපපන්නං උපෙක්ඛං ධපෙක්ඛා, ඉමෙධම්මො උපෙක්ඛාසග
 ගතො කතමෙධම්මො නඋපෙක්ඛාසගගතො? කාමාවචරකුසල
 තො චතතාරො සොමනස්සගගතා විනතුපපාදු අකුසලතො
 ඡ කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ඡ අකුසලස්ස විපාකතො ඵ
 කො කිරියතො පංව රූපාවචරනිකවතුක්ඛානං කුසලතො
 ව විපාකතොව කිරියතොව ලොකුතතර නිකවතුක්ඛානං
 කුසලතොව විපාකතොව උපෙක්ඛංව රූපංව නිබ්බානංව; ඉමෙ
 ධම්මො නඋපෙක්ඛාසගගතො කතමෙධම්මො කාමාවචරා? කා
 මාවචරකුසලං අකුසලං සඤ්ඤා කාමාවචරස්ස විපාකො කාමාවච
 ර කිරියාව්‍යාකතං සඤ්ඤංව රූපං, ඉමෙධම්මො කාමාවචරා
 කතමෙධම්මො නකාමාවචරා? රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාප
 න්තා, ඉමෙධම්මො නකාමාවචරා කතමෙධම්මො රූපාවචරා
 රූපාවචර වතුක්ඛපක්ඛානං කුසලතොව විපාකතොව කිරිය
 තොව ඉමෙධම්මො රූපාවචරා කතමෙධම්මො නරූපාවචරා? කා
 මාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපනතා ඉමෙධම්මො නරූපාවචරා
 කතමෙධම්මො අරූපාවචරා? චතතාරො ආරූපා කුසලතොව වි
 පාකතොව කිරියතොව, ඉමෙධම්මො අරූපාවචරා කතමෙ
 ධම්මො නඅරූපාවචරා? කාමාවචරා රූපාවචරා අපරියාපනතා
 ඉමෙධම්මො නඅරූපාවචරා කතමෙධම්මො පරියාපනතා? ති
 සුභුමිසු කුසලං අකුසලං තිසුභුමිසු විපාකො තිසුභුමිසු කිරියා
 ව්‍යාකතං සඤ්ඤංව රූපං, ඉමෙධම්මො පරියාපනතා කතමෙ
 ධම්මො අපරියාපනතා? චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා චතතාරි
 ව සාමක්ඛප්ප්‍රාති නිබ්බානංව, ඉමෙධම්මො අපරියාපනතා කතමෙ
 ධම්මො නියානිකා? චතතාරොමග්ගා අපරියාපනතා, ඉමෙ
 ධම්මො නියානිකා කතමෙධම්මො අනියානිකා? තිසුභුමිසු
 කුසලං අකුසලං වතුසුභුමිසු විපාකො තිසුභුමිසු කිරියාව්‍යාක
 තං රූපංව නිබ්බානංව ඉමෙධම්මො අනියානිකා කතමෙ
 ධම්මො නියානිකා? චතතාරො දිසිගනසමපසුනතා විනතුපපාදු වෛද්‍ය

මනස්සංඝගතචිත්තකායාදි, ඉමෙධම්මා සියානියතා, සියාඅනියතා,
 චතතාරොමඤ්ඤා අපරියාපනතා, ඉමෙධම්මා නියතා කත
 මෙධම්මා අනියතා? චතතාරොදිසිගතවිප්පයුතතා ලොභසහගත,
 චිත්තකායාදි, විවිකිලජාසහගතො චිත්තකායාදි, උභවවසගතතො
 චිත්තකායාදි, තිස්සභූමිස්ස කුසලං චතුස්සභූමිස්ස විපාකො තිස්සභූමිස්ස
 කිරියාව්‍යාකතං රූපංව නිඛින්නංව, ඉමෙධම්මා අනියතා කත
 මෙධම්මා සලතතරා? තිස්සභූමිස්ස කුසලං අකුසලං තිස්සභූමිස්ස
 විපාකො තිස්සභූමිස්ස කිරියාව්‍යාකතං සඛංව රූපං ඉමෙධම්මා
 සලතතරා කතමෙධම්මා අනුතතරා? චතතාරොමඤ්ඤා අ
 පරියාපනතා චතතාරිව සාමඤ්ඤපලාති නිඛින්නංව, ඉමෙධම්මා
 අනුතතරා කතමෙධම්මා සරණා? වාදසඅකුසලචිත්තකා
 යාදි, ඉමෙධම්මා සරණා කතමෙධම්මා අරණා? චතුස්සභූමිස්ස
 කුසලං චතුස්සභූමිස්ස විපාකො තිස්සභූමිස්ස කිරියාව්‍යාකතං රූපංව
 නිඛින්නංව, ඉමෙධම්මා අරණාති අප්පඛාරො නිසිතො

ධම්මසංඝරාජපසකරණංහිසිතං

සුඛපත්තං.

පිඨ කො	පත්තා කො	අසුඛපාසා.	සුඛපාසා.
1	4	උපාදිහනපාදනියා	උපාදිහනුපාදනියා
„	17	සමමා	සමම
„	20	අභිනාධමම	අභිනාධමම
„	27	හෙතුධමම	හෙතුධමම *
„	28	හෙතුචෙට්	හෙතුචෙට් *
2	1	නවහෙතු	නවහෙතු
„	15	සංකෘතනියා	සංකෘතනියා *
„	23	ගතනියා	ගතනියා x
„	29	ඔසනියා	ඔසනියා x
3	2	යොගනියාපි	යොගනියාපි *
„	9	නිවරණියාපි	නිවරණියාපි x
„	26	නොඋපාදිනනා	අනුපාදිනනා
„	28	උපාදිනියා	උපාදිනියා *
„	33	නොඋපාදිනියාපි	අනුපාදිනියාපි
4	17	උපෙක්ඛා	උපෙක්ඛා
„	24	වජ්ජපම	වජ්ජපම
„	28	විහවදිසිව	විහවදිසිව
5	7	විමුත්තව	විමුත්තව
„	8	සංගණිකමානිකා	සංගණිකමානිකා
„	26	තස්මිං	තස්මිං +
6	6	මනික්ඛයං	මනික්ඛයං +
„	7	විඤ්ඤාණධාතු ඉදං	විඤ්ඤාණධාතු, ඉදං
7	7	සමමාදිසි	සමමාදිසි
„	„	පඤ්ඤාභ්‍යයං	පඤ්ඤාභ්‍යයං x
„	25	සමමාදිසි	සමමාදිසි
8	8	අවිසාහව	අවිසාහව
„	8	හොති	හොති +
„	28	හිරියති	හිරියති x
„	„	හිරියතබ්බො	හිරියතබ්බො +

පිළි බෙකා	පනහ අඩකා	අසුබපාඩා.	සුබපාඩා.
8	34	අලුබිතතනං	අලුබිතතනං
„	35	අනභිජ්ඣා	අනභිජ්ඣා x
9	18	ඡරිනාසිකා	පරිණාසිකා +
„	29	සඞ්ඛාරා	සඞ්ඛාර x
„	30	පටිපසස්සමිතිනනං	පටිපසස්සමිතිනනං
„	36	පරිනාමනා	පරිණාමනා +
10	6	අකකබලතා	අකකබලතා +
11	4	භූරි	භූරි x
„	31	අත්ථි	අත්ථි +
12	1	බුඤ්ඤා	බුඤ්ඤා
„	9	ඵකො	ඵකා
„	32	වේදනාකිංච	වේදනාකිංච
14	3	කතමං	කතමං
„	7	චිරියාරමෙහා	චිරියාරමෙහා
„	30	සප්පසාරා	සම්පසාරා
15	10	අමොදනා +	ආමොදනා
„	37	+ ආමොදනා—මරමම	අධිකො
16	5	අපමුක්ඛනනා	අසමුක්ඛනනා x
„	19	පටිසංඛි	පටිසංඛි සඤ්ඤා
„	34	හෙතු	හෙතු x
19	14	ඉඤ්ඤානි	ඉඤ්ඤානි +
„	17	විවාරො	විවාරො
„	22	සමාධිබලං	සමාධිබලං
23	16	කුසලා—පෙ—	කුසලා
24	2	වෙහෙතු	වෙහෙතු
„	28	කුසලා—පෙ—	කුසලා
25	8	බලානි	බලානි
„	28	අවිකෙධපො	අවිකෙධපො x
26	11	පඨවිකසිණං	පඨවිකසිණං x
36	32	බිපජාභිඤ්ඤා	බිපජාභිඤ්ඤා *
37	7	ලපසමපජා විහරන්ති—පෙ—	අධිකො
43	33	විහාරකාන්තානි	විහාරකාන්තානි
46	9	මජ්ඣිමං	මජ්ඣිමං +

පිළි වෙකා	පහත වෙකා	අසුබපාඨා	සුබපාඨා
47	33	අතඤ්ඤාතඤ්ඤාසාමි	අතඤ්ඤාතඤ්ඤාසාමි
48	13	සම්ප්ප්පා	සම්ප්ප්පා
„	32	අනුප්පකතතා	අනුප්පකතතා +
„	34	සොමනසසිංහයං	සොමනසසිංහයං x
51	25	ධාරතතා	ධාරතතා
53	17	ඥාපරිණාමතා	ඥාපරිණාමතා
54	3	සමයෙ	සමයෙ
55	9	හොනති	හොනති +
„	35	කුසලා—පෙ— (ජපණාසමෙපිසේ ජනයි.සතිමාය පනති යා “සුඤ්ඤ”නති ඉම සාමසානෙයොපනිසො)	කුසලා කතමෙ ධුමා කුසලා? ය සමි.සමයෙ ලොකුතතරං කොථං.හාවෙතිති.යානිකං අපවයගාමි. දිශිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පනතියා විවිච්චිකාමෙ ති—පෙ—පඨමිකානං.උ පසමෙජ්ජවිහරතිදුක්ඛාප ටිපදං දකිංගිඤ්ඤං.සුඤ්ඤ තං.තුසමි.සමයෙ ඔයො හොති—පෙ—අවිකෙබ්බො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
61	14	පොඨබ්බා	පොඨබ්බාK
„	28	කතමො	කතමා
„	36	සම්ප්ප්පා	සම්ප්ප්පා
63	2	දිශිගතං	දිශිගතං*
„	11	උපසාද්ධි	උපසාද්ධි
64	3	අවිජ්ජාලබ්ධි	අවිජ්ජාලබ්ධි
„	33	පසඤ්ඤානි	පසඤ්ඤානි
66	5	පටිච්ච	පටිච්ච
„	29	කතමො	කතමා
„	30	විඤ්ඤාණධාතු	විඤ්ඤාණධාතු
68	35	හොති? යා	හොති? යා
69	14	ව්‍යාපජ්ජනා විරොධො	ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජන නනං විරොධො

පිඨ වෙකා	පන්භ්‍යා වෙකා	අසුබපාඨා.	සුබපාඨා.
70	6	විරිසිඤ්ඤායං	විරිසිඤ්ඤායං
"	13	සමප්‍රසාදා	සමප්‍රසාදා
"	17	හෙති	හෙති
71	7	උපෙකඤ්ඤායං	උපෙකඤ්ඤායං
"	28	විරිසිඤ්ඤායං	විරිසිඤ්ඤායං
72	18	වනඤ්ඤායං	වනඤ්ඤායං
"	26	විතතසෙසා	විතතසෙසා
74	14	ආයු	ආයු
"	31	විපාකමනොධාතු	විපාකා මනොධාතු
76	14	විපාකමනො	විපාකාමනො
"	15	රූපාරම්මණංවා	රූපාරම්මණංවා
"	;	සද්දරම්මණංවා	සද්දරම්මණංවා
"	;	ගතාරම්මණංවා	ගතාරම්මණංවා
"	;	රසාරම්මණංවා	රසාරම්මණංවා
"	16	පොඨබ්බාරම්මණංවා	පොඨබ්බාරම්මණංවා
"	;	ධම්මාරම්මණංවා	ධම්මාරම්මණංවා
79	1	ධම්මාරම්මණංවා	ධම්මාරම්මණංවා
"	20	මනොවිඤ්ඤායං	මනොවිඤ්ඤායං
79	9	විඤ්ඤායං	විඤ්ඤායං
"	33	භාවෙති	භාවෙති
80	3	චූපසමා	චූපසමා—පෙ—
"	13	රූපප්‍රප්‍රතිශ්‍යා	අරූපප්‍රප්‍රතිශ්‍යා
81	33	අඤ්ඤායං	අඤ්ඤායං
82	6	කුතසා	කුතසා
"	18	විපාකො නසමි.	විපාකො—පෙ—නසමි.
"	33	ලොකුතතරසා	ලොකුතතරසා*
83	5	කුතසා	කුතසා*
"	15	සුඛපට්ඨදං	සුඛපට්ඨදං*
"	27	පතනියා	පතනියා*
86	3	හොතිඉමෙ	හොති—පෙ—ඉමෙ
89	19	සුඤ්ඤානනිවිපාකො	සුඤ්ඤානනිවිකුසලං
"	.		සුඛපට්ඨදං දකිගිඤ්ඤං
"	.		සුඤ්ඤානනිවිපාකො
"	33	කාමෙති	කාමෙති
"	34	විහරති	විහරති*

පිළි වෙති	පනත වෙති	අසුබපාඩා	සුඛපාඩා
90	14	දිසිගුණානං	දිසිගුණානං*
91	26	බිප්පාතිඤ්ඤං	බිප්පාතිඤ්ඤං*
92	3	චිත්තරහි	චිත්තරහි +
92	1	සුඤ්ඤානං තස්මිං	කායමිං
,	25	අව්‍යාකතා-පෙ- කතමෙ	අව්‍යාකතා. කතමෙ
,	30	කුසලා-පෙ-නසෙසව	කුසලා, නසෙසව
93	3	බිප්පාතිඤ්ඤං	දකුට්ඨිඤ්ඤං
,	4	බිප්පාතිඤ්ඤං	දකුට්ඨිඤ්ඤං
,	19	කුසලං-පෙ-සුඛාප චිපදං දකුට්ඨිඤ්ඤං සු දං බිප්පාතිඤ්ඤං	කුසලං-පෙ-සුඛාපචිප දං බිප්පාතිඤ්ඤං
,		ඤ්ඤානානචිපාකො -පෙ-සුඛාපචිපදං	
,		බිප්පාතිඤ්ඤං	
95	14	අව්‍යාකතා-පෙ-	අව්‍යාකතා.
,	25	අව්‍යාකතා-පෙ- කතමෙ	අව්‍යාකතා. කතමෙ
97	8	හොති අවිකේධපො	හොති-පෙ-අවිකේධපො
100	11	කුසලා-පෙ-නසෙසව	කුසලා, නසෙසව
,	13	අව්‍යාකතා-පෙ- කතමෙ	අව්‍යාකතා. කතමෙ
,	23	අව්‍යාකතා-පෙ- කතමෙ	අව්‍යාකතා. කතමෙ
,	27	අප්පණිහිතානස්මිං	අප්පණිහිතං ඡන්දසිප තෙග්ගං තස්මිං
,	32	අව්‍යාකතා-පෙ- කතමෙ	අව්‍යාකතා. කතමෙ
103	25	අව්‍යාකතා	අව්‍යාකතා-පෙ-
,	26	අඤ්ඤානිකං	අඤ්ඤානාචිකුසලං
104	1	අව්‍යාකතාවතුපා	අව්‍යාකතා-පෙ-චතුපා
,	14	අව්‍යාකතාකතමො	අව්‍යාකතා-පෙ-කතමො
,	18	තස්මිං සංඛාර	තස්මිං සමගෙ සංඛාර
,	22	වා-පෙ-ඝාණ	-පෙ-ඝාණ

පිළි විකා	පැහැ විකා	අසුබපාඩා	සුබපාඩා
„	24	උපපන්නං මේභානී	උපපන්නං මේභානී දුක්ඛ
„	.	උපපන්නාසග්ගතං	සග්ගතං
„	.	රසාරමමණං-පෙ-	„
„	.	දුක්ඛසග්ගතං	„
105	11	එකාච්ඡාද්ද ණධානු	එකා කායච්ඡාද්ද ණධානු
„	21	විපාකං	විපාකං
„	27	අඤ්ඤපි	අඤ්ඤපි
„	28	අව්‍යාකතා. තස්මිං	අව්‍යාකතා-පෙ-තස්මිං
„	33	අව්‍යාකතා. කතමො	අව්‍යාකතා-පෙ-කතමො
106	6	විපාකං	විපාකං
„	14	අව්‍යාකතා. තස්මිං	අව්‍යාකතා-පෙ-තස්මිං
„	34	ව්‍යාකතා. තස්මිං	ව්‍යාකතා-පෙ-තස්මිං
107	20	යො	යො
„	22	යා	යා
108	4	අනුසංඝාතනා	අනුසංඝාතනා
„	35	පච්ඡිසානි	පච්ඡිසානි
110	31	අසංගමා	අසංගමා
111	27	චන්දාරො	චන්දාරො
„	28	සබ්බංරූපං සබ්බංරූපං	සබ්බංරූපං
112	3	නරපාවචරං	නරපාවචරං*
„	6	නරපාද්	නොරපාද්
„	8	රූපං	රූපං +
„	15	මලාරිකං	මල. රිකං +
„	33	රූපං	රූපං x
113	4	ඵෙඨඤ්ඤායතනං	ඵෙඨඤ්ඤායතනං +
„	9	සද්දධිනු	සද්දධිනු +
„	13	සනික්ඛිතං	සනික්ඛිතං x
114	14	චක්ඛවිඤ්ඤා ණස්මිං	චක්ඛවිඤ්ඤා ණස්මිං +
„	22	කායං	කායං
„	23	කායං	කායං
115	15	කායධානු	කායධානු +
„	1	ගාමධානු	ගාමධානු +
„	29	ඤ්ඤානිකා	ඤ්ඤානිකා

පිඬු කොටස	පනත කොටස	අසුබපාඨා	සුබපාඨා
116	14	කළුකාරො	කළුකාරො +
„	29	භූතනං	යනනං
„	30	තනං	භූතං
„	31	රං.යනනං	තං.යනනං
118	30	චක්ඛුධාතුපෙඨා	චක්ඛුධාතුපෙඨාං
„	34	චක්ඛාතනං	චක්ඛායනනිං
119	6	චක්ඛුං	චක්ඛු
„	14	චක්ඛුං	චක්ඛු
120	7	සුඤ්ඤ	සුඤ්ඤ +
„	18	නිසසාය	නිසසාය
„	36	සුඤ්ඤා	සුඤ්ඤා
121	22	වේතනාසාණ	වේතනා—පෙ—සාණ
122	24	උප්පජ්ජවායං	උප්පජ්ජවා=පෙ—යං
123	27	උප්පජ්ජවායං	උප්පජ්ජවා—පෙ—යං
„	33	වේතනාසාය	වේතනා—පෙ=සාය
124	9	වණ්ණනිහා	වණ්ණනිහා
„	24	පනඤ්ඤමි	පනඤ්ඤමි
125	3	සප්පට්ඨංචක්ඛුමිති	සප්පට්ඨං යංරූපංසනිද්ධං නංසප්පට්ඨංචක්ඛුමිති
„	30	යොවාපන	යොවාපන
„	„	අඤ්ඤාපි	අඤ්ඤාපි
126	29	—පෙ—ඉසානං	—පෙ—යංසද්දරමිණං ඉසානං
127	26	සප්පට්ඨංසා	සප්පට්ඨංසා +
„	32	ගක්ඛාරමිණං	ගක්ඛාරමිණං
128	7	සාගිවා	සාගිවා
129	1	භො	භො
„	19	තාය	තාය
130	5	මුඛසියං	මුඛසියං
„	9	නොඋපාදා	නොඋපාදා? x
„	„	ආපොධාතු	ආපොධාතු, ඉදංතංරූපං නොඋපාදා
133	18	සාන	සාණ +

පිළි වෙකා	පනනි වෙකා	අසුබපාඩා	සුබපාඩා
134	19	කායායනනං	නකායායනනං
„	28	නවොසබ්බායනනං	නවොසබ්බායනනං x
135	7	චක්ඛුං	චක්ඛු
„	10	සොඤ්ඤියං ඝාතී ඤ්ඤියං	සොඤ්ඤියං - පෙ - ඝාතී ඤ්ඤියං
136	31	සා	සො
137	9	නවනීතං	නවනීතං x
142	6	චක්ඛුං	චක්ඛු
„	32	= පෙ - රූපායනනං	රූපායනනං
143	1	චක්ඛුධාතු	චක්ඛුධාතු x
„	23	ඉදන්තං	ආභාරො ඉදන්තං
147	18	රසයන්තං	රසායනනං +
148	10	අප්පට්ඨං ? - පෙ -	අප්පට්ඨං ? ඉඤ්ඤියං - පෙ
149	7	ගතියනනං	ගතියනනං +
„	19	ආකාමාතු	ආකාමධාතු x
„	„	ආපෙධාතු	ආපෙධාධාතු +
„	29	සන්නතිකතමන්තං	සන්නතිකතමනී ආ භාරො ඉදන්තං රූපං උ පාදීන්තං නමසාතුනං. කතමන්තං රූපං අනුපා දීන්තං මසාභුතං ? න ක මෙසස කතන්තා පොඨ බ්බායනනං ආපොධාතු ඉදන්තං රූපං අනුපාදී න්තං මසාභුතං. කතම න්තං.
150	11	රපසස	රූපසස
„	14	ආපොධාතු	ආපොධාතු රූපසස උප වසො
161	6	ඉත්ථිඤ්ඤියං	ඉත්ථිඤ්ඤියං +
162	16	මනන්තං	නමන්තං
„	22	උසුමගතං	උසුමගතං
163	34	යංවා	යං
164	15	මුලානි	මුලානි

පිඨ ලේඛන	පනත ලේඛන	අසුබපාඨ	සුබපාඨ
„	16	සංඛරා	සංඛර
„	20	රියාපද්ධත	රියාපද්ධතා
„	22	සම්පයුතතා	සම්පයුතතා
165	10	වේදිනා	වේදනා
166	27	දිසිගතනං	දිසිගතණං *
167	1	කංඛාසිතතනං	කංඛාසිතතනං
„	30	පහාතබ්බහෙතුකා ?	පහාතබ්බහෙතුකා
„	32	තදෙකවිසා	තදෙකවිසා
„	33	පහාතබ්බහෙතු	පහාතබ්බහෙතු *
168	1	ආවසේසො	ආවසේසො
„	11	සසවා	සාසවා
„	12	කුසලාකුසලධම්මා	කුසලාකුසලාධම්මා
„	15	ආවයගාමිනො	ආවයගාමිනො
„	22	ඉමෙධම්ම	ඉමෙධම්මා
„	25	කුසලාකුසලව්‍යාකතා	කුසලාකුසලාච්‍යාකතා
169	12	මිච්ඡතනානිසකා ?	මිච්ඡතනානිසකා
„	27	මග්ගහෙතු	මග්ගහෙතු
172	2	කුසලහෙතු	කුසලහෙතු *
„	13	නිකන්ති	නිකන්ති
173	4	අසංගාහනා	අසංගාහනා
„	„	අපරියෝගහණා	අපරියෝගහනා
„	11	ඉමෙනසො	ඉමෙනසො
„	12	කාමාවචරහෙතු	කාමාවචරහෙතු
174	24	තෙධම්මා	තෙධම්ම
„	25	විඤ්ඤාණකකිකො—පෙ—	විඤ්ඤාණකකිකො
„	32	සම්පයුතතාව	සම්පයුතතාව
175	9	අසංඛතාවධාතු	අසංඛතාවධාතු
„	22	චතතාරො	චතතාරො
„	„	චතුහනං	චතුහනං
„	28	ධම්මා	ධම්මා
• 176	1	චක්ඛ	චක්ඛු
„	9	තෙධම්ම	තෙධම්මා
„	18	සාණ විඤ්ඤායාගෙවා	සාණ විඤ්ඤායාගෙ

පිළි
වෙකා

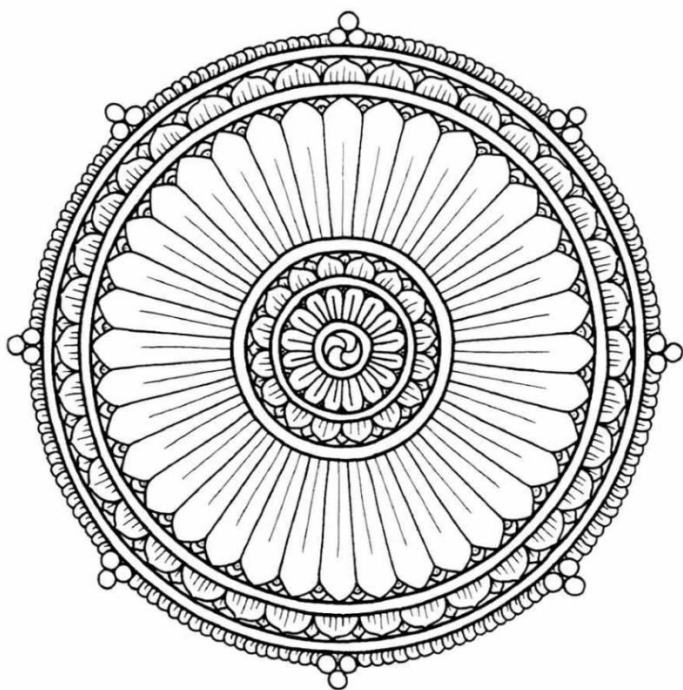
පනනි
වෙකා

අසුබපාදා

සුබපාදා

		පන නෙබමමා සොනවි	නෙබමමා සාණවිසසක
		සෙකුදුගා සෙතෙබමමා	යනාන නෙබමමා සොන
		සාණවිසෙකුදුගානන	විසෙකුදුගායෙවපනන
		බමමාසොනවිසෙකුදුගා	බමමාසොනවිසෙකුදුගා
		න නෙබමමා සාණ ව	න නෙබමමා සාණ ව
		සෙකුදුගා	සෙකුදුගා
	33	බාමමා	බමමා
160	23	සුභ න	සුභ නාසු
183	6	අහිපපා පපා පපා	අහිපපා පපා
"	15	ගද්දලං	ගද්දලං
"	26	මනාපදෙසො	මනාපදෙසො
"	33	දිසිසංසෙකුදුරනං	දිසිසංසෙකුදුරනං
184	9	පරමෙරණානිමා	පරමෙරණා
"	10	පරමෙරණානිමා	පරමෙරණා
"	11	පරමෙරණානි	පරමෙරණා
"	14	අහිනිවෙසො	අහිනිවෙසො
"	33	ගනානිසාව	ගනානිසාව
"	35	අවසසසා කුසලා කුස	අවසසසා සාසවාකුසලා
		ලව්‍යාකතා	කුසලාලව්‍යාකතා
185	29	වරතිඅනන්ධං	වරති—පෙ—අනන්ධං
187	3	සුභානංතං	සුභානං
"	19	නිවරණවෙව	නිවරණවෙව
"	25	නිවරණවෙව	නිවරණවෙව
"	27	නිවරණසමපසුතතං	නිවරණසමපසුතතං
188	18	නිවරණවෙව	නිවරණවෙව
"	"	නිවරණසමපසුතතං	නිවරණසමපසුතතං
189	4	වුඩති	වුඩති
"	26	කුසලාකුලාව්‍යාකතා	කුසලාකුසලාව්‍යාකතා
191	14	කතමෙබමමා	කතමෙබමමා
192	6	දිදිසුපිපාදනං	දිසිදිසුපාදනං
"	16	අනනනො	අනනනො
193	17	උපාදනංවෙව	උපාදනංවෙව
"	"	උපාදනසමපසුතතං	උපාදනසමපසුතතං
"	18	නොවඋපාදනං	නොවඋපාදනං
195	30	හිරිසති	හිරිසති
"	33	මහතපසති	මහතපසති
202	31	විහාරසාවා	විහාරසාවා
227	14	කමමසකු	කමමසකු
228	15	කමමසකු	කමමසකු
"	17	ඉමෙබමමා	ඉමෙබමමා
231	12	ගහගතො	ගහගතො
232	21	වතුකකර්කිතං	වතුකකර්කිතං
"	26	පිපාකතොව	පිපාකතොව

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු